

ZAŁĄCZNIK NR 1.1.

DO UCHWAŁY NR/2018
RADY MIEJSKIEJ W SĘPÓLNO KRAJEŃSKIM
Z DNIA 2018 R.
w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie

BURMISTRZ
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIEGO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE

T O M I **UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Sępólno Krajeńskie 2018 rok

ZAMAWIAJĄCY:

Gmina Sępólno Krajeńskie

ul. Tadeusza Kościuszki 11

89-400 Sępólno Krajeńskie

Telefon: 52 389 42 00

Fax: 52 389 42 20

E-mail: sekretariat@gmina-sepolno.pl

www.gmina-sepolno.pl

WYKONAWCA:

Zespół autorski:

mgr inż. Mateusz Majka – główny projektant

mgr inż. Marta Ścigała

mgr inż. Kamila Kurek

inż. Adrianna Frodyma

mgr inż. Sławomir Górowski

dr Grzegorz Synowiec

mgr Maria Młodzianowska-Synowiec

SPIS TREŚCI TOMU I:

INFORMACJE OGÓLNE	8
1. PODSTAWA OPRACOWANIA	9
2. CELE I ZADANIA STUDIUM	9
3. USTALENIA OGÓLNE	10
4. STRUKTURA DOKUMENTU, WYKAZ RYSUNKÓW I ZAŁĄCZNIKÓW	11
ROZDZIAŁ I POŁOŻENIE W REGIONIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	17
DANE OGÓLNE	18
1.1.1. Położenie	18
1.1.2. Podstawowe informacje	19
1.2. RELACJE ZEWNĘTRZNE	21
1.2.1. Pozycja w regionie	21
1.2.2. Relacje administracyjne	23
1.2.3. Relacje komunikacyjne	24
1.3. PONADLOKALNE PROGRAMY SŁUŻĄCE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH	25
1.3.1. Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego	25
1.3.2. Kujawsko - Pomorski Plan Spójności Komunikacji Drogowej i Kolejowej 2014-2020	25
1.3.3. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+	26
1.4. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO - POMORSKIEGO, dotyczące gminy Sępólno Krajeńskie	27
ROZDZIAŁ II PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	29
2.1. STAN PRZEZNACZENIA TERENÓW	30
2.1.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	30
2.1.2. Pozwolenia na budowę	39
2.2. WNIOSKI DO STUDIUM	41
2.3. STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	41
2.4. WNIOSKI DOTYCZĄCE PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU	42
ROZDZIAŁ III WŁASNOŚĆ GRUNTÓW	46
3.1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	47
ROZDZIAŁ IV INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	51
4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	52
4.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	56
4.2.1. Sieć kanalizacji sanitarnej	58
4.2.2. Sieć kanalizacji deszczowej	58
4.2.3. Oczyszczanie ścieków sanitarnych	58

4.3.	ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	61
4.3.1.	Źródła ciepła	62
4.3.2.	Indywidualne systemy ogrzewania	62
4.4.	ZAOPATRZENIE W GAZ	62
4.5.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	66
4.6.	TELEKOMUNIKACJA	68
4.7.	GOSPODARKA ODPADAMI	69
	ROZDZIAŁ V UKŁAD KOMUNIKACYJNY	72
5.1.	KOMUNIKACJA DROGOWA	74
5.1.1.	Drogi krajowe	74
5.1.2.	Drogi wojewódzkie	74
5.1.3.	Drogi powiatowe	75
5.1.4.	Drogi gminne	75
5.2.	TRANSPORT PUBLICZNY. KOMUNIKACJA ZBIOROWA	77
5.3.	TRANSPORT KOLEJOWY	80
	ROZDZIAŁ VI ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	81
6.1.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	82
6.2.	WALORY PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE I ICH OCHRONA	83
6.3.	OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY ...	84
6.3.1.	Rezerваты przyrody	86
6.3.2.	Krajeński Park Krajobrazowy	87
6.3.3.	Obszar Natura 2000 "Dolina Łobżonki"	88
6.3.4.	Pomniki przyrody ożywionej	89
6.3.5.	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Torfowisko Messy"	92
6.3.6.	Użytki Ekologiczne	92
6.4.	OBSZARY I OBIEKTY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ	93
6.4.1.	Rezerwat przyrody „Lutowo” – planowane rozszerzenie	93
6.4.2.	Rezerwat „Oz Obrocznica” – projektowany	93
6.4.3.	Rezerwat „Juchacz” – projektowany	93
6.4.4.	„Smolarki” – propozycja rezerwatu	94
6.4.5.	„Mielec” – propozycja rezerwatu	94
6.4.6.	„Dolina rzeki Sępolenki” – proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy	94
6.4.7.	„Ozy za Juchaczem” - propozycja utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	94
6.4.8.	„Góry Iłowskie” - propozycja utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	95
6.5.	OCHRONA UZDROWISKOWA	95
6.6.	ZŁOŻA KOPALIN I ICH EKSPLOATACJA	95

6.7.	ZASOBY WODNE I ICH EKSPLOATACJA	97
6.7.1.	Wody powierzchniowe.....	97
6.7.2.	Wody podziemne	99
6.8.	ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	100
6.9.	TERENY ZIELENI	104
6.10.	OGRODY DZIAŁKOWE	108
6.11.	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	108
6.11.1.	Zanieczyszczenie powietrza.....	108
6.11.2.	Ocena stanu jakości powietrza.....	108
6.11.3.	Jakość wód powierzchniowych.....	111
6.11.4.	Zagrożenie hałasem.....	112
6.11.5.	Tereny zdegradowane wymagające rekultywacji	114
6.12.	UWARUNKOWANIA FIZJOGRAFICZNE	115
6.12.1.	Warunki topoklimatyczne	115
6.12.2.	Warunki gruntowo - wodne	116
6.12.3.	Fizjografia terenu - numeryczny model terenu.....	116
	ROZDZIAŁ VII ŚRODOWISKO KULTUROWE, KRAJOBRAZ.....	118
7.1.	ZABYTKI WPISANE DO REJESTRU.....	120
7.2.	ZABYTKI NIERUCHOME NIE WPISANE DO REJESTRU.....	121
7.3.	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	128
7.4.	STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	132
	ROZDZIAŁ VIII WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	134
8.1.	LUDNOŚĆ GMINY.....	135
8.2.	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	141
8.1.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	144
8.1.1.	Oświata i wychowanie.....	144
8.1.2.	Kultura	146
8.1.3.	Ochrona zdrowia, pomoc społeczna i opieka socjalna.....	147
8.1.4.	Sport i turystyka	148
8.2.	WARUNKI MIESZKANIOWE.....	153
8.3.	ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	156
8.3.1.	Zagrożenie powodziowe.....	156
8.3.2.	Zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii	159
8.3.3.	Zagrożenia geologiczne, w tym osuwanie się mas ziemnych.....	159
	ROZDZIAŁ IX POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	161
9.1.	SFERA SPOŁECZNA.....	162

9.1.1.	Gospodarstwa domowe	162
9.1.2.	Potrzeby mieszkaniowe	163
9.2.	STREFA GOSPODARCZA	163
9.2.1.	Rynek pracy	163
9.2.2.	Gospodarka lokalna	165
9.2.3.	Gospodarka rolna	168
9.3.	ZMIANY PRZESTRZENNE I ROZBUDOWA GMINY NA TŁE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 173	
9.3.1.	Ekonomiczne aspekty rozwojowe	173
9.3.2.	Ekologiczne aspekty rozwojowe	175
9.3.3.	Spółeczne aspekty rozwojowe	176
9.3.4.	Aspekt stabilności finansowej gminy	177
9.3.5.	Aspekt możliwości rozwoju zabudowy	178
	ROZDZIAŁ X SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	179
10.1.	POŁOŻENIE W REGIONIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	180
10.1.1.	Najbliższe otoczenie	180
10.1.2.	Kontekst regionalny	180
10.2.	PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	180
10.2.1.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	180
10.2.2.	Zagospodarowanie i użytkowanie terenu	180
10.3.	WŁASNOŚĆ GRUNTÓW	180
10.4.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	181
10.4.1.	Woda	181
10.4.2.	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	181
10.4.3.	Zaopatrzenie w ciepło	181
10.4.4.	Energia elektryczna	181
10.4.5.	Gaz	181
10.4.6.	Odpady	182
10.5.	KOMUNIKACJA	182
10.6.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	182
10.7.	ŚRODOWISKO KULTUROWE	182
10.8.	WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	183
10.8.1.	Ludność	183
10.8.2.	Infrastruktura społeczna	183
10.8.3.	Tereny i zasoby mieszkaniowe	183
10.8.4.	Bezpieczeństwo publiczne - obrona cywilna	183

10.9.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	183
10.9.1.	Gospodarka gminy.....	183
10.9.2.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.....	184
10.9.3.	Dokumenty strategiczne powiatu sępoleńskiego	184
10.9.4.	Dokumenty strategiczne gminy.....	184

INFORMACJE OGÓLNE

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

I. Podstawą prawną opracowania jest:

- 1) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 i poz. 1566, z 2018 r. poz. 1496 i 1544);
- 2) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (t.j. Dz. U. z 2004 r. poz. 118, 1233);
- 3) Uchwała Nr XXIII/168/2016 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie.

II. Podstawą merytoryczną opracowania jest:

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 31 marca 2011 r.;
- 2) Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Sępólno Krajeńskie;
- 3) Plan Odnowy Miejscowości położonych na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2007-2015;
- 4) Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2016 - 2023;
- 5) Program Ochrony Środowiska Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2004-2011, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/224/04 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 25 listopada 2004 r.;
- 6) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego*:
*wykaz wszystkich obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stan na 01.2018 znajduje się w Tabeli nr 4. na str.32 Tomu I Studium.
- 7) Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020;
- 8) Strategia Rozwoju Powiatu Sępoleńskiego;
- 9) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, z dnia 26 czerwca 2003 r.;
- 10) Kujawsko-Pomorski Plan Komunikacji Drogowej i Kolejowej 2014-2020;
- 11) Rejestr Zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- 12) Program Opieki nad Zabytkami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2013-2016;
- 13) Materiały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska;
- 14) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- 15) Gminna Statystyka Ludności, z dnia 31.12.2014r.;
- 16) Materiały Głównego Urzędu Statystycznego.

2. CELE I ZADANIA STUDIUM

- I. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 i poz. 1566, z 2018 r. poz. 1496 i 1544) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

- II. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. W myśl ww. ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planie zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy.
- III. Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.
- IV. Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

3. USTALENIA OGÓLNE

I. Ilekroć w studium jest mowa o:

- 1) **uchwale** – należy przez to rozumieć uchwałę Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie, wraz z załącznikami;
- 2) **studium** – należy przez to rozumieć „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie”, stosuje się w skrócie określenie „*Studium*” lub, na którą składają się kolejno:
 - a) *Tom I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*, zawarte w rozdziałach 1 – 10 oraz w załącznikach tekstowo - tabelarycznych i na rysunkach, stanowiących integralną część Tomu I,
 - b) *Tom II – Kierunki zagospodarowania przestrzennego*, zawarte w rozdziałach 1 – 12 oraz w załącznikach tekstowo- tabelarycznych i na rysunkach, stanowiących integralną część Tomu II oraz na rysunku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pt.: *Kierunki zagospodarowania przestrzennego – planowana struktura funkcjonalno-przestrzenna* (plansza zbiorcza w skali 1:10 000 wraz ze zbliżeniem dla części miejskiej Gminy Sępólno Krajeńskie w skali 1: 5000), stanowiącym załącznik nr 2 do uchwały w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie;
- 3) **mapie** – należy przez to rozumieć mapę wydaną przez Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim:
 - a) tłem wszystkich opracowań graficznych studium jest mapa topograficzna w skali 1:10 000,
 - b) poszczególne problematyki studium zostały opracowane z wykorzystaniem map w różnych skalach od 1:5000 do 1:10 000,
 - c) przyjęte rozwiązanie pozwala na stworzenie cyfrowego materiału w postaci jednorodnej bazy materiałów wyjściowych, przydatnych zarówno do wykonania niniejszego studium jak i opracowania w przyszłości miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta w skalach 1:2 000 i 1:1 000;

- 4) **ustawie lub ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 i poz. 1566, z 2018 r. poz. 1496 i 1544);
- 5) **rysunku studium** – należy przez to rozumieć rysunki stanowiące integralną część *Tomu I - Uwarunkowania*, oraz *Tomu II - Kierunki*;
- 6) **załączniki tekstowe i tabele studium** – należy przez to rozumieć komplet załączników w treści tomu I i tomu II Studium oraz załączników wymienionych w uchwale w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie;
- 7) **przepisach odrębnych** – należy rozumieć obowiązujące ustawy, wraz z aktami wykonawczymi oraz pozostałymi przepisami.

4. STRUKTURA DOKUMENTU, WYKAZ RYSUNKÓW I ZAŁĄCZNIKÓW

- I. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego stanowią tom I Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sępólno Krajeńskie. Określają stan istniejący zagospodarowania przestrzennego Gminy Sępólno Krajeńskie, w tym lokalne, dotychczas obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego, a także stanowią diagnozę funkcjonowania istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.
- II. Aktualność informacji oraz danych zawartych w I tomie studium jest tożsama z aktualnością baz danych instytucji, które je udostępniły dla potrzeb Studium. Najważniejsze źródłowe materiały wyjściowe zostały wymienione w punkcie 1.2. Merytoryczna podstawa opracowania.
- III. Budowa struktury dokumentu części I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego dokumentu jest zgodna z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i zawiera:
 - 1) Ogólne informacje o gminie – położenie w regionie, powiązania zewnętrzne, podstawowe informacje o ilości mieszkańców i gęstości zaludnienia miejscowości w gminie (rozdział 1);
 - 2) Opis ponadlokalnych dokumentów strategicznych, które mają wpływ na politykę przestrzenną gminy (rozdział 1);
 - 3) Obecny stan przeznaczenia i zagospodarowania terenów (rozdział 2);
 - 4) Opis złożonych wniosków do Studium (rozdział 2);
 - 5) Charakterystykę struktury własności gruntów (rozdział 3);
 - 6) Szczegółowy opis stanu sieci infrastruktury technicznej (rozdział 4), w tym:
 - a) Zaopatrzenie w wodę,
 - b) Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
 - c) Zaopatrzenie w ciepło,
 - d) Zaopatrzenie w gaz,
 - e) Zaopatrzenie w energię elektryczną,
 - f) Telekomunikacja
 - g) Gospodarka odpadami;
 - 7) Kompleksową charakterystykę stanu obecnego układu komunikacyjnego, wraz z opisem planowanych inwestycji w zakresie transportu drogowego, kolejowego, oraz transportu zbiorowego kolejowego i samochodowego (rozdział 5);
 - 8) Opis stanu jakości środowiska przyrodniczego (rozdział 6), w tym:

-
- a) ogólna charakterystyka środowiska Gminy Sępólno Krajeńskie,
 - b) walory przyrodniczo - krajobrazowe i ich ochrona,
 - c) obszary i obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody,
 - d) obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną,
 - e) ochrona uzdrowiskowa,
 - f) złoża kopalin i ich eksploatacja,
 - g) zasoby wodne i ich eksploatacja,
 - h) rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna,
 - i) tereny zieleni,
 - j) ogrody działkowe,
 - k) zagrożenia środowiska, z opisem stanu jakości wód i powietrza, zagrożenia hałasem, a także charakterystyka terenów zdegradowanych, które wymagają rekultywacji,
 - l) uwarunkowania fizjograficzne;
- 9) Opis zasobów środowiska kulturowego i krajobrazu, uwzględniający: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne oraz strefy ochrony konserwatorskiej (rozdział 7);
- 10) Syntezę danych statystycznych GUS w zakresie warunków i jakości życia mieszkańców (rozdział 8). Przedstawione zostały dane dotyczące: liczby mieszkańców, gęstości zaludnienia, prognoz demograficznych, infrastruktury społecznej, warunków mieszkaniowych, zagrożeń bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 11) Konkluzje w zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy, w sferach: społecznej i gospodarczej (rozdział 9);
- 12) Syntezę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.
- I. Rozdziały od 2 do 9 realizują obowiązujące zakresy problemowe Studium wynikające z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i przepisów odrębnych. Rozdziały: Informacje Ogólne i rozdział 10 określają ustalenia ogólne i syntezę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.
- II. Integralną część uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego stanowią następujące rysunki, schematy i załączniki:

Spis rysunków:

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE GMINY MIEJSKO-WIEJSKIEJ SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.....	18
RYSUNEK 2. POWIERZCHNIA POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW. ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.	20
RYSUNEK 3. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW. ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.....	21
RYSUNEK 4. GRANICE OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STAN NA 01.2016, OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH UM SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE.	31
RYSUNEK 5. WYDANE W LATACH 2010-2016 POZWOLENIA NA BUDOWĘ NA TERENIE GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE.....	40
RYSUNEK 6. GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE ORAZ TERENY KOMUNIKACYJNE NA TERENIE GMIN, OPRACOWANIE WŁASNE	43
RYSUNEK 7. INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA, OPRACOWANIE WŁASNE	45
RYSUNEK 8. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	48
RYSUNEK 9. GRUNTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA, WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO ORAZ POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO, OPRACOWANIE WŁASNE.....	49

RYSUNEK 10. GRUNTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE.	50
RYSUNEK 11. GRUNTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ OSÓB FIZYCZNYCH LUB INNYCH OSÓB PRAWNYCH, OPRACOWANIE WŁASNE.	50
RYSUNEK 12. ZAOPATRZENIE W WODĘ, OPRACOWANIE WŁASNE.	53
RYSUNEK 13. SYSTEM ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW, OPRACOWANIE WŁASNE.	57
RYSUNEK 14. SIEĆ GAZOWA W GMINIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	65
RYSUNEK 15. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, OPRACOWANIE WŁASNE.	67
RYSUNEK 16. SYSTEM KOMUNIKACJI W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	73
RYSUNEK 17. TRANSPORT ZBIOROWY NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	79
RYSUNEK 18. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	83
RYSUNEK 19. FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE.	85
RYSUNEK 20. ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z WYDOBYWANIEM ZŁOŻY, OPRACOWANIE WŁASNE.	96
RYSUNEK 21. CIEKI POWIERZCHNIOWE I DZIAŁY WODNE, OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH KZGW.	98
RYSUNEK 22. GRUNTY ROLNE O KLASACH BONITACYJNYCH I-III, OPRACOWANIE WŁASNE.	101
RYSUNEK 23. GRUNTY ROLNE O KLASACH BONITACYJNYCH IV – VI, OPRACOWANIE WŁASNE.	103
RYSUNEK 24. TERENY ZIELENI NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	106
RYSUNEK 25. NUMERYCZNY MODEL TERENU GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE.	117
RYSUNEK 26. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	119
RYSUNEK 27. ŚCIEŻKI ROWEROWE ORAZ SZLAKI TURYSTYCZNE NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	152
RYSUNEK 28. ZAGROŻENIE POWODZIOWE NA TERENIE GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH KZGW.	158
RYSUNEK 29. SYTUACJA GEOLOGICZNA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	160

Spis tabel:

TABELA 1. MIEJSCOWOŚCI GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE WRAZ Z LICZBĄ LUDNOŚCI.	19
TABELA 2. KONKURENCYJNE OŚRODKI MIEJSKIE W ZASIĘGU 30-MINUTOWEGO DOJAZDU DO SĘPÓLNA KRAJEŃSKIEGO, DANE Z ROKU 2015.	22
TABELA 3. KONKURENCYJNE OŚRODKI MIEJSKIE W ZASIĘGU 60-MINUTOWEGO DOJAZDU DO SĘPÓLNA KRAJEŃSKIEGO, DANE Z ROKU 2015.	22
TABELA 4. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STAN NA 01.2016, OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z UM SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE.	32
TABELA 5. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE – BILANS TERENÓW NA PODSTAWIE INWENTARYZACJI URBANISTYCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM CZĘŚCI MIEJSKIEJ I WIEJSKIEJ GMINY, OPRACOWANIE WŁASNE.	44
TABELA 6. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE.	49
TABELA 7. JEDNOSTKI, KTÓRE OTRZYMAŁY POZWOLENIA WODNOPRAWNE NA POBÓR WÓD.	52
TABELA 8. POBÓR I ZUŻYCIE WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH NA CELE PRZEMYSŁOWE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	54
TABELA 9. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	54
TABELA 10. UDZIAŁ % LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z INSTALACJI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH GMIN W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	54
TABELA 11. SIEĆ WODOCIĄGOWA – PODSTAWOWE DANE NA LATA 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	55
TABELA 12. ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	55

TABELA 13. ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA [M3], W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	55
TABELA 14. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2007 – 2015 [DAM3], OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	55
TABELA 15. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, POWIECIE I WOJEWÓDZTWIE, W LATACH 2007 – 2015 [KM].....	56
TABELA 16. SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE – PODSTAWOWE DANE NA LATA 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	56
TABELA 17. UDZIAŁ % LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI KANALIZACYJNEJ W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH GMIN W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	56
TABELA 18. CHARAKTERYSTYKA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH POCHODZĄCYCH Z TERENU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2007 – 2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, MAJ 2017R.	60
TABELA 19. MIESZKANIA ZAMIESZKANE WEDŁUG SPOSOBU ICH OGRZEWANIA W 2002 R.....	62
TABELA 20. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI GAZOWEJ W GMINIE, W LATACH 2007-2015.....	63
TABELA 21. ODBIORCY GAZU (LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH) W LATACH 2007-2015.....	64
TABELA 22. ZUŻYCIE GAZU W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W TYS. M3 W LATACH 2007-2015	64
TABELA 23. ENERGIA ELEKTRYCZNA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W MIASTACH, W LATACH 2007 – 2017, SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, MIASTO.	68
TABELA 24. PORÓWNANIE ILOŚCI ODBIORCÓW I ZUŻYCIA ENERGII O NISKIM NAPIĘCIU, W LATACH 2006 I 2015, W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM, POWIECIE SĘPOLEŃSKIM I GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE.	68
TABELA 25. PRAKTYCZNA MOŻLIWOŚĆ DOTARCIA Z USŁUGĄ DOSTĘPU INTERNETU STACJONARNEGO W BUDYNKACH MIESZKALNYCH W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	68
TABELA 26. MIEJSCOWOŚCI POSIADAJĄCE POSZCZEGÓLNE RODZAJE UDOSTĘPNIENIA USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH W 2015 R.....	69
TABELA 27. LICZBA ZEBRANYCH ODPADÓW Z TERENU GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2007 - 2015..	69
TABELA 28. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH, STAN NA LUTY 2018, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH ZARZĄDU DROGOWEGO W SĘPÓLNO KRAJEŃSKIM.....	75
TABELA 29. WYKAZ DRÓG GMINNYCH, STAN NA STYCZEŃ 2017, OPRACOWANIE WŁASNE.....	75
TABELA 30. CECHY CHARAKTERYSTYCZNE JEDNOSTEK FIZYCZNOGEOGRAFICZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE.	82
TABELA 31. ILOŚĆ POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, W LATACH 2007 - 2015, ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH BDR, GUS 2017.	89
TABELA 32. DRZEWIA CHRONIONE JAKO POMNIKI PRZYRODY	89
TABELA 33. UŻYTKI EKOLOGICZNE	92
TABELA 34. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z PGI, STAN NA 31.12.2016. (HTTP://GEOPORTAL.PGI.GOV.PL)	95
TABELA 35. RODZAJE I KLASY UŻYTKÓW GRUNTOWYCH W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH EGIB	102
TABELA 36. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI GRUNTÓW WEDŁUG KLAS BONITACYJNYCH I SPOSOBU UŻYTKOWANIA, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH EGIB	102
TABELA 37. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI ZIELENI MIEJSKIEJ W GMINIE NA TLE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO, POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, CZERWIEC 2017R.	104
TABELA 38. STOPIEŃ WYPOSAŻENIA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ, W LATACH 2007 -2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, CZERWIEC 2017R.	105
TABELA 39. NASADZENIA I UBYTKI ZIELENI NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, W LATACH 2007-2015, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH Z BDR GUS, CZERWIEC 2017R.	105
TABELA 40. ZIELEŃ ZABYTKOWA UJĘTA W REJESTRZE ZABYTKÓW	107
TABELA 41. OGRODY DZIAŁKOWE W ZARZĄDZIE PZD, OPRACOWANE NA PODSTAWIE DANYCH OKRĘGOWEGO ZARZĄDU POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW (BYDGOSZCZ.PZD.PL), CZERWIEC 2017R.....	108

TABELA 42. WYNIKI OCENY JAKOŚCI POWIETRZA W LATACH 2012 - 2016 NA TERENIE STREFY KUJAWSKO-POMORSKIEJ SKLASYFIKOWANE POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI	109
TABELA 43. WYNIKI OCENY JAKOŚCI POWIETRZA W LATACH 2012 - 2016 NA TERENIE STREFY KUJAWSKO-POMORSKIEJ SKLASYFIKOWANE POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN.....	110
TABELA 44. WSTĘPNA OCENA STANU JAKOŚCI RZEK PRZEPŁYWAJĄCYCH PRZEZ TEREN GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W PUNKTACH POMIAROWO-KONTROLNYCH BADANYCH W LATACH 2008-2015	111
TABELA 45. ZABYTKI NA TERENIE SĘPÓLNA KRAJEŃSKIEGO WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	120
TABELA 46. WYKAZ OBIEKTÓW W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW (STAN NA 26.03.2010).....	121
TABELA 47. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH.....	129
TABELA 48. LUDNOŚĆ GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE WEDŁUG FAKTYCZNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA W LATACH 2008 - 2016, ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS, CZERWIEC 2017 R. ..	135
TABELA 49. LUDNOŚĆ GMINY I MIASTA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE WEDŁUG FAKTYCZNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU ORAZ SĄSIADUJĄCYCH GMIN W LATACH 2008 - 2016, ŹRÓDŁO: OPRACOWANE NA PODSTAWIE BANK DANYCH REGIONALNYCH, GUS CZERWIEC 2017 R.	135
TABELA 50. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI W LATACH 2007 - 2016 R. – OGÓŁEM, ŹRÓDŁO: OPRACOWANE NA PODSTAWIE BANK DANYCH REGIONALNYCH, GUS CZERWIEC 2017 R.	136
TABELA 51. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM WG PŁCI W LATACH 2008 - 2016 – OGÓŁEM, ŹRÓDŁO: OPRACOWANE NA PODSTAWIE BANK DANYCH REGIONALNYCH, GUS CZERWIEC 2017 R.	138
TABELA 52. PRZYROST RZECZYWISTY LICZBY LUDNOŚCI GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (2007 – 2016) – OBSZAR WIEJSKI.....	139
TABELA 53. PRZYROST RZECZYWISTY LICZBY LUDNOŚCI MIASTA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (2007 – 2016)	140
TABELA 54. PRZYROST RZECZYWISTY LICZBY LUDNOŚCI MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (2007 – 2016) – OGÓŁEM (MIASTO + OBSZAR WIEJSKI)	140
TABELA 55. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA DLA POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO ORAZ POWIATÓW SĄSIEDNICH NA LATA 2020, 2025, 2030, 2035, 2040.....	141
TABELA 56. PRZEDSZKOLA PUBLICZNE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	144
TABELA 57. DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM (3-6 LAT), W LATACH 2012-2016.....	144
TABELA 58. LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, W LATACH 2011-2015	145
TABELA 59. LICZBA UCZNIÓW I ABSOLWENTÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH I POLICEALNYCH (OGÓŁEM) W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, W LATACH 2011-2015	145
TABELA 60. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI W ROKU 2007.	153
TABELA 61. POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W WYBRANYCH MIASTACH / GMINACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO, W 2015 R.....	153
TABELA 62. LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH W MIESZKANIACH	154
TABELA 63. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W URZĄDZENIA TECHNICZNO-SANITARNE W WYBRANYCH GMINACH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO, WG DANYCH Z 2015 ROKU	155
TABELA 64. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, W LATACH 2007 - 2015	155
TABELA 65. UDZIAŁ PROCENTOWY GOSPODARSTW DOMOWYCH WEDŁUG LICZBY OSÓB I LICZBY RODZIN W 2002 ROKU.*	162
TABELA 66. PODMIOTY GOSPODARSTWA WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI NA TERENIE GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2012– 2016.....	164
TABELA 67. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH	164
TABELA 68. UDZIAŁ OSÓB PRACUJĄCYCH	164
TABELA 69. PRACUJĄCY WG PŁCI W LATACH 2007 - 2015.....	165
TABELA 70. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON, WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH	166
TABELA 71. WYKAZ PODMIOTÓW Z GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE ZAREJESTROWANYCH W SYSTEMIE REGON WEDŁUG BRANŻ PKD W LATACH 2011 - 2016	167

TABELA 72. GOSPODARSTWA ROLNE W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE, WG RODZAJU. DANE Z POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO 2002, 2010	168
TABELA 73. GOSPODARSTWA ROLNE WG RODZAJU I GRUP OBSZAROWYCH UŻYTKÓW ROLNYCH, PSR 2002, 2010 ROK.....	168
TABELA 74. POWIERZCHNIA GRUNTÓW WG RODZAJU, PSR 2002	169
TABELA 75. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW ROLNYCH, PSR 2010	169
TABELA 76. GOSPODARSTWA Z UPRAWĄ WG RODZAJU I POWIERZCHNI ZASIEWÓW, WG PSR 2010	170
TABELA 77. LICZBA INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTW WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA DOCHODÓW	170
TABELA 78. DOCHODY GMINY W LATACH 2009-2016, OPRACOWANIE NA PODSTAWIE DANYCH BDL, GUS 2017.	177

Spis wykresów:

WYKRES 1. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W LATACH 2007 -2017 – OGÓŁEM, ŹRÓDŁO: OPRACOWANE NA PODSTAWIE BANK DANYCH REGIONALNYCH, GUS CZERWIEC 2017 R.	137
WYKRES 2. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE W 2016 ROKU – OGÓŁEM, ŹRÓDŁO: OPRACOWANE NA PODSTAWIE BANK DANYCH REGIONALNYCH, GUS CZERWIEC 2017 R.	137
WYKRES 3. STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI W 2015, GMINA SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE OGÓŁEM. ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.	139
WYKRES 4. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE WEDŁUG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA DOCHODÓW.	171

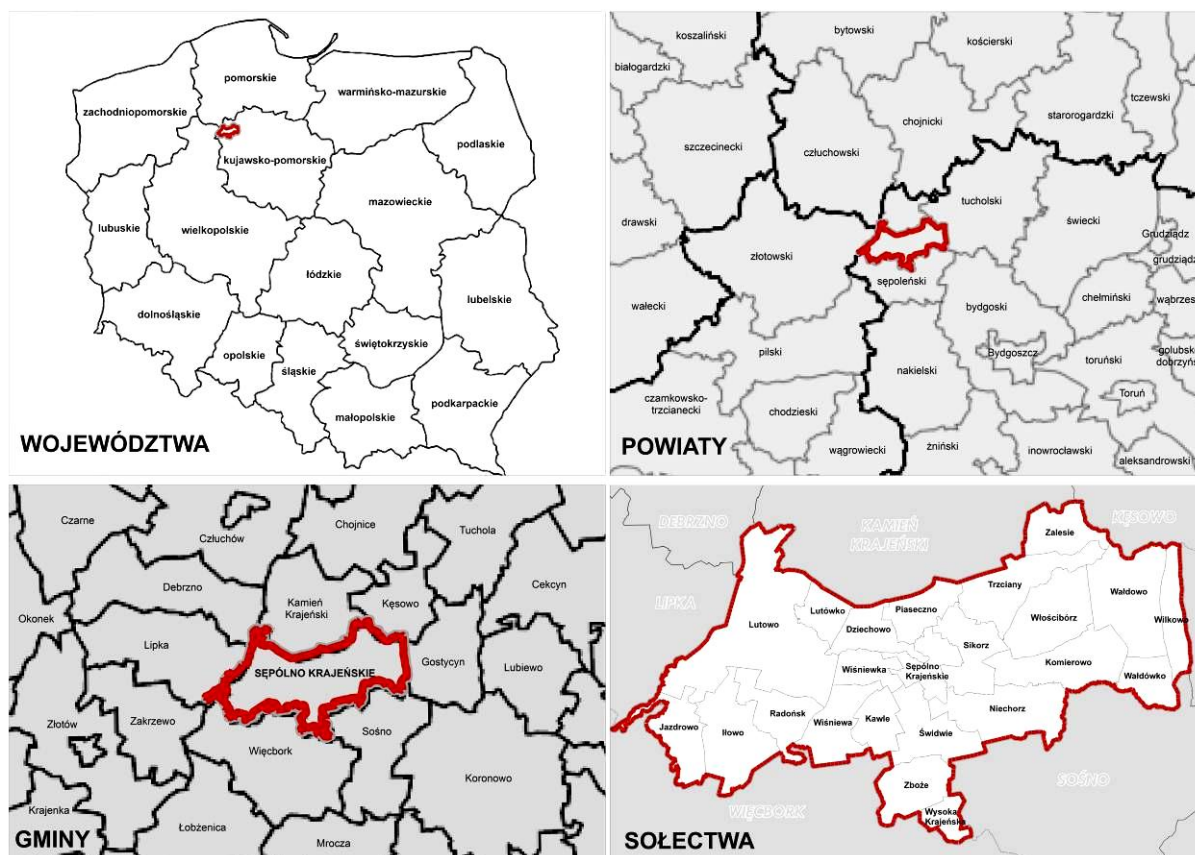
ROZDZIAŁ I

POŁOŻENIE W REGIONIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

1.1. DANE OGÓLNE

1.1.1. Położenie

Gmina Sępólno Krajeńskie znajduje się w północno - zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, przy drodze krajowej Oleśnica - Babolice (DK-25) i na przecięciu linii kolejowych Świecie nad Wisłą - Złotów (nr 240) oraz Oleśnica - Chojnice (nr 281).

Rysunek 1. Położenie administracyjne gminy miejsko-wiejskiej Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

Gmina należy do powiatu sępoleńskiego i sąsiaduje z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- 1) gmina Debrzno (gmina wiejsko-miejska, 9208 mieszkańców), powiat człuchowski, województwo pomorskie;
- 2) gmina Kęsowo (gmina wiejska, 4449 mieszkańców), powiat tucholski, województwo kujawsko - pomorskie;
- 3) gmina Gostycyn (gmina wiejska, 5218 mieszkańców), powiat tucholski, województwo kujawsko - pomorskie;
- 4) gmina Więcbork (gmina wiejska, 13357 mieszkańców), powiat sępoleński, województwo kujawsko - pomorskie;
- 5) gmina Sośno (gmina wiejska, mieszkańców), powiat sępoleński, województwo kujawsko - pomorskie;
- 6) gmina Kamień Krajeński (gmina wiejsko-miejska, 7017 mieszkańców), powiat sępoleński, województwo kujawsko - pomorskie;
- 7) gmina Lipka (gmina wiejska, 5617 mieszkańców), powiat złotowski, województwo wielkopolskie.

1.1.2. Podstawowe informacje

Gmina Sępólno Krajeńskie jest gminą miejsko-wiejską w województwie kujawsko-pomorskim, w skład której wchodzi część miejska oraz 24 sołectwa. Według danych GUS za rok 2015, liczba mieszkańców gminy ogółem wynosi (stan wg faktycznego miejsca zamieszkania, w dniu 31 XII 2015 r.) 16053 osoby, a powierzchnia 22 912 ha. Część miejska liczy 9304 osób i obejmuje 57,96 % ludności ogółem. Powierzchnia miasta wynosi 579 ha i stanowi 2,53 % powierzchni gminy.

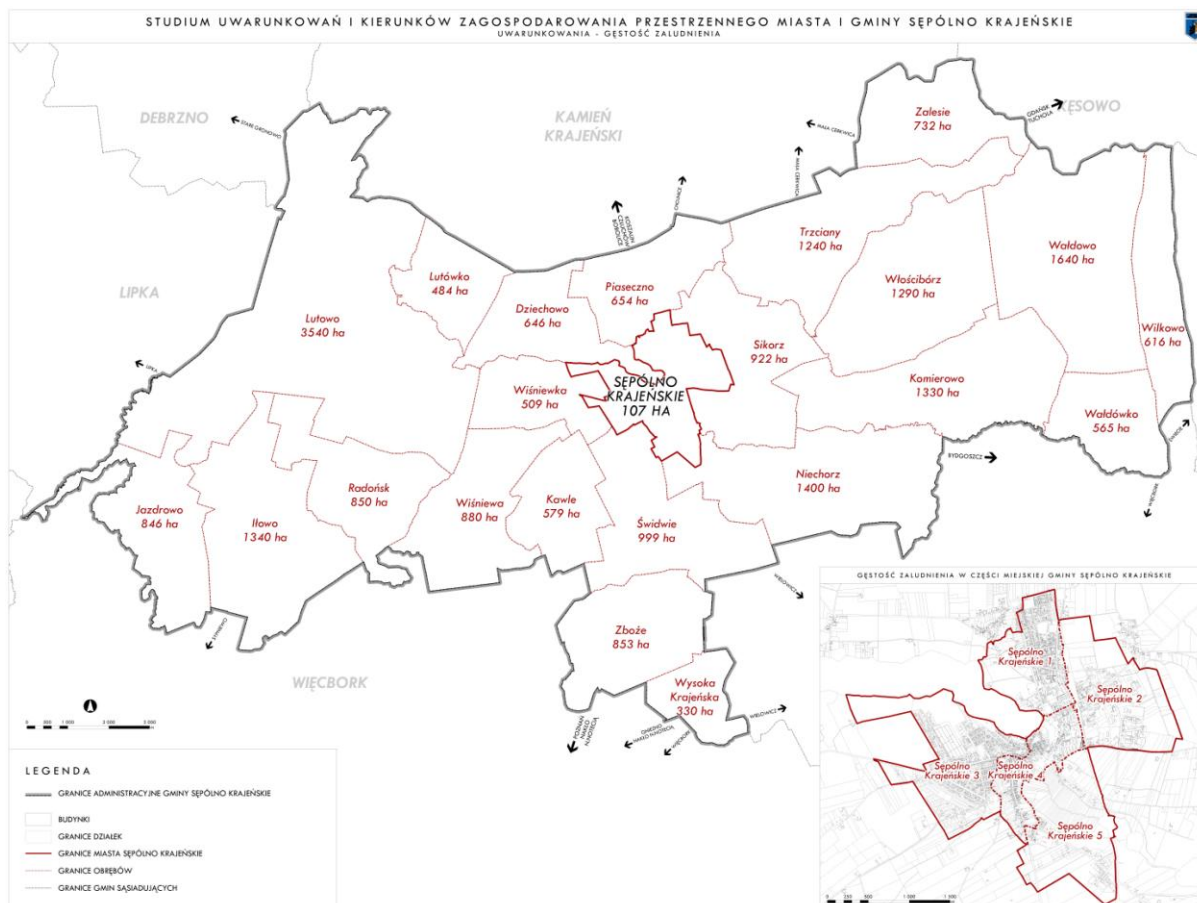
Według oficjalnych danych demograficznych gminy (dane z ewidencji ludności na dzień 31.12.2014 r.), w 2014 roku łączna liczba mieszkańców gminy wynosiła 15034 osoby, z czego 5891 osób zamieszkiwało obszar wiejski. Liczbę ludności zamieszkującej poszczególne sołectwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Miejscowości gminy Sępólno Krajeńskie wraz z liczbą ludności¹.

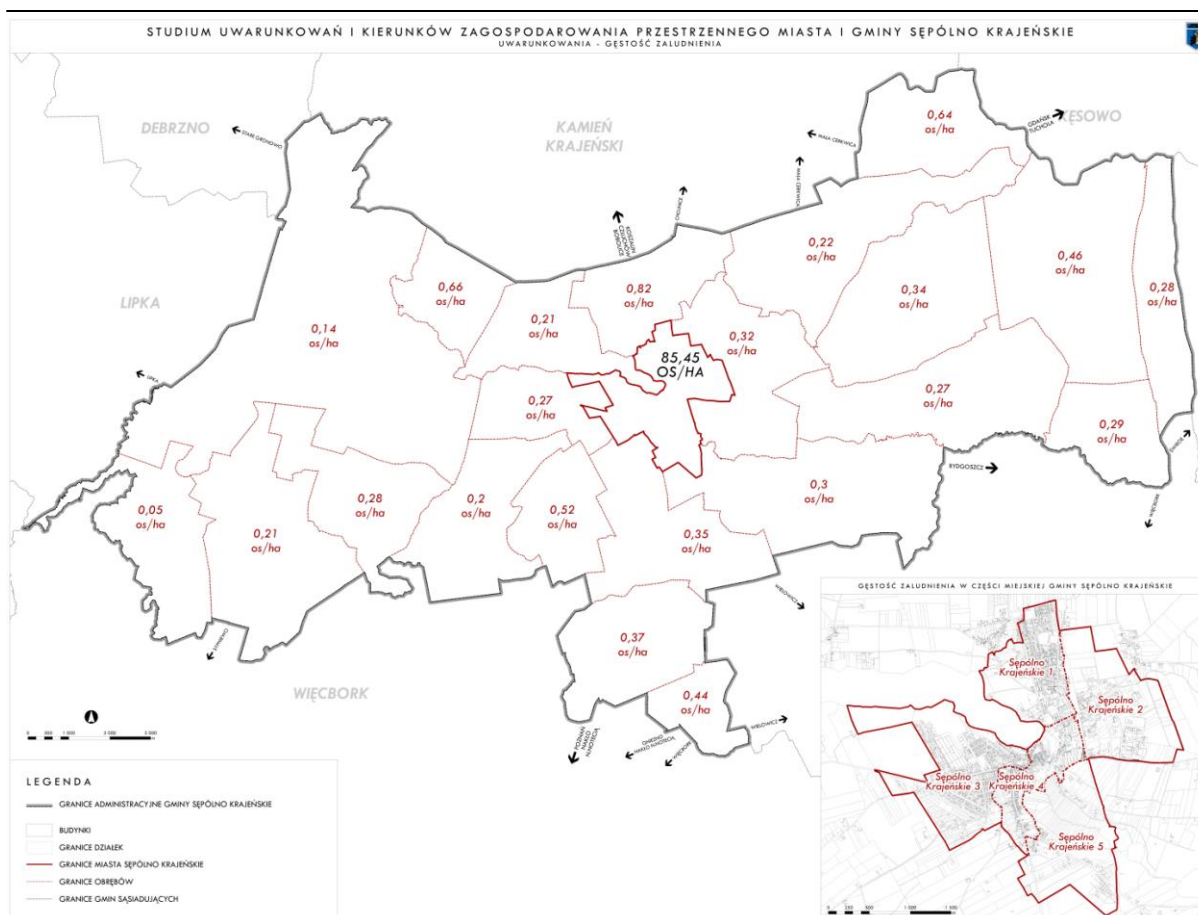
LP	OBREB	NAZWA MIEJSCOWOŚCI / WSI	LICZBA LUDNOŚCI
1	Sępólno Krajeńskie 1, Sępólno Krajeńskie 2, Sępólno Krajeńskie 3, Sępólno Krajeńskie 4, Sępólno Krajeńskie 5	Sępólno Krajeńskie - miasto	9143
2	Dziechowo	Dziechowo	135
3	Iłowo	Iłowo	288
4	Jazdrowo	Jazdrowo	46
5	Kawle	Kawle	300
6	Komierowo	Komierowo	305
		Komierówko	49
7	Lutowo	Gaj	4
		Lutowo	477
		Zaleśniak	19
8	Lutówko	Lutówko	307
		Lutówko-młyn	11
9	Niechorz	Niechorz	313
		Siedlisko	112
10	Piaseczno	Piaseczno	538
11	Radońsk	Radońsk	238
12	Sikorz	Sikorz	294
13	Świdwie	Chmielniki	61
		Grochowiec	143
		Świdwie	144
14	Trzciany	Trzciany	267
15	Wałdowo	Teklanowo	102
		Toboła	18
		Wałdowo	635
16	Wałdówko	Wałdówko	165
17	Wilkowo	Wilkowo	174
18	Wiśniewa	Wiśniewa	176
19	Wiśniewka	Wiśniewka	135
20	Włoscibórz	Włoscibórek	63
		Włoscibórz	372
21	Wysoka krajeńska	Wysoka krajeńska	144
22	Zalesie	Skarpa	269
		Zalesie	203
23	Zboże	Zboże	318

¹ wg danych z UM, stan na dzień 31.12.2014

Według danych GUS za 2015 rok, gęstość zaludnienia gminy wynosi 75 osób/km², jest ona znacznie niższa niż przeciętna dla województwa kujawsko-pomorskiego (116 osób/km²), dla części miejskiej wynosi ona 1420 osób/km², zaś wiejskiej 30 osób/km², co wiąże się z niskim stopniem zurbanizowania gminy oraz koncentracją mieszkańców gminy głównie na rozległych terenach wiejskich. Przeciętna gęstość terenów wiejskich jest również niższa od wskaźnika dla województwa, który wynosi 49 osób/km².

Rysunek 2. Powierzchnia poszczególnych sołectw. źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. Gęstość zaludnienia poszczególnych sołectw. źródło: opracowanie własne.

Udział ludności w wieku produkcyjnym (63% - 10 012 osób), jest nieco wyższy od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (62% - 1 295 789 osób). Gmina wyróżnia się minimalnie ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego (zarówno na wsi jak i w mieście), wynoszącym -0,1‰. Wartość ta jest nieznacznie wyższa w stosunku do wskaźnika dla województwa kujawsko-pomorskiego, który wynosi -0,3‰ (-0,9 ‰ w mieście oraz 0,43 ‰ na wsi w stosunku do -1,1 ‰ w miastach i 0,8 ‰ na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego).

1.2. RELACJE ZEWNĘTRZNE

1.2.1. Pozycja w regionie

Możliwości rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie związane są z wzajemnym oddziaływaniem pomiędzy gminami znajdującymi się w jej sąsiedztwie. Relacje te warunkowane są odległością do innych ośrodków miejskich oraz ich potencjałem, wynikającym z liczby mieszkańców oraz funkcji pełnionych wobec otaczających obszarów - poprzez koncentrację miejsc pracy, zadań administracyjnych oraz ponadpodstawowych usług komercyjnych bądź publicznych. Najważniejsze powiązania zewnętrzne gminy występują z ośrodkami miejskimi, znajdującymi się w promieniu 30-minutowego dojazdu. Obszar tego zasięgu wyznacza strefę najbliższych relacji. Strefa ta może konkurować z ośrodkami miejskimi, które znajdują się poza izochroną 30 minut dojazdu, lecz mają duże znaczenie w skali regionu np. miasto Bydgoszcz.

W zasięgu 30-minutowej izochrony dojazdu do Sępólna Krajeńskiego położone są następujące ośrodki miejskie:

- **Chojnice** - miasto powiatowe,
- **Złotów** - miasto powiatowe,
- **Człuchów** - miasto powiatowe,
- **Nakło Nad Notecią** - miasto powiatowe,
- **Tuchola** - miasto powiatowe,
- **Koronowo**,
- **Więcbork**.

Tabela 2. Konkurencyjne ośrodki miejskie w zasięgu 30-minutowego dojazdu do Sępólna Krajeńskiego, dane z roku 2015.

Miasto	Ludność	Pracujący	Pracujący na 1000 mieszkańców	Bezrobocie rejestrowane	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
Sępólno Krajeńskie	9 304	2 642	284	-	-
Złotów	18 440	10 004	543	737	6,3
Człuchów	13 976	4 030	288	689	7,8
Chojnice	40 043	12 087	302	1 838	7,4
Nakło nad Notecią	18 930	4 441	235	-	-
Tuchola	13 914	4 225	304	-	-

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

W zasięgu 60 minutowej izochrony dojazdu do Sępólna Krajeńskiego znajdują się następujące ośrodki miejskie, o liczbie mieszkańców około 100 tysięcy mieszkańców (i więcej) :

- **Bydgoszcz** (czas dojazdu ok. 60 minut),
- **Piła** (czas dojazdu ok. 60 minut),
- **Świecie** (czas dojazdu ok. 60 minut),
- **Szczecinek** (czas dojazdu ok. 60 minut),
- **Grudziądz** (czas dojazdu ok. 1,5 godz.),
- **Toruń** (czas dojazdu ok. 1,5 godz.).

Tabela 3. Konkurencyjne ośrodki miejskie w zasięgu 60-minutowego dojazdu do Sępólna Krajeńskiego, dane z roku 2015.

Miasto	Ludność	Pracujący	Pracujący na 1000 mieszkańców	Bezrobocie rejestrowane	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
Świecie	26 091	-	-	-	-
Bydgoszcz	355 645	120 166	338	8 803	4,0
Grudziądz	96 319	21 956	228	4 904	8,3
Toruń	202 689	62 986	311	6 247	4,9
Piła	74 140	23 311	314	2 086	4,5
Szczecinek	40 440	10 060	249	2 319	9,2

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Miasto Sępólno Krajeńskie położone jest na obszarze o gęstej sieci miast różnej rangi i różnych klas wielkościowych. Czynniki te ograniczają jego rozwój, bowiem zawęża grupę osób obsługiwanych w poszczególnych miastach. Sępólno należy do mniejszych ośrodków powiatowych, ponadto nie posiada wszystkich instytucji rangi powiatowej (np. nie posiada szpitala). Miasta tej klasy wielkościowej czerpią impulsy rozwojowe przede wszystkim z obsługi obszarów otaczających, dla których są głównym skupiskiem placówek handlowych i usługowych. W przypadku Sępólna Krajeńskiego konkurencję stanowią głównie Chojnice, które są łatwo dostępne z terenu gminy oraz posiadają duży potencjał handlowo-usługowy, jak również Więcbork, który także jest łatwo dostępny komunikacyjnie. Ze względu na małą powierzchnię oraz regularny kształt powiatu, w niedużej odległości położone są także inne ośrodki powiatowe, stanowiące potencjalną konkurencję dla Sępólna w zakresie pozyskiwania inwestorów zainteresowanych tą klasą miast, m. in.: Tuchola i Człuchów, leżące w odległości drogowej około 31 km.

Ze względu na charakterystyczny kształt gminy (wydłużony w kierunku równoleżnikowym), jej granice północna i południowa położone są bardzo blisko miasta, a mieszkańcy sąsiednich gmin, którzy mogliby załatwiać codzienne potrzeby w Sępólnie, część z nich załatwiają w siedzibach swoich gmin (Kamień i Więcbork).

Gmina posiada również niezbyt korzystne położenie administracyjne. Położona jest peryferyjnie - na skraju województwa, a położenie to jest utrwalane przez kolejne podziały administracyjne. Tego typu położenie nie służy rozwojowi obszarów i najczęściej wiąże się z szeroko rozumianym niedoinwestowaniem na wielu płaszczyznach. Peryferyjne położenie implikuje położenie poza głównymi ciągami powiązań funkcjonalnych, które uważane są za pasma przyspieszonego rozwoju i które szybciej generują rozwój sąsiednich obszarów. Gmina położona jest poza strefami intensywnego oddziaływania dużych miast, co uznawane jest za czynnik znacznie przyspieszający rozwój. Przez teren gminy biegnie korytarz dyfuzji innowacji, w relacji Bydgoszcz - Chojnice, jednak jego zasadnicze pasmo, związane z większą aktywnością społeczną omija Sępólno. Tym samym gmina leży w środku trójkąta, który tworzą korytarze biegnące w następujących kierunkach: z Bydgoszczy przez Nakło w kierunku Piły i dalej Szczecina, z Bydgoszczy do Chojnic oraz z Chojnic w kierunku Piły. Przez teren gminy przebiega pasmo znaczenia ponadregionalnego z Chojnic przez Sępólno i Więcbork do Nakła, jednak jego znaczenie maleje wraz z wyłączeniem Chojnic z granic województwa.

1.2.2. Relacje administracyjne

Sępólno Krajeńskie jest gminą miejsko-wiejską, położoną w Województwie Kujawsko - Pomorskim, na jego granicy, sąsiadując z Województwem Wielkopolskim oraz Województwem Pomorskim. Gmina należy do powiatu sępoleńskiego, którego siedzibą jest miasto Sępólno Krajeńskie. Siedziby województwa kujawsko-pomorskiego: Bydgoszcz (jako siedziba wojewody, urzędów administracji państwowej) i Toruń (jako siedziba sejmiku wojewódzkiego) zlokalizowane są od granic miasta odpowiednio około 60 i 105 km.

Z ramienia władzy samorządowej II – go stopnia – na poziomie powiatowym, w Sępólnie Krajeńskim funkcjonuje Starostwo Powiatowe.

Część wiejska gminy została obejmuje 24 sołectwa, które są reprezentowane przez Rady Sołeckie:

- Dziechowo,
- Iłowo,

- Jazdrowo,
- Kawle,
- Komierowo,
- Lutowo,
- Lutówko,
- Niechorz (obejmuje wsie: Niechorz i Komierówko),
- Piaseczno,
- Radońsk,
- Sikorz,
- Skarpa,
- Świdwie (obejmuje wsie: Świdwie, Chmielniki i Grochowiec),
- Teklanowo,
- Trzciany,
- Wałdowo,
- Wałdówko,
- Wilkowo,
- Wiśniewa,
- Wiśniewka,
- Włoscibórz (obejmuje wsie: Włoscibórz i Włoscibórek),
- Wysoka Krajeńska,
- Zalesie,
- Zboże.

Na część miejską składają się osiedla: Osiedle Nr 1 i Osiedle Nr 2, które są reprezentowane przez Zarządy Osiedli.

1.2.3. Relacje komunikacyjne

Gmina Sępólno Krajeńskie charakteryzuje się dobrą dostępnością w komunikacji drogowej. Do głównych tras transportowych przebiegających przez gminę należą:

- droga DK-25 relacji Bobolice - Oleśnica,
- droga DW-241 relacji Rogoźno – Tuchola.

Dostępność do sieci dróg można ocenić pozytywnie - gmina położona jest w zasięgu dróg krajowych o znaczeniu międzynarodowym, jednak ze względu na stosunkowo nieduże natężenie ruchu pojazdów, unika szeregu zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i bezpieczeństwa mieszkańców.

Przez gminę Sępólno Krajeńskie nie przebiegają międzynarodowe korytarze transportowe. Założeniem wytyczania międzynarodowych korytarzy transportowych jest zaspokojenie w przyszłości potrzeb transportu krajowego i międzynarodowego, poprzez rozwój sieci transportowej. Rozwój ten może zostać zapewniony dzięki zbieżności interesów grup krajowych i europejskich, które zainteresowane są tymi samymi korytarzami paneuropejskimi, oraz zasadniczej zbieżności kierunków przewozów międzynarodowych i największych przewozów krajowych. Gmina znajduje się w pobliżu 3 korytarzy TEN-T przebiegających przez województwo kujawsko-pomorskie, które mają duże znaczenie międzynarodowe. Są to korytarze:

- korytarz VI relacji Gdańsk – Katowice – Żylna,
- korytarz VIa relacji Grudziądz – Bydgoszcz – Poznań,
- korytarz rezerwowy IV relacji Toruń – Warszawa – Lublin – Zamość – Hrebenne – Lwów.

Relacje komunikacyjne z innymi gminami w zakresie transportu pasażerskiego realizowane są poprzez połączenia autobusowe. Na terenie gminy nie odbywa się ruch pasażerski kolejowy.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- nr 240 Świecie – Złotów, linia nieczynna, w większości rozebrana,
- nr 281 Oleśnica - Chojnice, na terenie gminy obsługująca obecnie tylko ruch towarowy.

Zmniejszanie znaczenia kolei jest niekorzystnym uwarunkowaniem w rozwoju gminy.

Połączenia pasażerskie autobusowe realizowane są przez następujących przewoźników:

- PKS Chojnice Sp. z o.o.,
- PKS w Bydgoszczy Sp. z o.o.,
- PKS w Płocku S.A. (Grupa Mobilis),
- Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim (zajmujący się transportem dzieci i młodzieży do szkół na terenie całej gminy oraz oferujący przewozy osób),
- Przewoźnicy prywatni.

1.3. PONADLOKALNE PROGRAMY SŁUŻĄCE REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH

1.3.1. Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego

Obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. W trakcie opracowania jest projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego, do sporządzenia którego przystąpiono w październiku 2014 r. na podstawie uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko - Pomorskiego Nr LIV/823/14.

W obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego ustala się na terenie Sępólna Krajeńskiego inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym planowane przez samorząd województwa. Wśród zadań o znaczeniu ponadlokalnym uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub Sejmik Województwa, przewiduje się następujące inwestycje celu publicznego, ujęte w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego:

- 1) budowa obwodnicy miasta w ramach przebudowy drogi krajowej nr 25 jako zadanie o znaczeniu krajowym,
- 2) budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Nakło - Mroczka - Sępólno Krajeńskie D_n 250mm/150mm jako zadanie o znaczeniu krajowym.

Budowa obwodnicy miasta została wyznaczona do realizacji również w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 (z perspektywą do 2025 roku).

1.3.2. Kujawsko - Pomorski Plan Spójności Komunikacji Drogowej i Kolejowej 2014-2020

Kujawsko - Pomorski Plan Spójności Komunikacji Drogowej i Kolejowej 2014-2020 został przyjęty uchwałą nr 30/1165/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 lipca 2016 roku oraz

zatwierdzony przez Komisję Europejską. W ramach planu dla gminy Sępólno Krajeńskie utwierdzony został cel:

przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 241 od km 0+005 do km 26+360, odc. od Tuchola – Sępólno Krajeńskie.

1.3.3. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego do roku 2020 - Plan modernizacji 2020+

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - Plan Modernizacji 2020 została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 roku.

Wyróżniono następujące priorytety:

- I. KONKURENCYJNA GOSPODARKA**
 - A. Gospodarka i miejsca pracy
 - B. Nowoczesny sektor rolno-spożywczy
- II. MODERNIZACJA PRZESTRZENI WSI I MIAST**
 - A. Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi,
 - B. Bezpieczeństwo
- III. SILNA METROPOLIA**
 - A. Dostępność i spójność
 - B. Sprawne zarządzanie
- IV. NOWOCZESNE SPOŁECZEŃSTWO**
 - A. Innowacyjność
 - B. Tożsamość i dziedzictwo

W ramach priorytetu MODERNIZACJA PRZESTRZENI WSI I MIAST wyznaczono podstawowe założenia polityki terytorialnej dotyczące Sępólna Krajeńskiego. Sępólno Krajeńskie zakwalifikowano do kategorii *obszar funkcjonalny ośrodków powiatowych*. Oczekiwana rolę i znaczenie w rozwoju województwa opisano następująco: prawidłowa realizacja zadań własnych powiatów – mająca podstawowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców w kontekście specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz wykształcenia istotnego dla powodzenia na rynkach pracy. Jako podstawowy instrument interwencji wskazano Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (oparte o budżet regionalny).

Działania na rzecz modernizacji obszarów wiejskich powinny dotyczyć:

- Zapewnienia jak najlepszych warunków rozwoju społecznego (funkcjonowanie usług publicznych),
- Rozwoju przedsiębiorczości lokalnej związanej z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych (zwłaszcza przetwórstwa rolno-spożywczego, ale także przetwórstwa leśnego, eksploatacji kopalin, potencjału turystycznego, rozwoju energetyki odnawialnej w oparciu o produkcję rolniczą oraz energię słoneczną),
- Zapewnienia swobodnej dostępności do Bydgoszczy i Torunia – jako dużych rynków pracy i ośrodków realizacji usług regionalnych.

1.4. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO - POMORSKIEGO, dotyczące gminy Sępólno Krajeńskie

Zgodnie z ustaleniami planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Sępólno Krajeńskie należy do północnej strefy polityki przestrzennej.

Ze względu na duży udział obszarów chronionych (parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu) zagospodarowanie przestrzenne w tej strefie ukierunkowane jest głównie na rozwój gospodarki leśnej, użytkowania rekreacyjne i rolnicze oraz na poprawę wyposażenia infrastrukturalnego i rozwój komunikacji, poprawę jakości środowiska przyrodniczego oraz uporządkowanie zagospodarowania turystycznego. Spodziewanym efektem jest podniesienie standardów wypoczynku w rejonie Borów Tucholskich i życia mieszkańców. Plan zakłada wzmocnienie roli Tucholi jako ośrodka centralnego obszaru z jednoczesnym brakiem przyspieszenia procesów urbanizacyjnych.

Sępólno Krajeńskie zgodnie z wytycznymi planu jest ponadlokalnym ośrodkiem równoważenia rozwoju, dla którego planuje się działania na rzecz wzmocnienia potencjału ośrodka w zakresie stanu rozwoju instytucji obsługi mieszkańców, obsługi turystyki, szkolnictwa średniego oraz szkolnictwa wyższego (jako jeden z wariantów lokalizacji filii szkolnictwa wyższego na terenie powiatu).

Gmina znajduje się w rejonie turystycznym o znaczeniu ponadlokalnym - Doliny Dolnej Wisły. Plan województwa zakłada między innymi na terenie gminy rozwój turystyki, Sępólno Krajeńskie ustala się jako ośrodek obsługi ruchu turystycznego o randze regionalnej, generujący ruch turystyczny krajoznawczy oraz wypoczynku pobytowego i sobotnio-niedzielnego. Dodatkowo przez teren gminy przebiegają linie kolejowe wskazane w planie dla realizacji celów turystycznych. W związku z tym plan zakłada wzmocnienie roli miasta Sępólna Krajeńskiego jako regionalnego centrum obsługi ruchu turystycznego.

W ramach zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej plan wskazuje we wschodniej części gminy tereny przekształceń obszarów wiejskich w kierunku rolnictwa niekonwencjonalnego. Gmina Sępólno Krajeńskie objęta jest obszarem przekształcenia struktury agrarnej (wielkościowej i własnościowej).

Dla strefy północnej plan województwa wprowadza następujące ustalenia dotyczące gminy Sępólno Krajeńskie:

- 1) w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego:
 - poprawa jakości Jeziora Sępoleńskiego,
 - rozbudowa i odbudowa obiektów małej retencji wód w zlewni wybranych rzek Sępolenki;
- 2) w zakresie ochrony i kształtowania środowiska kulturowego:
 - rewaloryzacja historycznego układu urbanistycznego miasta,
 - utworzenie sępoleńskiego parku kulturowego;
- 3) w zakresie gospodarki turystycznej:
 - poprawa standardu istniejącego zagospodarowania turystycznego, realizacja nowych inwestycji na terenie gminy,
 - promocja tradycyjnych form turystyki w obszarze - Dni Sępólna;
- 4) w zakresie wzmocnienia funkcji rolniczej aktywizującej gospodarczo obszar oraz zaspokojenia potrzeb rozwijającej się turystyki:

- trwale rozdysponowanie gruntów rolnych znajdujących się w zasobie AWRSP,
 - rozwój lokalnego przetwórstwa produktów rolnych, zwłaszcza dostarczanych przez rolnictwo niekonwencjonalne,
 - zmiana użytkowania gruntów o niskiej przydatności rolniczej pod dolesienia - głównie część centralna gminy;
- 5) w zakresie układu komunikacyjnego:
- przebudowa w klasie technicznej G drogi krajowej nr 25 na terenie gminy,
 - przebudowa do klasy technicznej G drogi wojewódzkiej nr 241;
- 6) w zakresie infrastruktury komunalnej:
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
 - realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej,
 - bieżąca likwidacja "dzikich" wysypisk,
 - 2 składowiska komunalne do modernizacji, a docelowo do likwidacji i rekultywacji;
- 7) w zakresie zaopatrzenia w gaz:
- realizacja projektowanego gazociągu wysokoprężny Nakło - Mrocza - Sępólno Krajeńskie D_n 250/150mm jako II etap gazyfikacji województwa,
- 8) w zakresie obronności i bezpieczeństwa kraju:
- możliwość wykorzystania szlaku komunikacyjnego Więcbork - Sępólno Krajeńskie - Mąkowsko do przemieszczania się wojsk własnych i sojuszników.

Tekst podrozdziału opracowano na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003r.

ROZDZIAŁ II

PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

2.1. STAN PRZEZNACZENIA TERENÓW

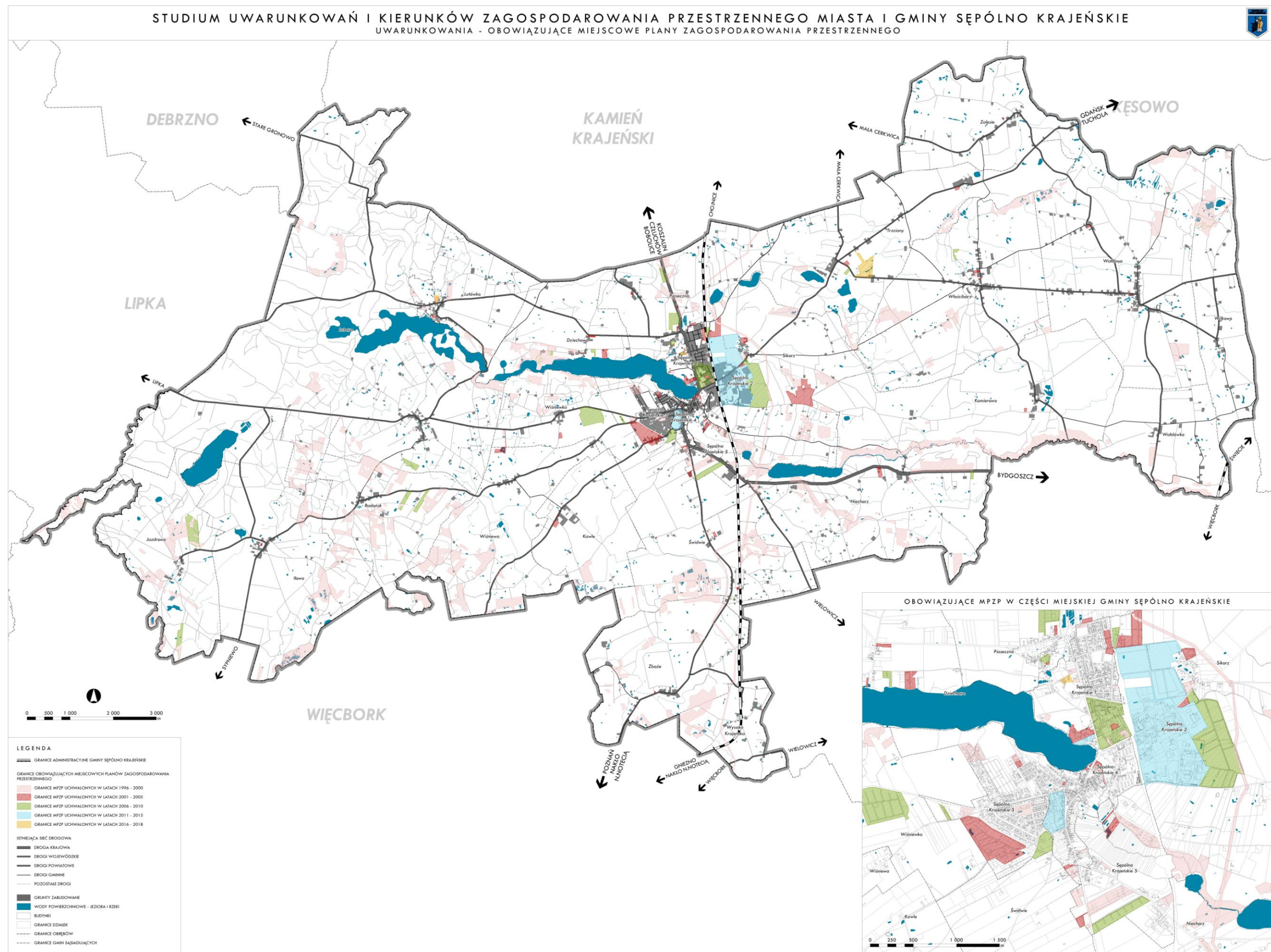
Zasady zagospodarowania terenów na obszarze gminy regulują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone po 1 stycznia 1995 roku (tab.4), na obszarach, dla których nie sporządzono dotychczas miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – wydawane są na wniosek inwestorów decyzje administracyjne – o warunkach zabudowy terenu lub o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

2.1.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obecnie na terenie gminy obowiązuje 60 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (tabela nr 4), obejmujących łącznie powierzchnię 1527,03 ha. Na terenie gminy przeważają drobne plany, o powierzchni nie przekraczającej 10 ha, w niektórych przypadkach obejmujące pojedyncze działki. W grupie tej znajduje się 50 z 60 planów, obejmuje ona łącznie 132 ha, stanowi 82,5% obowiązujących planów miejscowych i 8,65% powierzchni objętych planami. Średnia powierzchnia planów w tej grupie wielkości wynosi 2,8 ha. Drugą grupę - 17,5% wszystkich planów, stanowią miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów większych niż 10 ha. Jest to 10 planów o łącznej powierzchni 1393,73 ha, stanowiących 91,35% powierzchni objętej planami.

Na terenie gminy, na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zrealizowano 33 plany miejscowe. Obejmują one obszar 342,9 ha. Stanowią 52,6% wszystkich planów oraz 22,47% powierzchni objętej planami.

Przed rokiem 2003, na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *o zagospodarowaniu przestrzennym* powstało 27 planów miejscowych. Obejmują one obszar 1214,09 ha. Stanowią 47,4% wszystkich planów oraz 79,6% powierzchni objętej planami. Należy jednak zwrócić uwagę, iż największymi powierzchniami planami uchwalonymi do 2003 roku były plany podjęte następującymi uchwałami: w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej (uchwała nr XI/129/99 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 31 sierpnia 1999 r.) oraz w sprawie zmiany miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie (uchwała nr III/36/98 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 8 grudnia 1998 r.), które łącznie objęły powierzchnię wynoszącą 1138,2 ha zajmując 74,6% obszaru objętych planami zagospodarowania przestrzennego oraz 93,75% planów sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r.

Rysunek 4. Granice obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stan na 01.2016, opracowanie własne na podstawie danych UM Sępólno Krajeńskie.

Tabela 4. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stan na 01.2018, opracowanie własne na podstawie danych z UM Sępólno Krajeńskie.

LP	PRZEDMIOT I ZAKRES USTALEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	NR UCHWAŁY I DATA JEJ PODJĘCIA PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM	NR DZIENNIKA URZĘDOWEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO I DATA PUBLIKACJI UCHWAŁY	UWAGI	POW. OBJĘTA PLANEM [HA]
MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO UCHWALONE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. O ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM					
1	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskiego.	Uchwała nr 117/IV/96 z dnia 29 kwietnia 1996 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 17 poz. 78 z dnia 29.07.1996 r.	Nieobowiązujący, zmieniony przez: Nr 220/IV/97 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 28 maja 1997 r.; Nr XXXV/377/01 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 18 października 2001 r.; Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.	1,45
2	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskiego	Uchwała nr 208/III/97 z dnia 10 kwietnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 18 poz. 89 z dnia 13.05.1997 r.	-	0,42
3	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr 217/IV/97 z dnia 28 maja 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 25 poz. 128 z dnia 30.06.1997 r.	Częściowo obowiązujący, zmieniony przez Nr XXXII/321/2001 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25 kwietnia 2001 r.	2,64
4	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr 220/IV/97 z dnia 28 maja 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 24 poz. 121 z dnia 24.06.1997 r.	Częściowo obowiązujący, zmieniony przez Nr XXXII/321/2001 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25 kwietnia 2001 r.	0,64
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej przy ul. Koronowskiej w Sępólnie Krajeńskim i Niechorzu.	Uchwała nr 263/X/97 z dnia 30 grudnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 19, poz. 76 z dnia 31.03.1998 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy	7,14
6	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr 264/X/97 z dnia 30 grudnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 19 poz. 77 z dnia 31.03.1997 r.	-	3,07
7	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr 265/X/97 z dnia 30 grudnia 1997 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Bydgoskiego nr 9 poz. 41 z dnia 19.02.1998 r.	-	3,24
8	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania	Uchwała nr III/32/98 z dnia 8	Dziennik Urzędowy	Częściowo obowiązujący, zmieniony przez Nr	0,87

	przestrzennego miasta Sępólna Krajeńskiego.	grudnia 1998 r.	Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 49 z dnia 23.02.1999 r.	XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.	
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej przy ul. Hanki Sawickiej w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr III/33/98 z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11, poz. 50 z dnia 23.02.1999 r.	-	4,33
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsi Lutówko (dz. 86/1) gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr III/34/98 z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 51 z dnia 23.02.1999 r.	-	4,97
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsi Lutówko (dz. nr 9) gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr III/35/98 z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 52 z dnia 23.02.1999 r.	-	1,51
12	Zmiana miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr III/36/98 z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11, poz. 53 z dnia 23.02.1999 r.	Obowiązuje również dla terenu miasta	44,77
13	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, obejmującego tereny położone we wsiach Lutówko, Piaseczno, Wałdowo i Wiśniewa.	Uchwała nr III/37/98 z dnia 8 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 11 poz. 54 z dnia 23.02.1999 r.	Częściowo obowiązujący, zmieniony przez Nr XIV/135/03 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 03.12.2003 r.	0,85
14	Zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr IV/53/98 z dnia 29 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13 poz. 66 z dnia 4.03.1999 r.	-	2,44
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rzemieślniczej w Sępólnie Krajeńskim przy ulicy Sienkiewicza.	Uchwała nr IV/54/98 z dnia 29 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13, poz. 67 z dnia 04.03.1999 r.	-	1,18
16	Zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr IV/55/98 z dnia 29 grudnia 1998 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr	-	0,62

			13, poz. 68 z dnia 04.03.1999 r.		
17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Moniuszki i Wieniawskiego.	Uchwała nr XI/128/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 34, poz. 319 z dnia 29.06.2000 r.	-	2,11
18	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie, w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej.	Uchwała nr XI/129/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 33 poz. 315 z dnia 26.06.2000 r.	-	1093,45
19	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Niechorskiej.	Uchwała nr XI/130/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 34, poz. 320 z dnia 29.06.2000 r.	-	6,10
20	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Kraj., obejmującej część działki nr 81/35 przy ul. Składowej.	Uchwała nr XI/131/99 z dnia 31 sierpnia 1999 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 64, poz. 725 z dnia 18.10.1999 r.	-	0,20
21	Zmiana w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Sępólna Kraj. oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących - dz. nr 115 i nr 170/8.	Uchwała nr XXI/213/2000 z dnia 29 maja 2000 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 83, poz. 632 z dnia 30.10.2000 r.	-	2,01
22	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Kraj. we wsiach Lutowo - dz. nr 429/1 i Wiśniewka - dz. nr 137/4, oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usług we wsi Piaseczno	Uchwała nr XXI/214/00 z dnia 29 maja 2000 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 83 poz. 633 z dnia 30.10.2000 r.	-	2,52
23	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej i usług na obszarze Miasta Sępólna Krajeńskiego.	Uchwała nr XXXV/377/01 z dnia 18 października 2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 67, poz. 271	Częściowo obowiązujący, zmieniony przez Nr XIII/90/07 Rady Miejskiej w Sępólnie Kraj. z dnia 25.10.2007 r.	2,52
24	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów usług i zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXXV/378/01 z dnia 18 października 2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 15 poz. 272 z dnia	-	2,20

			15.03.2002 r.		
25	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod miejskie targowisko przy ul. Kościuszki w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr XXXII/321/2001 z dnia 25 kwietnia 2001 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 67, poz. 1286 z dnia 27.09.2001 r.	-	0,92
26	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową z usługami, działalność produkcyjno-usługową oraz ubojnię we wsi Sikorz - działka nr 381/2, Gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XLVI/461/02 z dnia 4 października 2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 123 poz. 2481 z dnia 31.10.2002 r.	-	20,95
27	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę produkcyjno - usługową i mieszkaniową części działki nr 74/3 we wsi Świdwie Gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr II/11/02 z dnia 29 listopada 2002 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3 poz. 30 z dnia 27.01.2003 r.	-	0,97
MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO UCHWALONE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM					
28	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów położonych na obszarze Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XII/99/2003 z dnia 29 sierpnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 156, poz. 2084 z dnia 8.12.2003 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy	6,59
29	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową i usługi przy ul. Chojnickiej w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr XIII/113/2003 z dnia 10 października 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 13, poz. 145 z dnia 13.02.2004 r.	-	3,30
30	Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługi we wsi Sikorz - dz. nr 1/4, usługi i obsługę komunikacji we wsi Niechorz - dz. nr 101/3 oraz zabudowę mieszkaniową i usługi we wsi Piaseczno - cz. dz. nr 36/1 i 11	Uchwała nr XIV/132/03 z dnia 3 grudnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 39 poz. 624 z dnia 26.03.2004 r.	-	2,90
31	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Sępólno Kraj., obejmujących tereny pod boiska sportowe oraz o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenu sportu i	Uchwała nr XIV/133/03 z dnia 3 grudnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 39 poz. 625 z dnia 26.03.2004 r.	-	6,48

	usług turystyczno-wypoczynkowych, zabudowy mieszkaniowej i usług, zbiornika przeciwpożarowego.				
32	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej we wsiach Zboże - dz. nr 26/1 i Włóścibórz - dz. nr 55/1, Gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XIV/134/03 z dnia 3 grudnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 40 poz. 637 z dnia 29.03.2003 r.	-	0,21
33	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sępólno Krajeńskie, obejmujących tereny położone we wsiach Lutówko, Piaseczno, Wałdowo i Wiśniewa, w zakresie zmiany ustaleń dotyczącej terenu w Piasecznie.	Uchwała nr XIV/135/03 z dnia 3 grudnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 40 poz. 638 z dnia 29.03.2004 r.	-	0,14
34	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej przy ul. Niechorskiej, terenu usług rzemieślniczych z zabudową mieszkaniową przy ul. Kościuszki, terenu zabudowy mieszkaniowej i usług przy ul. Mickiewicza, Brzozowej i Parkowej	Uchwała nr XVII/169/2004 z dnia 19 lutego 2004 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 37, poz. 569 z dnia 24.03.2004 r.	-	1,86
35	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w Mieście i Gminie Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXXVI/304/05 z dnia 24 listopada 2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 150, poz. 2865 z dnia 30.12.2005 r.	Obowiązuje również dla terenów wiejskich gminy	6,53
36	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu we wsi Wiśniewka, Gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXXVI/305/05 z dnia 24 listopada 2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 150 poz. 2866 z dnia 30.12.2005 r.	-	17,18
37	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów położonych we wsiach Dziechowo i Lutówko Gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXVII/234/05 z dnia 27 stycznia 2005 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 23 poz. 398 z dnia 9.03.2005 r.	-	2,76
38	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zawartego pomiędzy ulicami: Wojska Polskiego, Nowy Rynek, Sienkiewicza, Targowa i Chopina w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr II/17/06 z dnia 30 listopada 2006 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3, poz. 59 z dnia 9.01.2007 r.	-	9,10
39	Miejscowy plan	Uchwała nr	Dziennik Urzędowy	-	1,18

	zagospodarowania przestrzennego działki nr 87 w Sikorzu, gmina Sępólno Krajeńskie.	II/18/06 z dnia 30 listopada 2006 r.	Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3 poz. 60 z dnia 9.01.2007 r.		
40	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zawartego pomiędzy ulicami: Tadeusza Kościuszki, Odrodzenia, Sportową i Chojnicką w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr XIII/90/07 z dnia 25 października 2007 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 22, poz. 306 z dnia 13.02.2008 r.	-	18,85
41	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 233/11 położonej w Niechorzu, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XIII/91/07 z dnia 25 października 2007 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2008 Nr 31 poz. 412 z dnia 26.02.2007 r.	-	1,14
42	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 134 w miejscowości Wiśniewka, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XX/161/08 z dnia 29 maja 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 107 poz. 1702 z dnia 13.08.2008 r.	-	0,71
43	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy rzemieślniczej w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr XX/162/08 z dnia 29 maja 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 100, poz. 1579 z dnia 30.07.2008 r.	-	36,80
44	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 297 w miejscowości Świdwie, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XX/163/08 z dnia 29 maja 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 100 poz. 1580 z dnia 30.07.2008 r.	-	0,18
45	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową działki nr 198/38 we wsi Piaseczno gm. Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXI/168/08 z dnia 26 czerwca 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 157 poz. 2432 z dnia 4.12.2008 r.	-	0,81
46	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego we wsi Dziechowo, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XXXIII/252/09 z dnia 25 czerwca 2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 87 poz. 1527 z dnia 28.08.2009 r.	-	4,17
47	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie	Uchwała nr XXXVIII/285/2009 z dnia 29 października 2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 59 poz. 600 z dnia 19.03.2010 r.	-	53,34
48	Miejscowy plan	Uchwała nr	Dziennik Urzędowy	-	18,49

	zagospodarowania przestrzennego terenu w Wiśniewce, gmina Sępólno Krajeńskie.	XLII/318/10 z dnia 25 lutego 2010 r.	Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 78 poz. 911 z dnia 27.04.2010 r.		
49	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 72/19 w Piasecznie, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XLII/319/10 z dnia 25 lutego 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 78 poz. 912 z dnia 27.04.2010 r.	-	7,15
50	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 64/2 w Piasecznie, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XLII/320/10 z dnia 25 lutego 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 78 poz. 913 z dnia 27.04.2010 r.	-	3,04
51	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 256/38 położonej w Niechorzu, gmina Sępólno Krajeńskie.	Uchwała nr XLII/321/2010 z dnia 25 lutego 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 77 poz. 888 z dnia 23.04.2010 r.	-	7,01
52	Zmiana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów w mieście i gminie Sępólno Krajeńskie dla działek nr 429/4, nr 429/7 i nr 429/8 w Sępólnie Krajeńskim.	Uchwała nr XLII/322/10 z dnia 25 lutego 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 77 poz. 889 z dnia 23.04.2010 r.	-	4,16
53	Zmiana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową z usługami, działalność produkcyjno usługową oraz ubojnię we wsi Sikorz - dz. nr 381/2 gm. Sępólno Krajeńskie dla działek nr 381/4, nr 381/5 i nr 381/6	Uchwała nr XIII/80/11 z dnia 27 września 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 231 poz. 2116 z dnia 14.10.2011 r.	-	6,22
54	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę usługową i produkcyjną w rejonie ulicy T. Kościuszki w Sępólnie Krajeńskim i we wsi Sikorz gm. Sępólno Krajeński	Uchwała nr XXIV/160/12 z dnia 30 sierpnia 2012 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rocznik 2012 poz. 1834 z dnia 13.09.2013 r.	-	35,43
55	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przy ulicy Chojnickiej w Sępólnie Krajeńskim	Uchwała nr XLVIII/372/14 z dnia 28 sierpnia 2014r	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2014 poz. 2495 z dnia 11.09.2014 r.	-	1,07
56	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu pomiędzy ulicami: Wojska Polskiego, Nowy Rynek, Sienkiewicza, Targową i	Uchwała Nr XIV/109/2015 z dnia 25 listopada 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2015 poz. 3889 z dnia 03.12.2015 r.	-	9,10

	Chopina w Sępólnie Krajeńskim				
57	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przy ulicy T. Kościuszki w Sępólnie Krajeńskim	Uchwała nr XIV/110/2015 z dnia 25 listopada 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2015 poz.3890 z dnia 03.12.2015 r.	-	77,00
58	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działek nr 77 i nr 72/2 obręb Trzciany gm. Sępólno Krajeńskie	Uchwała nr XXXVIII/304/2017 z dnia 29 listopada 2017r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2017 poz.5022 z dnia 12.06.2017 r.	-	13,46
59	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 23 obręb Lutówko gm. Sępólno Krajeńskie	Uchwała nr XLIV/352/2018 z dnia 30 maja 2018r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2018 poz.3057 z dnia 06.06.2018 r.	-	1,42
60	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zlokalizowanego przy Osiedlu Leśnym w Sępólnie Krajeńskim	Uchwała nr XLIV/353/2018 z dnia 30 maja 2018r.	Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego Rok 2018 poz.3058 z dnia 06.06.2018 r.	-	0,80

2.1.2. Pozwolenia na budowę

Podczas sporządzania projektu Studium przeanalizowano decyzje (pozwolenia na budowę) wydane w latach 2010 - 2016. Liczba wydanych decyzji wyniosła w sumie 701. Najwięcej decyzji wydano w roku 2011 oraz 2015, kolejno 113 oraz 112 decyzji. Najmniej natomiast w roku 2010 - 77 decyzji.

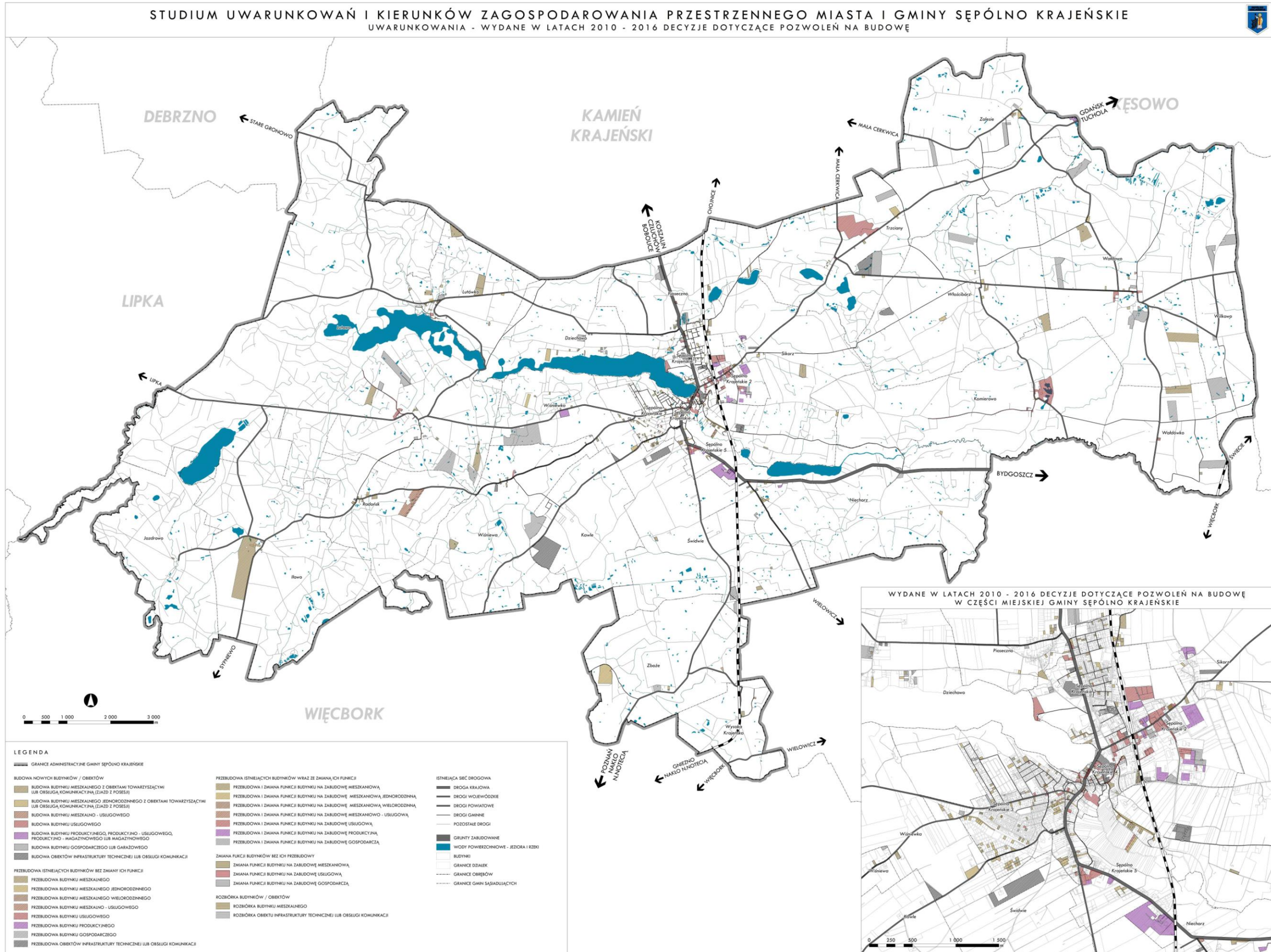
Ze względu na rodzaj pozwoleń, najwięcej z nich (479) dotyczyło budowy. Przebudowy lub przebudowy ze zmianą funkcji budynku dotyczyło 217 pozwoleń. Rozbiórki dotyczyły 2 pozwolenia.

Ze względu na funkcje, najwięcej decyzji, w liczbie 376, dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 123 decyzje dotyczyły budynków gospodarczych i garaży, 107 - zabudowy usługowej. Najmniej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, gospodarczo-usługowej oraz infrastruktury. Były to pojedyncze decyzje.

Procesy inwestycyjne skupiają się głównie w mieście Sępólnie Krajeńskim, gdzie wydanych zostało 389 decyzji, w tym najwięcej pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, w liczbie 192. Pod usługi wydano 90 decyzji, a pod zabudowania gospodarcze oraz garaże - 51 decyzji.

Ponadto ruch inwestycyjny można zaobserwować także w miejscowościach Piaseczno, Lutówko, Dziechowo czy Wałdowo, gdzie wydano kolejno: 35, 29, 28, 24 decyzji, głównie pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną (Piaseczno - 23, Lutówko - 23, Dziechowo - 13, Wałdowo - 12) i pod zabudowę gospodarczą oraz garaże (Piaseczno - 6, Lutówko - 2, Dziechowo - 13, Wałdowo - 7).

Procesy inwestycyjne najstabilniej zachodzą w miejscowościach takich jak: Jazdrowo, Kawle, Wysoka Krajeńska, Iłowo oraz Komierowo, gdzie w przeciągu 7 lat wydano od 1 do 5 pozwoleń na budowę.

Rysunek 5. Wydane w latach 2010-2016 pozwolenia na budowę na terenie gminy, opracowanie własne.

2.2. WNIOSKI DO STUDIUM

Burmistrz Sępólna Krajeńskiego w Obwieszczeniu z dnia 13.12.2016 r. zawiadomił o przystąpieniu do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sępólno Krajeńskie oraz o terminie przyjmowania wniosków do w/w Studium. W ogłoszonym terminie od 13.12.2016 r. do 13.01.2017 r. nie wpłynęły żadne wnioski od osób fizycznych.

Wnioski mieszkańców zostały złożone po wyznaczonym terminie ich zbierania. W sumie do Gminy wpłynęło 6 wniosków w terminach od 19.01.2017 r. do 21.08.2017 r. Większość wniosków dotyczyła działek w mieście Sępólnie Krajeńskim. Trzy z nich odnosiły się do obrębu nr 5 w Sępólnie oraz po jednym do obrębów nr 1 oraz 4. Jeden wniosek dotyczył działek w Sikorzu. Najwięcej wniosków, pod względem treści, dotyczyło zmiany przeznaczenia terenu na funkcje przemysłowe. Reszta wniosków dotyczyła zmiany funkcji na tereny handlowo-usługowo-mieszkaniowe, usługowo-mieszkaniowe oraz mieszkaniowe.

W trakcie opracowywania projektu Studium uwzględniono 4 wnioski. Natomiast pozostałe 2 nie zostały uwzględnione.

W procedurze formalno-prawnej sporządzania projektu studium, na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073, 1566), burmistrz Sępólna Krajeńskiego zawiadomił o podjęciu przez Radę Miejską w Sępólnie Krajeńskim uchwały Nr XXIII/168/2016 z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie. O możliwości składania wniosków do Studium zawiadomionych zostało 41 instytucji. Odpowiedzi na zawiadomienie otrzymano od 19 instytucji. Odpowiedzi dotyczyły poszczególnych zagadnień będących w kompetencji poszczególnych instytucji, wymagań wynikających z przepisów odnoszących się do tych zagadnień oraz sposobu wprowadzania zapisów regulujących je do projektu studium.

2.3. STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy Sępólno Krajeńskie jest typowa dla gmin miejsko-wiejskich o dominującej funkcji rolniczej. Tereny rolnicze zajmują prawie 60% powierzchni gminy. Stopień lesistości kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie ok. 29% w porównaniu do średniej województwa kujawsko-pomorskiego wynoszącej ok. 23%. Gminę wyróżnia jej zachodnia, zalesiona część, najmniej przekształcona przez działanie człowieka. Teren ten pokrywają w większości obszary chronione.

Charakterystycznym elementem struktury zagospodarowania przestrzennego gminy są liczne jeziora wpływające na ukształtowanie przestrzenne terenów zurbanizowanych. Są one istotną częścią systemu wód powierzchniowych, które stanowią 2,4 % powierzchni ogólnej gminy. Wpływ naturalnych elementów krajobrazu widoczny jest przede wszystkim w ukształtowaniu miasta Sępólno Krajeńskie, które położone jest nad jeziorem Sępoleńskim.

Inną charakterystyczną cechą struktury zagospodarowania przestrzennego stanowi jej fragmentacja przez ciągi komunikacyjne. W skali lokalnej linia kolejowa oraz trasa DK-25 stanowią bariery funkcjonalne, wyznaczające możliwe kierunki rozwoju przestrzennego. Z innego punktu widzenia, obecność drogi krajowej stanowi istotny czynnik sprzyjający rozwojowi gminy w skali regionalnej.

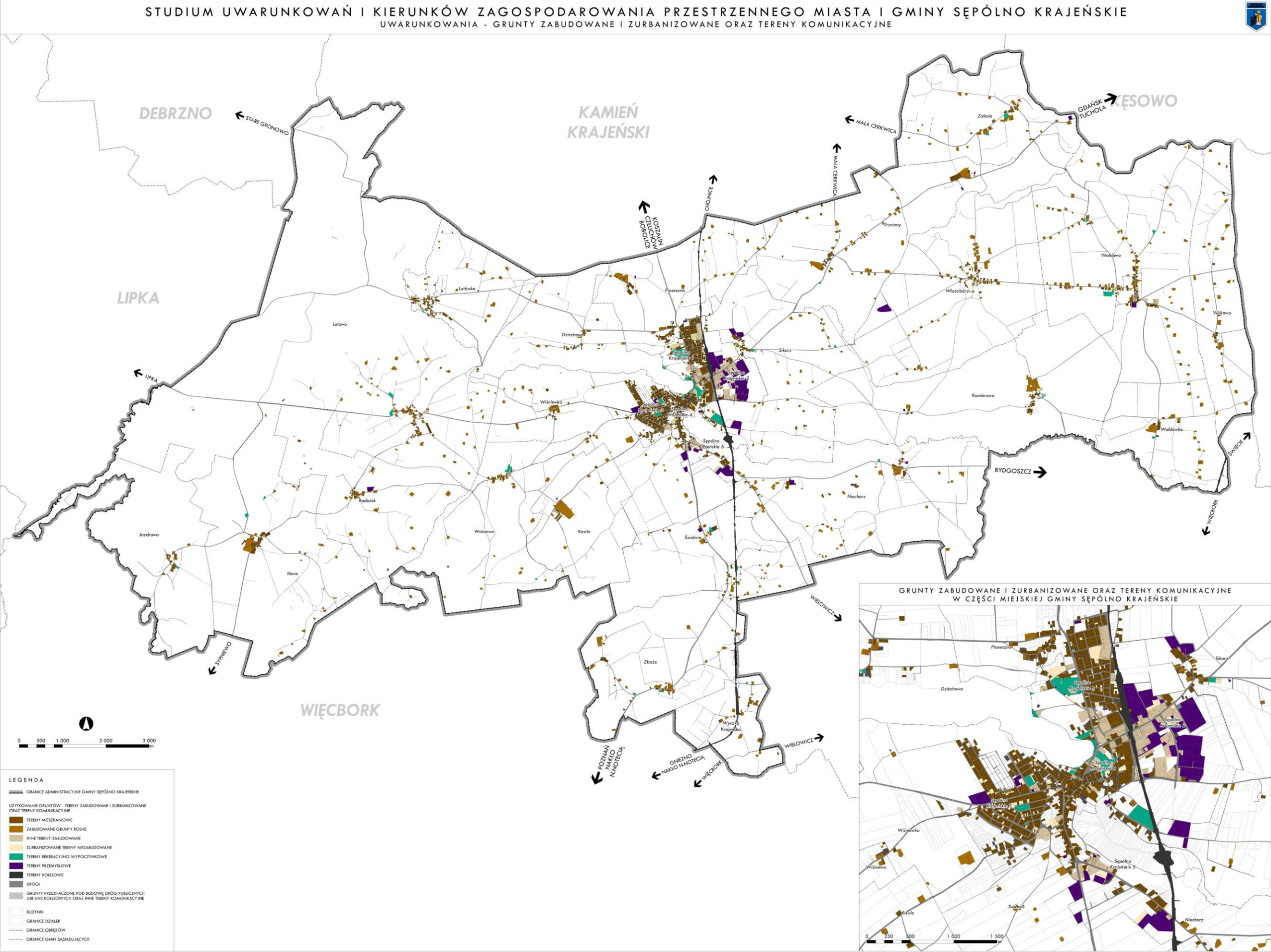
Część miejska gminy charakteryzuje się czytelnym podziałem na strefy funkcjonalno-przestrzenne. W mieście dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, położona głównie w północnej oraz południowo-zachodniej części miasta. W centralnej części miasta koncentruje się zabudowa

wielorodzinna oraz usługowa. Kierunki rozwoju zabudowy w mieście wyznaczają przede wszystkim droga krajowa nr 25 oraz tereny kolejowe, które stanowią granicę rozwoju zabudowy mieszkaniowej w kierunku wschodnim. Tereny aktywności gospodarczej koncentrują się we wschodniej części miasta. Od zabudowy mieszkaniowej oddzielone są terenami kolejowymi. Obecnie zabudowa rozwija się przede wszystkim w kierunku południowo-zachodnim (obszar sołectwa Wiśniewka) oraz północnym (sołectwo Piaseczno).

Na obszarach wiejskich zabudowa koncentruje się głównie przy lokalnych szlakach komunikacyjnych. Struktura agrarna bezpośrednio wpływa na lokalizację siedlisk gospodarstw rolnych. Na obszarach wiejskich zabudowa ma charakter typowo rolniczy, tworzy ją głównie zabudowa zagrodowa. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna występuje jako uzupełniająca.

2.4. WNIOSKI DOTYCZĄCE PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Analiza obowiązujących i sporządzanych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie wykazała, że sukcesywnie postępuje realizacja zabudowy i zagospodarowania terenów zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju określonymi w obowiązującym dokumencie Studium, a utrwalanych w planach miejscowych. Ważnym uwarunkowaniem rzutującym na potrzebę weryfikacji i uwzględnienia ewentualnych zmian kierunków rozwoju przestrzennego w gminie są wydawane decyzje dotyczące pozwoleń na budowę, które pokazują tendencje i potrzeby inwestycyjne w ostatnich latach. Największy udział mają decyzje dotyczące budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Znaczący udział mają również pozwolenia na budowę budynków gospodarczych i garaży oraz zabudowy usługowej. Wyzwaniem jest punktowa i nieregularna struktura małych skupisk zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w części wiejskiej gminy, gdzie również widać postępujące procesy inwestycyjne na podstawie pozwoleń na budowę wydanych w latach 2010-2016. W obszarach wiejskich silnym uwarunkowaniem mającym wpływ na rozwój zabudowy jest potrzeba ochrony struktury rolniczej gruntów oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe. Istotnym odzwierciedleniem aktualnych potrzeb inwestycyjnych i społecznych są wnioski złożone do projektu Studium. Mimo niewielkiej ilości złożonych wniosków, stwierdzić można duże zainteresowanie zmianą przeznaczenia gruntów na funkcje przemysłowe.

Rysunek 6. Grunty zabudowane i zurbanizowane oraz tereny komunikacyjne na terenie gmin, opracowanie własne.

Tabela 5. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Sępólno Krajeńskie – bilans terenów na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej z uwzględnieniem części miejskiej i wiejskiej gminy, opracowanie własne.

Funkcja terenu	Powierzchnia w granicach gminy [ha]	Powierzchnia w części miejskiej gminy [ha]	Powierzchnia w części wiejskiej gminy [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	36,61	19,80	16,81	0,16
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	247,85	125,15	122,70	1,08
Tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej	242,73	3,71	239,02	1,06
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami	5,36	5,36	0,00	0,02
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami	12,32	3,23	9,09	0,05
Tereny zabudowy usług administracji	8,19	7,04	1,15	0,04
Tereny zabudowy usług handlu	27,22	24,83	2,40	0,12
Tereny zabudowy usług kultury	5,42	0,86	4,56	0,02
Tereny zabudowy usług kultu religijnego	4,51	2,08	2,44	0,02
Tereny zabudowy usług oświaty	7,42	4,4	3,00	0,03
Tereny zabudowy usług obsługi komunikacji	4,98	4,98	0,00	0,02
Tereny usług sportu i rekreacji	20,46	8,74	11,72	0,09
Tereny zabudowy usług turystyki i gastronomii	4,20	2,45	1,75	0,02
Tereny zabudowy usług zdrowia	1,12	0,84	0,28	0,00
Tereny zabudowy usług innych	7,32	6,12	1,20	0,03
Tereny zabudowy aktywności gospodarczej – przemysł, produkcja, centra logistyczne, bazy, składy i magazyny	83,34	63,03	20,31	0,36
Tereny zieleni parkowej	24,41	6,61	17,80	0,11
Tereny ogrodów działkowych	40,76	14,00	26,76	0,18
Tereny zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej, sady	147,30	26,76	120,53	0,64
Tereny cmentarzy	10,69	7,44	3,26	0,05
Tereny lasów	6586,93	73,94	6512,99	28,65
Tereny zieleni krajobrazowej	1088,03	44,05	1043,98	4,73
Tereny rolnicze - łąki i pastwiska	2039,47	14,82	2024,65	8,87
Tereny rolnicze - grunty orne	11715,59	161,07	11554,52	50,96
Tereny wód powierzchniowych	555,61	2,23	553,37	2,42
Tereny kolejowe	45,74	14,93	30,80	0,20
Tereny infrastruktury technicznej:	16,83	5,88	10,95	0,07
Tereny infrastruktury - ciepłownictwo	3,30	3,30	0,00	0,01
Tereny infrastruktury - elektroenergetyka	2,54	2,15	0,39	0,01
Tereny infrastruktury - gazownictwo	0,38	0,05	0,33	0,00
Tereny infrastruktury - kanalizacja	4,82	0,00	4,82	0,02
Tereny infrastruktury - składowisko odpadów	3,87	0,00	3,87	0,02
Tereny infrastruktury - telekomunikacja	0,03	0,00	0,03	0,00
Tereny infrastruktury - wodociągi	1,89	0,38	1,51	0,01
SUMA	22990,41	654,37	22336,04	100,00

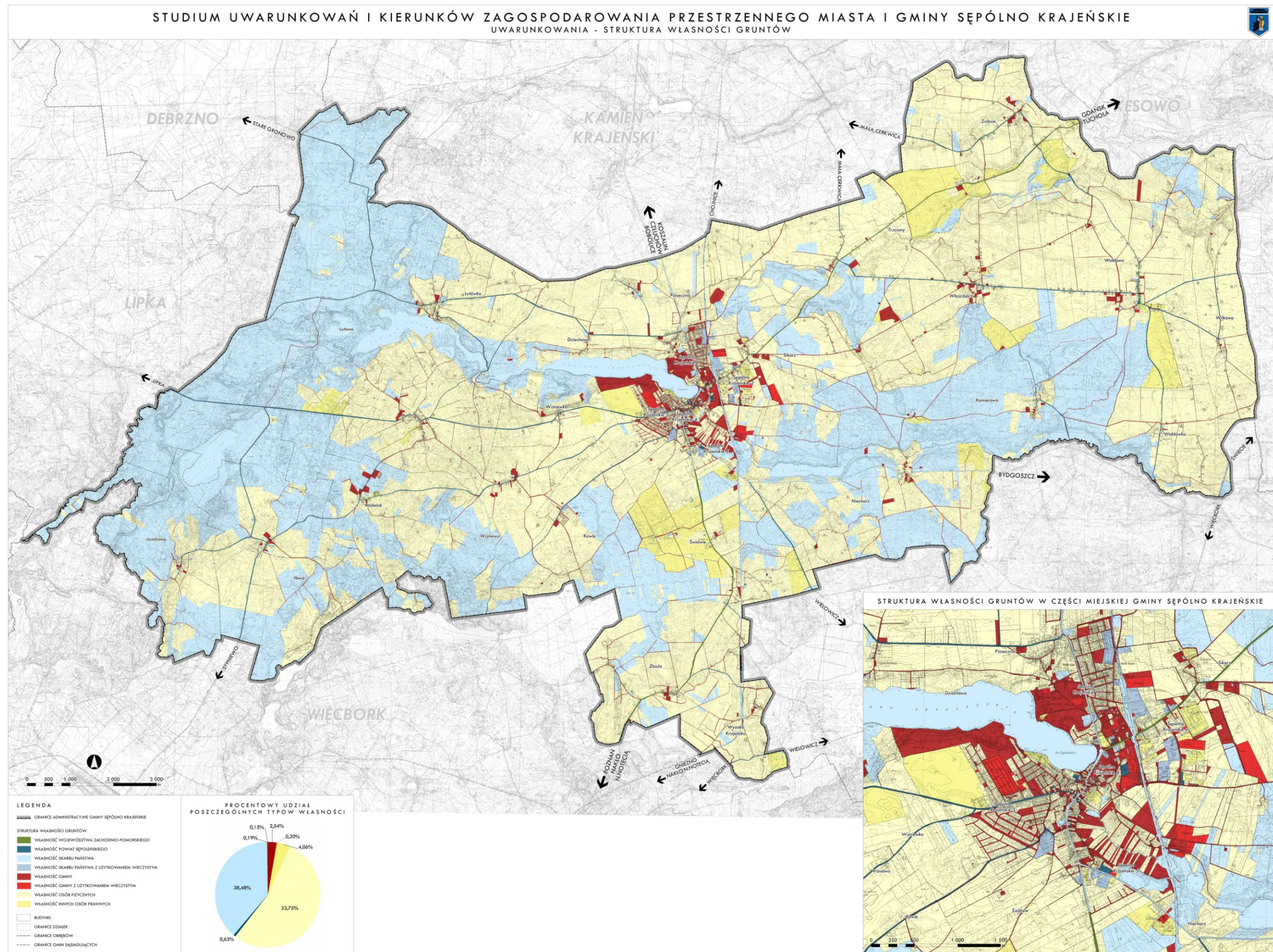
ROZDZIAŁ III

WŁASNOŚĆ GRUNTÓW

3.1. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW W GMINIE SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE

Strukturę własności gruntów w Sępólnie Krajeńskim można podzielić na 7 podstawowych kategorii. Na terenie gminy znajdują się grunty będące własnością: Skarbu Państwa, Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Powiatu, Gminy, osób fizycznych oraz innych osób prawnych.

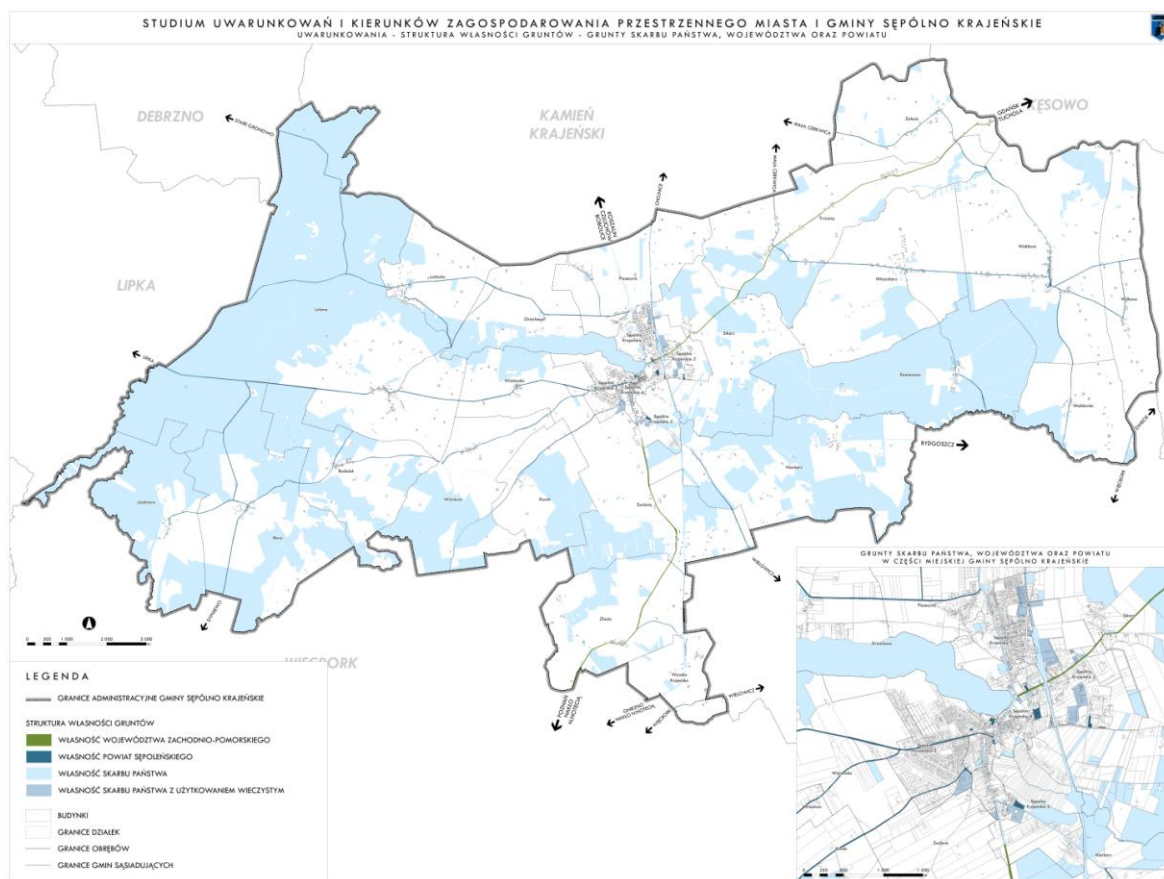
Grunty wchodzące w skład zasobów Skarbu Państwa oraz gminy należy podzielić na działki z wieczystym użytkowaniem oraz bez niego. Najliczniejszą grupą są działki należące do osób fizycznych, które stanowią około 54% powierzchni gminy. Druga co do wielkości formą własności są grunty pozostające we władaniu Skarbu Państwa – bez wieczystego użytkowania. Stanowią one około 39 % powierzchni gminy. W posiadaniu gminy znajduje się 2211 działek, o łącznej powierzchni 627,93 ha, co stanowi 2,74% powierzchni gminy. W zasób gruntów gminnych bez wieczystego użytkowania wchodzi około 581,34 ha.

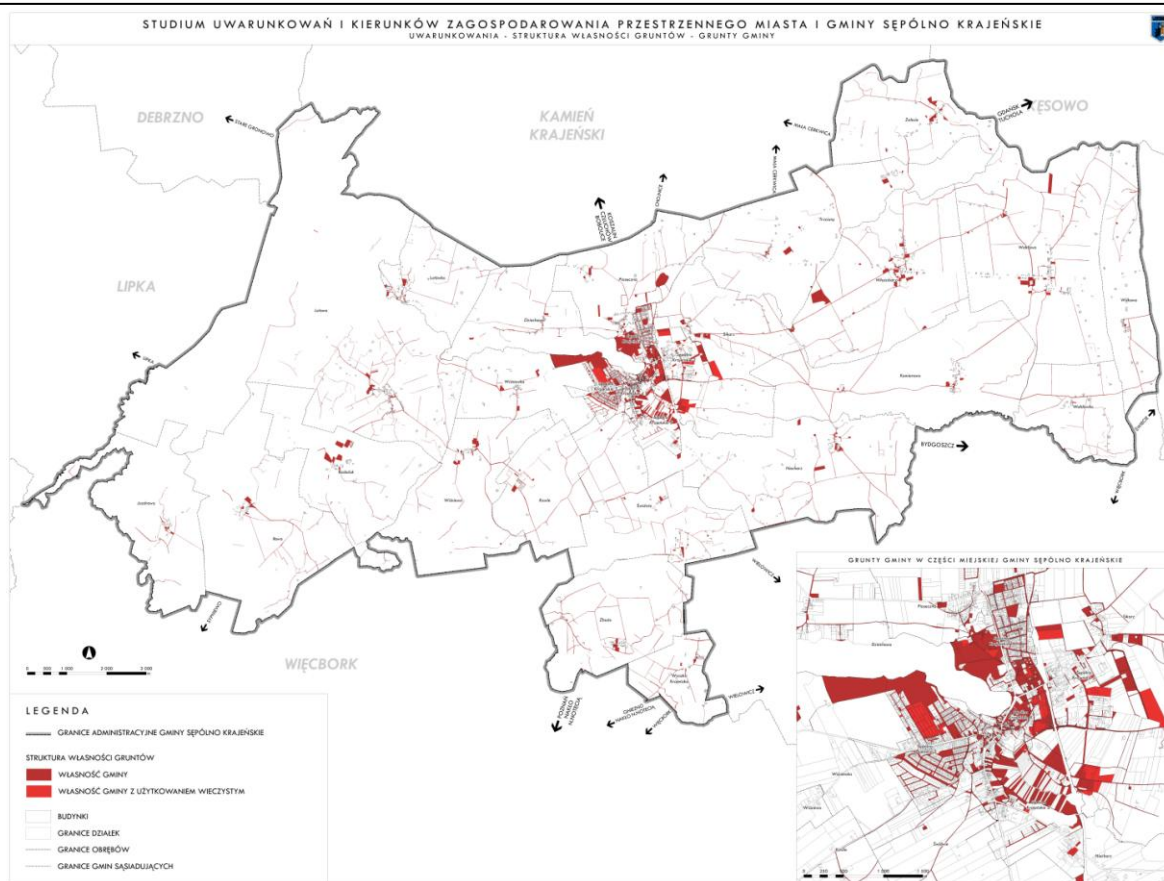
Rysunek 8. Struktura własności gruntów w gminie Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

Tabela 6. Struktura własności gruntów w gminie Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

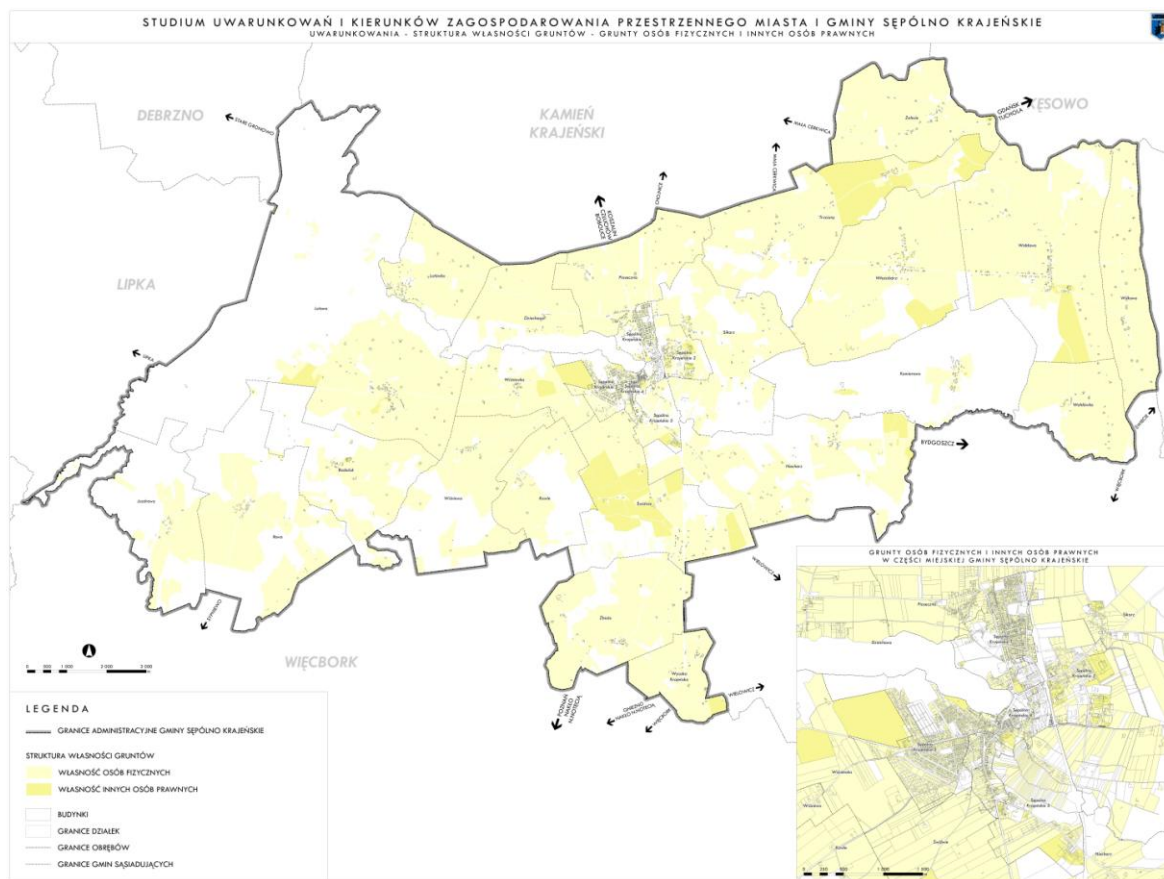
WŁASNOŚĆ		LICZBA DZIAŁEK	POWIERZCHNIA [HA]	UDZIAŁ % POWIERZCHNI GMINY [%]
SKARB PAŃSTWA	Z użytkowaniem wieczystym	112	42,58	0,19
	Bez użytkowania wieczystego	1109	8816,97	38,48
	RAZEM	1221	8859,55	38,67
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE		20	34,98	0,15
POWIAT SĘPOLEŃSKI		133	145,16	0,63
GMINA	Z użytkowaniem wieczystym	199	46,59	0,2
	Bez użytkowania wieczystego	2012	581,34	2,54
	RAZEM	2211	627,93	2,74
OSOBY FIZYCZNE		8499	12315,12	53,75
INNE OSOBY PRAWNE		201	929,42	4,06
RAZEM		12285	22912,16	100,00

Rysunek 9. Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu sępoleńskiego, opracowanie własne.

Rysunek 10. Grunty stanowiące własność gminy, opracowanie własne.

Rysunek 11. Grunty stanowiące własność osób fizycznych lub innych osób prawnych, opracowanie własne.

ROZDZIAŁ IV

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

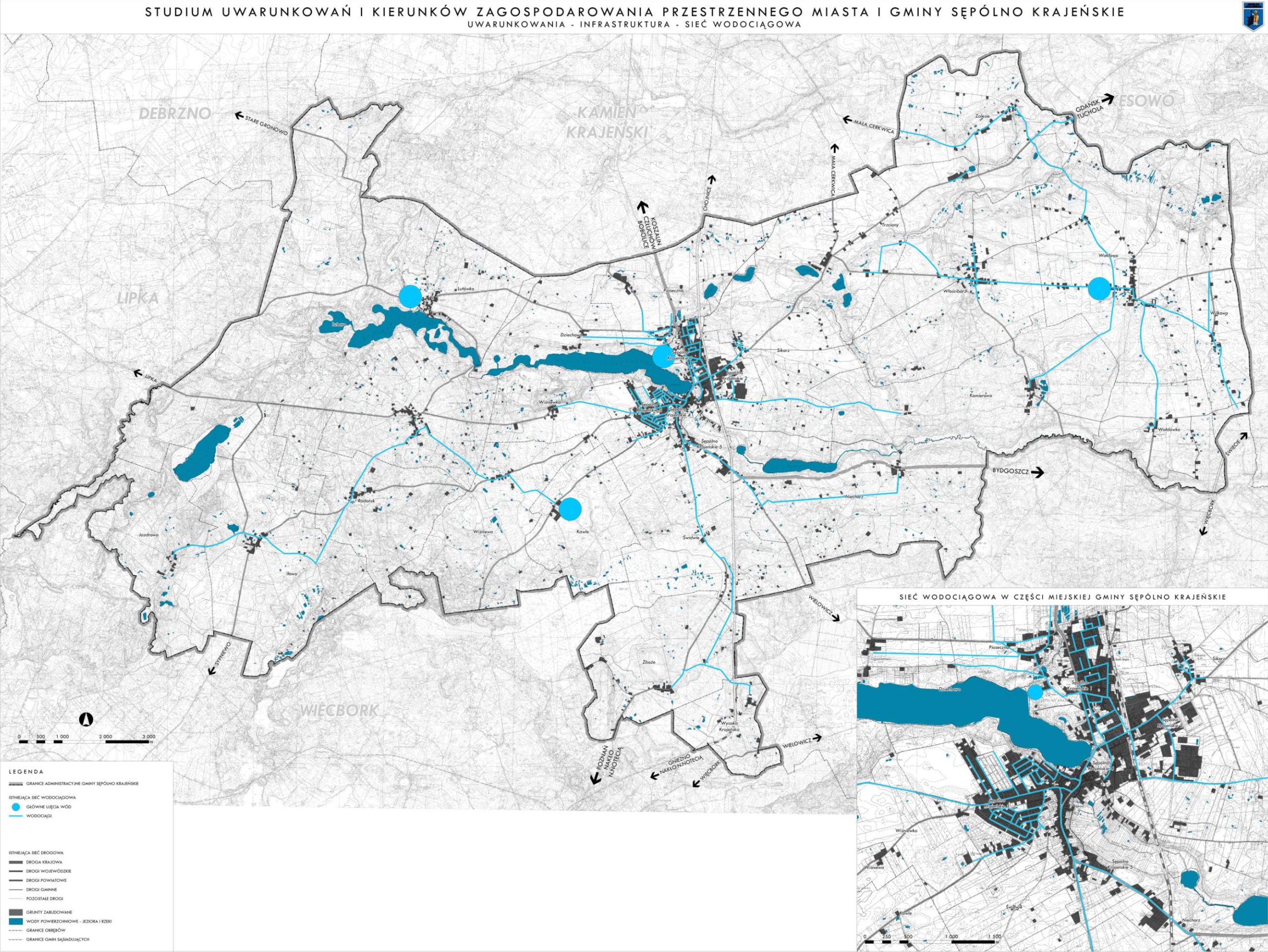
Główne źródło zaopatrzenia regionu w wodę do celów komunalnych i na potrzeby przemysłu stanowią ujęcia wód podziemnych. Eksploatowane są głównie wody podziemne z utworów czwartorzędowych oraz sporadycznie z utworów trzeciorzędowych. Głównym źródłem zaopatrzenia gminy w wodę do celów komunalnych są 4 stacje ujęcia i uzdatniania wody, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach (tabela 8., LP: 1-4):

- Kawle,
- Lutówko,
- Sępólno Krajeńskie,
- Wałdowo.

Istniejące ujęcia wód oraz ich wydajność zaspokajają potrzeby mieszkańców gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę, sieć wodociągowa nie obejmuje jedynie oddalonych pojedynczych kolonii mieszkalnych. Ujęciami wód oraz całą siecią wodociagową zarządza i eksploatuje Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim. Zakłady produkcyjne, takie jak: Gorzelnia Rolnicza w Iłowie czy Lapol Zakład Mleczarski w Zalesiu posiadają własne ujęcia wody.

Tabela 7. Jednostki, które otrzymały pozwolenia wodnoprawne na pobór wód.

LP	NAZWA JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNEJ	POŁOŻENIE STUDNI	WIELKOŚĆ POBORU WÓD	STREFA OCHRONY
1	ZGK W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM	Wałdowo, studnie nr 1, 2 i 3, działka nr 611/3	$Q_{hmax}=36,29m^3/h$ $Q_{dśr}=193,52m^3/d$ $Q_{dmax}=290,28^3/h$ $Q_{maxrok}=105952m^3/r$	bezpośrednia
2	ZGK W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM	Sępólno Krajeńskie, studnia nr 5 (działka nr 538/12), studnia nr 6 (działka nr 168/13), studnia nr 7 (działka nr 538/12), studnia nr 8 (działka nr 168/17), studnia nr 9 (działka nr 530)	$Q_{hmax}=180m^3/h$ $Q_{dśr}=1750m^3/d$ $Q_{maxrok}=782925m^3/r$	bezpośrednia
3	ZGK W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM	Kawle, działka nr 191/4	$Q_{hmax}=31,95m^3/h$ $Q_{dśr}=170,40m^3/d$ $Q_{maxrok}=93294m^3/r$	bezpośrednia
4	ZGK W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM	Lutówko, działka nr 304	$Q_{hmax}=11,30m^3/h$ $Q_{dśr}=85,60m^3/d$ $Q_{maxrok}=43472m^3/r$	bezpośrednia
5	Nadleśnictwo Lutówko	Leśnictwo Zaleśniak, działka nr 176 LP	$Q_{hmax}=1m^3/h$ $Q_{dśr}=5,51m^3/d$ $Q_{dmax}=8^3/h$	bezpośrednia
6	Nadleśnictwo Lutówko	Leśnictwo Lutówko, działka nr 147/1 LP	$Q_{hmax}=0,5m^3/h$ $Q_{dśr}=4m^3/d$ $Q_{dmax}=6^3/h$	bezpośrednia
7	Polski Związek Działkowców - Zarząd Pracowniczego Ogrodu Działkowego im. "Zacisze" w Sępólnie Krajeńskim	Dziechowo, działka nr 193/5	$Q_{hmax}=44m^3/h$ $Q_{dśr}=264m^3/d$ $Q_{maxrok}=34320m^3/r$	-
8	ZPHU "Almor" Alina Lacka	Iłowo, studnia nr s1, działka nr 14/7	$Q_{hmax}=0,3m^3/h$ $Q_{dśr}=1730m^3/d$ $Q_{maxrok}=757740m^3/r$	bezpośrednia
9	GORZELNIA ROLNICZA IŁOWO	Iłowo, studnia nr 1, działka nr 238/7	$Q_{hmax}=7,5m^3/h$ $Q_{dśr}=75m^3/d$ $Q_{dmax}=100m^3/d$	bezpośrednia
10	LACPOL ZAKŁAD MLECZARKI W ZALESIU	Zalesie, studnie nr 1 i 2, działka nr 234/2	$Q_{hmax}=15m^3/h$ $Q_{dśr}=160m^3/d$ $Q_{dmax}=210m^3/h$ $Q_{maxrok}=76650m^3/r$	bezpośrednia

Rysunek 12. Zaopatrzenie w wodę, opracowanie własne.

Tabela 8. Pobór i zużycie wód podziemnych i powierzchniowych na cele przemysłowe w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

POBÓR WÓD	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
WODY POWIERZCHNIOWE [DAM3]	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WODY PODZIEMNE [DAM3]	16	13	41	57	33	31	33	50	39
ZUŻYCIIE WODY NA POTRZEBY PRZEMYSŁU									
OGÓŁEM [DAM3]	32	29	42	58	49	38	46	52	49
ZAKUP WODY RAZEM									
OGÓŁEM [DAM3]	16	16	1	1	16	7	13	2	10
ZAKUP WODY Z WODOCIĄGÓW KOMUNALNYCH NA CELE PRODUKCYJNE [DAM3]	29	16	0	1	16	7	12	2	10

Sieć wodociągowa w gminie Sępólno Krajeńskie jest dobrze rozwinięta. Na przestrzeni lat długość czynnej sieci rozdzielczej systematycznie i znacząco rośnie. Według danych GUS z 2015r. w gminie było 214,3 km czynnej sieci rozdzielczej, co stanowi o 91,6 km więcej niż w roku 2007. Obecnie sieć ta obsługuje 87,5% mieszkańców, czyli 14045 osób, co stanowi o 942 osoby więcej niż w roku 2007. W latach 2007 - 2015 dynamiczniejszy wzrost liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej występował w części wiejskiej gminy, gdzie jest on ponad 10 razy większy niż w mieście.

Tabela 9. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
MIASTO	9 010	8 960	8 906	9 093	9 070	9 059	9 143	9 142	9 090
OBSZAR WIEJSKI	4 093	4 270	4 298	4 390	4 445	4 556	4 519	4 880	4 955
OGÓŁEM	13 103	13 230	13 204	13 483	13 515	13 615	13 662	14 022	14 045

Mimo wzrostu liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej, w 2015r. wskaźnik zaopatrzenia mieszkańców w wodę z sieci wodociągowej był niższy od wskaźnika dla województwa kujawsko-pomorskiego (95,2%) oraz nieznacznie wyższy od wskaźnika dla powiatu sępoleńskiego (83,4%) i wyniósł 87,5%. Również w porównaniu z sąsiadującymi gminami Sępólno Krajeńskie znajduje się w tej grupie gmin, gdzie wskaźnik ten jest niższy od 90%. Wartość tę zaniża mniejszy stopień zwodociągowania terenów wiejskich w stosunku do terenu miasta, który wyniósł w 2015r. 73,4% (dla miasta 97,9%). Na obszarach wiejskich sąsiadujących gmin miejsko-wiejskich udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej wyniósł odpowiednio: Debrzno - 100% (dla miasta 99,9%), Kamień Krajeński - 82,4% (dla miasta 82,4%), Więcbork - 65,2% (dla miasta 90,9%).

Tabela 10. Udział % ludności korzystającej z instalacji wodociągowej w gminie Sępólno Krajeńskie na tle województwa, powiatu i sąsiadujących gmin w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE	90,2	90,5	90,6	90,8	90,9	91,1	91,2	95,2	95,2
POWIAT SĘPOLEŃSKI	76,9	77,6	77,9	79,4	79,7	80,5	80,7	83,0	83,4
GINA DEBRZNO	86,7	87,2	87,3	87,2	87,3	87,4	87,4	99,9	99,9
GINA GOSTYCYN (GINA WIEJSKA)	94,0	94,0	93,7	95,8	95,8	95,6	95,7	95,7	95,6
GINA KAMIEŃ KRAJEŃSKI	78,9	79,1	79,2	81,7	81,7	82,0	82,2	85,4	85,6
GINA KĘSOWO (GINA WIEJSKA)	85,5	85,6	85,6	87,4	89,7	89,7	89,7	97,4	97,3
GINA LIPKA (GINA WIEJSKA)	82,9	83,3	83,7	85,1	85,3	84,0	83,8	84,0	90,0
GINA SOŚNO (GINA WIEJSKA)	75,0	75,6	75,9	77,9	78,1	78,2	78,2	85,1	85,2
GINA WIĘCBORK	70,9	71,8	72,9	74,0	74,2	75,8	76,0	76,0	76,7
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	81,7	82,4	82,1	83,4	83,8	84,5	84,8	87,2	87,5

SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (MIASTO)	97,9	97,7	97,0	97,4	97,4	97,5	97,6	97,7	97,7
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (OBSZAR WIEJSKI)	59,9	62,0	62,3	64,3	65,3	66,8	67,0	72,6	73,4

Tabela 11. Sieć wodociągowa – podstawowe dane na lata 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ [KM]	122,7	136,6	138,2	177,4	199,9	199,9	210,0	214,0	214,3
IŁOŚĆ PRZYŁĄCZY DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA [SZT.]	1 818	1 938	1 967	2 032	2 135	2 263	2 303	2 355	2 428
WODA DOSTARCZONA GOSPODARSTWOM DOMOWYM [DAM3]	440,2	452,9	434,1	456,3	447,0	451,8	481,5	482,0	514,0

Tabela 12. Zużycie wody w gospodarstwach domowych w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
W MIASTACH	34,1	29,0	31,8	32,3	30,9	31,2	33,4	32,2	34,0
NA WSI NA 1 MIESZKAŃCA	18,5	27,4	20,6	22,8	23,3	23,7	25,3	26,9	29,3
OGÓŁEM	27,4	28,3	27,0	28,3	27,7	28,0	30,0	30,0	32,0

Przyrost długości czynnej sieci rozdzielczej jest proporcjonalny ze wzrostem ogólnego zużycia wody. Wielkość rocznego zużycia wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wzrosła o 4,6m³ względem 2007 roku. Wówczas średnio zużywano 27,4m³ wody na osobę rocznie, obecnie 32,0m³. Wzrost zużycia wody w przedstawionych latach związane jest głównie z tendencją wzrostową ilości zużywanej wody a na terenach wiejskich, ponieważ w mieście utrzymuje w gospodarstwach domowych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 13. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m3], w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GOSPODARSTWA DOMOWE W MIEŚCIE [M3]	34,1	29,0	31,8	32,3	30,9	31,2	33,4	32,2	34,0
GOSPODARSTWA DOMOWE NA WSI [M3]	18,5	27,4	20,6	22,8	23,3	23,7	25,3	26,9	29,3
OGÓŁEM	27,4	28,3	27,0	28,3	27,7	28,0	30,0	30,0	32,0

Okolo 88% ogólnego zużycia wody w Sępólnie Krajeńskim przypada na eksploatację sieci wodociągowej gospodarstw domowych, resztę stanowi woda zużywana na potrzeby przemysłu.

Tabela 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w gminie Sępólno Krajeńskie w latach 2007 – 2015 [dam3], opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM	497,8	503,2	488,1	515,8	507,4	501,6	541,6	548,9	583,8
PRZEMYSŁ	32	29	42	58	49	38	46	52	49
ROLNICTWO I LEŚNICTWO	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EKSPLOATACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ	465,8	474,2	446,1	457,8	458,4	463,6	495,6	496,9	534,8
GOSPODARSTWA DOMOWE	440,2	452,9	434,1	456,3	447,0	451,8	481,5	482,0	514,0

4.2. ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

W Sępólnie Krajeńskim według danych GUS za rok 2015 r. było 52,7 km czynnej sieci kanalizacyjnej, czyli o 8,9 km (20,3%) więcej niż w roku 2007. W analogicznym okresie długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie sępoleńskim wzrosła o 67,7 km, czyli 49,9%, natomiast w województwie kujawsko - pomorskim o 2535,8 km czyli o 47,4%. Przyrost długości sieci kanalizacyjnej w ciągu ostatnich 10 lat jest o około 27% mniejszy niż średnia w województwie oraz w powiecie.

Tabela 15. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Sępólno Krajeńskie, powiecie i województwie, w latach 2007 – 2015 [km].

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE	5 351,7	5 666,8	6 044,5	6 365,4	6 959,4	7 006,9	7 384,2	7 648,0	7 887,5
POWIAT SĘPOLEŃSKI	135,8	145,6	145,6	150,3	165,8	166,3	194,8	202,8	203,5
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	43,8	52,2	51,2	52,4	52,4	52,4	52,4	52,4	52,7

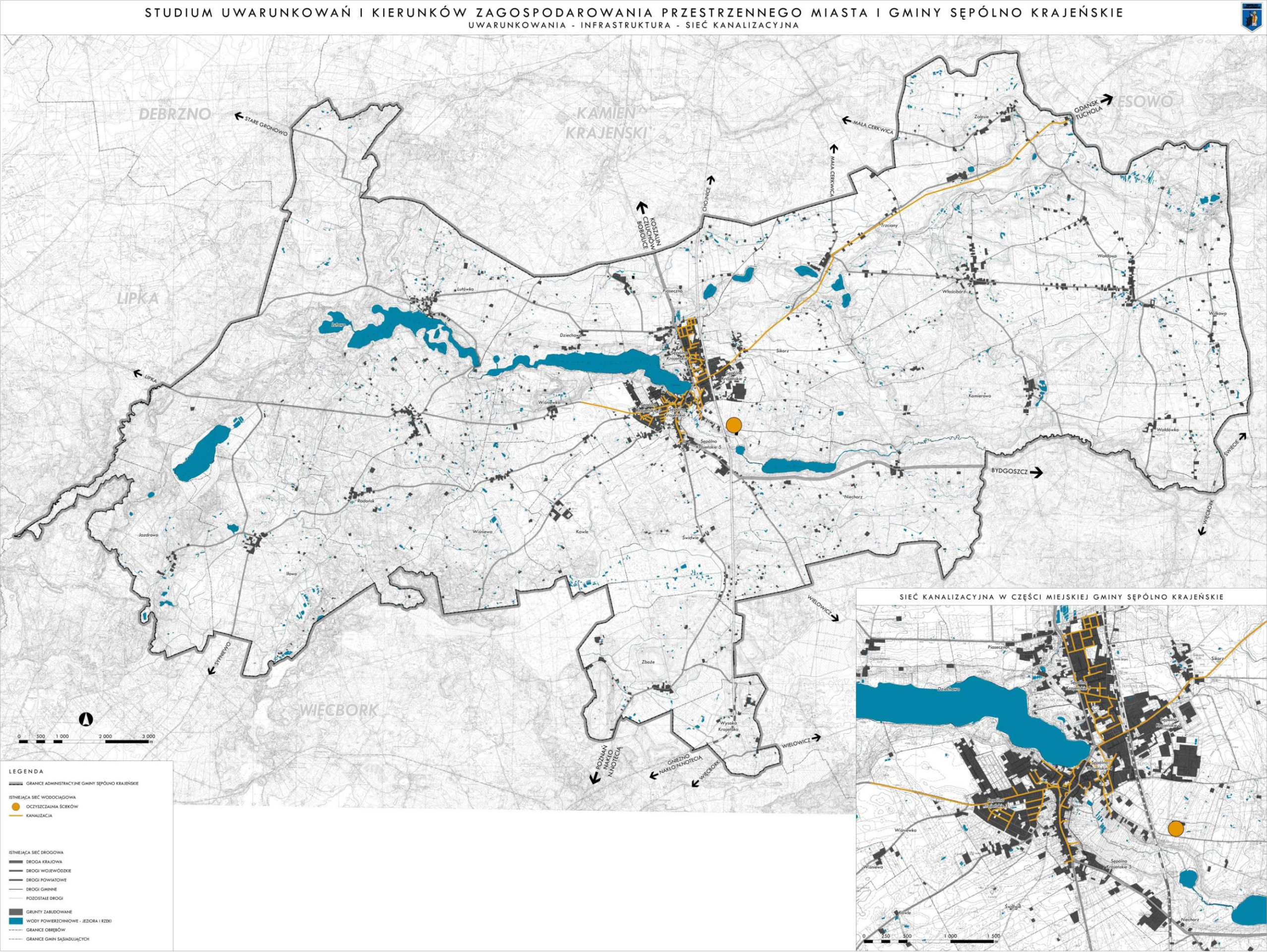
Tabela 16. Sieć kanalizacyjna w gminie Sępólno Krajeńskie – podstawowe dane na lata 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [KM]	43,8	52,2	51,2	52,4	52,4	52,4	52,4	52,4	52,7
IŁOŚĆ PRZYŁĄCZY DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA [SZT.]	700	721	1 017	1 210	1 304	1 369	1 389	1 418	1 493
ŚCIEKI ODPROWADZONE [DAM3]	281,9	307,9	400,4	341	349	411	400,0	340,0	290,0

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy obsługuje 10 002 osoby, co stanowi 62,7 % ogółu, czyli o 24,6% więcej niż 2007 roku. W odniesieniu do województwa kujawsko-pomorskiego liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej jest o 7,3% niższa niż średnia (69,6%). Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w powiecie stanowi 57,4% ogółu, jest to zatem wskaźnik o 4,9% niższy niż w gminie Sępólno Krajeńskie. W porównaniu z obszarami wiejskimi sąsiadujących gmin miejsko-wiejskich w 2015 roku Sępólno Krajeńskie posiadało najmniejszą dostępność sieci kanalizacyjnej dla mieszkańców - jedynie 26% ludności zamieszkującej te obszary korzystało z sieci kanalizacyjnej, wskaźniki pozostałych gmin sięgały 45-55%.

Tabela 17. Udział % ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie Sępólno Krajeńskie na tle województwa, powiatu i sąsiadujących gmin w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE	62,5	63,1	63,9	64,3	65,2	65,6	66,1	69,1	69,6
POWIAT SĘPOLEŃSKI	38,6	39,0	40,4	43,0	46,2	47,1	47,5	53,8	57,4
GMINA DEBRZNO	56,5	57,0	57,3	56,9	63,1	63,3	64,9	74,8	74,0
GMINA GOSTYCYN (GMINA WIEJSKA)	53,2	53,6	53,4	54,6	56,7	56,9	57,0	70,6	70,3
GMINA KAMIEŃ KRAJEŃSKI	59,1	59,2	59,2	60,0	60,2	60,3	60,3	60,8	66,9
GMINA KĘSOWO (GMINA WIEJSKA)	53,6	53,7	53,8	55,0	56,4	56,4	56,4	86,3	86,2
GMINA LIPKA (GMINA WIEJSKA)	33,3	33,5	34,2	34,7	34,7	35,5	37,1	39,2	39,7
GMINA SOŚNO (GMINA WIEJSKA)	29,8	30,4	30,7	31,6	32,0	32,2	32,2	39,8	40,3
GMINA WIĘCBORK	32,5	33,1	34,5	39,2	46,3	47,9	48,1	49,3	53,0
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	37,7	37,8	40,3	42,4	44,5	45,4	46,3	59,0	62,3
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (MIASTO)	54,6	54,8	59,1	61,9	65,5	67,0	67,2	88,5	88,6
SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE (OBSZAR WIEJSKI)	14,8	15,3	15,3	15,6	15,7	16,1	17,2	17,9	26,0

Rysunek 13. System odprowadzania i oczyszczania ścieków, opracowanie własne.

4.2.1. Sieć kanalizacji sanitarnej

Gmina i miasto Sępólno Krajeńskie posiada ogólnospławną sieć kanalizacji, odprowadzającą jednocześnie ścieki komunalne i deszczowe oraz sieć sanitarną funkcjonującą w technologii grawitacyjnej i ciśnieniowej. Administratorem sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Sępólno Krajeńskie jest Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

29 sierpnia 2003 r. Rada Miejska w Sępólnie Krajeńskim podjęła uchwałę nr XII/104/2003 w sprawie przyjęcia do realizacji Wieloletniego Programu Budowy Kanalizacji Sanitarnej i Wodociągów w Gminie Sępólno Krajeńskie. Założono w niej m. in.:

- budowę kanalizacji sanitarnej wraz z kanalizacją deszczową – kierunek Kawle (w tym część miasta), w latach 2004-2005,
- budowę kanalizacji sanitarnej kierunek – Lutówko i Wysoka (w tym pozostała część miasta), w latach 2006-2007,
- budowę kanalizacji sanitarnej kierunek – Jazdrowo, w latach 2008-2009,
- budowę kanalizacji sanitarnej kierunek – Trzciany, Wałdówko, w latach 2010-2011.

Dodatkowo, według informacji zawartych w folderze informacyjnym Urzędu Miejskiego w Sępólnie Krajeńskim z 2016 roku, w 2015 roku zrealizowano inwestycję : Budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsi Włóścibórz, Trzciany, Skarpa i Komierowo. W ramach zadania wykonano: sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości ok. 5.860,90 mb, sieć kanalizacji sanitarnej tłocznej o długości ok. 5.549,80 mb, urządzenia tłoczne dla wsi Włóścibórz, Trzciany, Skarpa i Komierowo (6 szt.).

W 2015 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 62,3% mieszkańców gminy.

4.2.2. Sieć kanalizacji deszczowej

Administrowaniem kanalizacji deszczowej w gminie Sępólno Krajeńskie zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Woda deszczowa odprowadzana jest do kanalizacji ogólnospławnej.

Według informacji zawartych w folderze informacyjnym Urzędu Miejskiego w Sępólnie Krajeńskim z 2016 roku, w 2015 roku zrealizowano inwestycję: Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Piaseczno. W ramach zadania wykonano ok. 320 mb kanalizacji deszczowej.

4.2.3. Oczyszczanie ścieków sanitarnych

Gminna oczyszczalnia ścieków w Sępólnie Krajeńskim zarządzana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim. Oczyszczalnia obsługuje miasto Sępólno Krajeńskie oraz wsie: Zalesie, Teklanowo, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Skarpa, Włóścibórz, Włóścibórek, Komierowo, Komierówko, Niechorz, Świedwie, Wysoka Krajeńska, Zboże, Świdwie, Sikorz, Piaseczno, Dziechowo, Wiśniewka, Wiśniewa, Kawle, Lutowo, Lutówko, Radońsk, Iłowo, Jazdrowo, Trzciany, Grochowiec, Wysoka Krajeńska z terenu gminy Sępólno Krajeńskie.

Oczyszczalnia ścieków działa na podstawie pozwolenia wodno-prawnego z dnia 23 września 2010 r. wydanego przez Starostę Sępoleńskiego RO.6223/13/10, które obowiązywało do dnia 31 sierpnia 2015 r. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym ilość i jakość ścieków oczyszczonych wprowadzanych do rowu i potem do rzeki Sępolenki w km. 26+050, nie powinna przekraczać następujących wartości:

- Q śr. dobowe = 1 730,0 m³ /d,
- Q max dobowe = 2 076,0 m³ /d,
- Q śr. godzinowe = 86,5 m³ /h,

-
- $Q_{\text{max}} \text{ godzinowe} = 138,4 \text{ m}^3/\text{h}$,

przy stężeniach:

- $BZT_5 \leq 25 \text{ mgO}_2/\text{l}$,
- $\text{ChZTK} \leq 125 \text{ mgO}_2/\text{l}$,
- zawiesina ogólna $\leq 35 \text{ mg/l}$,
- azot ogólny $\leq 15 \text{ mgN/l}$,
- fosfor ogólny $\leq 2 \text{ mgP/l}$.

Ze względu na rozbudowę i modernizację oczyszczalni niezbędne było uzyskanie nowego pozwolenia wodnoprawnego. Na podstawie informacji zawartych w „Operacie wodnoprawnym na szczególne korzystanie z wód dotyczący odprowadzenia oczyszczonych ścieków z Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Sępólnie Krajeńskim zlokalizowanej na działkach nr 169/6, 173/1, 171/1 położonych w Sikorzu” ilość ścieków oczyszczanych w Gminnej Oczyszczalni Ścieków po modernizacji wyniesie:

- $Q_{\text{śr. dobowe}} = 2\,113 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{max dobowe}} = 2\,960 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{śr. godzinowe}} = 88 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\text{max godzinowe}} = 183 \text{ m}^3/\text{h}$,

o maksymalnych stężeniach zanieczyszczeń:

- $BZT_5 \leq 15 \text{ mg O}_2/\text{l}$,
- $\text{ChZTKr} \leq 125 \text{ mg O}_2/\text{l}$,
- Zawiesina og. $\leq 35 \text{ mg/l}$,
- Azot og. $\leq 15 \text{ mg N/l}$,
- Fosfor og. $\leq 2 \text{ mg P/l}$.

Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków zrealizowana była w ramach realizacji zadania pn. „Modernizacja gospodarki ściekowej w Aglomeracji Sępólno Krajeńskie – Etap I i II”. Inwestycja zakończona w dniu 30.11.2015 roku współfinansowana była przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach programu Infrastruktura i Środowisko.

Celem rozbudowy oczyszczalni ścieków było:

- Zwiększenie przepustowości oczyszczalni do 19500RLM,
- Oczyszczanie ścieków komunalnych o wysokim ładunku zanieczyszczeń,
- Utrzymanie jakości ścieków oczyszczonych na poziomie wymaganym w obowiązujących rozporządzeniach,
- Unowocześnienie procesu oczyszczania,
- Wyposażenie oczyszczalni w bardziej efektywne i mniej energochłonne urządzenia,
- Wyposażenie oczyszczalni w urządzenia pomiarowe.

Etap I rozbudowy obejmował: modernizację stacji odbioru i kontroli ścieków dowożonych, budowę przepompowni głównej ścieków surowych, modernizację istniejącego budynku przepompowni, budowę oczyszczalni mechanicznej z zastosowaniem zblokowanego urządzenia, likwidację separatora, wymianę i wykonanie nowych sieci kanalizacyjnych. Etap II rozbudowy obejmował: budowę stacji dmuchaw, budowę zbiornika retencyjnego, budowę bloku rozdziału i pomiarów ścieków, budowę reaktora biologicznego wielokomorowego, budowę osadników wtórnych, budowę przepompowni osadu, budowę przepompowni ścieków oczyszczonych, budowę komory stabilizacji osadu, wymianę i wykonanie nowych sieci grawitacyjnych, rozbudowę niezbędnych sieci między

objektowych, rozbudowę systemu automatyki i sterowania, wyposażenie w automatykę i sterowanie oczyszczalni.

W dniu 31.07.2015 r. zakład otrzymał zgodę na rozszerzenie zakresu rzeczowego projektu o zadanie pn. „Rozbudowa stacji uzdatniania wody wraz z budową zbiorników retencyjnych, siecią wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną oraz przyłączem ciepłowniczym w Sępólnie Krajeńskim”. Rozszerzenie projektu obejmowało: demontaż istniejącego układu technologicznego, rozbudowę budynku o pomieszczenie hali technologicznej, roboty remontowe istniejącej części budynku w zakresie wymiany stolarki okiennej, naprawy pokrycia dachu, wykonania nowej elewacji budynku i nowego orynnowania, wykonania wykładzin z płytek gresowych wewnątrz budynku, robót malarskich i plotkarskich, wymiany instalacji elektrycznych ogólnych i technologicznych, wymiany instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej, montażu nowego układu ogrzewania i kompaktowego wymiennika ciepła, montaż nowego układu technologicznego uzdatniania wody, montaż nowego układu dezynfekcji wody, montaż nowego układu pompowania wody, budowa dwóch zbiorników retencyjnych o pojemności 300 m³ każdy wraz z rurociągami przesyłowymi oraz wymiana pomp głębinowych, budowa nowego przyłącza ciepłowniczego, wykonanie nowych przewodów energetycznych zasilająco-sterujących zewnętrznych, wymiana ogrodzenia działki, modernizacja odstojnika wód popłucznych oraz zbiornika bezodpływowego, budowa wewnętrznych dróg komunikacyjnych.

Urządzenia zaprojektowano do wydajności: Q_h – przepływ godzinowy – 180 m³/h.

Ilość ścieków, wytworzonych w zakładach przemysłowych na terenie gminy jest zróżnicowana (charakterystyka ścieków przemysłowych została przedstawiona w tab. 19.). Od roku 2013 można jednak zauważyć tendencję zmniejszania się ilości ścieków. Należy zauważyć również, że ścieki odprowadzane do sieci kanalizacyjnej stanowią całość odprowadzanych w gminie ścieków.

Tabela 18. Charakterystyka ścieków przemysłowych pochodzących z terenu gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2007 – 2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, maj 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
CHARAKTERYSTYKA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH									
ŚCIEKI ODPROWADZANE OGÓŁEM [DAM3]	32	28	42	58	49	38	46	40	39
ŚCIEKI ODPROWADZANE DO SIECI KANALIZACYJNEJ [DAM3]	32	28	42	58	49	38	46	40	39
ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB ZIEMI									
BZT5 [KG/ROK]	2 538	5 190	931	842	1 340	1 740	1 467	942	1 852
CHZT [KG/ROK]	24 559	26 850	12 223	12 344	10 866	12 745	14 759	16 622	18 159
ZAWIESINA [KG/ROK]	6 637	9 794	1 811	1 399	1 451	1 212	1 290	1 300	2 945
AZOT OGÓLNY [KG/ROK]	1 839	3 963	376	5 776	4 236	5 707	5 846	5 239	4 074
FOSFOR OGÓLNY [KG/ROK]	4 022	1 204	4 529	447	460	315	423	335	365
OSADY DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) NA TERENIE WŁASNYM ZAKŁADU									
OSADY ŚCIEKOWE WYTWORZONE (NAGROMADZONE) [TON/ROK]	52	131	131	183	0	0	0	0	0
OSADY WYKORZYSTYWANE Z DOTYCHCZAS SKŁADOWANYCH [TON/ROK]	174	52	148	0	0	0	0	0	0

Na terenach wiejskich gminy Sępólno Krajeńskie położonych poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej ścieki oczyszczane są za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków lub gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do punktu zlewnego mieszczącego się przy oczyszczalni ścieków. Obowiązek posiadania umów na wywóz nieczystości płynnych reguluje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie” przyjęty uchwałą nr XXI/161/2016 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 czerwca 2016 r.

W 2015 roku ilość przydomowych oczyszczalni ścieków wyniosła 34, a zbiorników bezodpływowych 1073. Liczba ludności korzystającej z Gminnej oczyszczalni ścieków w gminie wyniosła 10739, co stanowi 66,9 % ogółu ludności w gminie. Liczba ta nieznacznie wzrosła w porównaniu z rokiem 2014, kiedy wynosiła 66,2 %. Natomiast w porównaniu z rokiem 2007 różnica jest już większa. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków stanowiła wtedy 53,4 % ogółu ludności.

W dniu 29 maja 2008 r. uchwałą nr XX/159/08 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim został przyjęty „Gminny program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie”. Program powstał w celu lepszego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy, ze względu na fakt, że część gminy nie jest i nie będzie objęta systemem zbiorczej kanalizacji ściekowej.

4.3. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

W gminie Sępólno Krajeńskie ciepło w sposób zorganizowany dostarczane jest jedynie w części miejskiej. Zorganizowany system ciepłowniczy opiera się na jednej miejskiej ciepłowni administrowanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. zlokalizowanej przy ul. Przemysłowej. Ciepło dostarczane przez ciepłownie wykorzystywane jest głównie na potrzeby ogrzewania budynków i ciepłej wody oraz potrzeb technologicznych zakładów produkcyjnych.

Odbiorcami ciepła z sieci miejskiej są:

- osiedle mieszkaniowe im. Słowackiego,
- zakłady produkcyjne i usługowe zlokalizowane w okolicach ulicy Przemysłowej.

Oprócz tego sieć ciepłownicza dostarcza energię cieplną do obiektów użyteczności publicznej, m.in.: Urzędu Miejskiego, Centrum Kultury i Sztuki, Centrum Sportu i Rekreacji, Przedszkola, Szkoły Podstawowej nr 3, Liceum oraz Banku Spółdzielczego i ZUS.

Całkowita długość sieci ciepłowniczej w mieście wynosi 6 km, z czego 1,6 km stanowią przyłącza ciepłne. Wzdłuż ulic Przemysłowej i Komierowskiej magistralna sieć ciepłownicza poprowadzona jest na powierzchni ziemi, na pozostałych odcinkach jest to sieć podziemna.

Znajdująca się poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej zabudowa jednorodzinna oraz zakłady produkcyjne i usługowe posiadają indywidualne systemy grzewcze oparte na gazie ziemnym, paliwach stałych, oleju opałowym.

4.3.1. Źródła ciepła

- Ciepłownia w Sępólnie Krajeńskim należąca do Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Ciepłownia w Sępólnie Krajeńskim posiada moc 8,5 MW oraz dodatkową moc 1 MW w kotłowni wykorzystującej gaz ziemny. Po przeprowadzonej modernizacji paliwem dla ciepłowni jest słoma. Ciepłownia bardzo dobrze funkcjonuje wykorzystując biomasę. Wyposażona jest między innymi w 2 kotły wodne o mocy 4 MW i 2 MW, które opalane są słomą pozyskaną od okolicznych rolników.

- Lokalne źródła ciepła

Poza głównym źródłem ciepła jakim jest ciepłownia miejska, na terenie gminy Sępólno Krajeńskie wykorzystuje się inne, lokalne źródła ciepła, które działają przede wszystkim na potrzeby własne zakładów przemysłowych.

4.3.2. Indywidualne systemy ogrzewania

Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego za rok 2002 około 75 % mieszkań na terenie gminy Sępólno Krajeńskie ogrzewane jest indywidualnymi systemami. W części miejskiej 1847 mieszkań ogrzewanych jest w ten sposób - stanowi to około 67 % tej części gminy. W części wiejskiej procent ten jest większy i wynosi około 88%. Stare budownictwo jednorodzinne znajdujące się poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej ogrzewane jest w większości za pomocą mało sprawnych i ekologicznie szkodliwych kotłowni indywidualnych, najczęściej opalanych miałem węglowym lub koksem.

Tabela 19. Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania w 2002 r.

		CO zbiorowe	CO indywidualne	Piece	Pozostałe	Ogółem
Gmina ogółem	Liczba	1099	1941	1353	18	4411
	%	25 %	44 %	31 %	0 %	100 %
Miasto	Liczba	893	1253	594	15	2755
	%	32 %	45 %	22 %	1 %	100 %
Część wiejska	Liczba	206	688	759	3	1656
	%	12 %	42 %	46 %	0 %	100 %

Źródło: NSP 2002, GUS 2017r.

4.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Według danych statystycznych GUS z 2015 roku procent ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej w gminie wynosił 49,72 %. W sumie 84,44 % mieszkańców miasta i jedynie 1,85 % mieszkańców wsi korzysta z gazu. Zdecydowanie gmina jest obszarem o niskim stopniu zgazyfikowania obszarów wiejskich.

Całkowita długość sieci gazowej zlokalizowanej na terenie gminy Sępólno Krajeńskie wynosiła 40,1 km (na podstawie danych GUS z roku 2015). Długość sieci rozdzielczej wynosiła 35,2 km i została rozbudowana od 2007 roku o około 3 km. Sieć przesyłowa nie była w ostatnich latach rozbudowywana, a jej długość wynosiła 4,9 km. Właścicielem sieci przesyłowej i rozdzielczej jest Polska Spółka Gazownictwa Sp z o.o.

Miasto i gmina Sępólno Krajeńskie zasilane są gazem ziemnym wysokometanowym typu E (wg PN-C-04753). Miasto Sępólno Krajeńskie zaopatrywane jest w gaz poprzez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia zlokalizowaną we wsi Sikorz. Stacja posiada przepustowość $Q = 2000 \text{ m}^3/\text{h}$ i jest zasilana z

gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Chojnice – Sępólno Krajeńskie. Stacja wysokiego ciśnienia zasila będące własnością Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. gazociągi średniego i niskiego ciśnienia. Ze stacji tej gaz średnioprężny dostarczany jest bezpośrednio do odbiorców indywidualnych i przemysłowych. W sieć gazową oprócz miasta wyposażona jest częściowo wieś Piaseczno, Sikorz oraz Wiśniewka. Na terenie miasta znajdują się dwie stacje redukcyjne II stopnia (każda o przepustowości $Q=2000\text{m}^3/\text{h}$) zlokalizowane przy ulicy Targowej i Kościuszki, przekazujące gaz do gazociągów niskoprężnych. Usytuowanie poziome gazociągów w stosunku do innych obiektów terenowych spełnia wymagania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640). Gazociągi rozdzielcze umieszczone są w przeważającej części w pasach drogowych.

Stan sieci gazowej na dzień 31.12.2016 r. wg informacji podanych przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. przedstawia się następująco:

Gazociągi (bez przyłączy):

- wysokie ciśnienie - 4608 m,
- średnie ciśnienie - 7886 m,
- niskie ciśnienie - 27 830 m;

Przyłącza gazowe:

- średnie ciśnienie - 45 sztuk (864 m),
- niskie ciśnienie 1306 sztuk (19 020 m).

Na obszarach wiejskich większość gospodarstw domowych korzysta z butli gazowych. Gmina nie posiada jednak obecnie planów rozbudowy sieci gazowej. Zgodnie ze *Strategią rozwoju gminy Sępólno Krajeńskie*, gmina ma możliwość szerokiego rozwoju sieci gazowej i należy dążyć do jej realizacji. Gaz powinien być promowany jako ekologiczne źródło ogrzewania. Wsparcie dla wdrażania ekologicznych systemów grzewczych będzie polegało ze strony gminy, przede wszystkim na pozyskiwaniu środków pomocowych na modernizację systemów istniejących i ewentualnie na pomocy instytucjonalnej inwestorom prywatnym. Zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego* projektowany jest gazociąg wysokoprężny relacji Nakło - Mroczka - Sępólno Krajeńskie o Dn 250/150 mm (DN 200 wg informacji Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o.). Według informacji Polskiej Spółki Gazownictwa, dalsza gazyfikacja miasta i gminy uzależniona będzie od: zainteresowania mieszkańców i podmiotów instytucjonalnych wykorzystaniem paliwa gazowego do celów grzewczych i technologicznych oraz zaistnienia możliwości technicznych i ekonomicznych przyłączania do sieci gazowej zgodnie z ustawą Prawo energetyczne wraz z przepisami wykonawczymi.

Tabela 20. Długość czynnej sieci gazowej w gminie, w latach 2007-2015.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci ogółem [km]	37,2	37,6	37,9	38,3	38,4	39,3	39,4	39,4	40,1
Długość czynnej sieci przesyłowej [km]	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	32,3	32,7	33,0	33,4	33,5	34,4	34,5	34,5	35,2

Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	1 114	1 147	1 283	1 294	1 302	1 315	1 326	1 331	1 345
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 21. Odbiorcy gazu (liczba gospodarstw domowych) w latach 2007-2015.

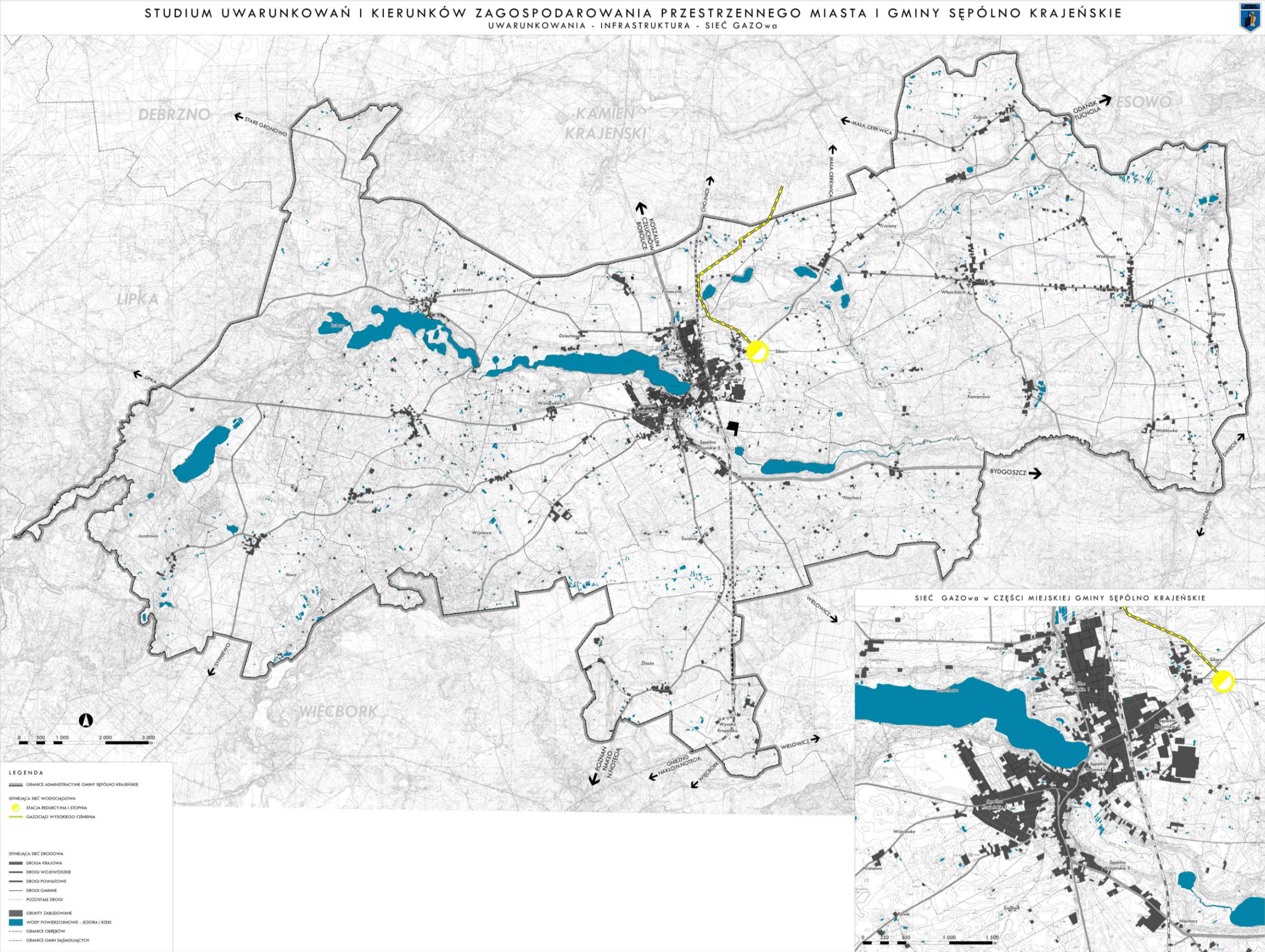
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odbiorcy gazu ogółem	2 468	2 486	2 491	2 496	2 508	2 535	2 489	2 607	2 433
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	402	410	425	441	431	636	647	838	830
Odbiorcy gazu w miastach	2 468	2 469	2 473	2 470	2 481	2 504	2 458	2 573	2 399
Odbiorcy gazu – obszar wiejski	0	17	18	26	27	31	31	34	34
Ludność korzystająca z sieci gazowej (os)	7 819	7 813	7 785	7 951	7 951	8 105	8 072	8 282	7 981

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 22. Zużycie gazu w gospodarstwach domowych w tys. m³ w latach 2007-2015.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zużycie gazu	1 205,3	1 176,1	1 206,5	1 267,2	1 167,6	1 154,7	1 419,6	1 131,1	1 133,1
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	779,4	649,9	678,1	719,7	616,6	749,5	800,3	734,1	735,4

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Rysunek 14. Sieć gazowa w gminie, opracowanie własne.

4.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

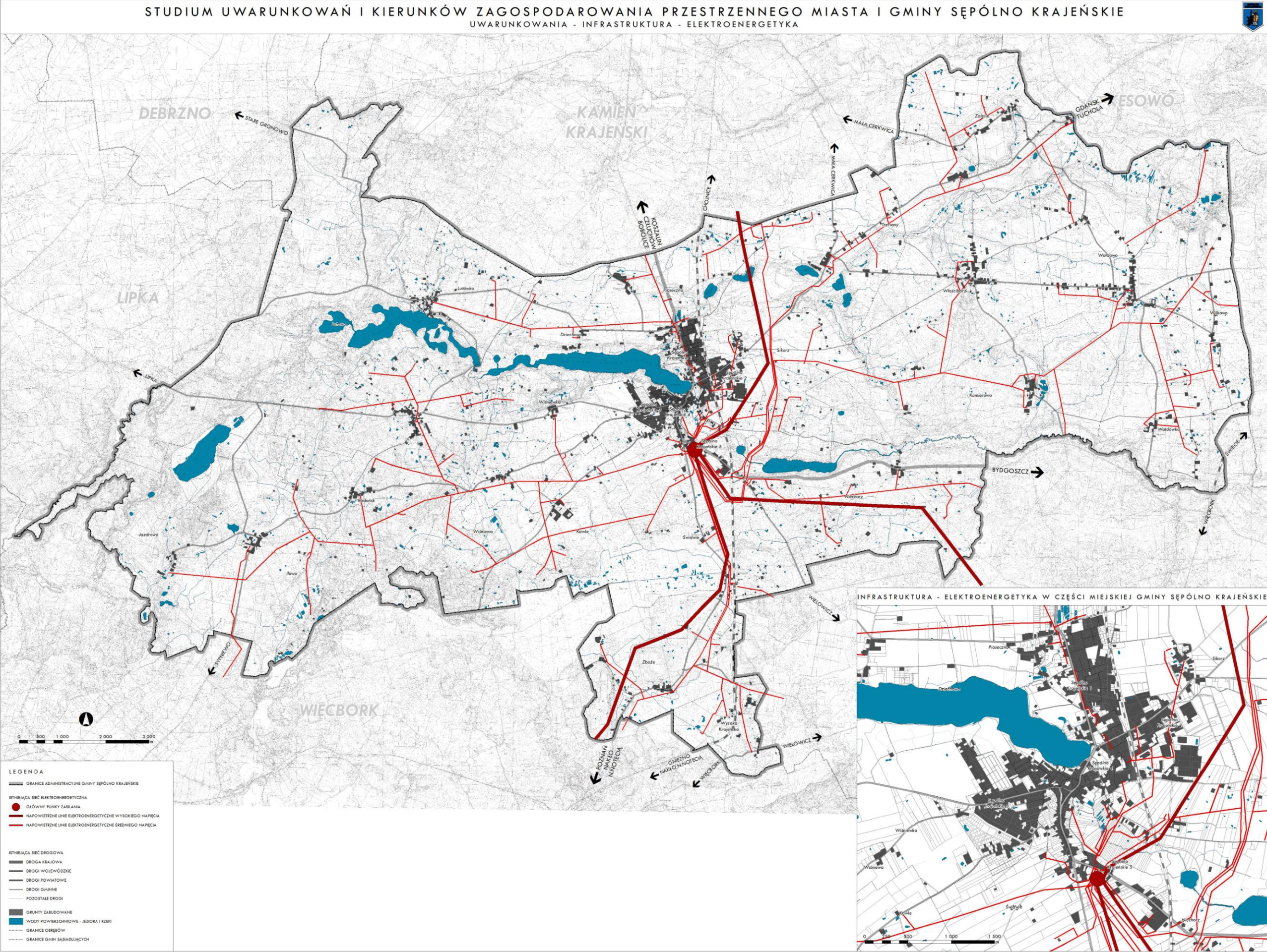
Sieć energetyczna na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez Enea – Operator SA Oddział w Bydgoszczy. Na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej. Miasto i gmina zasilane są z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) Sępólno Krajeńskie, zlokalizowanego w południowej części miasta. GPZ w Sępólnie jest jedynym na terenie powiatu. Zasilany jest poprzez linie wysokiego napięcia 110 kV relacji:

- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Runowo,
- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Koronowo,
- GPZ Sępólno Krajeńskie – GPZ Chojnice Przemysłowa.

Sytuacja ta stwarza korzystną możliwość rozbudowy sieci średniego napięcia. Ze stacji GPZ wyprowadzonych jest 16 linii napowietrznych, zasilających miasto i gminę. Sieć linii średniego napięcia jest spięta, jej odcinki wyprowadzane są poza gminę i zasilają sąsiednie miejscowości. W razie awarii możliwe jest podawanie prądu w kierunku Sępólna Krajeńskiego liniami średniego napięcia z kierunku Chojnic, Więcborka i Koronowa. W gminie funkcjonuje jeden system średniego napięcia 15 kV. Sieć średniego napięcia jest w centralnej części miasta skablowana, poza centrum i na terenach wiejskich jest to sieć napowietrzna.

W stacjach transformatorowych następuje obniżenie napięcia średniego do wartości 0,4 kV (które jest napięciem sieci konsumpcyjnej i oświetleniowej). Łącznie na terenie gminy zlokalizowanych jest około 145 stacji transformatorowych, z czego 90 na obszarach wiejskich. Ich łączna moc wynosi ponad 13 tys. kVA, przy czym parametry stacji umożliwiają zwiększenie ich mocy do poziomu ponad 30 tys. kVA, co powinno zaspokoić potrzeby gminy nawet w okresie docelowym.

Gmina Sępólno Krajeńskie nie posiada obecnie założeń do planu zaopatrzenia w energię elektryczną.

Rysunek 15. Zaopatrzenie w energię elektryczną, opracowanie własne.

W bazach danych Głównego Urzędu Statystycznego dla gminy Sępólno Krajeńskie, odnośnie danych o odbiorcach energii elektrycznej oraz o zużyciu energii elektrycznej, dostępne są jedynie statystyki dotyczące gospodarstw domowych w miastach. Według danych GUS za rok 2015 w Sępólnie Krajeńskim liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu w części miejskiej wynosiła 2,98 tys., o 65 osób więcej niż w roku 2006. Roczne zużycie energii wyniosło w 2015 roku 5 441 MWh, czyli o 70 MWh więcej niż w roku 2006.

Tabela 23. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach, w latach 2007 – 2017, Sępólno Krajeńskie, miasto.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	2 929	2 941	2 954	2 969	2 964	2 937	2 931	2 945	2 980
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	5 487,9	5 639,6	5 594	5 757	5 604	5 649	5 481	5 514	5 441

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

W Sępólnie Krajeńskim zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu w części miejskiej wzrosło względem 2006 roku o 1,3 %. W powiecie sępoleńskim wskaźnik ten wyniósł 3,11 %. Natomiast w województwie kujawsko-pomorskim zużycie energii od roku 2006 do 2015 spadło o 1,91 %.

Tabela 24. Porównanie ilości odbiorców i zużycia energii o niskim napięciu, w latach 2006 i 2015, w województwie kujawsko-pomorskim, powiecie sępoleńskim i gminie Sępólno Krajeńskie.

Jednostka terytorialna	Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]		Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	
	2006	2015	2006	2015
Województwo kujawsko-pomorskie	468 631	488 972	834 115,2	818 221
Powiat sępoleński	5 690	5 722	10 558,6	10 887
Sępólno Krajeńskie (miasto)	2 915	2 980	5 371,3	5 441

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

4.6. TELEKOMUNIKACJA

Gmina Sępólno należy do obszarów o bardzo dobrym stanie rozwoju sieci telekomunikacyjnej. Szczegółowe informacje dotyczące dostępności usług telekomunikacyjnych w gminie zawierają poniższe tabele (Tab. 26., Tab. 27.).

Tabela 25. Praktyczna możliwość dotarcia z usługą dostępu Internetu Stacjonarnego w budynkach mieszkalnych w gminie Sępólno Krajeńskie².

Penetracja budynkowa zasięgami Internetu Stacjonarnego			
	OGÓŁEM	MIN 2MB/S	MIN 30MB/S
2015 r.	72,54%	72,21%	28,46%

² dane według Raportu pokrycia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej istniejącą infrastrukturą telekomunikacyjną oraz budynkami umożliwiającymi kolokację

Tabela 26. Miejscowości posiadające poszczególne rodzaje udostępnienia usług telekomunikacyjnych w 2015 r.

Liczba miejscowości z zasięgiem sieci kablowych lub terminalami radiowymi (bez kom)					Liczba miejscowości z węzłami telekomunikacyjnymi					Liczba miejscowości z dostępowymi węzłami telekomunikacyjnymi					Liczba miejscowości ze światłowodowymi węzłami telekomunikacyjnymi				
Liczba PT*					Liczba PT*					Liczba PT*					Liczba PT*				
0	1	2	3-9	10 lub więcej	0	1	2	3-9	10 lub więcej	0	1	2	3-9	10 lub więcej	0	1	2	3-9	10 lub więcej
4	4	5	21	1	10	14	5	5	1	10	14	5	5	1	30	4	0	1	0

*PT - liczba podmiotów, które zadeklarowały posiadanie poszczególnych rodzajów udostępnienia usług telekomunikacyjnych.

Według danych zawartych w raporcie pokrycia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej istniejącą infrastrukturą telekomunikacyjną oraz budynkami umożliwiającymi kolokację, jedynie w 4 miejscowościach (Zaleśniak, Toboła, Iłowo, Gaj) żaden z podmiotów nie zadeklarował posiadania przyłączy kablowych do budynków lub zainstalowanych terminali bezprzewodowych w budynkach w tych miejscowościach (stan na 31.12.2015 r.).

Możliwość korzystania z Internetu stacjonarnego posiada około 73 % budynków w gminie.

4.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Sposób gospodarowania odpadami oraz zasady utrzymania czystości i porządku w gminie Sępólno Krajeńskie są określone w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie” powołanego Uchwałą Nr XXI/161/2016 Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 czerwca 2016r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Sępólno Krajeńskie.

Według danych GUS na terenie gminy Sępólno Krajeńskie w 2015 roku zebrano łącznie 1 903 tony odpadów, z czego 1 356,3 t pochodziło z gospodarstw domowych. Na jednego mieszkańca w gospodarstwie domowym przypadło 84,5 kg odpadów. Liczba ta jest o 16,3 kg (13,2 %) mniejsza niż w roku 2007. Ogółem liczba odpadów w gminie zmniejszyła się o 613,3 t (24,4 %) w porównaniu z rokiem 2007.

Liczbę odpadów zebranych w latach 2007 – 2015 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 27. Liczba zebranych odpadów z terenu gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2007 - 2015.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem [t]	2 516,3	2 267,8	2 166,6	2 006,7	2 110,2	2 240,4	1 952,7	1 953,1	1 903,0
Ogółem na 1 mieszkańca [kg]	158,2	142,8	135,7	124,4	130,8	139,0	121,6	121,4	118,6
Z gospodarstw domowych [t]	1 604,0	1 672,6	1 603,4	1 547,7	1 611,9	1 674,9	1 408,1	1 408,0	1 356,3
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	100,8	105,3	100,4	95,9	99,9	103,9	87,7	87,5	84,5
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem	-	-	2 204	2 270	2 317	2 633	-	-	-

odpadów z gospodarstw domowych [szt.]									
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie przewiduje selektywną zbiórkę odpadów z podziałem na: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady zielone, papier i tekturę, szkło bezbarwne, szkło kolorowe, tworzywa sztuczne typu PET, tworzywa sztuczne typu plastik przemysłowo-gospodarczy, metal, popiół, opakowania wielomateriałowe, odpady komunalne ulegające biodegradacji. Odpady komunalne zbierane są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, koszach i workach, które mają określoną kolorystykę: żółty – tworzywa sztuczne i metale, zielony – szkło bezbarwne i kolorowe, niebieski – papier i tektura, brązowy - odpady kuchenne ulegające biodegradacji oraz odpady zielone. Popiół składowany jest w pojemnikach metalowych. Dopuszcza się aby odpady komunalne, które ulegają biodegradacji, w tym odpady zielone w postaci liści i traw zbierać i gromadzić w przydomowych kompostowniach. Przeterminowane leki zbierane są w punktach zbiórki zlokalizowanych w aptekach. Zużyte baterie i akumulatory zbierane są w punktach zbiórki w budynkach użyteczności publicznej. Chemikalia należy natomiast przekazywać do punktu selektywnej odpadów komunalnych na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie. Pozostałe odpady, takie jak odpady wielkogabarytowe odbierane są według harmonogramu.

Zmieszane odpady komunalne z terenu gminy mogą być przekazywane jedynie do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Na terenie gminy nie ma obecnie możliwości przetwarzania odpadów. W planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2028 Gmina Sępólno Krajeńskie znalazła się na terenie Regionu Tucholsko Grudziądzkiego, gdzie znajdują się 3 instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych obsługujące region. Są to:

- RIPOK Bładowo w gminie Tuchola, zarządzana przez Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o.o.,
- RIPOK Zakurzewo w gminie Grudziądz, zarządzana przez Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o.,
- RIPOK Sulnówko w gminie Świecie, zarządzana przez Przedsiębiorstwo Unieszkodliwiania Odpadów „EKO-Wisła” Sp. z o.o.

Do przyjmowania i okresowego magazynowania odpadów niebezpiecznych i innych na terenie gminy przeznaczony jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych znajdujący się w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Przemysłowej. Punkt zarządzany jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim.

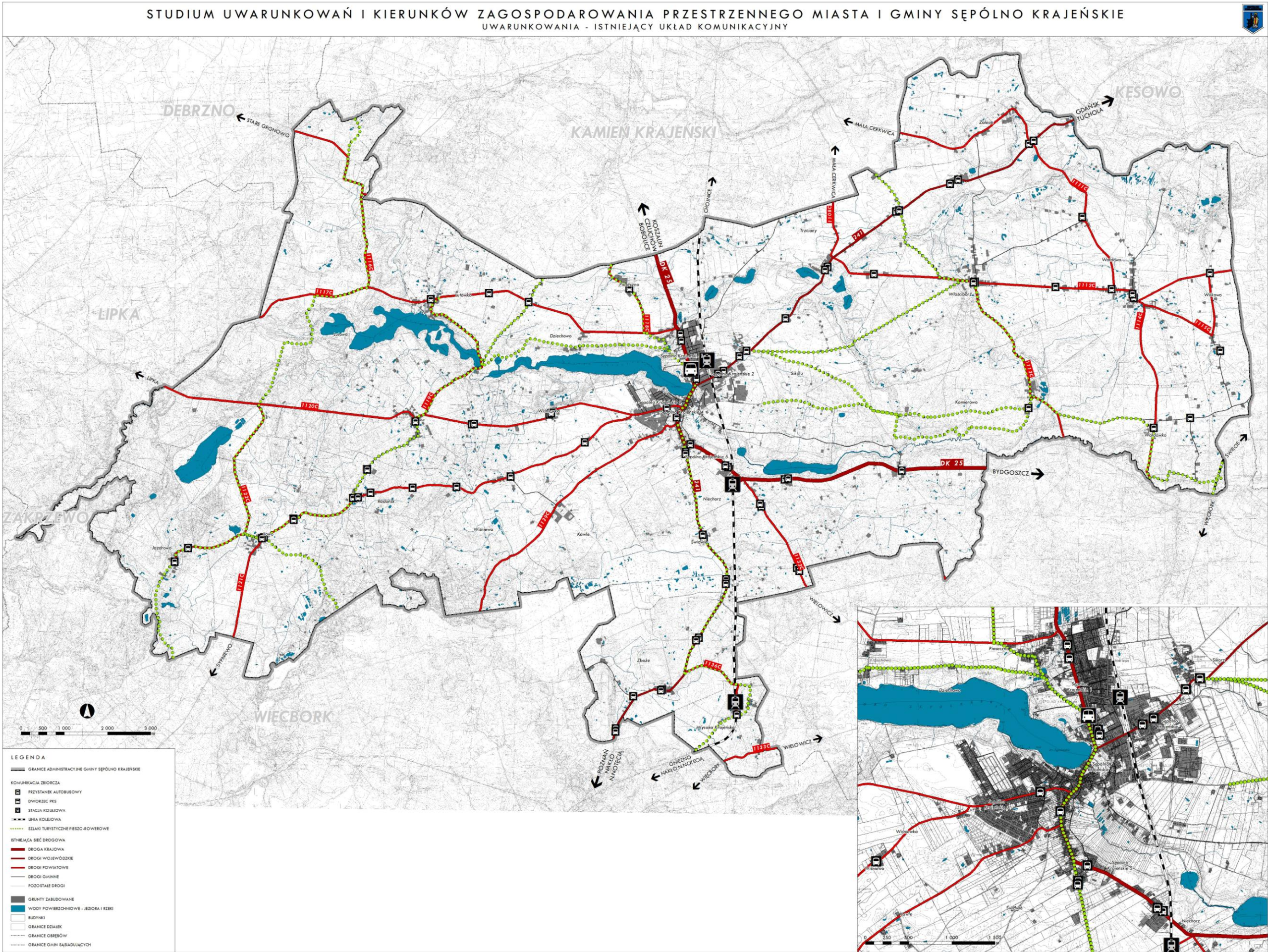
Odbiorem odpadów komunalnych z nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie w ciągu 2016 roku zajmowało się Konsorcjum Zakładów Komunalnych Powiatu Sępoleńskiego powołane przez: Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. - LIDER w Sępólnie Krajeńskim, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kamieniu Krajeńskim Sp. z o.o., Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Więcborku.

Według informacji zawartych w *Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sępólno Krajeńskie za rok 2016* system gospodarki odpadami na terenie gminy funkcjonował prawidłowo. Priorytetem dla gminy jest wykonanie w następnych latach zaplanowanych inwestycji, które wpłyną na osiągnięcie jeszcze lepszych poziomów ograniczenia odpadów komunalnych

ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Na terenie gminy zaplanowano budowę nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Realizacja inwestycji planowana jest w latach 2016-2018. Na lata 2017-2019 zaplanowano natomiast budowę instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów w procesie tlenowym (kompostownia).

ROZDZIAŁ V

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Rysunek 16. System komunikacji w gminie Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

5.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

Układ drogowy gminy Sępólno Krajeńskie składa się z dróg publicznych o łącznej długości ok. 190 km, w jego skład wchodzi:

- droga krajowa nr 25 (DK-25),
- droga wojewódzka nr 241 (DW-241),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

5.1.1. Drogi krajowe

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 25 (DK-25). W granicach administracyjnych gminy znajduje się 12 km wymienionej drogi, jest to fragment odcinka łączącego Bydgoszcz z Człuchowem. DK-25 znajduje się pod zarządem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Trasa drogi przebiega z centralnej części gminy przez miasto Sępólno Krajeńskie, a także przez sołectwa Niechorz oraz Piaseczno.

Droga krajowa nr 25 stanowi główną oś komunikacyjną gminy, która kumuluje regionalny ruch kołowy gminy. Droga obsługuje również ruch międzyregionalny. Największą część ruchu stanowi ruch tranzytowy oraz dojazdowy do Sępólna. Droga połączona jest z lokalnym układem drogowym skrzyżowaniami nieskanalizowanymi. Klasa funkcjonalna drogi to GP – droga główna ruchu przyspieszonego, jednak nie spełnia ona parametrów technicznych tej klasy, dodatkowo nie posiada poboczy i ma liczne koleiny. Zgodnie z obowiązującym planem województwa, a także Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 (z perspektywą do 2025 roku) w ramach przebudowy DK-25 planuje się budowę obwodnicy Sępólna Krajeńskiego.

5.1.2. Drogi wojewódzkie

Teren gminy przecina droga wojewódzka nr 241 (DW-241) relacji Rogoźno - Tuchola, którą zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy. W granicach gminy znajduje się ponad 19 km jej długości. DW-241 przebiega w relacji północ-południe przez miasto Sępólno Krajeńskie oraz następujące sołectwa:

- Zalesie,
- Trzciany,
- Sikorz,
- Niechorz,
- Świdwie,
- Zboże.

Na odcinku na południe od DK-25 droga wojewódzka nr 241 stanowi drogę klasy głównej - G, zaś na północ od DK-25 jest drogą kategorii zbiorczej.

Droga ta stanowi jedno ze strategicznych połączeń w województwie z największym natężeniem ruchu. Z tego względu zarówno w Planie Województwa Kujawsko-Pomorskiego jak i w ramach Kujawsko-Pomorskiego Planu Spójności Drogowej i Kolejowej na lata 2014-2020 planowana jest przebudowa drogi do klasy technicznej G, od km 0+005 do km 26+360 na odc. Tuchola – Sępólno Krajeńskie. Odcinek drogi objęty inwestycją stanowi połączenie drogi wojewódzkiej nr 240 w Tucholi z drogą krajową nr 25 w Sępólnie Krajeńskim. *Realizacja projektu usprawni komunikację pomiędzy*

ośrodkami aktywności społecznej i gospodarczej tzn. pomiędzy Tucholą, Sępólnem Krajeńskim oraz poprzez lepszą komunikację do DK 25 z Bydgoszczą.³

5.1.3. Drogi powiatowe

Wszystkie drogi powiatowe przebiegające przez obszar gminy Sępólno Krajeńskie, pozostają pod administracją Zarządu Drogowego w Sępólnie Krajeńskim. Łączna długość dróg powiatowych w obrębie gminy wynosi około 99,023 km. Drogi powiatowe zapewniają miastu i gminie podstawowe połączenia pomiędzy sąsiednimi gminami i miastami. Są to drogi pełniące funkcje dróg zbiorczych.

Tabela 28. Wykaz dróg powiatowych, stan na luty 2018, opracowanie na podstawie danych Zarządu Drogowego w Sępólnie Krajeńskim.

L.p.	NAZWA DROGI POWIATOWEJ	KLASA TECHNICZNA DROGI	NUMER DROGI	DŁUGOŚĆ w km
1	Dąbrowa - Kamień Krajeński	Z	1105C	0,033
2	Kamień Krajeński - Trzciany	Z	1108C	1,390
3	Mała Cerkwica - Zalesie - Wałdowo	Z	1111C	8,305
4	Trzciany - Wałdowo - Gostycyn	Z	1112C	9,746
5	Włocibórz - Przepałkowo	Z	1113C	4,454
6	Wałdowo - Olszewka	Z	1114C	4,258
7	Wałdowo - Wilkowo	Z	1115C	3,38
8	[Stare Gronowo] - granica województwa - Piaseczno	Z	1116C	12,349
9	Lutówko - Zaleśniak	Z	1117C	5,46
10	Płocicz - Piaseczno	Z	1118C	1,878
11	Lutówko - Lutowo	Z	1119C	4,107
12	[Lipka] - granica województwa - Sępólno Krajeńskie	Z	1120C	12,416
13	Jazdrowo - Iłowo - Sępólno Krajeńskie	Z	1121C	12,373
14	Zaleśniak - Iłowo - Sypniewo	Z	1122C	5,697
15	Sępólno Krajeńskie - Nowy Dwór - Więcbork	Z	1129C	6,644
16	Świdwie - Świdwie stacja PKP	Z	1131C	0,223
17	Sępólno Krajeńskie - Jastrzębiec	Z	1132C	2,857
18	Więcbork - Wielowicz	Z	1133C	1,301
19	Zboże - Wysoka Krajeńska	Z	1136C	2,152

5.1.4. Drogi gminne

Drogi gminne, przebiegające przez teren gminy Sępólno Krajeńskie zapewniają połączenia pomiędzy wsiami i miastem oraz w mieście Sępólnie Krajeńskim. Wszystkie drogi posiadają klasę dróg lokalnych. Łączna długość dróg gminnych w obrębie gminy wynosi 61,82 km.

Tabela 29. Wykaz dróg gminnych, stan na styczeń 2017, opracowanie własne.

L.p.	NAZWA DROGI GMINNEJ	KLASA TECHNICZNA DROGI	NUMER DROGI	DŁUGOŚĆ w km
1	[Płocicz] - granica gminy - Lutówko Młyn (droga powiatowa nr 1119C)	L	020401C	2,51
2	[Mała Cerkwica] - granica gminy - Sępólno Krajeńskie	L	020402C	3,31
3	Włocibórz - Sikorz (droga wojewódzka nr 241)	L	020403C	5,40

³Kujawsko-Pomorski Plan Spójności komunikacji drogowej i kolejowej na lata 2014-2020 str.79

4	[Mała Cerkwica] - granica gminy - Trzciany - Włoszczbórz (droga powiatowa nr 1112C)	L	020405C	3,00
5	Zalesie (droga powiatowa nr 1111C) - Skarpa - Włoszczbórz	L	020406C	3,63
6	Teklanowo - Włoszczbórz	L	020407C	2,72
7	Wałdowo (droga powiatowa nr 1112C) - Toboła	L	020408C	2,51
8	Wilkowo - skrzyżowanie z drogą gminną nr 020410C	L	020409C	1,83
9	[Mała Klonia] - granica gminy - Wałdówko - Komierowo (droga powiatowa nr 1113C)	L	020410C	4,73
10	droga gminna nr 020410C - droga powiatowa nr 1114C	L	020411C	2,75
11	Niechorz - Sikorz	L	020413C	4,67
12	Radońsk - Lutowo	L	020414C	2,66
13	Kawle - Wiśniewa	L	020415C	1,38
14	[Dąbie, Dalkowo] - granica gminy - Zboże (droga wojewódzka nr 241)	L	020416C	1,53
15	Sępólno Krajeńskie, ulica Odrodzenia	L	020601C	0,25
16	Sępólno Krajeńskie, ulica Józefa Bema	L	020602C	0,34
17	Sępólno Krajeńskie, ulica Bergera	L	020603C	0,40
18	Sępólno Krajeńskie, Plac Wolności	L	020604C	0,05
19	Sępólno Krajeńskie, ulica Brzozowa	L	020605C	0,17
20	Sępólno Krajeńskie, ulica Mariana Buczka	L	020606C	0,21
21	Sępólno Krajeńskie, ulica Władysława Broniewskiego	L	020607C	0,46
22	Sępólno Krajeńskie, ulica Fryderyka Chopina	L	020608C	0,49
23	Sępólno Krajeńskie, ulica Cicha	L	020609C	0,20
24	Sępólno Krajeńskie, ulica Turystyczna	L	020610C	0,54
25	Sępólno Krajeńskie, ulica Stanisława Moniuszki	L	020611C	0,40
26	Sępólno Krajeńskie, ulica Farna	L	020612C	0,07
27	Sępólno Krajeńskie, ulica Jeziorna	L	020613C	0,49
28	Sępólno Krajeńskie, ulica Marii Konopnickiej	L	020614C	0,21
29	Sępólno Krajeńskie, ulica Kościelna	L	020615C	0,22
30	Sępólno Krajeńskie, ulica Ignacego Krasickiego	L	020616C	0,86
31	Sępólno Krajeńskie, ulica Krótka	L	020617C	0,07
32	Sępólno Krajeńskie, ulica Krzyżowa	L	020618C	0,16
33	Sępólno Krajeńskie, ulica Janusza Kusocińskiego	L	020619C	0,19
34	Sępólno Krajeńskie, ulica Kwiatowa	L	020620C	0,25
35	Sępólno Krajeńskie, Aleja Lipowa	L	020621C	0,44
36	Sępólno Krajeńskie, ulica Leśna	L	020622C	0,70
37	Sępólno Krajeńskie, ulica Letniskowa	L	020623C	0,20
38	Sępólno Krajeńskie, ulica Młyńska	L	020624C	0,73
39	Sępólno Krajeńskie, ulica Adama Mickiewicza	L	020625C	0,49
40	Sępólno Krajeńskie, ulica Jana Matejki	L	020626C	0,15
41	Sępólno Krajeńskie, ulica Nowy Rynek	L	020627C	0,29
42	Sępólno Krajeńskie, ulica Niechorska	L	020628C	1,09
43	Sępólno Krajeńskie, ulica Odrodzenia	L	020629C	0,45
44	Sępólno Krajeńskie, ulica Ogrodowa	L	020630C	1,03
45	Sępólno Krajeńskie, ulica Elizy Orzeszkowej	L	020631C	0,81
46	Sępólno Krajeńskie, Osiedle Leśne	L	020632C	0,30
47	Sępólno Krajeńskie, Osiedle Słowackiego	L	020633C	0,24
48	Sępólno Krajeńskie, ulica Parkowa	L	020634C	0,36
49	Sępólno Krajeńskie, ulica Plażowa	L	020635C	0,17

50	Sępólno Krajeńskie, ulica Podgórna	L	020636C	0,19
51	Sępólno Krajeńskie, ulica Polna	L	020637C	0,64
52	Sępólno Krajeńskie, ulica Augusta Pokrzywnickiego	L	020638C	0,35
53	Sępólno Krajeńskie, ulica Przemysłowa	L	020639C	0,83
54	Sępólno Krajeńskie, ulica Ratuszowa	L	020641C	0,05
55	Sępólno Krajeńskie, ulica Władysława Reymonta	L	020642C	0,56
56	Sępólno Krajeńskie, ulica Hanki Sawickiej	L	020643C	0,83
57	Sępólno Krajeńskie, ulica Sadowa	L	020644C	0,17
58	Sępólno Krajeńskie, ulica Składowa	L	020645C	0,58
59	Sępólno Krajeńskie, ulica Studzienna	L	020647C	0,10
60	Sępólno Krajeńskie, ulica Przesmyk	L	020648C	0,11
61	Sępólno Krajeńskie, ulica Szkolna	L	020649C	0,28
62	Sępólno Krajeńskie, ulica Wodna	L	020651C	0,15
63	Sępólno Krajeńskie, ulica Wysoka	L	020652C	0,33
64	Sępólno Krajeńskie, ulica Wczasowa	L	020653C	0,15
65	Sępólno Krajeńskie, ulica Wypoczynkowa	L	020654C	0,15
66	Sępólno Krajeńskie, ulica Zielona	L	020655C	0,23
RAZEM				61,82

5.2. TRANSPORT PUBLICZNY. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

W gminie Sępólno Krajeńskie za zapewnienie publicznego transportu zbiorowego odpowiadają następujące przedsiębiorstwa:

- PKS Chojnice Sp. z o.o.,
- PKS w Bydgoszczy Sp. z o.o.,
- PKS w Płocku S.A. (Grupa Mobilis),
- Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim,
- Przewoźnicy prywatni (np. Anna Kucharska "Dwk Transport").

Powyżsi przewoźnicy zapewniają przewozy pasażerskie w obrębie gminy, połączenia z sąsiednimi gminami, jak również połączenia międzymiastowe oraz krajowe. Na terenie gminy brakuje komunikacji kolejowej, która obecnie obsługuje tylko ruch towarowy.

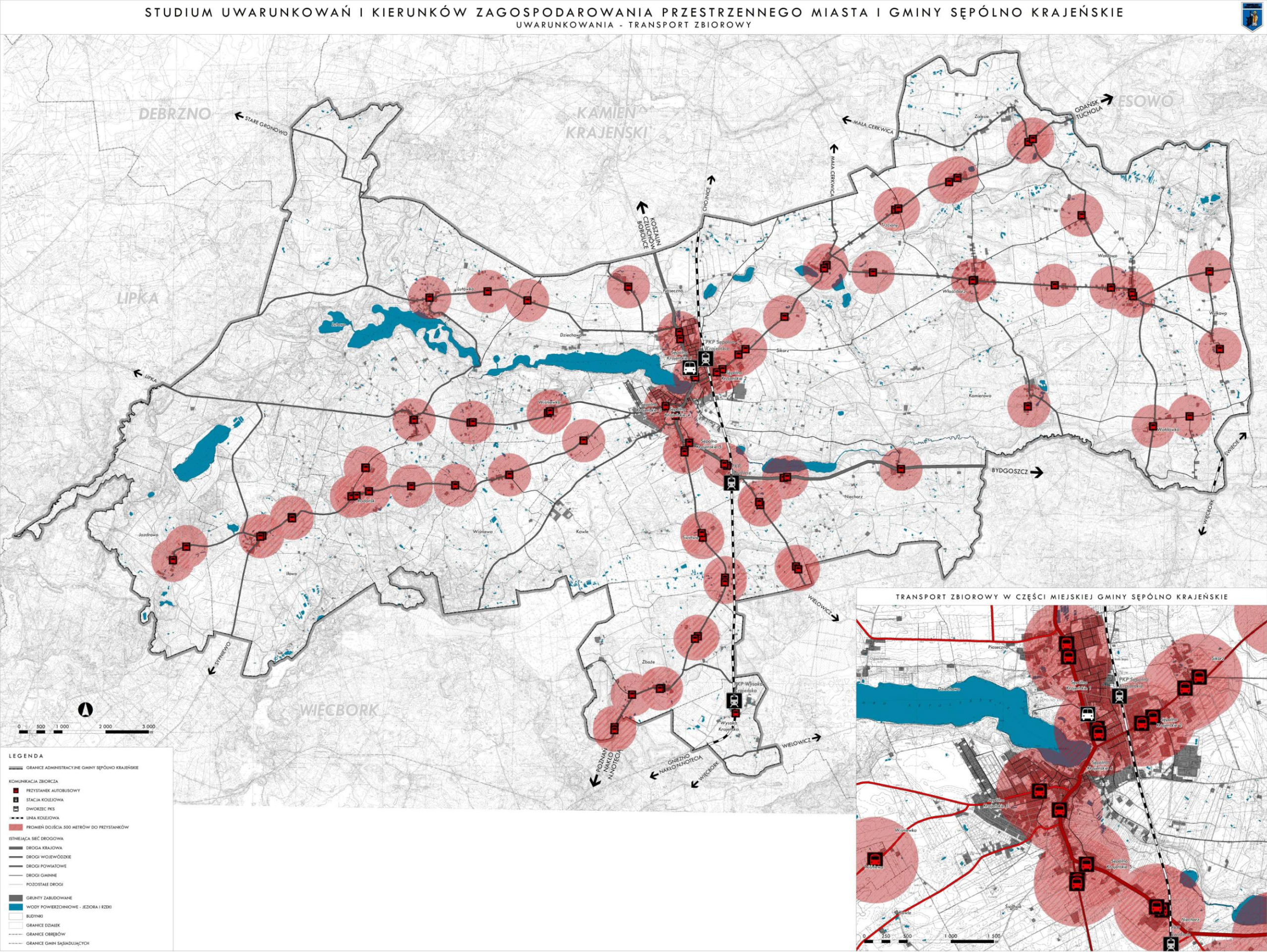
Głównym węzłem komunikacji zbiorowej dla gminy jest dworzec autobusowy w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Chojnickiej. Autobusy kursują wzdłuż dróg krajowej, wojewódzkiej i powiatowych, w większości w kierunkach do Więcborka i Chojnic. Największa liczba kursów realizowana jest w dniach nauki szkolnej. Za transport dzieci i młodzieży do szkół odpowiada Zakład Transportu i Usług Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim, który oprócz codziennych dowozów do szkół na terenie całej gminy, oferuje również pozostałe przewozy pasażerskie.

Zgodnie z *Kujawsko-Pomorskim Planem Spójności komunikacji drogowej i kolejowej na lata 2014-2020* miasto Sępólno Krajeńskie zostało wyznaczone jako jedna z 47 lokalizacji w województwie kujawsko-pomorskim predysponowanych do utworzenia zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Zintegrowany węzeł przesiadkowy to miejsce, które umożliwia dogodną i komfortową zmianę środka transportu, wyposażone w infrastrukturę niezbędną do pełnej obsługi podróżnych. Węzeł w Sępólnie Krajeńskim został sklasyfikowany jako podstawowy, o istotnym znaczeniu w przewozach wojewódzkich i powiatowych. Systemy transportowe, które mają być tam integrowane to: autobus, indywidualny transport samochodowy oraz transport rowerowy. W zintegrowanych węzłach o znaczeniu podstawowym będzie miała miejsce integracja linii wojewódzkich przewozów pasażerskich z liniami powiatowymi. Zorganizowanie i kompletne wyposażenie podstawowego zintegrowanego węzła

przesiadkowego w Sępólnie Krajeńskim przewidziano do realizacji w latach 2021-2025 w etapie III *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego*. Zakres prac ma objąć:

- zorganizowanie parkingu na samochody osobowe i rowery,
- zorganizowanie stanowisk Kiss&Ride,
- wyposażenie w biletomaty,
- zorganizowanie nowoczesnej informacji pasażerskiej,
- zorganizowanie przystanków autobusowych,
- dostosowanie rozwiązań technicznych do osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonych zdolnościach ruchowych.

Na terenie gminy wyznaczono również drogi przebiegając przez węzeł transportowy w Sępólnie Krajeńskim, które mają stanowić korytarze transportowe linii autobusowych wojewódzkich przewozów pasażerskich oraz możliwe korytarze transportowe linii autobusowych powiatowych i gminnych przewozów pasażerskich.

Rysunek 17. Transport zbiorowy na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

5.3. TRANSPORT KOLEJOWY

Na terenie gminy nie odbywa się obecnie ruch pasażerski kolejowy.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie kolejowe:

- nr 240 Świecie – Złotów,
- nr 281 Oleśnica – Chojnice.

Linia nr 240 została wyłączona z użytku (obecnie jest likwidowana). Linia nr 281 obsługująca niegdyś ruch pasażerski, obecnie obsługuje na terenie gminy jedynie ruch towarowy. Stacje kolejowe na terenie gminy znajdują się w Sępólnie Krajeńskim oraz w Wysokiej Krajeńskiej i Świdwiu Sępoleńskim na linii nr 281. Jedynie stacja w Sępólnie Krajeńskim jest czynna. Według *Kujawsko-Pomorskiego Planu Spójności komunikacji drogowej i kolejowej na lata 2014-2020* stan techniczny linii kolejowej nr 281 jest dostateczny, natomiast linii 240 - niedostateczny.

W ostatnich latach województwo kujawsko-pomorskie realizowało wiele inwestycji związanych z poprawą stanu infrastruktury kolejowej. Prace modernizacyjne i rewitalizacyjne realizowane były w ramach dofinansowania ze środków budżetu państwa i unii Europejskiej oraz projektu INTER-Regio Rail, w ramach którego opracowano dokument „Analiza stanu dworców i przystanków kolejowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”. Inwestycje nie objęły linii kolejowych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Przywrócenie pasażerskiego ruchu kolejowego na terenie gminy nie jest obecnie planowane.

Obsługa ruchu towarowego na terenie gminy jedynie w minimalnej części odbywa się przy pomocy stacji kolejowej w Sępólnie Krajeńskim. Większość ruchu towarowego obsługiwana jest przy pomocy samochodów. Tranzytowy ruch ciężarowy występuje głównie na drodze krajowej oraz wojewódzkiej. Największe źródła i cele ruchu towarowego (obiekty produkcyjne, przetwórstwa rolnego i spożywczego, magazyny i hurtownie) znajdują we wschodniej i w południowych częściach miasta przy wylotach dróg krajowej i wojewódzkiej. Pozostałe obiekty wymagające dojazdu pojazdami ciężarowymi to przede wszystkim duże gospodarstwa rolne, położone przy drogach wojewódzkich i powiatowych.

Przebieg linii kolejowych oraz lokalizacje stacji kolejowych przedstawia Rysunek 17. Transport zbiorowy na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie.

ROZDZIAŁ VI

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

6.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE

Gmina położona jest w obszarze mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierzy Południowopomorskich. Jest to terminologia zgodna z fizyczno-geograficznym podziałem Polski (Kondracki, 1998).

Rzeźba terenu gminy ma charakter młodoglacjalny. Została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia, około 16,5 tys. lat temu. Obszar charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu. Tworzą ją różne formy akumulacyjnej oraz erozyjnej działalności glacialnej i fluwioglacjalnej. Najbardziej charakterystyczną formą terenu są płaskie i faliste równiny morenowe oraz sandrowe. Równiny sandrowe są szczególnie rozległe w zachodniej, porośniętej lasem, części gminy (okolice Dziechowa-Zaleśniaka). Główną formą erozyjną gminy jest dolina rzeki Sępolenki, biegnąca równoleżnikowo przez środek gminy. W rynnę zajmowanej przez dolinę rzeki położone są największe jeziora gminy, m.in.: jez. Lutowskie i jez. Sępoleńskie. W północnej części gminy równina morenowa poprzecinana jest mniejszymi dolinami cieków. Na wschód od miasta Sępólno Krajeńskiego region gminy charakteryzuje się natomiast dość stromymi zboczami. Duża różnica wysokości pomiędzy ekstremalnymi punktami szczególnie w dolinie Sępolenki daje duże urozmaicenie rzeźby. Rzeźbę terenu gminy urozmaicają formy morfologiczne, t.j.: ozy – w okolicach Komierowa, Niechorza i Świdwia oraz kemy – na południe od Włociborza oraz w Zbożu na pograniczu z gminą Więcbork. Strona południowa gminy, w okolicach Niechorza - Siedliska, Świdwia i Wiśniewy jest terenem równinnym o genezie organicznej, wyodrębnionej z zarastania jezior. W północno-wschodniej części, w okolicach Zalesia i Wilkowa forma ta jest związana z doliną Kamionki.

Tabela 30. Cechy charakterystyczne jednostek fizycznogeograficznych występujących na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie.

	Pojezierze Krajeńskie
Cechy charakterystyczne krajobrazu	– młodoglacjalny krajobraz równin i wzniesień pojeziernych, miejscami pagórkowaty oraz sandrowy pojezierny, – w krajobrazie dominuje wysoczyzna morenowa, – dominująca formą użytkowania są grunty orne, – lasy występują w większości w formie niewielkich zagajników.

Rysunek 18. Położenie fizycznogeograficzne Gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

6.2. WALORY PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWE I ICH OCHRONA

Gmina Sępólno Krajeńskie jest bardzo atrakcyjna pod względem przyrodniczym. Krajobraz gminy charakteryzuje się bardzo dużą różnorodnością. Jego charakterystycznymi elementami są przede wszystkim:

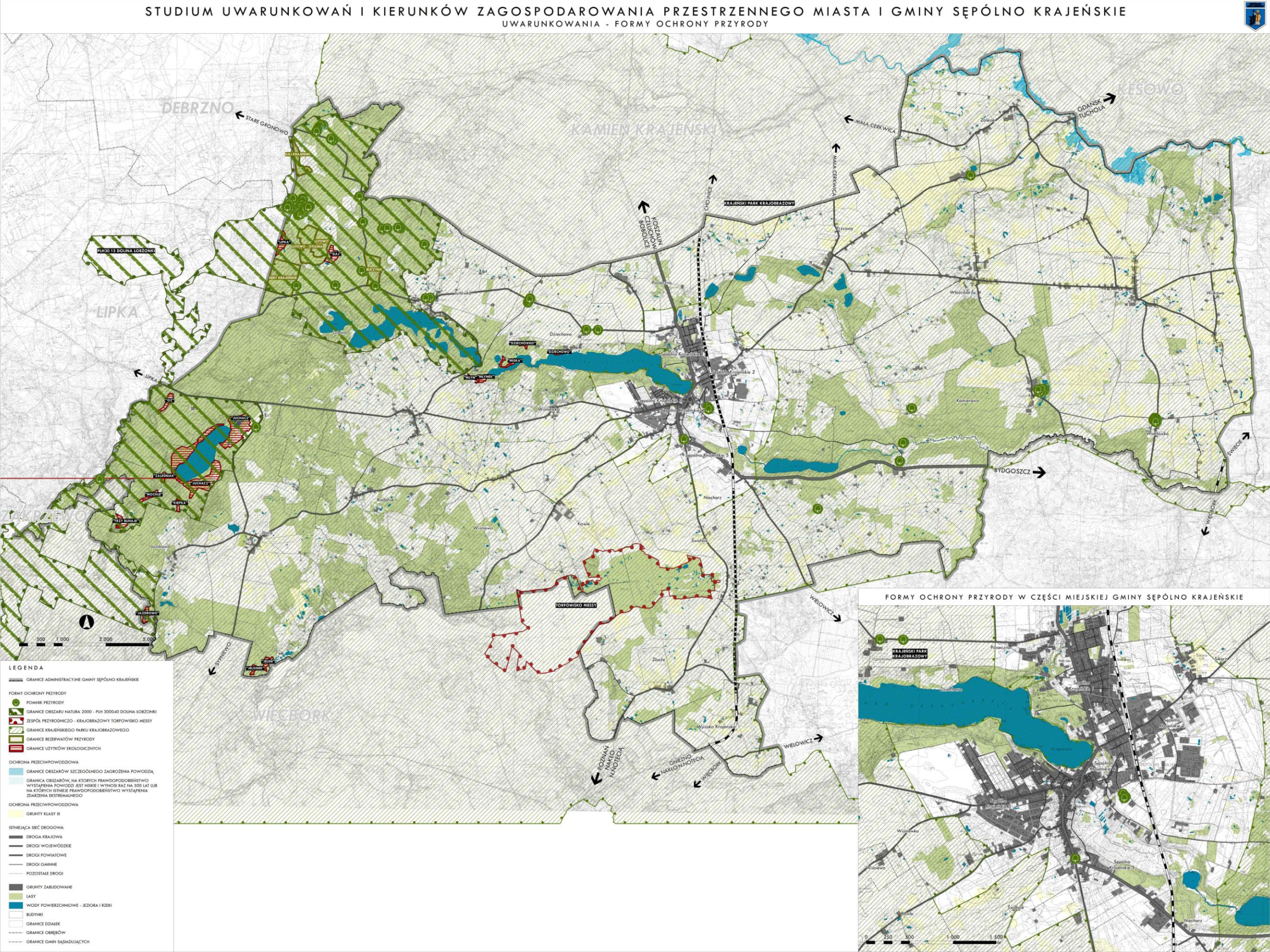
- bogata sieć terenów podmokłych, jezior, bagien, z rozwijającymi się siedliskami lasów olsowych,
- duża liczba jezior, w tym część położona w bardzo atrakcyjnych krajobrazowo systemach rynien,
- zróżnicowany drzewostan, w tym dęby, graby, buki, lipy, klony,
- obfita roślinność zielna oraz specyficzna roślinność torfowisk,
- obecność licznych gatunków zwierząt.

O wysokich walorach przyrodniczo - krajobrazowych gminy świadczy bogaty system obszarów chronionych. Na obszarze gminy znajdują się: Krajeński Park Krajobrazowy obejmujący całą gminę, 4 rezerваты przyrody, Obszar Natura 2000 "Dolina Łobżonki", zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Messy”, liczne użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Pozostałe tereny i obiekty, charakteryzujące się wysoką wartością pod względem przyrodniczym i krajobrazowym

zaproponowano do objęcia formami ochrony przyrody. Należy je chronić przyjmując politykę przestrzenną i zapisy planów miejscowych, które ograniczają antropopresję na tych obszarach.

Obszar gminy Sępólno Krajeńskie powiązany jest z sąsiadującymi terenami o wartościach przyrodniczych poprzez sieć korytarzy ekologicznych. Przez zachodni skraj gminy prowadzi ponadregionalny korytarz ekologiczny, który obejmuje obszar Natury 2000 „Dolina Łobżonki”. Przez południową część gminy przechodzi regionalny korytarz ekologiczny łączący „Dolinę Łobżonki” z „Doliną Brdy i Stążki w Borach Tucholskich” oraz „Borami Tucholskimi”. Korytarz ekologiczny o charakterze lokalnym stanowi dolina Sępolenki łącząca poprzez dolinę Łobżonki korytarz ekologiczny „Pradolina Noteci” z korytarzem „Brda”, które są częścią krajowej europejskiej sieci ECONET.

6.3. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Rysunek 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy, opracowanie własne.

6.3.1. Rezerваты przyrody⁴

REZERWAT PRZYRODY "BUCZYNA"

Rezerwat "Buczyna" jest rezerwatem leśnym położonym w północno-zachodniej części gminy w okolicy miejscowości Lutówko bezpośrednio przy drodze powiatowej nr 1117C. Został utworzony w 2000 roku na mocy rozporządzenia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 247/00 z dnia 7 grudnia 2000 r.

W całości zlokalizowany jest w granicach gminy Sępólno Krajeńskie i obejmuje powierzchnię 20,01 ha. Rezerwat z racji położenia na obszarze Natura 2000 objęty jest planem ochrony tego terenu, ponadto posiada plan ochrony rezerwatu ustanowionego na mocy Zarządzenia Nr 21/0210/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Buczyna". Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony jest zachowanie powierzchni leśnej o drzewostanie bukowym o bardzo wysokiej jakości, w związku z tym pozyskuje się z nich materiał nasienny do nowych zalesień.

Na terenie rezerwatu zlokalizowane są pomniki przyrody oraz liczne gatunki objęte ochroną prawną. Obszar rezerwatu bogaty jest również w gatunki fauny - głównie zwierzyny łownej.

REZERWAT PRZYRODY "GAJ KRAJEŃSKI"

Rezerwat "Gaj krajeński" jest rezerwatem leśnym położonym bezpośrednio przy północno-zachodniej granicy gminy Sępólno Krajeńskie i gminy Debrzno, na południe od drogi powiatowej nr 1116C prowadzącej do Starego Gronowa. Został utworzony w 1965 roku na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 3 maja 1965 r.

W całości zlokalizowany jest w granicach gminy Sępólno Krajeńskie i obejmuje powierzchnię 10,04 ha. Rezerwat z racji położenia na obszarze Natura 2000 objęty jest planem ochrony tego terenu, ponadto posiada plan ochrony rezerwatu ustanowionego na mocy Zarządzenia Nr 0210/2/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu acidofilnej buczyny niżowej, z rzadkimi gatunkami runa.

REZERWAT PRZYRODY "DĘBY KRAJEŃSKIE"

Rezerwat "Dęby Krajeńskie" jest rezerwatem leśnym położonym bezpośrednio przy zachodniej granicy gminy Sępólno Krajeńskie i gminy Lipka, przy drodze powiatowej nr 1117C. Został utworzony w 2000 roku na mocy Rozporządzenia Wojewody nr 249/00 z dnia 7 grudnia 2000 r.

W całości zlokalizowany jest w granicach gminy Sępólno Krajeńskie i obejmuje powierzchnię 45,83 ha. Rezerwat z racji położenia na obszarze Natura 2000 objęty jest planem ochrony tego terenu, ponadto posiada plan ochrony rezerwatu ustanowionego na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2015 r. Rezerwat nie posiada otuliny.

Celem ochrony jest zachowanie lasu grądowego z drzewostanem dębowo - bukowym.

REZERWAT PRZYRODY "LUTOWO"

Rezerwat "Lutowo" jest rezerwatem leśnym położonym w północno-zachodniej części gminy. Został utworzony w 1963 roku na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14

⁴ crfop.gdos.gov.pl

stycznia 1963 r.

W całości zlokalizowany jest w granicach gminy Sępólno Krajeńskie i obejmuje powierzchnię 19,39 ha. Rezerwat z racji położenia na obszarze Natura 2000 objęty jest planem ochrony tego terenu, ponadto posiada plan ochrony rezerwatu ustanowionego na mocy Zarządzenie Nr 0210/4/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. Rezerwat posiada otulinę o powierzchni 30,31 ha.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu boru bagiennego.

Granice rezerwatów przyrody zostały przedstawione na Rysunku 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy.

6.3.2. Krajeński Park Krajobrazowy⁵

Krajeński Park Krajobrazowy został utworzony na mocy Rozporządzenie nr 24/98 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą Krajeński Park Krajobrazowy. W roku 2004 jego granice zostały powiększone zgodnie z Rozporządzeniem nr 31/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 listopada 2004 r. i ostatecznie obejmują obszar 74 985,60 ha. Ustalenie dotyczące Parku zawarte są w uchwale nr X/229/15 Sejmiku Województwa kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2015 r. poz. 2550). Gmina Sępólno Krajeńskie, z wykluczeniem części miejskiej, w całości położona jest na terenie parku krajobrazowego. Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:

- 1) dla ochrony przyrody nieożywionej:
 - a) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym,
 - b) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej,
 - c) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi,
 - d) udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej,
 - e) osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych;
- 2) dla ochrony przyrody ożywionej:
 - a) szaty roślinnej:
 - zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych,
 - zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych, - ograniczanie procesu neofityzacji flory,
 - zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,
 - b) dla ochrony fauny:

⁵ crfop.gdos.gov.pl

-
- zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych,
 - zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych,
 - zachowanie korytarzy ekologicznych,
- c) utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- 3) dla ochrony dóbr kultury:
- zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, a zwłaszcza dworów, kościołów, młynów, kapliczek przydrożnych,
 - zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych,
 - zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego, z kamieni wapiennych,
 - zachowanie i udostępnianie parków miejskich i wiejskich (podworskich),
 - utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej,
 - porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów,
 - udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych;
- 4) dla ochrony walorów krajobrazu:
- a) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej,
 - b) zachowanie różnorodnych odstonieć geologicznych oraz wychodni skalnych,
 - c) zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi.

Granice Krajeńskiego Parku Krajobrazowego zostały przedstawione na Rysunku 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy.

6.3.3. Obszar Natura 2000 "Dolina Łobżonki"⁶

Obszar "Dolina Łobżonki" został utworzony na mocy Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Obszar ten zajmuje 5894,45 ha, zaś w granicach gminy zlokalizowane jest 2285,06 hektara. Dolina Łobżonki zajmuje tereny przy zachodniej granicy gminy obejmując jeziora: Lutowskie, Mielec oraz Juchacz. W granicach obszaru "Dolina Łobżonki" znajduje się większość pomników przyrody, użytków ekologicznych oraz rezerwatów przyrody gminy.

Obszar chroni rzekę Łobżonkę wraz z fragmentami dopływów - Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe, stanowiąc jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych na Pojezierzu Krajeńskim. Osią obszaru jest około 60 kilometrowa dolina rzeki Łobżonki. W rzekach dominuje żwirowo-piaszczysty charakter dna i szybki nurt nawiązujący do rzek podgórskich. Ostoję wyróżnia obecność bogatych

⁶ crfop.gdos.gov.pl

florystycznie, właściwie wykształconych grądów w odmianie krajeńskiej oraz znaczne powierzchnie ekstensywnie użytkowanych łąk. Cechą ostoi jest bogactwo w siedliska i gatunki z załączników I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar jest szczególnie istotny dla ochrony żyznych lasów, zwłaszcza grądów środkowoeuropejskich, a także buczyn pomorskich. Rzeki znajdujące się na terenie obszaru zawierają siedliska charakterystyczne dla tzw. rzek włosienicznikowych. W dolinach rzek najbardziej znamienne są łąki o ekstensywnej formie użytkowania. W ich obrębie, poza rzadkimi elementami flory, występuje motyl czerwńczyk nieparek (*Lycaena dispar*) oraz ważka trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*). Istotne są również dobrze zachowane i zróżnicowane łągi olszowe. Na zboczach dolin rzecznych występują niekiedy murawy kserotermiczne. Istotną rolę siedliskotwórczą pełnią ekosystemy torfowisk mszarnych, borów i brzezin bagiennych oraz dystroficznych. W ekosystemach tych występują gatunki zagrożone i chronione w skali kraju. W dolinach rzek, bądź w strefach brzegowych niektórych jezior ramienicowych, można znaleźć torfowiska nakredowe i młaki, w obrębie których występują storczyk lipiennika i mech sierpowiec błyszczący.

Granice Obszaru "Dolina Łobzonki" przedstawia Rysunek 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy.

6.3.4. Pomniki przyrody ożywionej

Na terenie gminy znajdują się 43 drzewa chronione jako pomniki przyrody (wg danych z 2015r.). Od roku 2008 nie podjęto nowych uchwał rady gminy, mających na celu ustanowienie nowych pomników przyrody.

Tabela 31. Ilość Pomników przyrody na terenie gminy Sępólno Krajeńskie, w latach 2007 - 2015, Źródło: opracowanie na podstawie danych BDR, GUS 2017.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM	42	42	43	43	43	43	43	43	43
WPROWADZONE UCHWAŁĄ RADY GMINY	2	2	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 32. Drzewa chronione jako pomniki przyrody⁷⁸.

LP	GATUNEK/ NAZWA	OPIS	sip	Oddział/LOKALIZACJA	PODSTAWA PRAWNA
1	Cezary	– wiek 295 lat, – obwód pnia 360 cm, – wysokość 35 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1673.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 115 a	Rozporządzenie Nr 322/95 Wojewody Bydgoskiego z dnia 29 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego
2	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1674.pdf	osada leśna Gaj, Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 119 b	
3	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1675.pdf	osada leśna Gaj, Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 120 b	
4	skupisko 6 drzew	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1676.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, przy drodze z Sępólna Krajeńskiego do Lutówka między miejscowościami Piaseczno i Dziechowo	Uchwała Nr VII/56/2015 Rady miejskiej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody
5	skupisko 3 drzew	–	PL.ZIPOP.1393.PP.	Nadleśnictwo: Lutówko, na	Rozporządzenie Nr

⁷ według danych Nadleśnictwa Runowo, Nadleśnictwa Lutówko, Nadleśnictwa Zamrzemica, www.runowo.torun.lasy.gov.pl, czerwiec 2017

⁸ crfop.gdos.gov.pl

			0413023.1677.pdf	odcinku drogi od Nadleśnictwa w kierunku Szkoły Podstawowej	305/93 Wojewody Bydgoskiego z dnia 26 października 1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego
6	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1679.pdf	Park dworski	Rozporządzenie Nr 18/92 Wojewody Bydgoskiego z dnia 8 czerwca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego
7	9 drzew	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1680.pdf	Park dworski	
8	3 drzewa	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1681.pdf	Przy drodze polnej obok gospodarstwa przy ul. Komierowskiej	
9	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1682.pdf	Skrzyżowanie ul. Sienkiewicza i Koronowskiej na działce p. Witolda Brzezińskiego	
10	3 dęby	– wiek 210 lat, – obwód pnia 300-307 cm, – wysokość 29-35 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1683.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 95 b	
11	2 dęby	– wiek 220 lat, – obwód pnia 230-290 cm, – wysokość 38-39 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1684.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 96 a	
12	aleja dębowa - 17 sztuk	– wiek 220 lat, – obwód pnia 280-392 cm, – wysokość 28-32 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1685.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 96 a, b, f	
13	1 drzewo	– wiek ok. 220 lat	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1687.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 106 b	
14	dąb	– wiek ok. 150 lat – obwód pnia 462 cm, – wysokość 35 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1688.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 113 a	
15	- dąb szypułkowy - buk zwyczajny	– wiek ok. 210 lat, – obwód pnia dębu 380 cm, buka 345 cm, – wysokość dębu 37 m, buka 38 m	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1690.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 117 b	
16	fragment drzewostanu dębowego z domieszką buka zajmujący powierzchnię 6 ha	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1691.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 137 b	Rozporządzenie Nr 11/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 1 lipca 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego.
17	– dąb bezszypułkowy – dąb bezszypułkowy – dąb bezszypułkowy – dąb bezszypułkowy – buk czerwonoлистny – buk czerwonoлистny	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1692.pdf	Park w Komierowie	
18	3 drzewa	–	PL.ZIPOP.1393.PP. 0413023.1693.pdf	park	

19	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1694.pdf	Park przed pałacem
20	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1695.pdf	Park w miejscowości Skarpa
21	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1696.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 120 a
22	3 dęby	– wiek 200 lat, – obwód pnia 375-430 cm, – wysokość 29-32 m	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1697.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 119 b
23	21 drzew	– wiek ok. 200 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1698.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 119 c
24	– dąb, – jesion	– wiek dębów 500 lat, obwód pnia 350 – 390 cm i wysokość 31 – 33 m, – wiek jesionu 200 lat, obwód pnia 390 cm i wysokość 28 m	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1699.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 119 d
25	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1700.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 120 a
26	5 dębów	– wiek 220 lat, – obwód pnia 330-475 cm, – wysokość 28-34 m	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1701.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Gaj, oddz. 120 b
27	1 drzewo	– wiek ok. 150 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1702.pdf	Przy drodze Iłowo – Lipka – Lutowo, Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Iłowo, oddz. 173 a
28	1 drzewo	– wiek ok. 150 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1704.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Lutowo, oddz. 111 d
29	– 1 dąb szypułkowy – 3 dęby bezszypułkowe	– wiek ok. 180 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1705.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Lutowo, oddz. 115 a
30	Jaś i Małgosia	– wiek ok. 230 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1706.pdf	Nadleśnictwo: Runowo, leśnictwo Lutowo, oddz. 122 g
31	– dąb – buk	– wiek 280 lat, – obwód pnia dębu 360 cm, buka 445 cm, – wysokość 35 m	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1707.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Lutowo, oddz. 123 h (Leśnictwo Gaj wg danych nadleśnictwa)
32	1 drzewo	– wiek ok. 260 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1711.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Lutowo, oddz. 141 a
33	1 drzewo	– wiek ok. 220 lat	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1713.pdf	Nadleśnictwo: Lutówko, leśnictwo Zalesiak, oddz. 211 b
34	2 drzewa	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1715.pdf	Nadleśnictwo: Runowo, leśnictwo Komierowo, oddz. 72 h
35	1 drzewo	–	PL.ZIPOP.1393.PP.0413023.1775.pdf	Nadleśnictwo: Runowo, leśnictwo Świdwie, oddz. 133 a

Istniejące pomniki przyrody przedstawia Rysunek 1 Rysunek 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy.

6.3.5. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Torfowisko Messy"⁹

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Torfowisko Messy" powstał na mocy Rozporządzenia Nr 14/97 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 kwietnia 1997 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo - krajobrazowy na terenie województwa bydgoskiego. Położony jest na terenie sołectw: Kawle, Świdwie oraz Zboże. Obejmuje obszar o powierzchni 634,45 ha, w granicach gminy znajduje się 293,76 ha wschodniej części rezerwatu.

Przedmiotem ochrony jest duży obszar torfowiska wysokiego z fragmentami lasu naturalnego: boru bagiennego i boru świeżego.

W granicach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zlokalizowane są dwa pomniki przyrody.

Granice Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Torfowisko Messy" przedstawia Rysunek 1 Rysunek 19. Formy ochrony przyrody na terenie gminy.

6.3.6. Użytki Ekologiczne

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie zlokalizowanych jest 157 użytków ekologicznych, zajmujących łącznie powierzchnię ok. 436,04 ha. Stanowią one głównie pozostałości ekosystemów w postaci bagien, łąk, wód stojących, terenów trwale zabagnionych, pastwisk, jezior oraz jarów.

Tabela 33. Użytki ekologiczne¹⁰.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Pow. [ha]	Opis	Nr rej.	Podstawa prawna
1	Dziechówko	Obręb Dziechowo, działka nr 131/6LP	0,98	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1795	Rozporządzenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 24.06.2005 r. w sprawie użytków ekologicznych
2	Dziechowo	Obręb Dziechowo, działka nr 131/12LP	1,11	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1796	
3	Miska	Obręb Dziechowo, działka nr 131/23LP	2,57	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1802	
4	Młyn	Obręb Lutowo, działka nr 131/15LP	1,37	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1797	
5	Młynek	Obręb Lutowo, działka nr 131/17LP	2,37	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1801	
6	Juchacz	Obręb Lutowo, działki nr 188/1 LP, 189/1LP, 174/3LP; Obręb Iłowo, działka nr 199LP; Obręb Jazdrowo, działki nr 200LP, 207LP	80,41	Bagno wokół jeziora Juchacz, łąg jesionowo-olszowy, olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1810	
7	Jeleń	Obręb Iłowo działka nr 236LP	3,02	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1803	
8	Jelonek	Obręb Iłowo, działka nr 236LP	1,72	Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1799	

⁹ crfop.gdos.gov.pl

¹⁰ Rozporządzenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 24.06.2005 r. w sprawie użytków ekologicznych

9	Jazdrowo	Obręb Jazdrowo, działka nr 238/2LP	4,35	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1806	<i>Rozporządzenie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 24.06.2005 r. w sprawie użytków ekologicznych</i>
10	Kieпка	Obręb Jazdrowo, działka nr 207LP	1,98	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1800	
11	Zaleśniak	Obręb Jazdrowo, działka nr 208LP	1,64	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1798	
12	Mochle	Obręb Jazdrowo, działka nr 208LP	3,4	Bagno, Olsy i łożowiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1804	
13	Trzy buhaje	Obręb Jazdrowo, działki nr 214/3LP, 219/1LP	4,09	Torfowiska i przejściowe trzęsawiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1805	
14	Gaj	Obręb Lutowo, działki nr 124/8LP, 124/9LP, 124/10LP, 124/2LP, 124/6LP, 124/3LP, 124/4LP, 124/5LP (obecnie działka nr 124/11LP)	6,31	Torfowiska i przejściowe trzęsawiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1809	
15	Lipka	Obręb Lutowo, działka nr 127LP	5,42	Torfowiska i przejściowe trzęsawiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1808	
16	Oz	Obręb Lutowo, działka nr 178/1LP	4,6	Torfowiska i przejściowe trzęsawiska	PL.ZIPOP.1393.UE .0413023.1807	

6.4. OBSZARY I OBIEKTY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ

6.4.1. Rezerwat przyrody „Lutowo” – planowane rozszerzenie

Proponowany do ochrony obszar to rozszerzenie istniejącego już rezerwatu przyrody „Lutowo” o kolejne 43,42 ha powierzchni. Obecnie proponowany obszar jest otuliną rezerwatu o statusie otuliny projektowanej. Teren obejmuje grunty należące do nadleśnictwa (głównie drzewostany na siedliskach bagiennych i bagna) oraz nieużytkowane łąki innych właścicieli. Dominują drzewostany sosnowe oraz brzoza omszona.

6.4.2. Rezerwat „Oz Obrocznica” – projektowany

Rezerwat „Oz Obrocznica to propozycja rezerwatu geomorfologicznego, obejmującego interesujące młodogłacjalne formy geomorfologiczne. Obszar znajduje się na terenie nadleśnictwa Lutówko w części oddziałów 115a, 122a. Teren porasta drzewostan bukowy.

6.4.3. Rezerwat „Juchacz” – projektowany

Proponowany rezerwat „Juchacz” położony jest około 4 km za zachód od wsi Lutówko, na terenie Nadleśnictwa Lutówko. Projektowany obszar obejmuje jezioro Juchacz wraz z gruntami leśnymi w Leśnictwie Zaleśniak. Powierzchnia całego obszaru wynosi około 185 ha, w tym około 74 ha – powierzchnia jeziora. Obecnie duża część obszaru proponowanego rezerwatu objęta jest ochroną w formie użytków ekologicznych. Na terenie rezerwatu występują zespoły higrofilne lasów: ols porzeczkowy, zarośla łożowe, łęg olszowo-jesionowy, brzezina bagienna oraz niewielkie płyty zniekształconego grądu środkowopolskiego. W jeziorze Juchacz występują natomiast: „łąki

ramienicowe”, z udziałem glonów z rodzaju ramienica *Chara*, zbiorowisko z osoką aleosowatą *Stratiotes aloides*, zbiorowiska z klasy *Potamogeton* np. zespół *Ranunculetum circinatis* z jaskrem krążkolistnym *Ranunculus circinatus* i zespół „lilii wodnych” *Nuphar-Nymphaeetum albae* z udziałem chronionych grzybieni białych i grążela żółtego. Głównym celem utworzenia rezerwatu jest ochrona ptaków objętych ochroną, bytujących na jeziorze Juchacz i w jego bezpośrednim otoczeniu. Są to między innymi: orlik krzykliwy, bąk i rybołów, które znajdują się w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” oraz żuraw.

6.4.4. „Smolarki” – propozycja rezerwatu

Proponowany rezerwat „Smolarki” ma obejmować teren od 150 do 200 ha. Ochrona ma objąć następujące elementy rynny jezior:

- zachodnią zatokę Jeziora Sępoleńskiego od przewężenia na wysokości wsi Wiśniewka, z jeziorem Miska, do ujścia rzeki w okolicach Lutówko Młyn,
- tereny podmokłe porośnięte lasami higrofilnymi (tęgami i olsami) po obu stronach rzeki do jej ujścia z Jeziora Lutowskiego,
- wschodnią zatokę Jeziora Lutowskiego,
- akwen Mały Smolanek,
- jezioro Duży Smolanek,

oraz najwartościowsze fragmenty lasów i innej roślinności przybrzeżnej w tym rejonie. Obszar wyróżniają także wysokie walory faunistyczne. Gniazdują tu gatunki ptaków, takich jak bąk i trzcniak nurogęś.

6.4.5. „Mielec” – propozycja rezerwatu

Proponowany rezerwat „Mielec” swoim zasięgiem obejmuje elementy rynny jezior o powierzchni około 100 ha. Jego granice mają objąć:

- zachodni fragment brzegu Jeziora Lutowskiego,
- jezioro Mielec,
- zbiorowiska roślinne przy brzegach jeziora Mielec i zachodniego brzegu Jeziora Lutowskiego z fragmentami olsów, buczyn oraz boru mieszanego z ponad 100-letnimi sosnami.

Na proponowanym obszarze występują interesujące gatunki ptaków oraz zespoły wodne i szuwarowe, takie jak: zbiorowiska z udziałem osoki aleosowatej *Stratiotes aloides*, bobrka trójlistkowa *Menyanthes trifoliata*, sitowia (oczeretu) jeziornego *Scirpus lacustris* oraz lilii wodnych *Nuphar-Nymphaeetum*.

6.4.6. „Dolina rzeki Sępolenki” – proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy

„Dolina rzek Sępolenki” to obszar proponowany do utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe doliny rzeki. Forma i zakres ochrony zostaną ustalone po przeprowadzeniu dokumentacji fitosocjologicznoflorystycznej.

6.4.7. „Ozy za Juchaczem” - propozycja utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ozy za Juchaczem” swoim zasięgiem obejmuje tereny leśne pomiędzy rzeką Łobżonką a jeziorem Juchacz, leżące na terenie Nadleśnictwa Lutówko. Obszar wyróżnia się dobrze wykształconymi i zalesionymi wałami ozowymi, które w większości pokryte są borem mieszanym. Proponowane jest również włączenie obszaru jako fragmentu ścieżki przyrodniczej.

6.4.8. „Góry Iłowskie” - propozycja utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góry Iłowskie” obejmuje polno-leśny fragment Krajny, który leży na terenie nadleśnictwa Lutówko oraz Runowo. Granice obszaru wyznaczają: od zachodu - droga Iłowo-Sypniewo, od północy – droga Iłowo-Radońsk-Kawle, od wschodu – droga gruntowa Kawle-„Messy”, a od południa – dolina Orli i brzeg jeziora Jeleń. Charakterystycznymi elementami obszaru są wyniesienia morenowe dochodzące do kilkudziesięciu metrów wysokości względnej i malowniczy krajobraz. Obszar nadaje się również do poprowadzenia szlaków pieszych i rowerowych oraz punktów widokowych.

Tekst podrozdziału opracowano na podstawie *Planu Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego na okres od 1.01.2009 do 31.12.2028*.

6.5. OCHRONA UZDROWISKOWA

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, gminie Sępólno Krajeńskie nie został nadany status gminy uzdrowiskowej.

6.6. ZŁOŻA KOPALIN I ICH EKSPLOATACJA

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie występują zasoby kredy jeziornej, piasku, piasku ze żwirem oraz torfu (złoża prognostyczne – okolice Lutowa, Wiśniewka, Niechorz). W Sępólnie Krajeńskim zlokalizowane są 4 udokumentowane złoża kopalin - są to kruszywa naturalne oraz kreda. Obecnie żadne z nich nie jest eksploatowane w oparciu o decyzję koncesyjną, w związku z tym na obszarze gminy nie występują tereny górnicze.

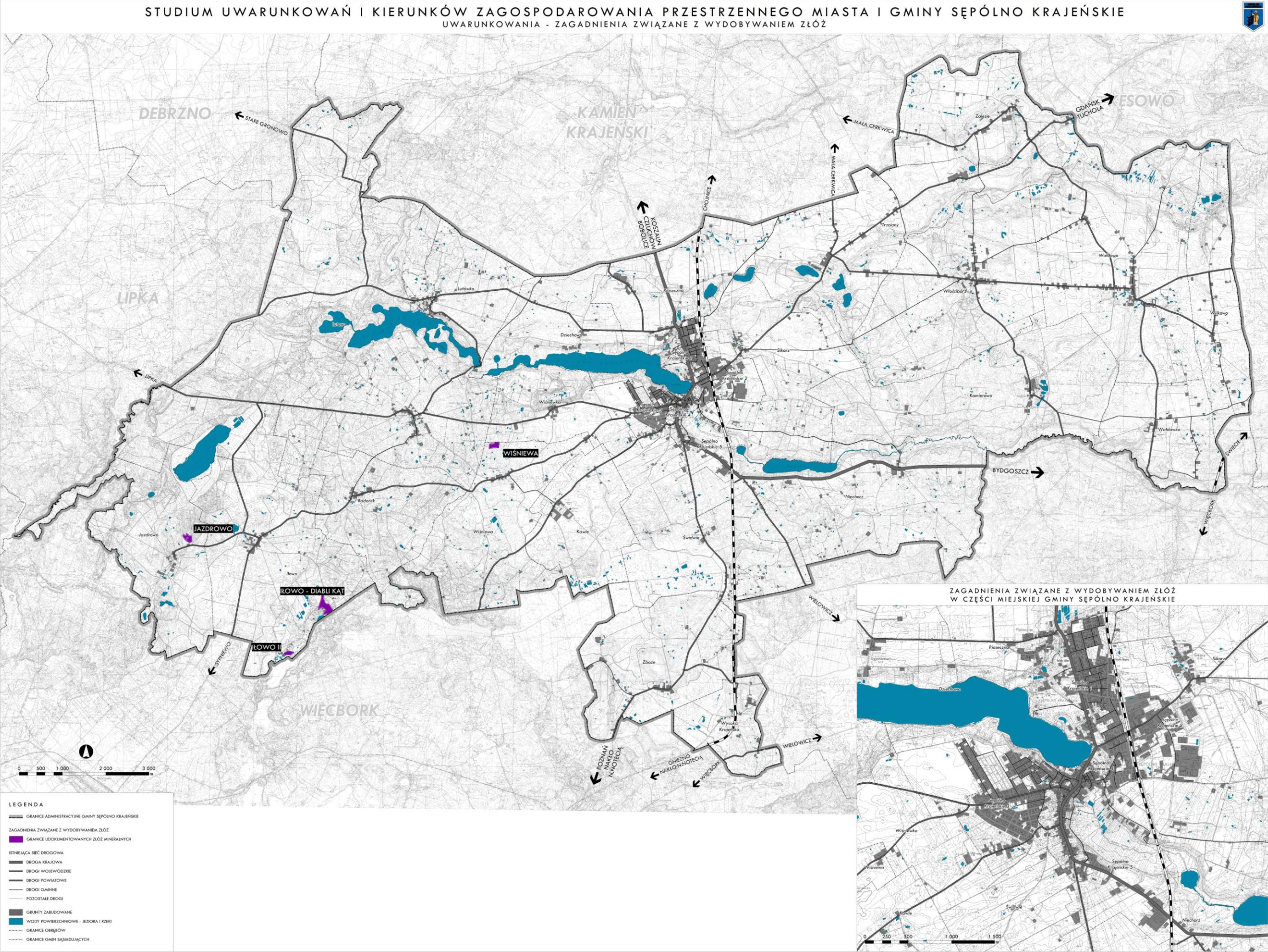
Tabela 34. Udokumentowane złoża na terenie gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie na podstawie danych z PGI, stan na 31.12.2016.¹¹

LP	KOD ZŁOŻA	RODZAJ KOPALINY	LOKALIZACJA NAZWA	RODZAJ EKSPLOATACJI	Stan zagospodarowania	POWIERZCHNIA ZŁOŻA (HA)
1	KR 6615	kreda jeziorna	Iłowo II	odkrywkowy	eksploatacja złoża zaniechana	0,974
2	KN 2796	piasek ze żwirem	Jazdrowo	odkrywkowy	złoże rozpoznane szczegółowo	1,822
3	KN 2793	piasek	Iłowo-Diabli Kąt	odkrywkowy	eksploatacja złoża zaniechana	5,195
4	KN 9636	piasek ze żwirem	Wiśniewa	odkrywkowy	eksploatacja złoża zaniechana	1,980

Złoże Iłowo II eksploatowane było od 1.01.1997 r. Eksploatacja została zaniechana. Wydobycie złoża Iłowo - Diabli Kąt zostało zakończone 31.12.1982 r. Złoże Wiśniewa eksploatowane było od 2.01.2004 do 2013 roku. Obecnie żadne ze złóż nie jest eksploatowane. Nadzór nad złożami sprawował Okręgowy Urząd Górniczy – Gdańsk.

Granice występowania złóż oraz granice obszarów i terenów górniczych przedstawia Rysunek 20. Zagadnienia związane z wydobywaniem złóż.

¹¹ geoportal.pgi.gov.pl

Rysunek 20. Zagadnienia związane z wydobywaniem złóż, opracowanie własne.

6.7. ZASOBY WODNE I ICH EKSPLOATACJA

6.7.1. Wody powierzchniowe

Przez obszar gminy przebiega dział wodny I-rzędu między dorzeczami Odry i Wisły. Dorzecze Wisły zajmuje większą północno-wschodnią część gminy, należą do niego rzeki Sępolenka i Kamionka. Do dorzecza Odry należy zlewnia rzeki Łobżonki oraz pośrednio rzeka Orla i Jelonek. Łobżonka na odcinku około 5 km stanowi zachodnią granicę gminy.

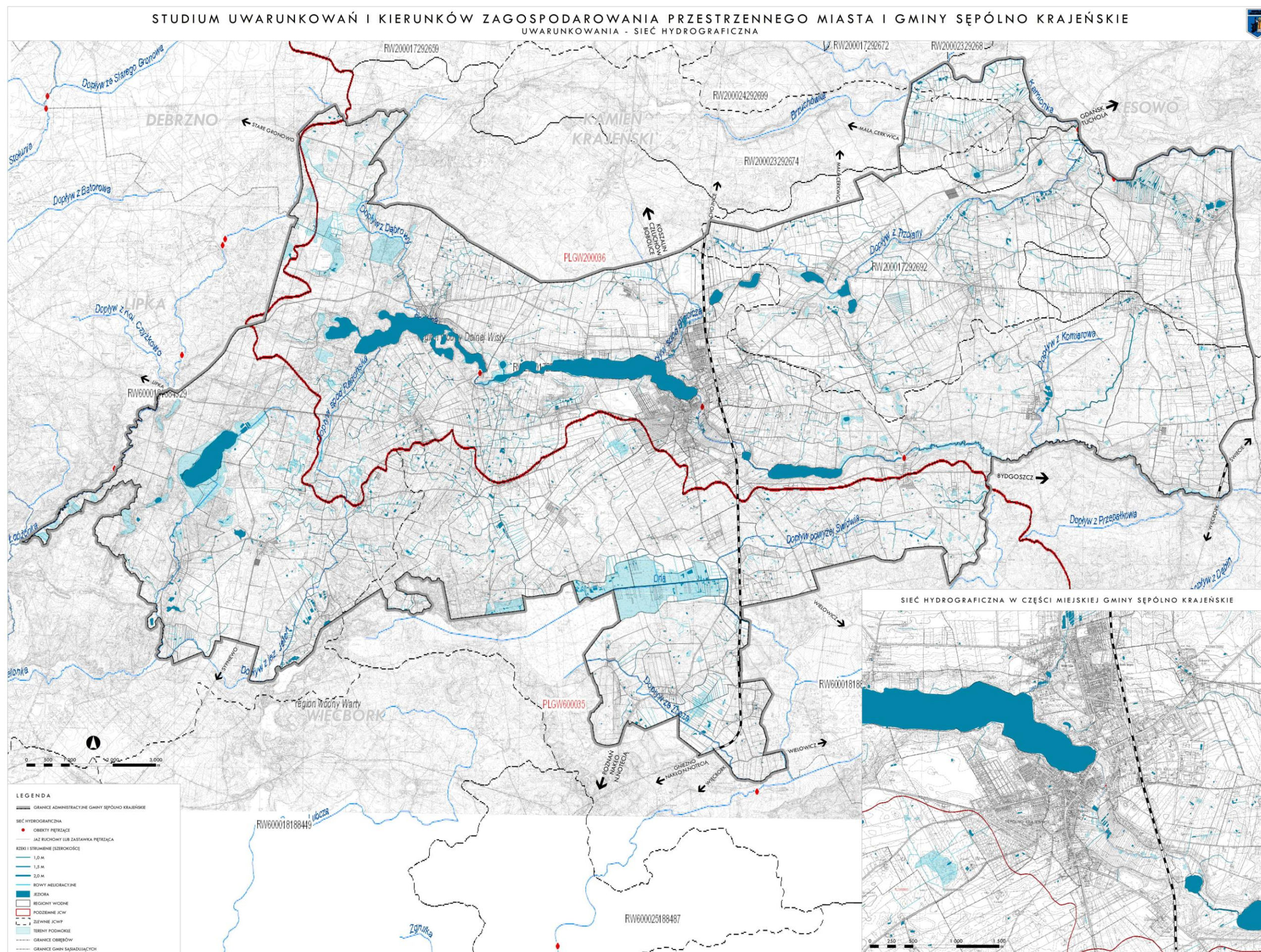
Główną rzeką przepływającą przez gminę jest Sępolenka (o całkowitej pow. dorzecza 196 km² i całkowitej długości 42 km). Biorąc pod uwagę długość ogólną cieków oraz powierzchnię dorzecza, najważniejszą rzeką gminy jest Kamionka (pow. dorzecza 496 km², długość całkowita 61 km), która jednak przebiega tylko na krótkim odcinku północno-zachodniej granicy gminy.

Rzeki na terenie gminy w większości nie są uregulowane i obwałowane. Uzupełnieniem sieci hydrograficznej jest system licznych cieków oraz rowów melioracyjnych odprowadzających wody do Sępolenki, Łobżonki i Kamionki.

Cechą charakterystyczną Sępólna Krajeńskiego jest stosunkowo duży udział powierzchniowy wód stojących - jezior. Wskaźnik jeziorności wynosi około 2,6% powierzchni ogólnej gminy. Wszystkie jeziora w gminie powstały w okresie plejstoceniowym w wyniku erozyjnej działalności wód lodowcowych (jeziora rynnowe), bądź w dnach wytopisk polodowcowych (jeziora morenowe). Jeziora rynnowe charakteryzują się wydłużonym kształtem, stromymi brzegami, są głębokie z licznymi progami i przegłębieniami w dnie. Jeziora morenowe są płytkie o owalnym kształcie i mało urozmaiconej linii brzegowej.

Łącznie na terenie gminy znajduje się 17 jezior. Ich rozmieszczenie jest bardzo nierównomierne. Największymi jeziorami na obszarze gminy są: Jezioro Sępoleńskie (175,5 ha) oraz Lutowskie (162,97 ha). Do najgłębszych jezior można zaliczyć natomiast jez. Lutowskie i Niechorz, których głębokość przekracza 12 m.

Zagrożenia powodziowe na terenie gminy przedstawiono w punkcie 8 "Warunki i jakość życia mieszkańców" w podpunkcie 8.5 "Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia".

Rysunek 21. Ciekii powierzchniowe i działy wodne, opracowanie własne na podstawie danych KZGW

6.7.2. Wody podziemne

Sępólno Krajeńskie znajduje się w pomorskim rejonie hydrogeologicznym, w większości w podregionie pomorskim oraz częściowo w podregionie chojnickim. Na obszarze gminy można wyodrębnić dwa użytkowe piętra wodonośne: trzeciorzędowe i czwartorzędowe. W ramach trzeciorzędowego piętra użytkowego poziom wodonośny tworzą piaski drobnoziarniste miocenu. Piętro trzeciorzędowe rozciąga się prawie pod całym obszarem gminy. Występuje na głębokości 100 – 150 m ppt. Wody podziemne płyną w kierunku południowym w stronę Noteci oraz wschodnim w stronę Wisły. Rzędne zwierciadła wynoszą od ok. 100 do 130 m npm. Na obszarze gminy występują dwa obszary gdzie brak jest użytkowego piętra wodonośnego. Pierwszy z nich znajduje się na wschód od Sępólna Krajeńskiego, drugi na zachód od miasta. W obrębie czwartorzędowego piętra użytkowego wyodrębnione są dwa poziomy wodonośne: górny i dolny. Oba poziomy wykazują łączność hydrauliczną tworząc jeden system. Na obszarze dorzecza Wisły wody płyną w kierunku rzek Sępoleńki i Kamionki oraz na wschód, gdzie regionalną bazę drenażu stanowi rzeka Brda. Na obszarze dorzecza Odry wody płyną w kierunku południowo-zachodnim i południowym, gdzie regionalną bazę drenażu stanowi rzeka Noteć. Ustalone zwierciadło wody występuje na głębokości od ok. 0 do ok. 20 m. Rzędne zwierciadła wynoszą od 100 m npm do 140 m npm.

Zachodnia część gminy (sołectwa: Lutowo, Łowo i Jazdrowo) jest położona na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych. Jest to zbiornik nr 127: Złotów- Piła – Strzelce Krajeńskie. Teren gminy położony na obszarze GZWP zajmuje powierzchnię 45 km². Ogólna powierzchnia zbiornika wynosi prawie 3,9 tys. km², średnia głębokość ujęcia – 100 m, natomiast szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 186 tys. m³/24h. Zbiornik ten nie jest zaliczany do systemu obszarów najwyższej ochrony (ONO), ani obszarów wysokiej ochrony (OWO).

Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu na terenie gminy. Większość zasobów wód podziemnych gminy Sępólno nadaje się do bezpośredniego wykorzystania na cele gospodarcze, natomiast na cele konsumpcyjne po zastosowaniu prostych metod uzdatniania. Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę oraz działalności gospodarczych korzysta się głównie z wód zalegających w utworach poziomu czwartorzędowego. Wody podziemne z poziomu czwartorzędowego charakteryzują się zwiększoną zawartością żelaza i manganu. Ponadnormatywne ilości tych związków usuwa się w systemie odżelaziania zamkniętego do wartości odpowiadających normom. Średni pobór z ujęć komunalnych Sępólna wód podziemnych wynosi ok. 1120 m³/24h.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych na obszarze gminy występuje JCWPd nr 35 i JCWPd nr 36. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych ustalone zostały w „*Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967 z późn. zm.). Dla wód podziemnych ustalono następujące cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Zgodnie z Planem Województwa Kujawsko-Pomorskiego gmina należy do obszaru zlewni wymagającej ochrony stanowiącej źródło wody pitnej dla miast.

6.8. ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

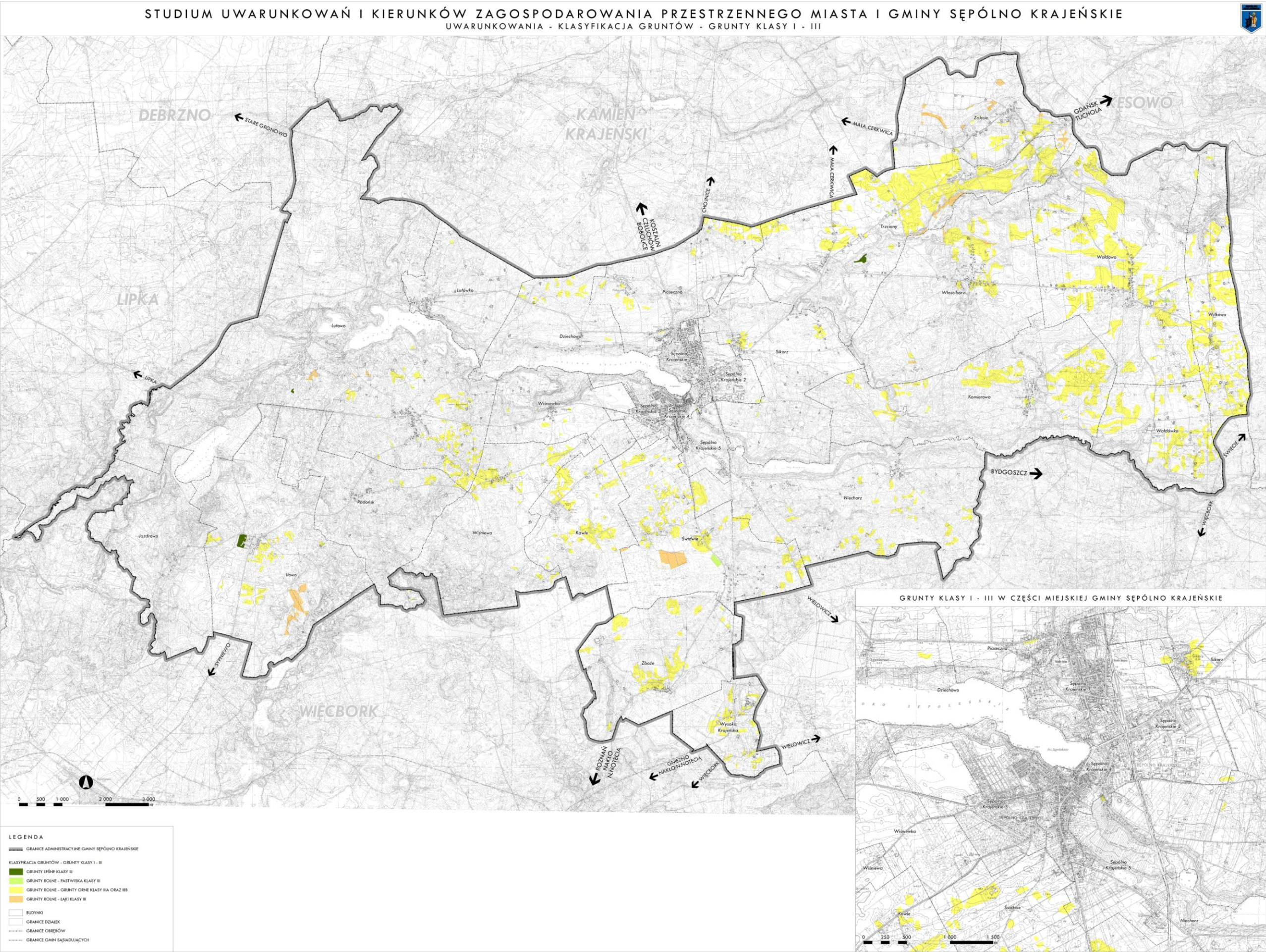
Podstawowym uwarunkowaniem ograniczającym rozwój rolnictwa są słabej jakości gleby. Charakter pokrywy glebowej ściśle wiąże się z rzeźbą i litologią danego regionu. Na Pojezierzu Krajeńskim, wysoczyzny morenowe zbudowane z glin zwałowych, stanowią obszary występowania gleb brunatnoziemnych - dominujących, natomiast na piaszczystych utworach sandrów i pradolin występują gleby bielicoziemne.

W gminie Sępólno Krajeńskie pod względem typologicznym 39 % gruntów stanowią gleby rdzawe o małej lub bardzo małej przydatności dla rolnictwa. Również około 40 % stanowią gleby płowe, raczej przydatne. O niesprzyjających warunkach dla rolnictwa świadczy mały udział gleb brunatnych, które stanowią jedynie 12%. Pozostałe kilka procent gruntów stanowią gleby murszowe, mułowo-torfowe, torfowe i murszowo-torfowe. Czarne ziemie na terenie gminy nie występują.

Relatywnie słabą przydatność gleb potwierdza także udział gruntów w poszczególnych klasach bonitacyjnych. W gminie nie występują gleby klas I i II. Interesującym wskaźnikiem jest udział gleb najłagodniejszych (V, VI), który w gminie Sępólno Krajeńskie przekracza ¼ ogółu gruntów. Gleby klasy IIIA zajmują zaledwie 1,4% ogólnej powierzchni, a największe powierzchnie - około 1/3, zajmują gleby klasy IVA. Łącznie gleby klasy IV stanowią ponad 60% gleb gminy.

Klasyfikacja gleb według kompleksów rolniczej przydatności wskazuje, iż najpowszechniej występujące kompleksy to żytni słaby (kompleks 6) i żytni dobry (kompleks 5). Kompleks żytni dobry szczególnie powszechny jest we wschodniej części gminy, w obrębach: Wałdowo, Wilkowo, Wałdówko, Komierowo, Włóścibórz, Trzciany. Najlepszy kompleks pszenno-dobry obserwowany jest w minimalnej powierzchni w obrębie geodezyjnym Trzciany. W tej części gminy notuje się też największe powierzchnie kompleksu 4-żytniego bardzo dobrego, który występuje „wyspowo” w obrębach Wałdowo, Wilkowo, Włóścibórz, Trzciany, Świdwie, Kawle, Wiśniewa, Wiśniewka, Niechorz oraz Zboże.

Na tle sąsiednich gmin powiatu warunki glebowe gminy Sępólno Krajeńskie ocenić należy jako lepsze niż w Więcborku, ale gorsze niż w Sośnie i Kamieniu.

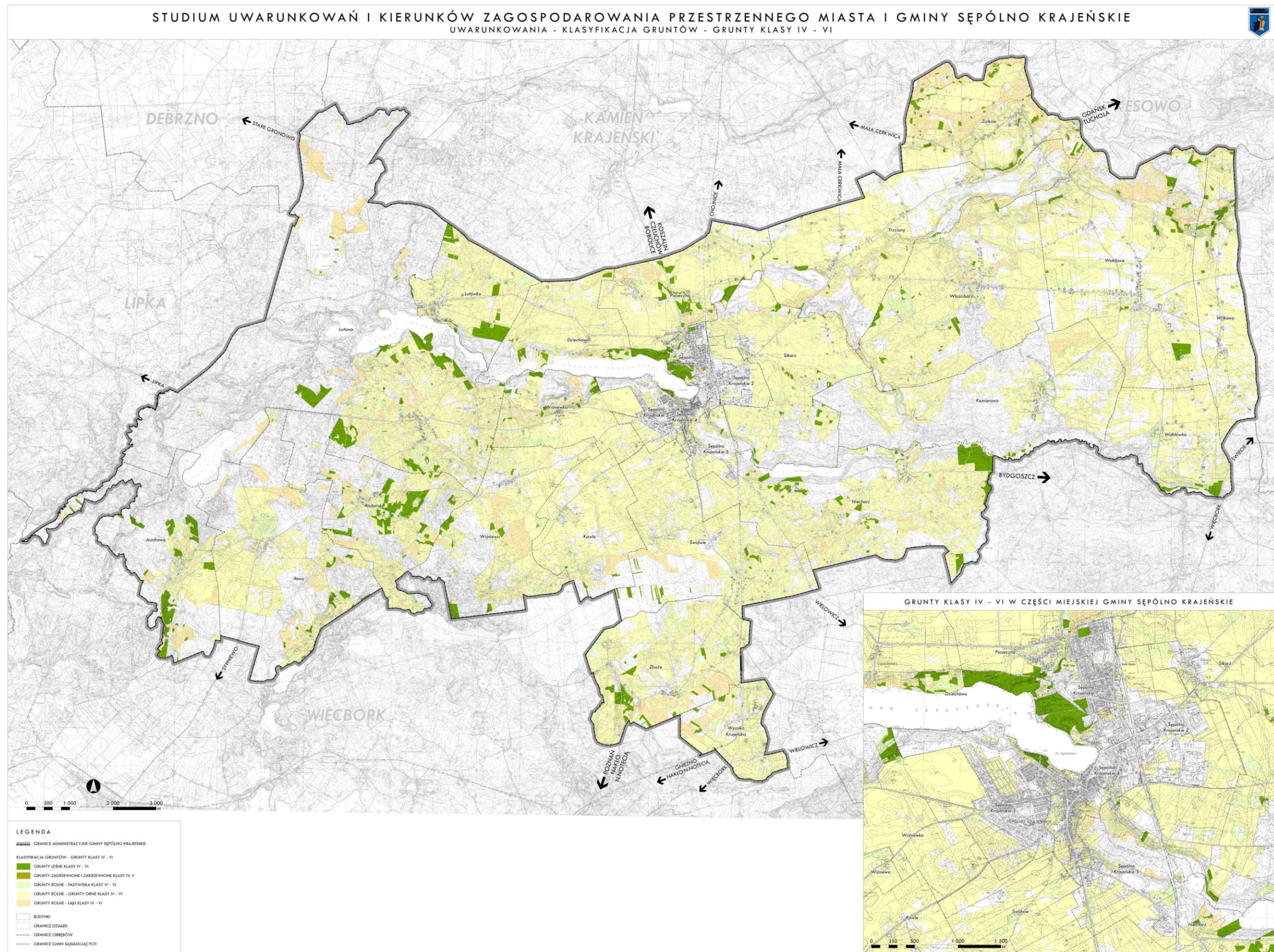
Rysunek 22. Grunty rolne o klasach bonitacyjnych I-III, opracowanie własne.

Tabela 35. Rodzaje i klasy użytków gruntowych w gminie Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne na podstawie danych EGİB.

RODZAJE UŻYTKU GRUNTOWEGO	POWIERZCHNIA (HA)	UDZIAŁ W %
UŻYTKI III KLASY BONITACYJNEJ		
ogółem	17357522	11,75
orne RIIla	1709057	1,16
orne RIIlb	14790211	10,01
łąki łIII	716884	0,49
pastwiska PsIII	66900	0,05
Las Ls III	74470	0,05
UŻYTKI IV KLASY BONITACYJNEJ		
ogółem	86421175	58,52
orne RIVa	40787656	27,62
orne RIVb	32322497	21,89
łąki łIV	7879931	5,34
pastwiska PsIV	3772267	2,55
Las LsIV	1651104	1,12
Zadrzewienia LzIV	7720	0,01
UŻYTKI ROLNE POZOSTAŁE		
ogółem	43902499	29,73
orne RV	23377974	15,83
orne RVI	5065852	3,43
łąki łV	3264620	2,21
łąki łVI	1625581	1,10
pastwiska PsV	2954614	2,00
pastwiska PsVI	566158	0,38
Las V	3116948	2,11
Las VI	1624717	1,10
Zadrzewienia LzV	13950	0,01
użytki rolne zabudowane (Br)	2292085	1,55
Razem	147681196	100

Tabela 36. Zestawienie powierzchni gruntów według klas bonitacyjnych i sposobu użytkowania, opracowanie na podstawie danych EGİB.

SPOSÓB UŻYTKOWANIA	KLASY BONITACYJNE [HA]							
	III	IIIA	IIIB	IV	IVA	IV B	V	VI
Grunty pod wodami śródlądowymi (Wsr)	-	-	-	0,44	0,48	0,86	11,83	0,14
Grunty pod rowami (W)	2,78	0,13	1,26	45,20	9,44	11,80	27,50	8,76
Sady (S)	-	0,41	0,35	-	3,14	1,70	2,33	0,15
Grunty orne (R)	-	168,17	1449,66	-	3980,34	3155,28	2253,37	467,46
Pastwiska trwałe (Ps)	6,67	-	-	349,28	-	-	265,77	52,37
Łąki trwałe (Ł)	68,92	-	-	746,13	-	-	281,94	109,41
Grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz)	-	-	-	0,88	0,04	-	1,47	0,14
Lasy i grunty leśne (Ls)	7,44	-	-	165,07	-	-	311,63	162,23
Grunty rolne zabudowane (Br)	-	2,22	28,26	3,38	80,52	54,47	45,37	15,03

Rysunek 23. Grunty rolne o klasach bonitacyjnych IV – VI, opracowanie własne.

Zagrożeniem dla rolnictwa na terenie gminy są procesy urbanizacji, szczególnie powstawanie rozproszonej zabudowy na terenach kompleksów rolnych oraz degradacja gleb. Głównymi czynnikami, poza rozwojem zabudowy i ciągów komunikacyjnych, powodującymi degradację gleb są zanieczyszczanie gleb oraz procesy erozji. Obszary najbardziej narażone na erozję wodną gleb (silną i intensywną) występują na terenie gminy w strefach krawędziowych rzek: Sępolenki i Kamionki. Erozja gleby powoduje zmniejszanie się jej wartości użytkowej. W związku z tym należy podejmować odpowiednie zabiegi w kierunku ochrony obszarów rolniczych.

Kolejnym zagrożeniem dla gleb jest ich zanieczyszczanie, prowadzące w konsekwencji do pomniejszenia aktywności biologicznej środowiska. Główne źródła zanieczyszczeń gleb stanowią: przemysł, rolnictwo, komunikacja i energetyka. Cały obszar gminy jak i powiat sępoleński położony jest poza bezpośrednim sąsiedztwem dużych aglomeracji miejsko- przemysłowych, co eliminuje część zagrożeń komunalnych i przemysłowych.

Zanieczyszczenia gleb kontrolowane są w oparciu o sieci monitoringu krajowego, regionalnego i lokalnego. Na terenie powiatu sępoleńskiego nie ma zlokalizowanego żadnego punktu pomiarowego sieci monitoringu krajowego. W ramach monitoringu regionalnego jedynie w ramach sieci monitoringu gleb objętych intensywnym rolnictwem na terenie powiatu zlokalizowano 4 punkty pomiarowe (w gminie Kamień Krajeński). Monitoring lokalny oparty jest na badaniach przeprowadzanych u właścicieli gruntów rolnych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Bydgoszczy.

Ocena zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi w powiecie sępoleńskim wykazuje poziom zawartości związków, t. j. ołów, kadm, nikiel, cynk odpowiadający warunkom naturalnym. Na gruntach rolnych w gminie Sępólno Krajeńskie odnotowano jedynie podwyższone wartości zawartości cynku (9,7-170 mg/kg, gdzie naturalna zawartość w Polsce wynosi 5-100 mg/kg). Główne źródło tego typu zanieczyszczeń stanowią przede wszystkim samochody. W związku z tym, przydatność rolnicza gruntów przylegających do dróg jest ograniczona.

Pomimo występowania obszarów w niewielkim stopniu zanieczyszczonych, stan czystości gleb w gminie można określić jako naturalny i niski, a więc zapewniający zdrową produkcję roślinną.

6.9. TERENY ZIELENI

W gminie Sępólno Krajeńskie na 1 mieszkańca przypada 27,67 m² powierzchni zieleni miejskiej. W odniesieniu do całego województwa wskaźnik ten jest dość wysoki – w województwie kujawsko-pomorskim na 1 mieszkańca przypada o ponad 3 m² mniej powierzchni terenów zieleni. W odniesieniu do powiatu sępoleńskiego wskaźnik ten jest również wyższy. Na jednego mieszkańca przypada około 2 m² mniej zieleni miejskiej niż średnia w gminie Sępólno Krajeńskie.

Tabela 37. Zestawienie powierzchni zieleni miejskiej w gminie na tle województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu sępoleńskiego, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, czerwiec 2017r.

	ZIELEŃ ULICZNA			PARKI, ZIELEŃCE I TERENY ZIELENI OSIEDLOWEJ			CMENTARZE			RAZEM		
	Pow. [ha]	% pow.	m ² /os.	Pow. [ha]	% pow.	m ² /os.	Pow. [ha]	% pow.	m ² /os.	Pow. [ha]	% pow.	m ² /os.
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO- POMORSKIE	673,3 8	0,04	3,23	3 539,99	0,20	16,97	923,91	0,05	4,43	5137,28	0,29	24,62
POWIAT SĘPOLEŃSKI	5,50	0,01	1,33	58,21	0,07	14,03	40,70	0,05	9,81	104,41	0,13	25,16

SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE	3,50	0,02	2,18	26,92	0,12	16,77	14,00	0,06	8,72	44,42	0,19	27,67
-----------------------	------	------	------	-------	------	-------	-------	------	------	-------	------	-------

Tabela 38. Stopień wyposażenia gminy Sępólno Krajeńskie w tereny zieleni miejskiej, w latach 2007 -2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, czerwiec 2017r.

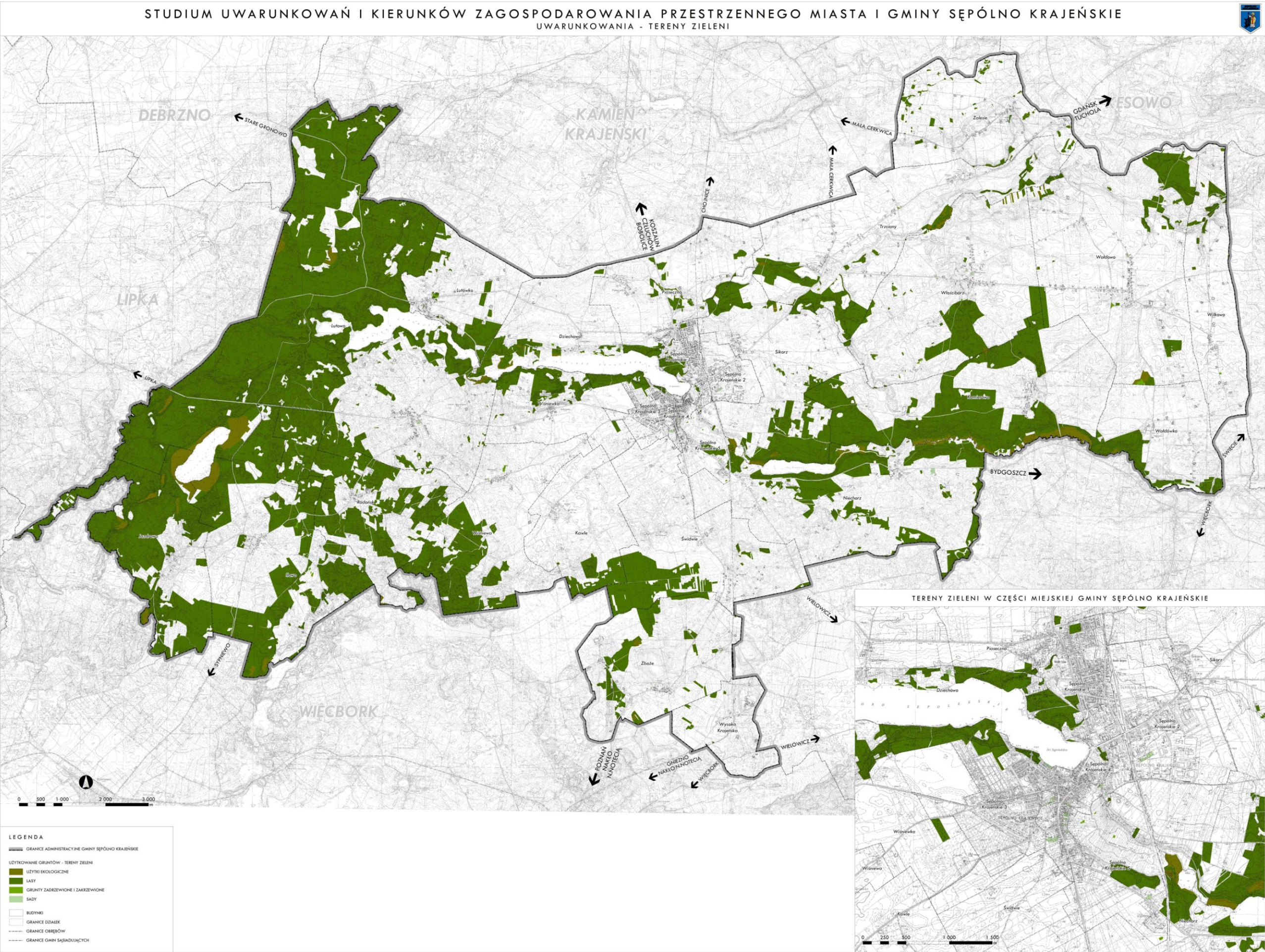
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IŁOŚĆ OBIEKTÓW [SZT.]									
parki spacerowo - wypoczynkowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zieleńce	4	4	4	4	4	4	4	4	4
cmentarze	9	9	9	9	9	9	9	9	9
żywoploty [m]	1 965	1 965	1 965	1 965	1 965	1 965	1 965	1 965	2 135
POWIERZCHNIA [HA]									
parki spacerowo - wypoczynkowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zieleńce	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
zieleń uliczna	3,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
tereny zieleni osiedlowej	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7	20,7	20,72	20,72	21,52
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	26,1	26,1	26,1	26,1	26,1	26,1	26,12	26,12	26,92
cmentarze	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,00	14,00	14,00
las gminne	60,7	60,7	60,7	60,7	60,7	60,7	60,70	60,70	60,70

Tabela 39. Nasadzenia i ubytki zieleni na terenie gminy Sępólno Krajeńskie, w latach 2007-2015, opracowanie na podstawie danych z BDR GUS, czerwiec 2017r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
NASADZENIA [SZT.]									
krzewy	0	2500	2000	1200	0	0	0	0	0
UBYTKI [SZT.]									
krzewy	1000	200	150	50	0	0	0	0	0

Na terenie miasta Sępólno Krajeńskie nie ma parków miejskich. Ich rolę pełnią tereny rekreacyjne nad jeziorem Sępoleńskim wraz z plażą miejską i promenadą, Lasek Miejski z Trasą Zdrowia oraz teren zielony przy placu Przyjaźni z placem zabaw i plenerową siłownią. Zieleń miejską uzupełniają skwery, zieleń osiedlowa oraz nasadzenia wzdłuż ulic.

Według informacji Urzędu Miejskiego w Sępólnie Krajeńskim zawartych w folderze informacyjnym gminy z roku 2016, w 2015 r. w całej gminie nasadzono 2135 drzew i krzewów na terenach sołectw, szkół, przedszkoli oraz żłobka. Uzupełniono także zieleń miejską.

Rysunek 24. Tereny zieleni na terenie gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

Na terenie gminy zachowało się kilkanaście historycznie ukształtowanych założeń przestrzennych, wśród których można wymienić założenia dworsko-parkowe, pałacowo-parkowe, folwarczne oraz zespoły wiejskie. Pięć założeń parkowych zostało objętych ochroną w formie wpisu do rejestru zabytków. Mają one duże walory krajobrazowe, wraz z innymi skupieniami drzew i krzewów spełniają znaczącą rolę regulatora stosunków wodnych i klimatycznych dla najbliższej okolicy. Niestety większość parków jest obecnie zaniedbana.

Na terenie gminy znajduje się również wiele zabytkowych cmentarzy. Dwa z nich zostały wpisane do rejestru zabytków.

Spśród zabytkowych założeń zieleni w Sępólnie Krajeńskim do najcenniejszych należą:

- założenie pałacowo-parkowe w Komierowie z cennym starodrzewiem, objęte strefą „A” ochrony konserwatorskiej,
- założenie dworsko-parkowe w Iłowie z dobrze zachowanym układem kompozycyjnym, objęte strefą „A” ochrony konserwatorskiej,
- założenie dworsko-parkowe w Trzcianach objęte strefą „A” ochrony konserwatorskiej, z pięknymi okazami starodrzewia,
- założenie dworsko-folwarczne w Zbożu z parkiem krajobrazowym zachowanym w bardzo złym stanie, objęte strefą „A” ochrony konserwatorskiej,
- zespół dworsko-parkowy w Skarpie objęty strefą „A” ochrony konserwatorskiej, z zaniedbanym parkiem krajobrazowym z niewielkim jeziorem oraz klasycystyczną kaplicą z 1930 r.,
- dwór w Sikorzu wraz z parkiem i cmentarzem,
- zespół dworsko-parkowy w Wałdówku.

Tabela 40. Zieleń zabytkowa ujęta w rejestrze zabytków.

Lp.	Rodzaj	Adres	Czas powstania	Wartość zabytkowa - opis
1	Założenie dworsko-parkowe	Iłowo	k. XIX w.	park o pow. około 4,5 ha, uporządkowany w 2004 r., zrewitalizowany staw
2	Założenie pałacowo-parkowe	Komierowo	XIX w.	park krajobrazowy o pow. 15 ha z licznymi okazami starodrzewia
3	Zespół dworsko-parkowy	Trzciany	I p. XIX w.	park o swobodnym układzie krajobrazowym, kilka pięknych okazów starodrzewia
4	Założenie dworsko-parkowe	Zboże	przełom XIX/XX w.	park o pow. około 1,2 ha w stylu krajobrazowym z wyschniętym stawem, bardzo zły stan zachowania
5	Zespół dworsko-parkowy	Skarpa	XIX/XX w.	dobrze zachowany, zaniedbany park krajobrazowy z niewielkim jeziorem
6	Cmentarz	Sępólno Krajeńskie	1882 r.	cmentarz parafii św. Bartłomieja o pow. 1,74 ha
7	Cmentarz	Wałdowo	XVII-XX w.	Cmentarz nieczynny o pow. 0,45 ha

6.10. OGRODY DZIAŁKOWE

Ogrody działkowe zajmują na terenie gminy powierzchnię 14 ha. W zarządzie Polskiego Związku Działkowców znajdują się 3 ogrody działkowe.

Tabela 41. Ogrody działkowe w zarządzie PZD, opracowane na podstawie danych Okręgowego Zarządu Polskiego Związku Działkowców (bydgoszcz.pzd.pl), czerwiec 2017r.

L.p.	Nazwa	Adres
1.	Bratek	Sępólno Krajeńskie
2.	Zacisze	Sępólno Krajeńskie
3.	Krajna	Sikorz

6.11. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

6.11.1. Zanieczyszczenie powietrza

Na stan sanitarny powietrza na terenie Sępólna Krajeńskiego wpływ mają:

- emisja z pojazdów spalinowych, powstająca wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- emisja z palenisk domowych i drobnych kotłowni (tzw. niska emisja),
- emisja z zakładów przemysłowych i komunalnych,
- emisja niezorganizowana.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są komunikacja oraz emisja z kotłów CO. Wpływ przemysłu w stosunku do powyższych źródeł jest mało znaczący. Na wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych wpływa odnotowany w ostatnich latach wzrost natężenia ruchu drogowego. Największą emisję spalin samochodowych można zaobserwować przede wszystkim wzdłuż drogi krajowej nr 25 oraz wzdłuż dróg wojewódzkich, zwłaszcza w okresie letnim.

W *Programie ochrony środowiska gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2004-2011* wskazano cele i kierunki działań służące ochronie powietrza atmosferycznego na terenie gminy. Głównym celem ochrony powietrza do roku 2011 było utrzymanie standardów jakości powietrza na dotychczasowym poziomie (z badań w latach 2001-2002 wynikało, że żadna z badanych substancji zanieczyszczających powietrze nie przekroczyła poziomu dopuszczalnego). Do 2006 roku przewidziano realizację poniższych działań:

- tworzenie sprzyjających warunków dla stosowania paliw „ekologicznych”: gazu ziemnego, oleju opałowego lekkiego, biomasy itd. kosztem węgla kamiennego – np. poprzez ustalenie zasad udzielania pomocy finansowej ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska w sferze obiektów komunalnych i publicznych (szkoły, służba zdrowia, domy opieki i pomocy itd.) i indywidualnych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne,
- bieżąca modernizacja dróg powiatowych i gminnych.

6.11.2. Ocena stanu jakości powietrza

Oceną stanu jakości powietrza w gminie Sępólno Krajeńskie zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Bydgoszczy, który prowadzi monitoring jakości powietrza. Według podziału terytorialnego stosowanego przez WIOŚ gmina Sępólno Krajeńskie znajduje się w strefie

kujawsko-pomorskiej (kod PL0404). Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej uwzględnia dwie grupy kryteriów: ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin.

Dla klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia oceną objęto trzynaście substancji (dwutlenek azotu, benzen, ołów, tlenek węgla, arsen, kadm, nikiel, pył zawieszony, PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)piren, dwutlenek siarki, ozon), a dla ochrony roślin trzy substancje (tlenki azotu, dwutlenki siarki oraz ozon). Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie najwyższych stężeń na obszarze każdej strefy. Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z koniecznością podjęcia konkretnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub utrzymania jego jakości na niezmiennym dobrym poziomie.

„Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- **klasa B** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (ze względu na to, że w 2016 roku nie obowiązywał żaden margines tolerancji, nie było podstaw nadania klasy B),
- **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny albo przekraczają poziomy docelowy,
- **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.¹²

Na terenie gminy ani w jej bezpośrednim sąsiedztwie punkty monitoringowe nie występują. Najbliższe punkty monitoringowe znajdują się w powiecie nakielskim w mieście Nakło oraz w powiecie tucholskim w Borach Tucholskich.

Wyniki pomiarów badanych substancji w latach 2012 - 2016 w strefie kujawsko-pomorskiej przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 42. Wyniki oceny jakości powietrza w latach 2012 - 2016 na terenie strefy kujawsko-pomorskiej sklasyfikowane pod kątem ochrony zdrowia ludzi.

Rok	Klasa strefy												
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ *	O ₃ **
2012	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	C	D2
2013	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
2014	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
2015	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A	D2
2016	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A	D2

¹² www.wios.bydgoszcz.pl/images/stories/pdf/roczna2016.pdf

WIOŚ Bydgoszcz, 2017

* poziom docelowy (8 godz.)

** cel długoterminowy (8 godz.)

Tabela 43. Wyniki oceny jakości powietrza w latach 2012 - 2016 na terenie strefy kujawsko-pomorskiej sklasyfikowane pod kątem ochrony roślin.

Rok	Klasa strefy			
	NOx	SO2	O3*	O3**
2012	A	A	C	D2
2013	A	A	A	D2
2014	A	A	A	D2
2015	A	A	A	D2
2016	A	A	A	D2

WIOŚ Bydgoszcz, 2017

* poziom docelowy

** cel długoterminowy

Przedstawione powyżej tabele pokazują, że jakość powietrza na terenie strefy kujawsko-pomorskiej utrzymuje się w ciągu ostatnich lat na podobnym poziomie. Od 2012 roku utrzymują się przekroczenia wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, co zdecydowało o klasyfikacji wynikowej **C** tych zanieczyszczeń. Od roku 2015 przekroczony jest również poziom pyłu zawieszonego PM2,5. W 2012 roku przekroczony był poziom stężenia ozonu. Obecność pozostałych szkodliwych związków chemicznych w powietrzu nie przekroczyła od roku 2012 wartości dopuszczalnych, stąd wynika ich przyporządkowanie do klasy A.

Przekroczenia poziomów zanieczyszczeń skutkują koniecznością sporządzenia programów ochrony powietrza. W przypadku, gdy takie programy już uchwalono, a standardy jakości powietrza nadal są przekraczane, konieczna jest ich aktualizacja. W oparciu o ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519, 785, 898, 1089, 1529, 1566, 1888, 1999, 2056) sporządzony został obowiązujący obecnie program ochrony powietrza przyjęty przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą nr XXX/537/13 z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie *określenia programu ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz docelowych dla arsenu i ozonu* (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2013 r. poz.787). W 2016 roku, w związku z przekroczeniami stężeń w 2014 roku opracowany został projekt aktualizacji programu ochrony powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej, w zakresie naruszenia standardów jakości powietrza.

Program ma na celu osiągnięcie dopuszczalnych poziomów wskazanych substancji i przewiduje następujące działania naprawcze na lata 2016 - 2025:

1. OBNIŻENIE EMISJI Z OGRZEWANIA INDYWIDUALNEGO W GMINACH STREFY KUJAWSKO-POMORSKIEJ,
2. OBNIŻENIE EMISJI KOMUNIKACYJNEJ – TWORZENIE STREF OGRANICZONEGO RUCHU LUB STREF USPOKOJONEGO RUCHU,
3. OBNIŻENIE EMISJI Z REALIZOWANYCH INWESTYCJI BUDOWLANYCH,
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA,
5. ZWIĘKSZANIE UDZIAŁU ZIELENI W PRZESTRZENI MIAST,

6. ZAPISY W PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

6.11.3. Jakość wód powierzchniowych

Na terenie województwa kujawsko - pomorskiego badania monitoringowe jakości wód powierzchniowych prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Monitoringiem objęte są 2 cieki wodne przepływające przez gminę: rzeka Sępólna oraz Kamionka. Do roku 2009 punkt pomiarowo-kontrolny na rzece Sępólnej zlokalizowany był na terenie gminy, w mieście Sępólno Krajeńskie. Od roku 2012 żaden z punktów pomiarowych nie jest zlokalizowany na terenie gminy. Rzeka Sępólna badana jest na terenie gminy Koronowo, natomiast rzeka Kamionka - na terenie gmin Gostyczyn oraz Kamień Krajeński. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez teren gminy w latach 2008 - 2015 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 44. Wstępna ocena stanu jakości rzek przepływających przez teren gminy Sępólno Krajeńskie w punktach pomiarowo-kontrolnych badanych w latach 2008-2015.

Nazwa ppk	Rok	Elementy klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego			Stan/ potencjał ekologiczny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu wód
		Elementy biologiczne	Elementy fizykochemiczne	Substancje szczególnie szkodliwe			
Sępólna - ujście do Zbiornika Koronowskiego, Motyl	2008	-	Poniżej dobrego	-	-	-	-
	2009	III (umiarkowany)	Poniżej dobrego	-	III (umiarkowany)	-	-
	2012	II (dobry)	Poniżej dobrego	-	III (umiarkowany)	-	-
	2015	IV (słaby)	Poniżej dobrego	-	IV (słaby)	-	Zły
Sępólna - Sępólno Krajeńskie	2008	-	Poniżej dobrego	-	-	-	-
	2009	-	Poniżej dobrego	-	-	-	-
Kamionka - powyżej jeziora Mochel	2012	II (dobry)	II (dobry)	-	II (dobry)	-	-
	2015	III (umiarkowany)	II (dobry)	-	III (umiarkowany)	-	Zły
Kamionka - ujście do Zbiornika Koronowskiego, Leontynowo	2012	III (umiarkowany)	I (bardzo dobry)	-	III (umiarkowany)	-	-
	2015	III (umiarkowany)	II (dobry)	-	III (umiarkowany)	-	Zły

WIOŚ Bydgoszcz, 2017 r.

W celu zróżnicowania oceny stanu wód, w tabeli zastosowana została pięciostopniowa skala oceny jakościowej. Zawiera ona pięć kategorii ocen od bardzo dobrej (I) do złej (V). Na podstawie analizy danych zawartych w tabeli należy stwierdzić, że wody przepływające przez gminę nie są dobrej jakości, co więcej ich jakość stale się pogarsza. Głównymi bezpośrednimi źródłami zanieczyszczeń rzek Kamionki i Sępólnej są oczyszczalnie ścieków. Rzeka Sępólna przepływa przez Sępólno Krajeńskie, gdzie poprzez miejską oczyszczalnię ścieków odprowadzane są ścieki w ilości 980,8 m³ /d

(2015 r.). Do rzeki Kamionki odprowadzane są ścieki w ilości 435,6 m³ /d z mechaniczno–biologicznej oczyszczalni ścieków w Kamieniu Krajeńskim oraz z mechaniczno–biologicznej oczyszczalni ścieków w Gostycynie, w ilości 471,2 m³ /d (2015 r.). Dużym zagrożeniem dla stanu czystości wód powierzchniowych jest brak kanalizacji na terenach wiejskich, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz zanieczyszczenia wynikające z działalności rolniczej powstające w wyniku niewłaściwego nawożenia pól (np. stosowania zbyt dużych dawek nawozów, co prowadzi do nadmiernego przedostawania się do wód powierzchniowych związków azotu i fosforu powodując eutrofizację i zanieczyszczenie wód związkami biogennymi). Stosunkowo mniejszy wpływ na stan czystości wód powierzchniowych mają ścieki deszczowe, które są substancjami ropopochodnymi.

Na podstawie informacji zawartych w *Raporcie o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 roku*¹³ sporządzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy można ocenić obecny stan rzek w gminie. W 2015 roku wody rzeki Sępólnej badane były na stanowisku ujściowym poniżej miejscowości Motyl. Potencjał ekologiczny pogorszył się w porównaniu z 2012 rokiem i oceniono go jako słaby (klasa IV), o czym zdecydował wskaźnik indeksu okrzemkowego. Wody, tak samo jak w poprzednich latach, nie spełniły wymogów II klasy w zakresie wskaźników fizykochemicznych. Zdecydował o tym parametr biogeny - fosforany. Ogólny stan wód został oceniony jako zły. Kamionka w roku 2015 badana była w dwóch punktach: powyżej jeziora Mochel oraz na stanowisku ujściowym. W obu przypadkach stan ogólny wód został oceniony jako zły. Badania fizykochemiczne wód w obu punktach pomiarowych nie wykazały przekroczeń wartości wskaźników II klasy (stan dobry). W porównaniu z rokiem 2012 wskaźnik ten w profilu ujściowym uległ pogorszeniu ze stanu bardzo dobrego (I klasa). W profilu powyżej jeziora Mochel pogorszeniu ze stanu dobrego do umiarkowanego uległy wskaźniki biologiczne oraz stan ekologiczny. Te same wskaźniki w punkcie ujściowym utrzymały stan umiarkowany.

W 2015 roku na obszarze województwa kujawsko -pomorskiego, zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska na lata 2013–2015, przebadano 17 jezior. Badania jezior prowadzono według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1178). Ocena stanu ekologicznego wód została przeprowadzona według rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych z dnia 21 lipca 2016 roku (Dz.U. z 2016 r. poz. 1187). Badanie objęło jedno z jezior gminy Sępólno Krajeńskie - jezioro Juchacz, które położone jest na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Jezioro reprezentowało typ abiotyczny 3b - jeziora o stosunkowo niewielkiej głębokości i dużej zlewni. Stan ekologiczny jeziora Juchacz określono jako bardzo dobry. Nie stwierdzono przekroczeń wartości średniorocznych dla substancji priorytetowych oraz innych substancji zanieczyszczających. Stan chemiczny jeziora oceniono jako dobry. Stan jednolitej części wód – jezioro Juchacz – oceniono jako dobry. Jezioro nie było i nie jest odbiornikiem ścieków. Potencjalnym zagrożeniem jest ruch turystyczny i gospodarka rybacka.

6.11.4. Zagrożenie hałasem

Według informacji zawartych w Programie Ochrony Środowiska Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2004 - 2011, hałas jest ważnym zagrożeniem ze względu na szczególny wpływ na jakość życia

¹³ <http://www.wios.bydgoszcz.pl/images/stories/pdf/raport2015.pdf>

ludzkiego. Za podstawowe źródła emisji hałasu, które kształtują klimat akustyczny na terenie gminy uważa się ruch drogowy oraz obiekty przemysłowe.

Hałas przemysłowy

Jednym z największych zagrożeń związanych z hałasem jest nieodpowiednia lokalizacja zakładów przemysłowych. Zagrożenie to dotyczy głównie terenów zabudowy mieszkaniowej w miastach. Na hałas emitowany na zewnątrz zakładów przemysłowych składają się różnego rodzaju źródła dźwięku lokalizowane na terenie danego zakładu. Źródła hałasu mogą być punktowe – znajdujące się na otwartej przestrzeni lub wtórne – pochodzące z wnętrza budynków. Wg informacji zawartych w *Programie Ochrony Środowiska Powiatu Sępoleńskiego Aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019*, w całym powiecie sępoleńskim w zasadzie nie ma źródeł hałasu przemysłowego będących uciążliwością akustyczną dla mieszkańców. Poprawa klimatu akustycznego nastąpiła na skutek dużej presji mieszkańców oraz skutecznego działania Inspekcji Ochrony Środowiska i Organów Ochrony Środowiska, które spowodowały likwidację większości przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku pochodzących ze źródeł przemysłowych. Obecnie problemem są jedynie drobne podmioty gospodarcze (małe stolarnie, tokarnie, warsztaty samochodowe itp.), które zlokalizowane są na terenach mieszkaniowych. Jednak ich uciążliwość akustyczna jest raczej niewielka. Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego emitowanego w latach 2008-2012 były m. in. zainstalowane maszyny i urządzenia produkcyjne, instalacje wentylacji ogólnej, transport wewnątrzzakładowy oraz prace na składach surowców. Uciążliwości akustyczne wiązały się również z działalnością lokali rozrywkowych (np. bar zlokalizowany na ul. Studziennej w Sępólnie Krajeńskim).

Hałas komunikacyjny:

– drogowy

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w gminie Sępólno Krajeńskie jest hałas drogowy. Kwestie hałasu komunikacyjnego reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120 poz. 826 z późn. zm.). Hałas wytwarzany przez środki komunikacji samochodowej, transportowej może być liniowy i ciągły. Jego uciążliwość zależy od rodzaju i stanu nawierzchni dróg, natężenia ruchu, stanu technicznego pojazdów, procentowego udziału pojazdów ciężarowych, stopnia płynności ruchu, itp. Ponadto negatywny wpływ na emisję hałasu drogowego mają takie czynniki jak:

- ciągły rozwój motoryzacji związany ze stałym wzrostem natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny,
- dekapitalizacja zasobów drogowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- stały wzrost uciążliwości hałasu wywołanych przez ruch drogowy.

Największe uciążliwości akustyczne wynikające z hałasu drogowego w gminie Sępólno Krajeńskie dotyczą terenów znajdujących się w bezpośrednim otoczeniu drogi krajowej nr 25, która przebiega przez miasto. Hałas komunikacyjny mierzony na odcinku DK 25 okazał się ponadnormatywny. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad sporządziła mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów. Dla terenów poza aglomeracjami położonymi w zasięgu oddziaływania akustycznego dróg GDDKiA O/Bydgoszcz zobowiązany jest do oceny stanu akustycznego środowiska, na potrzeby którego w 2012 roku sporządzona została mapa akustyczna

dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego. W ramach zadania opracowany został fragment drogi krajowej nr 25, na odcinku który powoduje największe uciążliwości akustyczne. Hałas komunikacyjny został uznany jako uciążliwy dla mieszkańców. Dodatkową uciążliwość stanowi ciągłość jego występowania (zarówno w ciągu dnia, jak i w nocy).

Aby ograniczyć ponadnormatywną emisję hałasu należy podjąć następujące działania:

- modernizacja dróg przez ich zarządców;
- budowa obwodnic;
- budowa ekranów dźwiękochłonnych.

– **kolejowy**

W gminie Sępólno Krajeńskie nie notuje się uciążliwości akustycznych od kolei. Połączenie osobowe relacji Chojnice - Nakło zostało zlikwidowane i prowadzony jest obecnie jedynie ruch towarowy. Jego natężenie jest jednak bardzo niskie i nie powoduje uciążliwości.

Oprócz braku obecności hałasu kolejowego, w gminie nie ma też hałasu lotniczego i motorowego. Na akwenach wodnych obowiązuje zakaz używania sprzętu motorowodnego (poza ratownictwem wodnym). Zakaz ten został wprowadzony zgodnie z zapisami art. 17, ust.1, pkt 14 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249, 2260, z 2017 r. poz. 60, 132, 1074, 1566, 1595) dotyczącymi zakazów obowiązujących w parkach krajobrazowych (praktycznie cała gmina z wyłączeniem terenów miasta zlokalizowana jest na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego).

6.11.5. Tereny zdegradowane wymagające rekultywacji

Rekultywacja jest procesem przywracającym wartości użytkowe gruntom zdegradowanym (czyli takim, które zmniejszyły swoją wartość użytkową w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej). Proces rekultywacji następuje poprzez poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych gruntu, ukształtowanie rzeźby terenu, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, wprowadzenie zieleni okrywowej, umocnienie skarp czy wybudowanie niezbędnych dróg dojazdowych. Głównym celem rekultywacji jest zmniejszenie uciążliwości związanych z istnieniem zdegradowanego terenu oraz przywrócenie go do pełnienia poprzednich funkcji lub stworzenie warunków do nowego sposobu zagospodarowania. Sposób rekultywacji i zagospodarowania terenu musi być zgodny z obowiązującym na danym terenie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Programie ochrony Środowiska gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2004 - 2011*, na terenie gminy większość przekształceń powierzchni ziemi związana jest z eksploatacją surowców naturalnych. Przypadki zanieczyszczenia gruntu występują natomiast zazwyczaj w miejscach nielegalnego gromadzenia odpadów (na tzw. „dzikich wysypiskach”). Zanieczyszczenia powierzchni ziemi mogą też wystąpić w miejscach zdarzeń awaryjnych (awarii przemysłowych i wypadków komunikacyjnych) związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Prace rekultywacyjne na terenie gminy Sępólno Krajeńskie dotyczą:

- przywrócenia danego terenu do produkcji rolnej poprzez odtworzenie żyznej warstwy gleby (z nadkładu lub z istniejących jałowych gruntów po zasileniu nawozami, torfem),
- wprowadzenia roślinności niskiej, a docelowo zalesienia,

-
- utworzenia zbiorników wodnych dla celów hodowli ryb,
 - ewentualnego wykorzystania wyrobisk na miejsca składowania odpadów.

Zagadnienia związane ze składowaniem odpadów wydobywczych powstających na obszarze gminy na skutek działalności przemysłu wydobywczego opisuje rozdział 4.7. Gospodarka Odpadami.

6.12. UWARUNKOWANIA FIZJOGRAFICZNE

6.12.1. Warunki topoklimatyczne

Gmina Sępólno Krajeńskie zgodnie z podziałem na dzielnice klimatyczne wg Gumińskiego leży w nadnoteckiej dzielnicy klimatycznej. Regionalnie, obszar gminy znajduje się w regionie Klimatycznym Pojezierza Pomorskiego. Lokalny klimat jest typowy dla całego powiatu. Średnie opady roczne wynoszą od 580-640 mm. W przebiegu rocznym minimum opadów występuje w lutym, a maksimum - w lipcu (średnio 68 mm). Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi od 40 do 60 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 6,9-7°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17-18°C, najchłodniejszym styczeń i luty od -3,4 do -3,6°C. Przymrozki występują przez średnio 123 dni w roku, a dni z temperaturą powyżej 25°C przez około 45 dni. Największe różnice temperatur występują między dolinami i terenami podmokłymi a wyniesieniami na wysoczyźnie. W dolinach cieków wodnych i jezior występuje inwersja termiczna (zaleganie chłodnych mas powietrza), a także często występują mgły. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-215 dni. Dni słonecznych w roku jest 34, a pochmurnych 144. Teren gminy jest dobrze przewietrzany. Na jego terenie przeważają wiatry południowo – zachodnie i zachodnie, a średnia roczna prędkość wiatru wynosi ok. 3 m/s. Z wiatrami z sektora zachodniego wiąże się napływ mas powietrza pochodzenia atlantyckiego, wilgotnego, w zimie ciepłego i powodującego odwilże, a w lecie chłodnego. Tym masom powietrza może towarzyszyć pochmurna pogoda, opady deszczu oraz mgły.

Ze względu na zagospodarowanie i pokrycie terenu na obszarze gminy możemy wyróżnić następujące typy topoklimatów:

- Topoklimat terenów rolniczych – obejmuje tereny rolne znajdujące się głównie w południowej i północno wschodniej części gminy, gdzie występują niewielkie wahania temperatury w obrębie całego obszaru. Obserwuje się zjawisko dobowych zmian temperatury o zauważalnej amplitudzie. Parowanie obniża wilgotność względną powietrza. Są to obszary otwarte, dobrze przewietrzane.
- Topoklimat terenów leśnych – obejmuje lasy występujące wyspowo na terenie gminy. Największe kompleksy znajdują się w północno – zachodniej części gminy oraz wzdłuż jezior. Tereny leśne wyróżniają się charakterystycznym profilem termicznym (wyższe temperatury minimalne i niższe temperatury maksymalne). Powietrze jest też bardziej wilgotne, z większą zawartością olejków eterycznych i ozonu. Zadrzewienia zmniejszają możliwość przepływu mas powietrza.
- Topoklimat terenów podmokłych – obejmuje obszary podmokłe oraz położone w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Cechami charakterystycznymi są wysoka wilgotność, niższe temperatury, możliwość wystąpienia mgieł, występowanie zastoisk zimnego powietrza oraz lokalnych przymrozków.
- Topoklimat terenów wód powierzchniowych – obejmuje obszary występowania wód powierzchniowych. Obecność wód zmniejsza amplitudę dobowych i rocznych temperatur. Częściej pojawiają się mgły.

- Topoklimat terenów zabudowanych – obejmuje obszary zurbanizowane głównie w mieście Sępólno Krajeńskie. Tereny zabudowane charakteryzują się występowaniem wysokich amplitud temperatur, ograniczeniami w występowaniu mgły, zmniejszoną prędkością wiatru, przez co również zwiększony jest poziom zanieczyszczenia powietrza (wynikły z procesów spalania i transportu).

Obszar gminy może być narażony na zagrożenia naturalne ze względu na występujące w przeszłości sytuacje związane z ekstremalnymi warunkami pogodowymi na terenie powiatu sępoleńskiego, takie jak huraganowy wiatr w latach 2001, 2011, 2012, 2017 który wyrządził wiele szkód w środowisku. Główną przyczyną zmian klimatycznych jest globalne ocieplenie klimatu, którego przyczyn należy szukać w działalności człowieka.

6.12.2. Warunki gruntowo - wodne

Geologia inżynierska określa warunki gruntowo-wodne dla potrzeb posadowienia obiektów budowlanych. Wpływ na warunki geologiczno-inżynierskie mają:

- budowa geologiczna,
- ukształtowanie powierzchni terenu,
- warunki hydrogeologiczne.

Na obszarze gminy Sępólno Krajeńskie większość terenów dogodna jest dla budownictwa. Obszarem o najkorzystniejszych warunkach geologiczno-inżynierskich jest wysoczyzna zbudowana z glin zwałowych lub piasków wodnolodowcowych, gdzie głębokość wód gruntowych przekracza 2 m. Obszarami o warunkach utrudniających budownictwo są grunty organiczne występujące wzdłuż rynien jeziornych oraz wypowia na całej powierzchni gminy (obszary występowania kotłów eworsyjnych, zagłębień wytopiskowych).

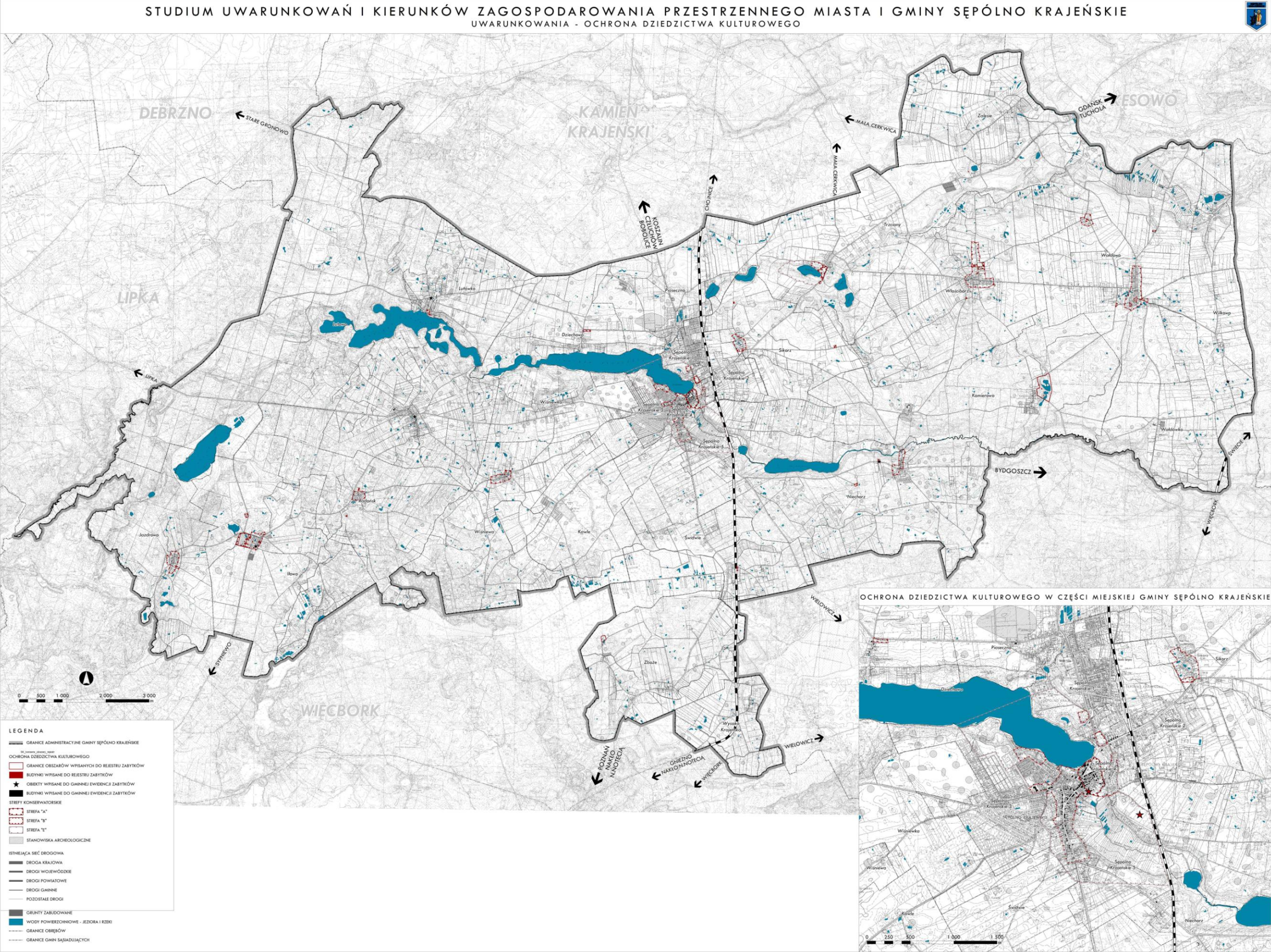
6.12.3. Fizjografia terenu - numeryczny model terenu

Teren gminy Sępólno Krajeńskie leży średnio na wysokości 110 - 120 m n.p.m. W części zachodniej występują pojedyncze wzniesienia o wysokości około 140 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie zlokalizowane jest we wschodniej części gminy i wynosi 147 m n.p.m. Główne obniżenia terenu stanowią doliny rzeczne, z najniższym punktem w dolinie rzeki Sępolenki o wysokości 102 m n.p.m.

Rzeźba terenu gminy ma charakter młodoglacjalny. Została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia północnopolskiego, stadiału Wisły. Na obszarze gminy występują formy zarówno akumulacyjnej, jak i erozyjnej działalności glacialnej i fluwioglacjalnej. Najpowszechniej występującą formą są płaskie i faliste równiny morenowe oraz sandrowe. Równiny sandrowe tworzą rozległe powierzchnie w zachodniej części gminy i są porośnięte lasem (okolice Dziechowa - Zaleśniaka). Główną formą erozyjną jest dolina rzeki Sępolenki, biegnąca równoleżnikowo w środkowej części gminy. Poniżej Sępólna (na wschód od miasta) charakteryzuje się ona dosyć stromymi zboczami. W rynnach zajmowanej przez dolinę rzeki położone są największe jeziora na terenie gminy - Lutowskie i Sępoleńskie. W północnej części gminy równina morenowa poprzecinana jest mniejszymi dolinami cieków, szczególnie na północ od Włósciborza. Spośród innych form morfologicznych, na uwagę zasługują: ozy - w okolicach Komierowa, Niechorza i Świdwia oraz kemy - na południe od Włósciborza oraz w Zbożu - na pograniczu z gminą Więcbork.

ROZDZIAŁ VII

ŚRODOWISKO KULTUROWE, KRAJOBRAZ

Rysunek 26. Ochrona dziedzictwa kulturowego w gminie Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

Uwarunkowania, jakie należy uwzględnić w zagospodarowaniu przestrzennym w związku z ochroną zabytków i krajobrazu kulturowego określa ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187). Ustawa przewiduje następujące formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 19 tej ustawy, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- parków kulturowych,
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

Do zabytków nieruchomych zalicza się nie tylko pojedyncze dzieła architektury i budownictwa, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody czy miejsca upamiętniające historyczne wydarzenia, ale również układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane i krajobrazy kulturowe.

7.1. ZABYTKI WPISANE DO REJESTRU

Aktualnie na terenie gminy Sępólno Krajeńskie zabytki są chronione w formie wpisu do rejestru zabytków. Poniższa tabela zawiera ich wykaz.

Tabela 45. Zabytki na terenie Sępólna Krajeńskiego wpisane do rejestru zabytków.

LP	NR REJESTRU	DATA WPISU	OBIEKT	CZAS POWSTANIA	LOKALIZACJA
1	A/1542	24.11.2009	kościół filialny p.w. św. Andrzeja Boboli	1904-1905 r.	Iłowo
2	A/1444	30.01.1985	założenie dworsko-parkowe	dwór - 3 ćw. XIX w., park, koniec XIX w., budynki gospodarcze - koniec XIX w.	Iłowo
3	A/1564	22.06.2010	owczarnia w zespole dworskim		Iłowo
4	A/978	05.06.1987	założenie pałacowo-parkowe: – pałac, – park, – oficyna, – kuźnia.	XIX/XX w. (pałac - 1924-1929 r., oficyna - 1919 r., kuźnia - 1919 r.)	Komierowo
5	A/864	20.09.1994	kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja	1799-1812 r., 1926-1927 r.	Sępólno Krajeńskie - miasto
6	A/872	04.09.1993	cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	1882 r.	Sępólno Krajeńskie - miasto, ul. Tucholska
7	A/1148	18.12.1981	dwór	połowa XIX w., 1895 r.	Skarpa
8	A/31	28.12.2000	zespół dworsko-parkowy: – dwór, – park.	1 połowa XIX w., XX wiek (dwór - 1 połowa XIX w., po 1888)	Trzciany
9	A/764	13.07.1936	Kościół parafialny p.w. św. Mateusza	1621 r.	Wałdowo
10	A/816	11.10.1993	cmentarz przykościelny rzymsko-katolicki parafii p.w. Św. Mateusza	XVII-XX w.	Wałdowo

			wraz z układem przestrzennym i zadrzewieniem oraz murem kamienno-ceglany		
11	A/1058	23.09.1996	założenie dworsko-parkowe: – dwór, – park.	dwór - około 1890 r., park - XIX/XX w.	Zboże

Opracowanie na podstawie:

- Rejestr Zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego, stan na 8 maja 2017 r.

REJESTR ZABYTKÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Zasady ochrony zabytków wpisanych do rejestru, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i o opiece nad zabytkami, zawarte są w ustaleniach studium.

Zasady te obowiązują niezależnie od tego, czy nieruchomość zabytkowa objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego czy też nie, ponieważ projekty decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji celu publicznego dotyczące obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

7.2. ZABYTKI NIERUCHOME NIE WPISANE DO REJESTRU

Obok zabytków wpisanych do rejestru, na terenie gminy istnieje wiele innych obiektów i zespołów zabytkowych posiadających wartość historyczną i kulturową. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, prowadzona jest ewidencja tych obiektów (Gminna Ewidencja Zabytków).

Tabela 46. Wykaz obiektów w Gminnej Ewidencji Zabytków (stan na 26.03.2010).

L.p.	Lokalizacja	Obiekt	
Dziechowo			
1	Dziechowo	4	Dom mieszkalny
2	Dziechowo	5	Dom mieszkalny
3	Dziechowo	7	Dom mieszkalny
4	Dziechowo	9	Dom mieszkalny
5	Dziechowo	22	Zagroda (dom mur., bud. gospodarczy, stodoła)
Iłowo			
6	Iłowo	12	Dom mieszkalny
7	Iłowo	18	Dom mieszkalny; murowany
8	Iłowo	19	Dom mieszkalny
9	Iłowo	-	Kościół Ewangelicki, obecnie rzymsko-katolicki filia p.w. św Andrzeja Boboli
10	Iłowo	-	Kapliczka
11	Iłowo	-	Szkoła
12	Iłowo	-	Zespół dworski (dwór mur., park krajobrazowy, owczarnia, spichlerz, stodoła, gorzelnia mur.)
Jazdrowo			

13	Jazdrowo	3	Zagroda wiejska
14	Jazdrowo	4	Dom mieszkalny
15	Jazdrowo	5	Zagroda (dom mieszk. szachulcowy, obora drewn.)
16	Jazdrowo	11	Zagroda (dom mieszkalny mur., obora, stodoła)
17	Jazdrowo	17	Szkoła
Komierowo			
18	Komierowo	10	Dom mieszkalny
19	Komierowo	11	Szkoła (ob. budynek mieszkalny)
20	Komierowo	12	Dom mieszkalny
21	Komierowo	14	Dom mieszkalny
22	Komierowo	15	Dom mieszkalny
23	Komierowo	16	Zagroda
24	Komierowo	17	Dom mieszkalny
25	Komierowo	21	Zagroda (dom, chlew)
26	Komierowo	-	Zespół Pałacowo-Folwarczny (pałac, park, oficyna, kuźnia)
Komierówko			
27	Komierówko	-	Zespół folwarczny (obora, chlewnia, stodoła, park)
Lutowo			
28	Lutowo	10	Dom mieszkalny
29	Lutowo	12	Zagroda (dom, stodoła)
30	Lutowo	13	Dom mieszkalny
31	Lutowo	15	Dom ze stodołą
32	Lutowo	22	Dom mieszkalny murowany
33	Lutowo	24	Dom murowano - drewniany
34	Lutowo	27	Dom mieszkalny drewniany
35	Lutowo	30	Dom mieszkalny murowany
36	Lutowo	31	Dom drewniany
37	Lutowo	32/33	Dom mieszkalny murowano - drewniany
38	Lutowo	37	Zagroda (dom, obora, stodoła)
39	Lutowo	48	Dom mieszkalny drewniany
40	Lutowo	51	Dom mieszkalny murowany
41	Lutowo	57	Dom mieszkalny drewniany
42	Lutowo	113	Dom mieszkalny z częścią gospodarczą
43	Lutowo	-	Kościół Parafialny p.w. Św. Wawrzyńca, murowany
44	Lutowo (na skrzyżowaniu dróg)	-	Kapliczka
45	Lutowo	-	Szkoła
Lutówko			
46	Lutówko	1	Zagroda (dom, szopa)
47	Lutówko	5	Zagroda (dom, stodoła, kuźnia)
48	Lutówko	6	Dom mieszkalny murowany
49	Lutówko	7	Dom mieszkalny murowany
50	Lutówko	12	Dom mieszkalny murowany

51	Lutówko	13	Dom mieszkalny murowany
52	Lutówko	15	Zagroda (dom, obora, szopa)
53	Lutówko	19	Dom mieszkalny drewniany
54	Lutówko	20	Zagroda (dom, bud. gospodarczy)
55	Lutówko	28	Dom mieszkalny murowano - drewniany
56	Lutówko	48	Zagroda (dom, obora, stodoła)
57	Lutówko	-	Kapliczka przydrożna
58	Lutówko	-	Zespół leśniczówki (leśniczówka drewniana, budynek gospodarczy)
Niechorz			
59	Niechorz	4	Zagroda (dom, obora, stodoła)
60	Niechorz	7	Zagroda (dom, cieleśnik, obora, stodoła)
61	Niechorz	10	Dom mieszkalny murowany
62	Niechorz	15	Zagroda (dom, bud. gospodarczy, stodoła)
63	Niechorz	15	Młyn wodno - motorowy
64	Niechorz	19	Dom mieszkalny drewn.-mur.
65	Niechorz	27	Zagroda (dom, obora, stodoła)
66	Niechorz (przy drodze krajowej nr 25)	-	Brama cmentarza ewangelickiego
67	Niechorz	-	Szkoła murowana
68	Niechorz	-	Zagroda (dom, obora, clewnia)
Piaseczno			
69	Piaseczno	-	Szkoła
Radońsk			
70	Radońsk	4	Dom mieszkalny drewniany
71	Radońsk	10	Stodoła drewniana
72	Radońsk	12	Dom mieszkalny drewniano - murowany
73	Radońsk	13	Dom mieszkalny drewniany
74	Radońsk	-	Szkoła murowana
Sępólno Krajeńskie			
75	Boczna	4	Magazyn murowany
76	Chojnicka	1	Dom mieszkalny
77	Chojnicka	6	Dom mieszkalny
78	Chojnicka	13	Zespół domu
79	Farna	2	Zespół domu
80	Farna	4	Zespół Kościoła
81	Hallera	-	Poczta
82	Hallera	3	Zespół domu
83	Hallera	6	Dom mieszkalny murowany
84	Hallera	7	Magazyn murowany
85	Hallera	10	Dom mieszkalny murowany
86	Hallera	11	Zespół
87	Hallera	12	Dom murowany
88	Hallera	13	Dom murowany

89	Hallera	14	Dom murowany
90	Hallera	15	Dom murowany
91	Hallera	16	Dom murowany
92	Hallera	17	Dom murowany
93	Hallera	18	Dom murowany
94	Hallera	20	Dom murowany
95	Hallera	24	Dom murowany
96	Hallera	25	Dom murowany
97	Hallera	26	Dom murowany
98	Hallera	28	Dom murowany
99	Hallera	29	Dom Katolicki, ob. Zespół Szkół nr 2 (specjalna)
100	Hallera	30	Dom murowany
101	Hallera	34	Dom murowany
102	Hallera	35	Dom murowany
103	Hallera	36	Dom murowany
104	Hallera	41	Dom murowany
105	Jeziorna	-	Zespół Szkoły Wydziałowej
106	Komierowska	1	Dom murowany
107	Koronowska	13	Dom murowany
108	Koronowska	15	Dom murowany
109	Kościelna	1	Dom murowany
110	Kościelna	2	Zakład Tapicerski
111	Kościuszki	1	Dom murowany
112	Kościuszki	2	Budynek administracyjny Gazowni
113	Kościuszki	3	Dom murowany
114	Kościuszki	5	Dom murowany
115	Kościuszki	6	Zespół domu
116	Kościuszki	7	Dom murowany
117	Kościuszki	9	Dom mieszkalny
118	Kościuszki	20	Zespół domu
119	Krótką	1	Dom murowany
120	Krótką	3	Dom murowany
121	Krótką	4	Dom murowany
122	Młyńska	1	Dom murowany
123	Młyńska	2	Dom murowany
124	Młyńska	4	Dom murowany
125	Młyńska	5	Dom murowany
126	Młyńska	7/8	Dom murowany
127	Młyńska	10	Dom murowany
128	Młyńska	11	Dom murowany
129	Młyńska	12	Dom murowany
130	Młyńska	15	Dom murowany
131	Młyńska	16	Zespół Młyna

132	Młyńska	21	Dom murowany
133	Młyńska	22	Dom murowany
134	Młyńska	27	Dom murowany
135	Młyńska	32	Dom murowany
136	Nowy Rynek	2	Budynek murowany
137	Nowy Rynek	8	Dom murowany
138	Nowy Rynek	12	Dom murowany
139	Nowy Rynek	14	Dom murowany
140	Ogrodowa	3	Dom murowany
141	Ogrodowa	5	Dom murowany
142	Plac Wolności	1	Dom murowany
143	Plac Wolności	2	Dom murowany
144	Plac Wolności	3	Dom murowany
145	Plac Wolności	4	Dom murowany
146	Plac Wolności	5	Dom murowany
147	Plac Wolności	6	Dom murowany
148	Plac Wolności	7	Dom murowany
149	Plac Wolności	10	Dom murowany
150	Plac Wolności	11	Dom murowany
151	Plac Wolności	13	Dom murowany
152	Plac Wolności	14	Dom murowany
153	Plac Wolności	15	Dom murowany
154	Plac Wolności	16	Dom murowany
155	Plac Wolności	17	Dom murowany
156	Plac Wolności	18	Dom murowany
157	Plac Wolności	19	Dom murowany
158	Plac Wolności	20	Dom murowany
159	Plac Wolności	21	Dom murowany
160	Plac Wolności	22	Dom murowany
161	Plac Wolności	23	Dom murowany
162	Plac Wolności	21	Magazyn
163	Podgórna	7	Dom murowany
164	Polna	10	Dom murowany
165	Ratuszowa	1	Dom murowany
166	Ratuszowa	2	Dom murowany
167	Sienkiewicza	38	Dom murowany
168	Sienkiewicza	42	Dom murowany
169	Sienkiewicza	44	Dom murowany
170	Sienkiewicza	44 a	Dom murowany
171	Sienkiewicza	49	Dom murowany
172	Sienkiewicza	50	Dom murowany
173	Sienkiewicza	52	Dom murowany
174	Sienkiewicza	55	Dom murowany

175	Sienkiewicza	57	Dom murowany
176	Sienkiewicza	58	Dom murowany
177	Sienkiewicza	60	Dom murowany
178	Sienkiewicza	61	Dom murowany
179	Sienkiewicza	62	Dom murowany
180	Sienkiewicza	67	Dom murowany
181	Sienkiewicza	70	Dom murowany
182	Sienkiewicza	74	Dom murowany
183	Sienkiewicza	75	Dom murowany
184	Sienkiewicza	76	Dom murowany
185	Sienkiewicza	79	Dom murowany
186	Sienkiewicza	82	Dom murowany
187	Sienkiewicza	84	Dom murowany
188	Sienkiewicza	89	Dom murowany
189	Sienkiewicza	96	Dom murowany
190	Sienkiewicza	100	Dom murowany
191	Studzienne	2	Dom murowany
192	Studzienne	3	Dom murowany
193	Studzienne	7	Dom murowany
194	Studzienne	-	Magazyn murowany
195	Średnia	2	Dom murowany
196	Średnia	6	Dom murowany
197	Średnia	8	Dom murowany
198	Średnia	10	Dom murowany
199	Targowa	2	Dom murowany
200	Wojska Polskiego	4	Dom murowany
201	Wojska Polskiego	8	Dom murowany
202	Wojska Polskiego	11	Dom murowany
203	Wojska Polskiego	13	Dom murowany
204	Wojska Polskiego	14	Dom murowany
205	Wojska Polskiego	20	Zespół Szkoły
206	Wojska Polskiego	22	Sąd ob. Biblioteka Publiczna oraz Sąd Rejonowy w Tucholi
207	Wojska Polskiego	24	Dom murowany
208	Wojska Polskiego	28	Dom murowany
209	Wojska Polskiego	32	Dom murowany
210	Wojska Polskiego	34	Szkoła Podstawowa nr 1
211	Wojska Polskiego	23	Dom murowany
Skarpa			
212	Skarpa (w parku)	-	Kaplica murowana
213	Skarpa	-	Zespół dworski (dwór, park)
Świdwie			
214	Świdwie	5	Dom murowany
215	Świdwie	-	Szkoła murowana

Teklanowo			
216	Teklanowo	6	Dom murowany
217	Teklanowo	7	Dom murowany
218	Teklanowo	9	Dom murowany
219	Teklanowo	14	Zagroda (dwór, bud. gospodarczy)
220	Teklanowo	43	Dom murowany
Trzciany			
221	Trzciany	41	Dom murowany
222	Trzciany	-	Zespół dworski (dwór, park)
Wałdowo			
223	Wałdowo	16	Dom murowany
224	Wałdowo	17	Dom murowany
225	Wałdowo	59	Dom murowany
226	Wałdowo	68/69	Dom murowany
227	Wałdowo	69	Dom murowany
228	Wałdowo	70	Dom murowany
229	Wałdowo	82	Dom murowany
230	Wałdowo	100	Dom murowany
231	Wałdowo	101	Dom szachulcowy
232	Wałdowo	111	Dom murowany
233	Wałdowo	-	Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Mateusza
234	Wałdowo	-	Pocztą
235	Wałdowo	-	Gorzelnia
236	Wałdowo	-	Dom szachulcowy
Wałdówko			
237	Wałdówko	-	Zespół dworski
238	Wałdówko	-	Młyn murowany
Wilkowo			
239	Wilkowo	8	Dom murowany
240	Wilkowo	-	Kapliczka murowana
241	Wilkowo	-	Świetlica wiejska
242	Wilkowo	-	Zespół dworski (dwór, obora, chlewnia, park)
Wiśniewa			
243	Wiśniewa	14/15	Dom murowany
244	Wiśniewa	17	Dom murowany
245	Wiśniewa	21	Dom murowany
Wiśniewka			
246	Wiśniewka	7	Dom murowany
Włościbórz			
247	Włościbórz	6	Dom murowany
248	Włościbórz	11	Dom murowany
249	Włościbórz	22	Dom murowany
250	Włościbórz	31	Budynek gospodarczy murowany

251	Włóścibórz	36	Zespół młyna
252	Włóścibórz	50	Dom murowany
253	Włóścibórz	69	Karczma mur.-szach.
254	Włóścibórz	75	Dom murowany
255	Włóścibórz	-	Kościół Parafialny p.w. Św. Józefa
Wysoka Krajeńska			
256	Wysoka Krajeńska	9	Dom murowany
257	Wysoka Krajeńska	20	Zagroda
258	Wysoka Krajeńska	-	Szkoła murowana
Zalesie			
259	Zalesie	11	Dom z kuźnią murowany
260	Zalesie	19	Dom murowany
261	Zalesie	33	Chlew murowano - drewniany
262	Zalesie	38	Dom murowany
263	Zalesie	-	Zespół szkoły
264	Zalesie	-	Dwór murowany
Zboże			
265	Zboże	1	Dom murowany
266	Zboże	19	Obora murowana
267	Zboże	20	Zagroda (dom, obora ze stodołą)
268	Zboże	25	Zagroda (dom nr 25a, dom nr 25b, obora)
269	Zboże	34	Obora murowana
270	Zboże	35	Zagroda (dom, obora, chlew)
271	Zboże	-	Szkoła
272	Zboże (przy byłym zakładzie rolnym)	-	Zespół dworski (dwór, park)
273	Zboże	-	Dom murowany
274	Zboże	-	Zespół młyna

7.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Teren gminy Sępólno Krajeńskie leży w zasięgu 12 obszarów AZP. Wykaz stanowisk przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Wykaz stanowisk archeologicznych.

L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego
1	29-34/72	59	30-32/36	117	30-32/94
2	29-34/73	60	30-32/37	118	30-33/17
3	29-34/74	61	30-32/38	119	30-33/18
4	29-34/75	62	30-32/39	120	30-33/19
5	29-34/76	63	30-32/40	121	30-33/20
6	29-34/77	64	30-32/41	122	30-33/21
7	29-34/78	65	30-32/42	123	30-33/22
8	29-34/79	66	30-32/43	124	30-33/23
9	29-34/80	67	30-32/44	125	30-33/24
10	29-34/81	68	30-32/45	126	30-33/25
11	29-34/82	69	30-32/46	127	30-33/26
12	29-34/83	70	30-32/47	128	30-33/27
13	29-34/84	71	30-32/48	129	30-33/28
14	29-35/45	72	30-32/49	130	30-33/29
15	29-35/46	73	30-32/50	131	30-33/30
16	29-35/47	74	30-32/51	132	30-33/31
17	29-35/78	75	30-32/52	133	30-33/32
18	29-35/79	76	30-32/53	134	30-33/33
19	29-35/80	77	30-32/54	135	30-33/34
20	29-35/81	78	30-32/55	136	30-33/35
21	29-35/82	79	30-32/56	137	30-33/36
22	29-35/83	80	30-32/57	138	30-33/37
23	29-35/84	81	30-32/58	139	30-33/38
24	29-35/85	82	30-32/59	140	30-33/39
25	30-32/1	83	30-32/60	141	30-33/40
26	30-32/2	84	30-32/61	142	30-33/41
27	30-32/3	85	30-32/62	143	30-33/42
28	30-32/4	86	30-32/63	144	30-33/43
29	30-32/6	87	30-32/64	145	30-33/44
30	30-32/7	88	30-32/65	146	30-33/45
31	30-32/8	89	30-32/66	147	30-33/46
32	30-32/9	90	30-32/67	148	30-33/47
33	30-32/10	91	30-32/68	149	30-33/48
34	30-32/11	92	30-32/69	150	30-33/49
35	30-32/12	93	30-32/70	151	30-33/50
36	30-32/13	94	30-32/71	152	30-33/51
37	30-32/14	95	30-32/72	153	30-33/52
38	30-32/15	96	30-32/73	154	30-33/53
39	30-32/16	97	30-32/74	155	30-33/54
40	30-32/17	98	30-32/75	156	30-33/55
41	30-32/18	99	30-32/76	157	30-33/56
42	30-32/19	100	30-32/77	158	30-33/57
43	30-32/20	101	30-32/78	159	30-33/58
44	30-32/21	102	30-32/79	160	30-33/59
45	30-32/22	103	30-32/80	161	30-33/60
46	30-32/23	104	30-32/81	162	30-33/61
47	30-32/24	105	30-32/82	163	30-33/62
48	30-32/25	106	30-32/83	164	30-33/63
49	30-32/26	107	30-32/84	165	30-33/64
50	30-32/27	108	30-32/85	166	30-33/65
51	30-32/28	109	30-32/86	167	30-33/66
52	30-32/29	110	30-32/87	168	30-33/67
53	30-32/30	111	30-32/88	169	30-33/68
54	30-32/31	112	30-32/89	170	30-33/69
55	30-32/32	113	30-32/90	171	30-33/70
56	30-32/33	114	30-32/91	172	30-33/71
57	30-32/34	115	30-32/92	173	30-33/72
58	30-32/35	116	30-32/93	174	30-33/73

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
TOM I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego
175	30-33/74	235	30-33/139	295	30-34/43
176	30-33/75	236	30-33/140	296	30-34/44
177	30-33/76	237	30-33/142	297	30-34/45
178	30-33/77	238	30-33/143	298	30-34/46
179	30-33/78	239	30-33/144	299	30-34/47
180	30-33/79	240	30-33/144	300	30-34/48
181	30-33/80	241	30-33/145	301	30-34/49
182	30-33/81	242	30-33/146	302	30-34/50
183	30-33/82	243	30-33/147	303	30-34/51
184	30-33/83	244	30-33/148	304	30-34/52
185	30-33/84	245	30-33/149	305	30-34/53
186	30-33/85	246	30-33/150	306	30-34/54
187	30-33/86	247	30-33/152	307	30-34/55
188	30-33/87	248	30-33/153	308	30-34/56
189	30-33/88	249	30-33/154	309	30-34/57
190	30-33/89	250	30-33/155	310	30-35/31
191	30-33/90	251	30-33/156	311	30-35/32
192	30-33/91	252	30-33/157	312	30-35/35
193	30-33/94	253	30-34/1	313	30-35/36
194	30-33/95	254	30-34/2	314	30-35/37
195	30-33/97	255	30-34/3	315	30-35/38
196	30-33/99	256	30-34/4	316	30-35/39
197	30-33/100	257	30-34/5	317	30-35/41
198	30-33/101	258	30-34/6	318	30-35/42
199	30-33/102	259	30-34/7	319	30-35/43
200	30-33/103	260	30-34/8	320	30-35/44
201	30-33/104	261	30-34/9	321	30-35/45
202	30-33/105	262	30-34/10	322	30-35/46
203	30-33/106	263	30-34/11	323	30-35/47
204	30-33/107	264	30-34/12	324	30-35/48
205	30-33/108	265	30-34/13	325	31-31/1
206	30-33/109	266	30-34/14	326	31-31/2
207	30-33/110	267	30-34/15	327	31-32/1
208	30-33/111	268	30-34/16	328	31-32/2
209	30-33/112	269	30-34/17	329	31-32/3
210	30-33/113	270	30-34/18	330	31-32/4
211	30-33/115	271	30-34/19	331	31-32/5
212	30-33/116	272	30-34/21	332	31-32/6
213	30-33/117	273	30-34/22	333	31-32/7
214	30-33/118	274	30-34/23	334	31-32/9
215	30-33/119	275	30-34/24	335	31-32/10
216	30-33/120	276	30-34/25	336	31-32/11
217	30-33/121	277	30-34/26	337	31-32/12
218	30-33/122	278	30-34/27	338	31-32/13
219	30-33/123	279	30-34/28	339	31-32/14
220	30-33/124	280	30-34/29	340	31-32/15
221	30-33/125	281	30-34/29	341	31-32/16
222	30-33/126	282	30-34/30	342	31-32/17
223	30-33/127	283	30-34/31	343	31-32/18
224	30-33/128	284	30-34/32	344	31-32/19
225	30-33/129	285	30-34/33	345	31-32/20
226	30-33/130	286	30-34/34	346	31-32/21
227	30-33/131	287	30-34/35	347	31-32/22
228	30-33/132	288	30-34/36	348	31-32/23
229	30-33/133	289	30-34/37	349	31-32/24
230	30-33/134	290	30-34/38	350	31-32/25
231	30-33/135	291	30-34/39	351	31-32/26
232	30-33/136	292	30-34/40	352	31-32/27
233	30-33/137	293	30-34/41	353	31-32/28
234	30-33/138	294	30-34/42	354	31-32/29

L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego
355	31-32/30	415	31-32/90	475	31-33/61
356	31-32/31	416	31-32/91	476	31-33/62
357	31-32/32	417	31-33/1	477	31-33/63
358	31-32/33	418	31-33/2	478	31-33/64
359	31-32/34	419	31-33/5	479	31-33/65
360	31-32/35	420	31-33/6	480	31-33/66
361	31-32/36	421	31-33/7	481	31-33/67
362	31-32/37	422	31-33/8	482	31-33/68
363	31-32/38	423	31-33/9	483	31-33/69
364	31-32/39	424	31-33/9	484	31-33/70
365	31-32/40	425	31-33/10	485	31-33/71
366	31-32/41	426	31-33/10	486	31-33/72
367	31-32/42	427	31-33/11	487	31-33/73
368	31-32/43	428	31-33/12	488	31-33/74
369	31-32/44	429	31-33/13	489	31-33/75
370	31-32/45	430	31-33/14	490	31-33/76
371	31-32/46	431	31-33/15	491	31-33/77
372	31-32/47	432	31-33/16	492	31-33/78
373	31-32/48	433	31-33/17	493	31-33/79
374	31-32/49	434	31-33/18	494	31-33/80
375	31-32/50	435	31-33/19	495	31-33/81
376	31-32/51	436	31-33/20	496	31-33/82
377	31-32/52	437	31-33/21	497	31-33/83
378	31-32/53	438	31-33/22	498	31-33/84
379	31-32/54	439	31-33/23	499	31-33/85
380	31-32/55	440	31-33/24	500	31-33/86
381	31-32/56	441	31-33/25	501	31-33/87
382	31-32/57	442	31-33/26	502	31-33/88
383	31-32/58	443	31-33/27	503	31-33/89
384	31-32/59	444	31-33/28	504	31-33/90
385	31-32/60	445	31-33/29	505	31-33/91
386	31-32/61	446	31-33/30	506	31-33/92
387	31-32/62	447	31-33/31	507	31-33/93
388	31-32/63	448	31-33/32	508	31-33/94
389	31-32/64	449	31-33/33	509	31-33/95
390	31-32/65	450	31-33/34	510	31-33/96
391	31-32/66	451	31-33/35	511	31-33/97
392	31-32/67	452	31-33/36	512	31-33/98
393	31-32/68	453	31-33/37	513	31-33/99
394	31-32/69	454	31-33/38	514	31-33/100
395	31-32/70	455	31-33/39	515	31-33/101
396	31-32/71	456	31-33/40	516	31-33/102
397	31-32/72	457	31-33/41	517	31-33/103
398	31-32/73	458	31-33/42	518	31-33/104
399	31-32/74	459	31-33/43	519	31-33/105
400	31-32/75	460	31-33/44	520	31-33/106
401	31-32/76	461	31-33/45	521	31-33/107
402	31-32/77	462	31-33/46	522	31-33/109
403	31-32/78	463	31-33/47	523	31-33/110
404	31-32/79	464	31-33/48	524	31-33/111
405	31-32/80	465	31-33/49	525	31-33/112
406	31-32/81	466	31-33/50	526	31-33/113
407	31-32/82	467	31-33/51	527	31-33/114
408	31-32/83	468	31-33/52	528	31-33/121
409	31-32/84	469	31-33/53	529	31-33/122
410	31-32/85	470	31-33/56	530	31-33/123
411	31-32/86	471	31-33/57	531	31-33/123
412	31-32/87	472	31-33/58	532	31-33/124
413	31-32/88	473	31-33/59	533	31-33/125
414	31-32/89	474	31-33/60	534	31-33/126

L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego	L.p.	nr stanowiska archeologicznego
535	31-33/127	576	31-34/27	616	31-34/67
536	31-33/129	577	31-34/28	617	31-34/68
537	31-33/130	578	31-34/29	618	31-35/2
538	31-33/131	579	31-34/30	619	31-35/3
539	31-33/132	580	31-34/31	620	31-35/4
540	31-33/133	581	31-34/32	621	31-35/5
541	31-33/134	582	31-34/33	622	31-35/6
542	31-33/134	583	31-34/34	623	31-35/7
543	31-33/135	584	31-34/35	624	31-35/8
544	31-33/137	585	31-34/36	625	31-35/9
545	31-33/138	586	31-34/37	626	31-35/10
546	31-33/139	587	31-34/38	627	31-35/11
547	31-33/140	588	31-34/39	628	31-35/12
548	31-33/142	589	31-34/40	629	31-35/13
549	31-33/143	590	31-34/41	630	31-35/157
550	31-34/1	591	31-34/42	631	31-35/158
551	31-34/2	592	31-34/43	632	32-33/60
552	31-34/3	593	31-34/44	633	32-33/61
553	31-34/4	594	31-34/45	634	32-33/62
554	31-34/5	595	31-34/46	635	32-33/63
555	31-34/6	596	31-34/47	636	32-33/64
556	31-34/7	597	31-34/48	637	32-33/65
557	31-34/8	598	31-34/49	638	32-33/66
558	31-34/9	599	31-34/50	639	32-33/67
559	31-34/10	600	31-34/51	640	32-33/68
560	31-34/11	601	31-34/52	641	32-33/69
561	31-34/12	602	31-34/53	642	32-33/70
562	31-34/13	603	31-34/54	643	32-33/71
563	31-34/14	604	31-34/55	644	32-33/72
564	31-34/15	605	31-34/56	645	32-33/73
565	31-34/16	606	31-34/57	646	32-33/79
566	31-34/17	607	31-34/58	647	32-33/80
567	31-34/18	608	31-34/59	648	32-33/81
568	31-34/19	609	31-34/60	649	32-33/82
569	31-34/20	610	31-34/62	650	32-33/83
570	31-34/21	611	31-34/63	651	32-33/84
571	31-34/22	612	31-34/64	652	32-33/85
572	31-34/23	613	31-34/64	653	32-33/87
573	31-34/24	614	31-34/65	654	32-33/88
574	31-34/25	615	31-34/66	655	32-33/89
575	31-34/26				

7.4. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

W związku z utratą mocy prawnej planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego, zalecenia i postulaty konserwatorskie odniesione do wyznaczonych w tym planie stref ochrony konserwatorskiej przestały obowiązywać.

Strefy konserwatorskie wyznaczono w obowiązujących na terenie gminy miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe strefy konserwatorskie na terenie gminy:

- strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej "A":
 - układ urbanistyczny,
 - kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja;
- strefy ochrony konserwatorskiej "B":
 - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki przy ul. Tucholskiej,
 - cmentarz ewangelicko-augsburski (nieczynny),

- cmentarz żydowski, zniszczony przez Niemców w okresie II wojny światowej.
- strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu i ekspozycji;
- inne strefy ochrony konserwatorskiej wskazane na Rysunku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pt.: Kierunki zagospodarowania przestrzennego – planowana struktura funkcjonalno-przestrzenna.

ROZDZIAŁ VIII

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

8.1. LUDNOŚĆ GMINY

Według danych GUS za rok 2016, liczba mieszkańców gminy ogółem wynosi (stan wg faktycznego miejsca zamieszkania, w dniu 31 XII 2016 r.) 15965 osób. W 2016 r. część miejska liczyła 9265 osób i obejmowała 58,03 % ludności ogółem.

Tabela 48. Ludność gminy Sępólno Krajeńskie według faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2008 - 2016, źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, czerwiec 2017 r.

ROK	WIEŚ	MIASTO	RAZEM
2008	6 736	9 207	15 943
2009	6 780	9 149	15 929
2010	6 828	9 340	16 168
2011	6 807	9 312	16 119
2012	6 823	9 287	16 110
2013	6 743	9 368	16 111
2014	6 726	9 361	16 087
2015	6 749	9 304	16 053
2016	6 700	9 265	15 965

Tabela 49. Ludność gminy i miasta Sępólno Krajeńskie według faktycznego miejsca zamieszkania na tle województwa, powiatu oraz sąsiadujących gmin w latach 2008 - 2016, źródło: opracowane na podstawie Bank Danych Regionalnych, GUS czerwiec 2017 r.

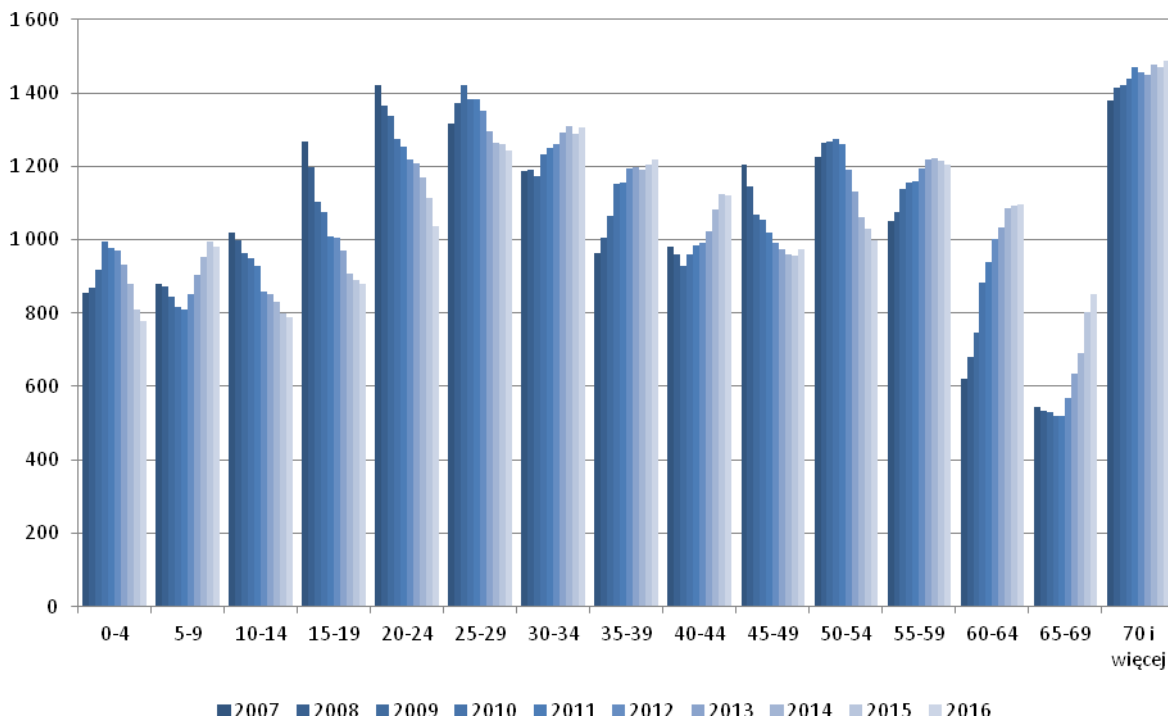
JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
województwo kujawsko-pomorskie	2 067 918	2 069 083	2 098 711	2 098 370	2 096 404	2 092 564	2 089 992	2 086 210	2 083 927
powiat sępoleński	41 059	41 045	41 719	41 683	41 689	41 636	41 542	41 501	41 392
gmina Debrno (gmina wiejsko-miejska)	9 436	9 442	9 377	9 354	9 301	9 272	9 210	9 208	9 178
gmina Kęsowo (gmina wiejska)	4 409	4 416	4 488	4 487	4 495	4 451	4 440	4 449	4 450
gmina Gostycyn (gmina wiejska)	5 207	5 188	5 264	5 270	5 264	5 219	5 233	5 218	5 232
gmina Więcbork (gmina miejsko-wiejska)	13 135	13 099	13 379	13 360	13 384	13 351	13 372	13 357	13 359
gmina Sośno (gmina wiejska)	5 117	5 117	5 147	5 173	5 165	5 146	5 079	5 074	5 050
gmina Kamień Krajeński (gmina wiejsko-miejska)	6 864	6 900	7 025	7 031	7 030	7 028	7 004	7 017	7 018
gmina Lipka (gmina wiejska)	5 551	5 554	5 669	5 664	5 673	5 658	5 638	5 617	5 609
gmina Sępólno Krajeńskie	15 943	15 929	16 168	16 119	16 110	16 111	16 087	16 053	15 965
gmina Sępólno Krajeńskie - miasto	9 207	9 149	9 340	9 312	9 287	9 368	9 361	9 304	9 265
gmina Sępólno Krajeńskie - obszar wiejski	6 736	6 780	6 828	6 807	6 823	6 743	6 726	6 749	6 700

Do 2010 roku zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich liczba ludności gminy zwiększała się, zwłaszcza na terenach wiejskich. Znaczący przyrost ilości mieszkańców gminy wystąpił przede wszystkim na przełomie roku 2009 oraz 2010. Od roku 2011 można zauważyć nieznaczny aczkolwiek stały spadek liczby ludności Sępólna Krajeńskiego. Liczba ludności w ostatnich latach oscyluje wokół poziomu około 16 tys. mieszkańców. Sytuacja ta odzwierciedla również trend występujący w powiecie sępoleńskim oraz województwie kujawsko-pomorskim, gdzie również do 2010 roku liczba ludności rosła, a od 2010 roku stale się zmniejsza.

Liczba mieszkańców większości gmin sąsiednich do roku 2010 również zwiększała się - zwłaszcza na przełomie rok 2009 i 2010. Od roku 2010 trendy sąsiadujących gmin nie są wyraźne: część z gmin odnotowuje nieznaczny wzrost, część spadek liczby mieszkańców, ale nie są to znaczące zmiany na przełomie ostatnich lat.

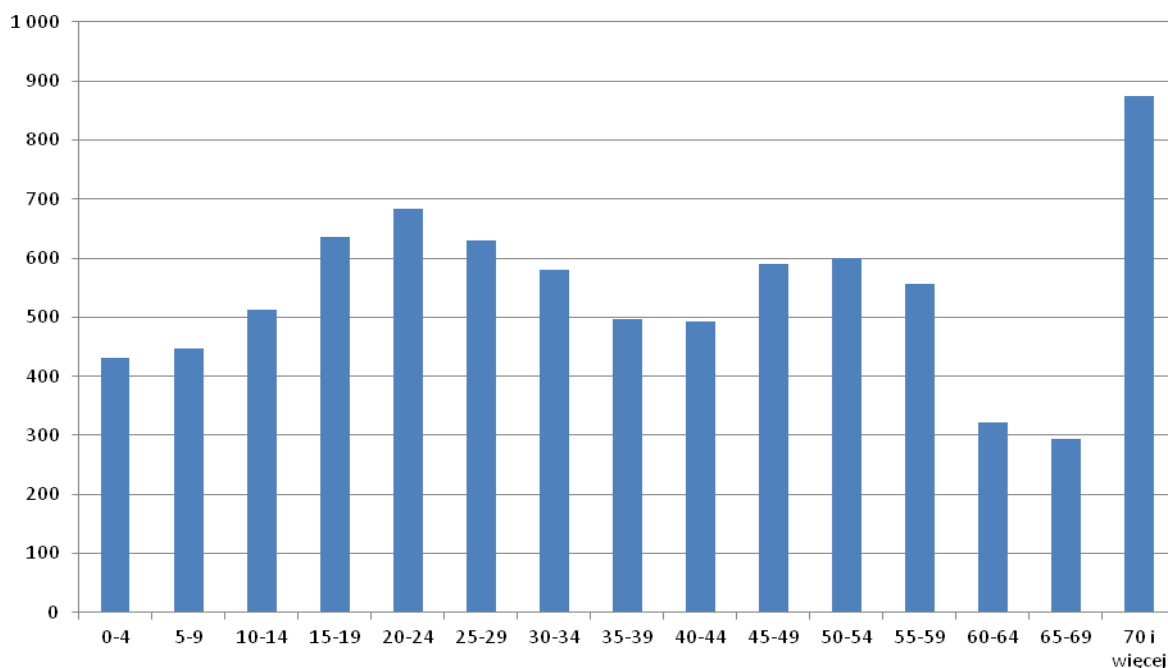
Tabela 50. Struktura wieku ludności w latach 2007 - 2016 r. – ogółem, źródło: opracowane na podstawie Bank Danych Regionalnych, GUS czerwiec 2017 r.

GRUPA WIEKOWA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0 – 4	855	868	917	995	979	971	931	881	808	779
5 – 9	879	873	846	815	809	852	904	952	996	980
10 – 14	1 018	998	962	948	929	859	852	831	800	790
15 – 19	1 268	1 197	1 105	1 076	1 008	1 007	971	909	890	878
20 – 24	1 422	1 367	1 337	1 275	1 252	1 220	1 207	1 168	1 114	1 036
25 – 29	1 316	1 372	1 421	1 384	1 382	1 352	1 294	1 265	1 261	1 242
30 – 34	1 187	1 189	1 174	1 234	1 250	1 262	1 292	1 310	1 288	1 305
35 – 39	965	1 006	1 066	1 153	1 156	1 195	1 196	1 190	1 204	1 219
40 – 44	980	960	929	959	986	990	1 023	1 082	1 125	1 122
45 – 49	1 205	1 145	1 067	1 054	1 019	990	973	959	955	974
50 – 54	1 226	1 264	1 268	1 275	1 262	1 190	1 132	1 061	1 029	998
55 – 59	1 052	1 075	1 138	1 157	1 159	1 194	1 218	1 221	1 216	1 206
60 – 64	622	680	747	884	938	1 003	1 034	1 087	1 093	1 095
65 – 69	544	535	530	521	520	570	634	692	802	852
70 i więcej	1 378	1 414	1 422	1 438	1 470	1 455	1 450	1 479	1 472	1 489

Wykres 1. Struktura wieku ludności miasta i gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2007-2017 – ogółem, źródło: opracowane na podstawie Bank Danych Regionalnych, GUS czerwiec 2017 r.

W ostatnich latach zdecydowanie wzrasta liczba mieszkańców w wieku powyżej 55 lat, zwłaszcza grupa wiekowa 60-64 oraz 65-69 odnotowuje silny wzrost. tendencja wzrostowa dotyczy również grup wiekowych z przedziału 30-44 jednak nie jest to tak wyraźny skok jak we wcześniej wspomnianych grupach. Niepokojący jest również spadek liczby mieszkańców w wieku do 4 lat i 10-29 lat.

Wykres 2. Struktura wieku ludności miasta i gminy Sępólno Krajeńskie w 2016 roku – ogółem, źródło: opracowane na podstawie Bank Danych Regionalnych, GUS czerwiec 2017 r.

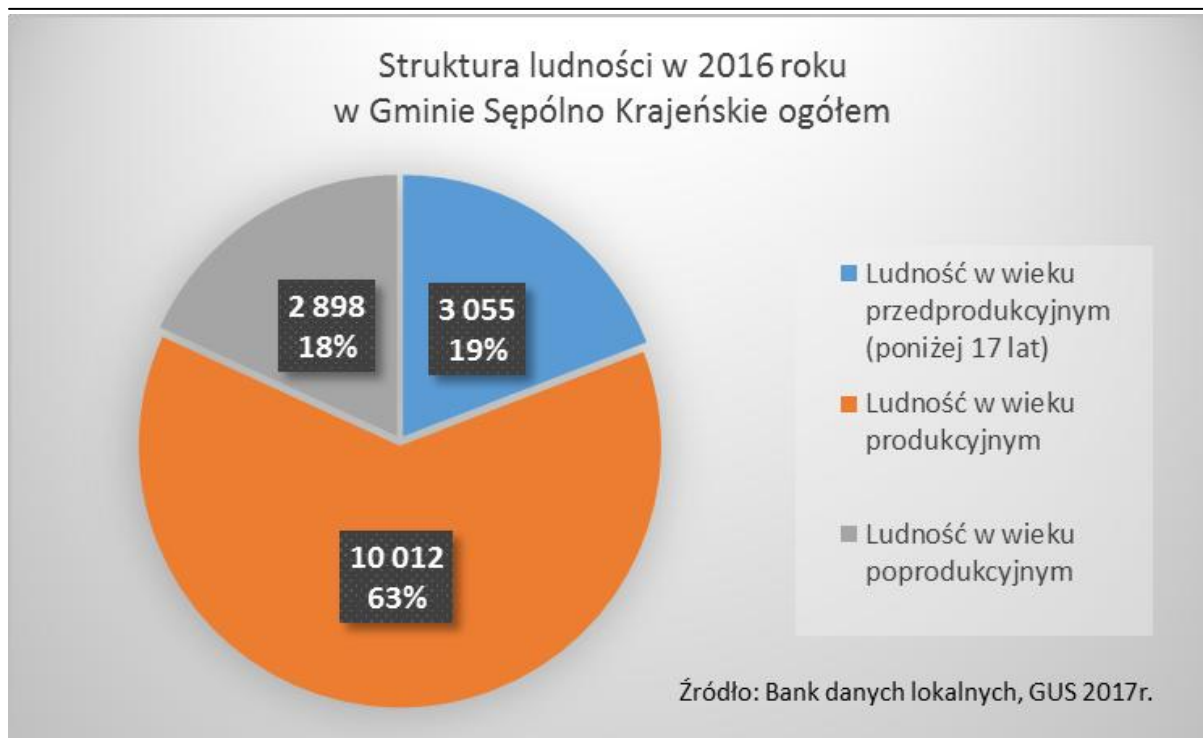
Gęstość zaludnienia całej gminy (70 osób/km²) jest o wiele niższa niż przeciętna dla województwa zachodniopomorskiego (116 osób/km²), ale nieznacznie niższa niż dla powiatu sępoleńskiego (52 osób/km²). Wiąże się to z bardzo niskim stopniem zurbanizowania gminy (GUS 2017). Mimo, iż większość ludności gminy mieszka na terenach wiejskich (68,03%), z racji dużego rozproszenia zabudowy oraz dużej powierzchni sołectw, na tych terenach gęstość zaludnienia spada do 30 osób/km². W mieście wskaźnik ten wzrasta aż do 1415 osób/km². Z tego powodu Sępólno Krajeńskie ma najwyższy współczynnik gęstości zaludnienia w stosunku do gmin sąsiadujących, ale biorąc pod uwagę jedynie obszar wiejski jest on mniej zurbanizowany niż sąsiadujące gminy wiejskie (w obrębach wiejskich gęstość zaludnienia wynosi 30 osób/km²).

Zmiany poziomu zaludnienia uzależnione są od ruchu naturalnego (czyli bilansu zgonów i urodzeń) oraz od salda migracji stałych ludności. Łączny wynik tych procesów stanowi przyrost rzeczywisty liczby ludności gminy (dodatni lub ujemny). Gmina wyróżnia się minimalnie ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego (zarówno na wsi jak i w mieście): -0,1‰. Do 2014 wskaźnik ten był zawsze dodatni i znajdował się w przedziale od 0,9 do 5,7‰ (średni przyrost z lat 2007-2014 wyniósł 2,83‰). Obecna wartość jest nieznacznie wyższa w stosunku do wskaźnika dla województwa kujawsko-pomorskiego (-0,3‰) oraz dla powiatu sępoleńskiego (-0,03‰).

Tabela 51. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w latach 2008 - 2016 – ogółem, źródło: opracowane na podstawie Bank Danych Regionalnych, GUS czerwiec 2017 r.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM (PONIŻEJ 17 LAT)										
ogółem	3 488	3 399	3 323	3 361	3 317	3 273	3 238	3 192	3 112	3 055
mężczyźni	1 728	1 684	1 656	1 669	1 633	1 619	1 614	1 598	1 564	1 541
kobiety	1 760	1 715	1 667	1 692	1 684	1 654	1 624	1 594	1 548	1 514
LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM										
ogółem	10 186	10 235	10 263	10 388	10 319	10 283	10 257	10 163	10 109	10 012
mężczyźni	5 288	5 344	5 374	5 474	5 454	5 429	5 416	5 381	5 347	5 306
kobiety	4 898	4 891	4 889	4 914	4 865	4 854	4 841	4 782	4 762	4 706
LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM										
ogółem	2 243	2 309	2 343	2 419	2 483	2 554	2 616	2 732	2 832	2 898
mężczyźni	753	762	757	762	790	815	833	869	917	949
kobiety	1 490	1 547	1 586	1 657	1 693	1 739	1 783	1 863	1 915	1 949

Udział ludności w wieku produkcyjnym w gminie Sępólno Krajeńskie wzrastał do 2010 roku, po czym zaczął spadać. W 2016 roku wyniósł 63% (10 012 osób) i był nieco wyższy od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego, która wyniosła 62% (1 295 789 osób).

Wykres 3. Struktura wieku ludności w 2015, Gmina Sępólno Krajeńskie ogółem.
Źródło: Opracowanie własne.

Zmiany poziomu zaludnienia uzależnione są od ruchu naturalnego (czyli bilansu zgonów i urodzeń) oraz od salda migracji stałych ludności. Łączny wynik tych procesów stanowi przyrost rzeczywisty liczby ludności gminy (dodatni lub ujemny).

W gminie występuje ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący -0,13 ‰ (dane na 2016 rok). Jest to lepszy wynik w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie wskaźnik ten wyniósł -0,33 ‰. Porównując przyrost naturalny na wsi i w mieście można zauważyć, że gmina również wypada dość dobrze w stosunku do całego województwa (-0,9 ‰ w mieście oraz 0,43 ‰ na wsi w stosunku do -1,1 ‰ w miastach i 0,8 ‰ na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego).

Tabela 52. Przyrost rzeczywisty liczby ludności gminy Sępólno Krajeńskie (2007 – 2016) – obszar wiejski.

Rok	Ruch naturalny			Migracje			Przyrost rzeczywistej liczby ludności
	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji	
2007	105	53	52	96	125	-29	23
2008	107	54	53	101	104	-3	50
2009	90	48	42	70	93	-23	19
2010	97	52	45	103	84	19	64
2011	82	73	9	71	101	-30	-21
2012	86	61	25	102	81	21	46
2013	83	66	17	79	104	-25	-8
2014	81	48	33	76	133	-57	-24
2015	58	52	6	-	-	-	-
2016	67	63	4	64	91	-27	-23

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 53. Przyrost rzeczywisty liczby ludności miasta Sępólno Krajeńskie (2007 – 2016).

Rok	Ruch naturalny			Migracje			Przyrost rzeczywistej liczby ludności
	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji	
2007	64	77	-13	120	148	-28	-41
2008	90	71	19	90	146	-56	-37
2009	128	78	50	81	118	-37	13
2010	93	76	17	70	134	-64	-47
2011	82	76	6	77	111	-34	-28
2012	83	90	-7	100	134	-34	-41
2013	95	85	10	98	128	-30	-20
2014	78	71	7	117	126	-9	-2
2015	72	80	-8	-	-	-	-
2016	77	83	-6	80	126	-46	-52

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 54. Przyrost rzeczywisty liczby ludności miasta i gminy Sępólno Krajeńskie (2007 – 2016) – ogółem (miasto oraz obszar wiejski).

Rok	Ruch naturalny			Migracje			Przyrost rzeczywistej liczby ludności
	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji	
2007	169	130	39	216	273	-57	-18
2008	197	125	72	191	250	-59	13
2009	218	126	92	151	211	-60	32
2010	190	128	62	173	218	-45	17
2011	164	149	15	148	212	-64	-49
2012	169	151	18	202	215	-13	5
2013	178	151	27	177	232	-55	-28
2014	159	119	40	193	259	-66	-26
2015	130	132	-2	-	-	-	-
2016	144	146	-2	144	217	-73	-75

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Jak pokazuje analiza ruchu naturalnego oraz migracji ludności Sępólna Krajeńskiego – nie można zaobserwować stałych tendencji zmian przyrostu rzeczywistego liczby ludności. W saldzie migracji gminy od 2013 roku zauważalna jest tendencja spadkowa. Przyrost naturalny wzrastał od 2012 do 2014 roku, natomiast w 2015 roku znacząco spadł, zarówno w mieście jak i na wsi. Można zauważyć, że niski przyrost rzeczywisty spowodowany był w większym stopniu odpływem ludności, niż ujemnym przyrostem naturalnym.

8.2. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Gmina Sępólno Krajeńskie nie jest objęta najnowszą prognozą demograficzną sporządzoną przez GUS w 2014 roku (prognozę tą sporządzono dla miast powyżej 50 tys. mieszkańców oraz dla powiatów). Przybliżone tendencje demograficzne dla Sępólna Krajeńskiego można odczytać z prognozy sporządzonej dla powiatu sępoleńskiego, która sporządzona jest w podziale na miasto i wieś. Szersze odzwierciedlenie tendencji demograficznych występujących w obszarze pokazuje zestawienie prognoz demograficznych dla powiatów sąsiednich.

Tabela 55. Prognoza demograficzna dla powiatu sępoleńskiego oraz powiatów sąsiednich na lata 2020, 2025, 2030, 2035, 2040.

	ogółem	mężczyźni	kobiety	miasto	wieś
Powiat sępoleński:					
prognoza na rok 2020	41 085	20 433	20 652	17 263	23 822
prognoza na rok 2025	40 584	20 145	20 439	16 899	23 685
prognoza na rok 2030	39 945	19 781	20 164	16 480	23 465
prognoza na rok 2035	39 135	19 332	19 803	15 997	23 138
prognoza na rok 2040	38 180	18 828	19 352	15 447	22 733
Powiat m. Bydgoszcz:					
prognoza na rok 2020	343750	161156	182594	343750	0
prognoza na rok 2025	331714	155233	176481	331714	0
prognoza na rok 2030	318561	148868	169693	318561	0
prognoza na rok 2035	304421	142212	162209	304421	0
prognoza na rok 2040	289980	135683	154297	289980	0
Powiat bydgoski:					
prognoza na rok 2020	119943	59155	60788	27618	92325
prognoza na rok 2025	125927	61972	63955	27774	98153
prognoza na rok 2030	131116	64394	66722	27735	103381
prognoza na rok 2035	135563	66461	69102	27569	107994
prognoza na rok 2040	139509	68325	71184	27321	112188
Powiat nakielski:					
prognoza na rok 2020	86801	43097	43704	37224	49577
prognoza na rok 2025	86301	42881	43420	36560	49741
prognoza na rok 2030	85351	42420	42931	35750	49601
prognoza na rok 2035	83934	41734	42200	34798	49136
prognoza na rok 2040	82146	40891	41255	33729	48417
powiat tucholski:					
prognoza na rok 2020	48139	24027	24112	13565	34574
prognoza na rok 2025	47898	23890	24008	13239	34659
prognoza na rok 2030	47440	23626	23814	12871	34569
prognoza na rok 2035	46727	23238	23489	12465	34262
prognoza na rok 2040	45767	22752	23015	12015	33752

powiat chojnicki:					
prognoza na rok 2020	96758	47758	49000	54440	42318
prognoza na rok 2025	96825	47779	49046	53627	43198
prognoza na rok 2030	96490	47590	48900	52624	43866
prognoza na rok 2035	95729	47192	48537	51438	44291
prognoza na rok 2040	94579	46628	47951	50059	44520
powiat człuchowski:					
prognoza na rok 2020	55949	27689	28260	24713	31236
prognoza na rok 2025	54788	27094	27694	23855	30933
prognoza na rok 2030	53343	26343	27000	22871	30472
prognoza na rok 2035	51576	25441	26135	21756	29820
prognoza na rok 2040	49507	24421	25086	20502	29005
powiat pilski:					
prognoza na rok 2020	136501	66789	69712	87031	49470
prognoza na rok 2025	134594	65811	68783	84836	49758
prognoza na rok 2030	131979	64459	67520	82225	49754
prognoza na rok 2035	128664	62801	65863	79224	49440
prognoza na rok 2040	124788	60958	63830	75892	48896
powiat złotowski:					
prognoza na rok 2020	69171	34360	34811	34141	35030
prognoza na rok 2025	68330	33935	34395	33344	34986
prognoza na rok 2030	67176	33324	33852	32415	34761
prognoza na rok 2035	65677	32550	33127	31366	34311
prognoza na rok 2040	63865	31658	32207	30199	33666

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Ogólna tendencja demograficzna w powiecie sępoleńskim utrzymuje niewielki trend spadkowy. Nie przewiduje się drastycznych zmian w liczbie ludności, przewidziane są natomiast spadki ogólnej liczby ludności na poziomie kilkuset osób w poszczególnych latach. Prognozuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców zarówno miasta jak i wsi. Prognozuje się również, że liczba osób poszczególnych płci będzie zachowywać dość wyrównany poziom, z niewiele większym spadkiem liczby mężczyzn. Liczba kobiet wg danych przedstawionych w prognozie w 2035 roku powinna kształtować się na poziomie o około 2,4 % wyższym niż mężczyzn.

Kierunki spadkowe o różnym nasyceniu widoczne są również w innych powiatach w sąsiedztwie. Porównanie do innych powiatów wskazuje, że tendencje spadkowe dla powiatu sępoleńskiego są stosunkowo małe na tle pokazanych przykładów innych powiatów. Wyjątek stanowi powiat bydgoski, w którym przewiduje się wzrost ludności, szczególnie mocny w obszarze wsi. W całym obszarze zaznacza się również widoczna tendencja mniejszego spadku ludności na obszarach wsi niż w miastach w poszczególnych powiatach.

W sierpniu 2017 r. GUS opublikował eksperymentalne opracowanie Prognozy ludności dla gmin na lata 2017-2030, wykonane na podstawie założeń Prognoz dla powiatów opublikowanych w 2014r. Przewidywane tendencje demograficzne dla Gminy Sępólno-Krajeńskie pokrywają się z

przewidywanymi kierunkami, które były wynikiem prognoz dla powiatu z 2014r. W nowym ujęciu dla Gminy Sępólno-Krajeńskie ponownie zaznacza się niewielka tendencja spadkowa ludności. Utrzymanie założeń prognozy demograficznej z 2014 r. widoczne jest w prognozach dla wszystkich gmin w powiecie sępoleńskim.

Tabela 56. Prognoza demograficzna dla gmin powiatu sępoleńskiego na lata 2020, 2025, 2030.

	ogółem	mężczyźni	kobiety
Gmina Sępólno Krajeńskie:			
prognoza na rok 2020	15 807	7 701	8 106
prognoza na rok 2025	15 609	7 563	8 046
prognoza na rok 2030	15 419	7 444	7 975
Gmina Kamień Krajeński:			
prognoza na rok 2020	6 977	3 517	3 460
prognoza na rok 2025	6 958	3 505	3 453
prognoza na rok 2030	6 942	3 478	3 464
Gmina Sośno:			
prognoza na rok 2020	4 948	4 841	4 718
prognoza na rok 2025	2 549	2 468	2 387
prognoza na rok 2030	2 399	2 373	2 331
Gmina Więcbork:			
prognoza na rok 2020	13 244	13 106	13 000
prognoza na rok 2025	6 576	6 486	6 428
prognoza na rok 2030	6 668	6 620	6 572

8.1. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

8.1.1. Oświata i wychowanie

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W gminie Sępólno Krajeńskie są aktualnie 2 przedszkola gminne usytuowane w Sępólnie Krajeńskim. Wychowanie przedszkolne dla dzieci z terenów wiejskich zapewnione jest dzięki oddziałom przedszkolnym działającym przy pięciu szkołach podstawowych. Jako uzupełnienie brakujących przedszkoli, w trzech wsiach: Iłowo, Komierowo oraz Niechorz, zlokalizowane są ośrodki przedszkolne. Działają one w świetlicach wiejskich we współpracy z fundacją Jana Amosa Komeńskiego w ramach programu: „Gdy nie ma przedszkoli” i zapewniają opiekę dla dzieci w wieku 3-5 lat.

Według danych GUS, w 2014 roku w gminie Sępólno Krajeńskie było 699 dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat), a do przedszkoli uczęszczało 438 dzieci, czyli 62,7 % ogółu.

Tabela 56. Przedszkola Publiczne w gminie Sępólno Krajeńskie.

Lp.	Nazwa Placówki
1.	Gminne Przedszkole nr 1 w Sępólnie Krajeńskim z Oddziałami Integracyjnymi
2.	Gminne Przedszkole nr 2 "Bajka" w Sępólnie Krajeńskim
3.	Oddziały przedszkolne przy Zespole Szkół nr 1 w Sępólnie Krajeńskim
4.	Oddział Przedszkolny przy SP nr 3 w Zespole Szkół nr 3 w Sępólnie Krajeńskim
5.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Wałdowie
6.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Zalesiu
7.	Oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej w Wiśniewie

Tabela 57. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat), w latach 2012-2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem	800	819	699	756	715
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	449	451	438	-	-
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	56,1 %	55,1 %	62,7 %	-	-

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

SKOLNICTWO PODSTAWOWE

W gminie Sępólno Krajeńskie znajduje się 8 szkół podstawowych, w tym jedna szkoła specjalna (według danych GUS na 2015 rok). Kształciło się w nich, w 2014 roku łącznie 1037 uczniów, z czego 38 osób w szkole specjalnej i 999 w pozostałych szkołach. W 2015 roku do 8 placówek uczęszczało już 1166 uczniów.

Ilość placówek oświatowych zapewniających kształcenie na poziomie podstawowym pozostaje taka sama względem danych z 2007 roku, które umieszczone zostały w dotychczas obowiązującym SUIKZP, wówczas liczba uczniów kształtowała się na podobnym poziomie co obecnie.

Szkoły Podstawowe w gminie Sępólno Krajeńskie:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Zespole Szkół nr 1 w Sępólnie Krajeńskim,
2. Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 w Sępólnie Krajeńskim,
3. Szkoła Podstawowa nr 3 im. mjr. Henryka Sucharskiego w Zespole Szkół nr 3 w Sępólnie Krajeńskim,
4. Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Prymasa Tysiąclecia - Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Lutowie,
5. Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Królowej Jadwigi w Wałdowie,
6. Szkoła Podstawowa w Zbożu,
7. Szkoła Podstawowa w Zalesiu,
8. Szkoła Podstawowa w Wiśniewie.

Tabela 58. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Sępólno Krajeńskie, w latach 2011-2015.

Rodzaj placówki	2011	2012	2013	2014	2015
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	965	964	972	999	1 125
Szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	46	44	41	38	41

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

SKOLNICTWO PONADPODSTAWOWE

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie znajdują się łącznie 3 placówki oświatowe skupiające szkoły ponadpodstawowe. Wszystkie wymienione poniżej placówki zlokalizowane są w Sępólnie Krajeńskim.

Szkoły ponadpodstawowe w Sępólnie Krajeńskim:

1. ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM
 - Technikum (technik budownictwa, technik drogownictwa, technik pojazdów samochodowych, technik mechanik, technik geodeta, technik obsługi turystycznej)
 - Szkoła Branżowa I Stopnia (dawna Zasadnicza Szkoła Zawodowa)
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
 - Policealna Szkoła Zawodowa
2. LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE im. T. KOTARBIŃSKIEGO W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM
3. Szkoła przysposabiająca do pracy w ZESPOLE SZKÓŁ SPECJALNYCH nr 2 W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM

Tabela 59. Liczba uczniów i absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych (ogółem) w gminie Sępólno Krajeńskie, w latach 2011-2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
Uczniowie	724	657	635	597	554
Absolwenci	268	215	210	168	175

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Oprócz placówek oświatowych, w ramach działalności oświatowej i wychowawczej, działają również:

- poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Sępólnie Krajeńskim,
- Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim,
- Świetlica Terapeutyczna w Sępólnie Krajeńskim,
- Klub Dziecięcy w Centrum Małego Dziecka i Rodziny,
- Żłobek w Centrum Małego Dziecka i Rodziny.

8.1.2. Kultura

Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim

CKiS jest jednostką organizacyjną gminy oraz Gminną Instytucją Kultury. *„Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim realizuje zadania na rzecz środowisk gminnych w zakresie inicjowania i wspomagania amatorskiego ruchu artystycznego, doradztwa metodycznego, szkoleń specjalistycznych, edukacji kulturalnej, diagnozowania potrzeb kulturalnych w celu umożliwienia społeczeństwu twórczego i aktywnego uczestnictwa w kulturze.”¹⁴*

W skład CKiS wchodzi:

- Centrum Kultury i Sztuki z siedzibą w Sępólnie Krajeńskim,
- Filie CKiS: Wiejskie Ośrodki Kultury w Lutowie i Wałdowie,
- Świetlice Wiejskie: Dziechowo, Iłowo, Jazdowo, Kawle, Komierowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trzciany, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniewka, Włóścibórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Sikorz oraz świetlica OSP Sępólno Krajeńskie.
- Alternatywne Ośrodki Edukacji Przedszkolnej w Lutowie, Piasecznie, Włóściborzu, Komierowie, Skarpie oraz Wałdowie.

W strukturze CKiS działają:

- Akademia Malucha „BAJKOLANDIA”,
- Sekcje muzyczne (Młodzieżowe i Dziecięce Studio Piosenki, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Nauka gry na gitarze),
- Sekcje taneczne (Studio Tańca „STYL”, Cheerleaderki, TANGO MILONGA- TANECZNY KLUB SENIORA, Taniec towarzyski),
- Sekcje plastyczne (Pracownia Ceramiki i Sztuki Użytkowej, Twórcze Łapki),
- Grupa fotograficzna,
- Grupa teatralna.

Oprócz tego CKiS w Sępólnie Krajeńskim oferuje różnego typu warsztaty, zajęcia i spotkania cykliczne dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Oferta usługowa CKiS obejmuje również organizację urodzin dla dzieci, wynajem sal na konferencje, seminaria, spotkania, wystawy, bankiety czy wesela.

CKiS zajmuje się ponadto prowadzeniem kalendarza imprez gminnych, w którym zamieszczane są informacje o imprezach, zawodach, piknikach czy innych wydarzeniach. W gminie organizowanych jest wiele cyklicznych imprez kulturalnych, m. in.:

- Złot Pojazdów Zabytkowych,
- Dni Sępólna Krajeńskiego,
- Jarmark św. Wawrzyńca,
- Muzyczne Podróże po Świecie.

Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim

¹⁴ <http://www.ckissepolno.com.pl/PoznajCKiS>

Biblioteka publiczna w Sępólnie Krajeńskim jest jednostką organizacyjną gminy. Biblioteka oprócz wypożyczania książek prowadzi działalność upowszechniającą książkę i czytelnictwo. Organizowane są wystawy, lekcje biblioteczne, przysposobienia czytelnicze, konkursy czytelnicze, spotkania autorskie, wieczorki literackie, przeglądy nowości czy wieczory baśni. Oprócz tego biblioteka jest współorganizatorem Dni Sępólna oraz Tygodnia Kultury Sępoleńskiej. Przy bibliotece funkcjonuje dyskusyjny klub książki, amatorski teatr oraz księgarnia „Przy Bibliotece”.

Biblioteka posiada 2 oddziały w Sępólnie Krajeńskim:

1. Biblioteka Publiczna im. Jarostawa Iwaszkiewicza, ul. Wojska Polskiego 22 (wypożyczalnia i czytelnia dla dorosłych, wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci),
2. Biblioteka Publiczna – Filia Miejska, ul. Kościuszki 11.

Stan zbiorów biblioteki wynosi 37 301 rekordów¹⁵.

8.1.3. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna i opieka socjalna

Na terenie gminy działają niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, które świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Placówki medyczne w gminie skupiają się głównie w mieście Sępólno Krajeńskie. Na terenie Gminy funkcjonują następujące podmioty działalności medycznej:

1. NZOZ „Doktor” sp.z o.o - Sępólno Krajeńskie - realizujący zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i medycyny szkolnej,
2. ZDL BONUS „PLUS” - Sępólno Krajeńskie - realizujący zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i medycyny szkolnej,
3. Centrum Medyczne SPAMED s.j. - Sępólno Krajeńskie - realizujący zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, medycyny szkolnej i specjalistycznej opieki zdrowotnej,
4. Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „Vita” s.c. - realizujący zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej,
5. Gabinet Rehabilitacji i Terapii Manualnej – realizujący zadania z zakresu świadczeń specjalistycznych – rehabilitacji,
6. Zakład Rehabilitacji - realizujący zadania z zakresu świadczeń specjalistycznych – rehabilitacji,
7. NZOZ „Jantar” – Krajeński Ośrodek Rehabilitacji Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków oraz Profilaktyki,
8. Caritas - Opieka długoterminowa i Opieka Paliatywna w domu chorego,
9. Bożena Malczewska - indywidualna praktyka położnej środowiskowo-rodzinnej,
10. Rafał Przybyłka - Lekarz Stomatolog posiadający bezpośredni kontrakt z NFZ w Bydgoszczy,
11. Zbigniew Szlezer - Lekarz Stomatolog posiadający bezpośredni kontrakt z NFZ w Bydgoszczy.

Opiekę zdrowotną w części wiejskiej gminy zapewniają: Ośrodek Zdrowia Radońsk oraz Ośrodek Zdrowia Wałdowo. Ofertę placówek medycznych w gminie poszerzają różnego rodzaju gabinety prywatne zlokalizowane w Sępólnie Krajeńskim, takie jak:

- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Marek Stankiewicz,
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Teresa Kośnik-Niżnikiewicz,
- Indywidualna Praktyka Lekarska Anna Gędon,
- Gabinet Lekarski Urszula Szalewska,
- Grupowa Praktyka Lekarska Daria Jaromirska-Minczew, Gleb Minczew, Sępólno Krajeńskie,
- Prywatny Gabinet Ginekologiczno-Położniczy Bogusław Delikat, Sępólno Krajeńskie,
- Gabinet Stomatologiczny Wiesława Wojciechowska, Sępólno Krajeńskie.

¹⁵ w.bibliotece.pl/community/libraries/sepolno/

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie działają cztery apteki. Najbliższy szpital "NOVUM - MED" Sp. z o.o. znajduje się w Więcborku. Jest to Szpital Powiatowy zaspokajający potrzeby zdrowotne mieszkańców całego powiatu sępoleńskiego.

W zakresie pomocy społecznej w gminie działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim. Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną gminy utworzoną do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Punkt Interwencji Kryzysowej. OPS realizuje projekty, takie jak: POGOTOWIE ASYSTENCKIE W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM, PRZEMOC TO NIE SIŁA !!!, KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W SĘPÓLNIE KRAJEŃSKIM czy PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020.

8.1.4. Sport i turystyka

SPORT I REKREACJA

W Gminie sportem zajmują się:

- Centrum Sportu i Rekreacji,
- MLKS Krajna,
- TKKF,
- UKS Herkules,
- UKS Kaloskagos,
- Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych:
 - KS LZS Lutówko,
 - KS Biomasa Skarpa,
 - KS LZS Piaseczno,
 - KS Taxus Komierowo,
 - KS LZS „Mastel” Lutowo,
 - KS LZS Kawle.

Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim

Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim „CSiR” posiada status gminnej jednostki organizacyjnej i prowadzone jest w formie jednostki budżetowej. CSiR znajduje się w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Chojnickiej 19.

Ośrodek posiada:

- plażę miejską w Sępólnie Krajeńskim z wypożyczalnią sprzętu wodnego,
- plażę nad jeziorem Juchacz,
- halę widowiskowo-sportową KRAJNA ARENA,
- moło z kawiarnią i amfiteatrem,
- punkt gastronomiczny,
- bazę noclegową,
- obiekty sportowe (stadion sportowy z bieżnią lekkoatletyczną oraz pełnowymiarowym boiskiem głównym i bocznym do piłki nożnej, korty tenisowe ceglaste, siłownię),
- siłownię plenerową,
- Centrum Aktywności Społecznej.

Ośrodek oferuje wynajem obiektów sportowych oraz sal konferencyjnych. Poza tym można skorzystać z odnowy biologicznej (sauna i jacuzzi), ścianki wspinaczkowej, zajęć z aerobiku, zajęć "Zdrowy kręgosłup", „Aktywni 40+” i innych.

Zadania z zakresu sportu i rekreacji realizują w gminie również kluby sportowe. Najprężniej działającym klubem sportowym jest Miejski Ludowy Klub Sportowy „KRAJNA”. W klubie działają następujące sekcje:

- Podnoszenie Ciężarów,
- Lekka Atletyka,
- Piłka Nożna,
- Piłka Siatkowa,
- Szachy i Warcaby,
- Tenis stołowy,
- Żeglarsstwo.

Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim oraz MLKS „KRAJNA” są organizatorami wielu imprez sportowych oraz masowych w gminie. Wśród nich można wymienić:

- Amatorska Liga Tenisa Stołowego,
- Sępoleńska Liga Futsalu,
- Półkolonie letnie na sportowo,
- Bieg Uliczny im. Kajetana Bągorskiego,
- Turniej Siatkówki Plażowej Mężczyzn z Okazji Obchodów Dni Sępólna Kraj.,
- Jarmark Św. Wawrzyńca,
- Mistrzostwa Miasta i Gminy Dzieci i Młodzieży w Lekkiej Atletyce,
- Sępoleński Boxing Show,
- Otwarty Miting Lekkoatletyczny,
- Krajeński Rajd Rowerowy,
- Czwartki Lekkoatletyczne,
- Otwarty Turniej Dwóch Rakiet,
- Mistrzostwa Miasta i Gminy w Badmintonie,
- Dwie Godziny Dla Rodziny,
- Krajna Cup.

Inne obiekty sportowe i rekreacyjne dostępne dla mieszkańców gminy to:

- **SHAPE Wellness Club w Sępólnie Krajeńskim**
Oferta klubu obejmuje: zabiegi wellness & beauty, rehabilitację, siłownię, zajęcia fitness oraz centrum odchudzania.
- **PZU Trasa Zdrowia**
Trasa Zdrowia PZU to 9 instalacji treningowych rozmieszczonych na ponad 2 km. Przy każdym urządzeniu znajduje się tablica informacyjna z przykładowymi ćwiczeniami i wskazówkami. Trasa znajduje się w pobliżu centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim.
- **Ośrodek Konno – Wypoczynkowy „BORYNA” w Radońsku**
Ośrodek położony jest w obrębie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Oferuje miejsca noclegowe oraz jazdę konną. Dodatkowe atrakcje obejmują: łowienie ryb, grilla, ognisko, paintball, przejażdżki konne, bryczką lub rowerowe, jazdę quadami, plac zabaw dla dzieci, boisko do gry w siatkówkę oraz koszykówkę.

-
- obiekty sportowe przy szkołach w całej gminie.

TURYSTYKA

Walory przyrodnicze sprzyjają rozwojowi turystyki w gminie. Bazę noclegową tworzą przede wszystkim: Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Krajeńskim, Hotel Jan *** w Sępólnie Krajeńskim, Hotel Polonia w Sępólnie krajeńskim, Szkolne Schronisko Młodzieżowe oraz gospodarstwa agroturystyczne i pensjonaty. Ponadto w Sępólnie Krajeńskim funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej przy Stowarzyszeniu "Dorośli-Dzieciom".

Przez teren gminy przebiega 8 szlaków turystycznych. Są to:

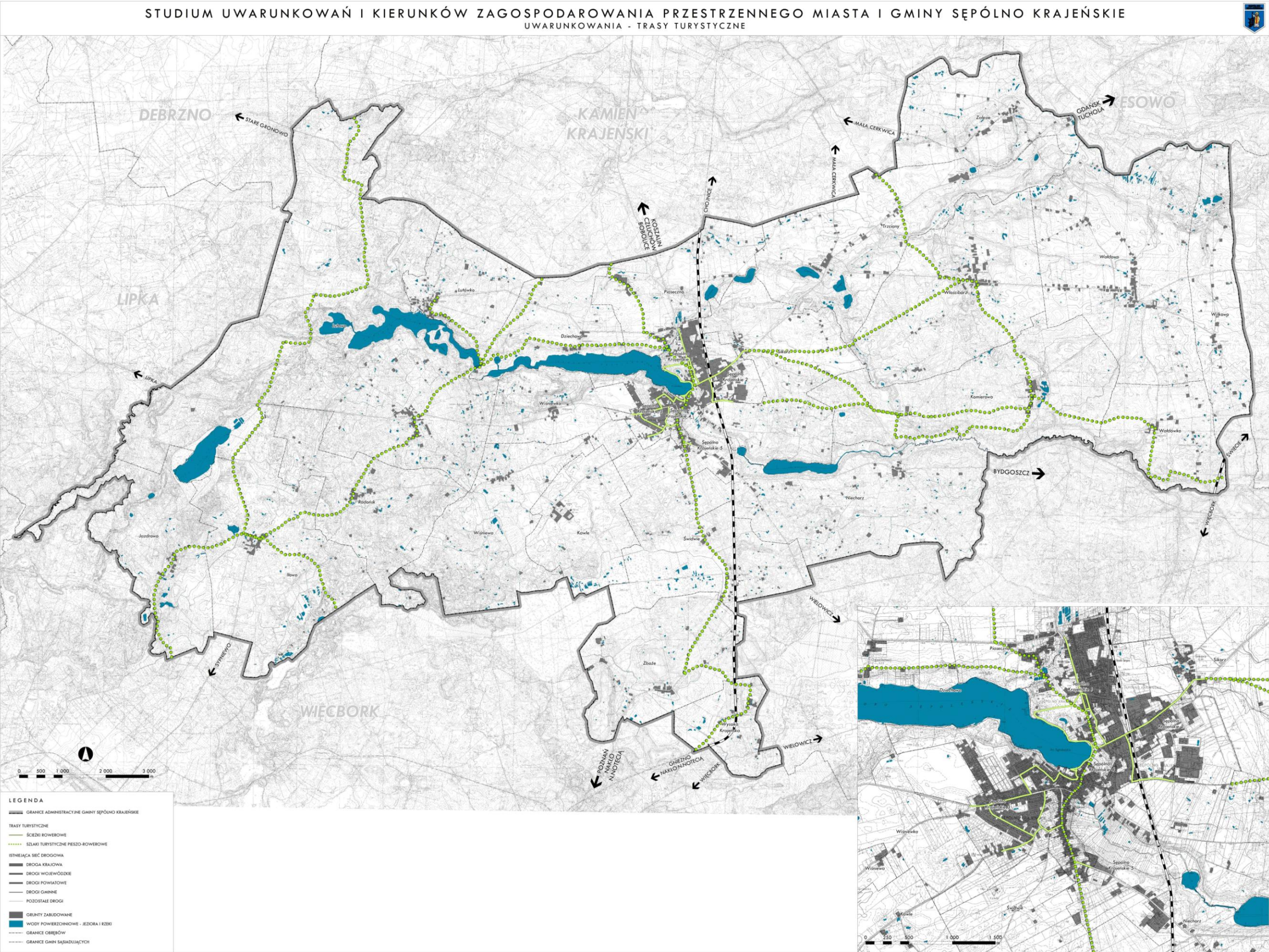
1. **„SZLAK SĘPOLEŃSKI”** (czarny)
Trasa Szlaku Sępoleńskiego licząca 7,5 km wiedzie przez: Sępólno Krajeńskie, Dziechowo, Lutówko. Jest to spacerowy szlak, który został poprowadzony wzdłuż północnych brzegów jeziora Sępoleńskiego i Lutowskiego.
2. **Szlak „MĘCZENSTWA KRAJAN”** (zielony)
Trasa o długości 28 km łączy Jastrzębiec, Śmiłowo, Suchorączek, Wysoką i Sępólno Krajeńskie. Na szlaku znajdują się miejsca pamięci poległych śmiercią męczeńską w czasie okupacji hitlerowskiej. Trasa przebiega przez lesiste tereny Pojezierza Krajeńskiego oraz liczne wzgórza morenowe, których wysokość bezwzględna waha się od 132 do 160 m.
3. **Szlak „ZNAKU RODŁA im. JANINY KŁOPOCKIEJ”** (niebieski)
Jest to szlak relacji: Sypniewo – Jazdrowo – Iłowo – Radońsk – Lutowo – Lutówko Młyn – Płocicz – Duża Cerkwica – Drożdżenica o długości 36,5 km. Szlak poświęcony został pamięci działaczki Związku Polaków w Niemczech, malarki, twórczyni znaku „Rodła”, Janinie Kłopockiej. Trasa szlaku prowadzi przez dość urozmaity wysokościowo teren oraz wsie Pojezierza Krajeńskiego, w których zachowały się zabytki architektury ludowej.
4. **Szlak „im. gen. JAKUBA KOMIEROWSKIEGO”** (niebieski)
Jest to szlak o długości 22 km relacji: Sępólno Krajeńskie – Sikorz – Komierowo – Wałdówko – Olszewka – Ciosek – Mała Klonia. Szlak poświęcony jest postaci Jakuba Komierowskiego, właściciela Krajenki, który za własne pieniądze wystawił pułk piechoty i zginął w bitwie stoczonej z pruskimi wojskami pod wsią Ostrowite w styczniu 1807 r. Trasa szlaku prowadzi pięknymi starymi lasami, doliną rzeki Sępolny.
5. **Szlak „REZERWATÓW KRAJEŃSKICH”** (zielony)
Szlak relacji Sypniewo – Iłowo – Witkowo o długości 29 km jest bardzo interesujący pod względem przyrodniczym. Trasa prowadzi od Sypniewa przez kompleksy leśne, wzdłuż jeziora Modła, Jeleń, Jelonek, w pobliżu jeziora Juchacz i Mielec do Witkowa. Na szlaku znajdują się rezerваты przyrody „Lutowo” oraz „Gaj Krajeński”.
6. **Szlak „RYCERZA BOSSUTY”** (czerwony)
Szlak o długości 24 km wiedzie przez: Sępólno Krajeńskie, Komierowo, Włocibórz, Małą Cerkwicę do Kamienia Krajeńskiego. Szlak został poświęcony pierwszemu właścicielowi Komierowa, rycerzowi czeskiemu Bossucie, który przybył do Polski w orszaku Dąbrówki, otrzymał nadanie z rąk Mieszka I, a jego potomkowie wiernie strzegli tych ziem przez całe tysiąclecie. Trasa wiedzie zróżnicowanym terenem, przez pola i lasy z widokami na wzgórza morenowe.
7. **Szlak „AKADEMICKI”** (żółty)
Szlak relacji: Sępólno – Piaseczno – Płocicz ma długość jedynie 6 km. Szlak wytyczony został przez studentów uczelni bydgoskich w trakcie trwania obozu szkoleniowego zorganizowanego przez ZG PTTK. Trasa wiedzie przez otwarte, faliste tereny Pojezierza Krajeńskiego.
8. **Szlak łącznikowy** (czarny)
Jest to szlak relacji: Sikorz – Włocibórz o długości 4 km.

Ścieżki rowerowe

Sieć tras rowerowych na terenie gminy rozwinięta jest przede wszystkim na terenie miasta Sępólno Krajeńskie i w jego okolicach. Łączna długość ścieżek rowerowych na terenie miasta i gminy wynosi ponad 14 km utwardzonych tras rowerowych. W ostatnich latach wybudowano nowe utwardzone ścieżki rowerowe, m. in.:

- wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 241 od ronda im. ks. Emanuela Grudzińskiego do miejscowości Sikorz, o długości 2,7 km,
- ciąg pieszo-rowerowy na ul. K. Baczyńskiego o długości 0,5 km,
- wzdłuż ul. Wojska Polskiego w ciągu drogi powiatowej o długości 0,2 km,
- ścieżkę rowerową zaczynającą się od Centrum Sportu i Rekreacji, biegnącą nadbrzeżem Jeziora Sępoleńskiego, ulicami osiedlowymi do miejscowości Kawle o długości 7,2 km,
- ścieżki rowerowe wzdłuż ul. Chopina i Targowej o długości 0,8 km,
- ścieżka rowerowa wzdłuż ul. Komierowskiej i ul. 27 Stycznia o długości 1 km,
- ciąg pieszo-jezdny wzdłuż ul. Leśnej¹⁶.

¹⁶ Folder Gminy Sępólno Krajeńskie 2015, http://www.gmina-sepolno.pl/UserFiles/Image/2016,05,25_folder/FolderSepolno-2016.pdf

Rysunek 27. Ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

8.2. WARUNKI MIESZKANIOWE

W Sępólnie Krajeńskim jest 4 807 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 373 721 m² (wg danych GUS z 2015 roku).

Wg danych GUS z 2007 roku, dotyczących form własności mieszkań, w strukturze własnościowej mieszkań dominuje własność prywatna, stanowi ona 83,73 % powierzchni użytkowej i 77,01 % ogólnej liczby mieszkań w gminie. Własność gminy stanowi 359 mieszkań o łącznej powierzchni 18 142 m², co stanowi odpowiednio 7,69 % liczby mieszkań oraz około 5,21 % powierzchni użytkowej mieszkań w gminie. Komunalnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej Sępólno Krajeńskie spółka z o.o. (Wydział gospodarki mieszkaniowej).

Istotną część zasobów mieszkaniowych stanowią zasoby spółdzielcze, należące do Spółdzielni Mieszkaniowej w Sępólnie Krajeńskim.

Do zasobów spółdzielczych należy łącznie 566 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej równej 29 461 m². Mieszkania spółdzielcze stanowią odpowiednio 8,45 % powierzchni użytkowej i 12,13 % ogólnej liczby wszystkich mieszkań w gminie.

Tabela 60. Zasoby mieszkaniowe gminy Sępólno Krajeńskie według form własności w roku 2007.

Forma własności	Ilość mieszkań	Pow. użytkowa [m ²]	Odsetek ogólnej liczby mieszkań [%]	Odsetek ogólnej powierzchni użytkowej [%]
Zasoby gminy	359	18 142	7,69	5,21
Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	566	29 461	12,13	8,45
Zasoby zakładów pracy	141	8 697	3,02	2,50
Zasoby osób fizycznych	3 594	291 809	77,01	83,73
Zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)	0	0	0	0
Zasoby pozostałych podmiotów	7	422	0,15	0,12
Razem	4 667	348 531	100	100

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie w 2015 roku wynosiła 77,7 m² i była większa niż średnia w województwie (69,6 m²) oraz większa niż średnia w gminach sąsiadujących, takich jak: Kamień Krajeński czy Więcbork.

Tabela 61. Powierzchnia użytkowa mieszkań w wybranych miastach / gminach Województwa kujawsko-pomorskiego, w 2015 r.

Jednostka terytorialna		Liczba budyneków mieszkalnych	Mieszkania og�tem		Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki		
Nazwa	Rodzaj		Liczba	Suma powierzchni użytkowej mieszkań	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania	Przeciętna pow. użytkowa na 1 osobę	Mieszkania na 1000 mieszkańców
		[bud.]	[miesz.]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[miesz.]
Województwo Kujawsko-Pomorskie		294 575	732 747	51 029 196	69,6	24,5	351,2

Powiat sępoleński		7 006	12 097	926 235	76,6	22,3	291,5
Kamień Krajeński	Gmina miejsko-wiejska	1 158	1 989	150 024	75,4	21,4	283,5
Sępólno Krajeńskie ogółem	Gmina miejsko-wiejska	2 715	4 807	373 721	77,7	23,3	299,4
Sępólno Krajeńskie - miasto	Miasto w gminie miejsko-wiejskiej	1 444	2 969	224 764	75,7	24,2	319,1
Sępólno Krajeńskie - obszar wiejski	Obszar wiejski w gminie miejsko-wiejskiej	1 271	1 838	148 957	81,0	22,1	272,3
Sośno	Gmina miejsko-wiejska	895	1 358	105 543	77,7	20,8	267,6
Więcbork	Gmina miejsko-wiejska	2 238	3 943	296 947	75,3	22,2	295,2

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie w gminie Sępólno Krajeńskie wynosiła w 2015 roku 3,34 os./mieszkanie. Jest to liczba niższa od średniej w powiecie sępoleńskim, która jest równa 3,43. Liczba ta kształtuje się na poziomie wyższym od średniej wojewódzkiej (2,85 os./mieszkanie) ze względu na większy udział zabudowy jednorodzinnej, w której ten wskaźnik jest zwykle wyższy.

Według spisu powszechnego w 2002 roku (brak bardziej aktualnych danych GUS na ten temat) w Sępólnie Krajeńskim było 991 gospodarstw domowych zamieszkujących wspólnie w jednym mieszkaniu, co stanowiło około 20% ogólnej liczby gospodarstw domowych w gminie. Udział mieszkań zamieszkałych przez 2 lub więcej gospodarstw domowych sięga 11%, a liczba osób zamieszkujących w takich mieszkaniach sięga 2639 osób (17% liczby mieszkańców gminy).

Tabela 62. Liczba gospodarstw domowych w mieszkaniach.

Mieszkania zamieszkane przez:	mieszkania		gospodarstwa domowe		ludność w mieszkaniach	
	Liczba mieszkań	udział %	Liczba gospodarstw	udział %	Liczba osób	udział %
1 gospodarstwo domowe razem	3900	89,18	3900	79,74	13042	83,17
jednorodzinne	2973	67,99	2973	60,79	10658	67,97
dwu i więcej rodzinne	282	6,45	282	5,77	1673	10,67
nierodzinne	645	14,75	645	13,19	711	4,53
2 gospodarstwa domowe razem	432	9,88	864	17,67	2332	14,87

oba rodzinne	213	4,87	426	8,71	1356	8,65
rodzinne i nierodzinne	189	4,32	378	7,73	912	5,82
3 i więcej gospodarstw domowych	41	0,94	127	2,60	307	1,96
Razem :	4373	100 %	4891	100 %	15681	100 %

Źródło: GUS, NSP 2002 r.

Standard zamieszkania można porównać odnosząc liczbę mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne do ogólnej liczby mieszkań w gminie. W Sępólnie Krajeńskim odsetki mieszkań wyposażonych w łazienkę, ustęp spłukiwany i gaz sieciowy były w 2015 roku wyższe niż średnia w województwie, natomiast niższy był odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg oraz centralne ogrzewanie.

Tabela 63. Wyposażenie mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne w wybranych gminach województwa kujawsko-pomorskiego, wg danych z 2015 roku.

Jednostka terytorialna	Liczba mieszkań ogółem	Wodociąg		Ustęp spłukiwany		Łazienka		Centralne ogrzewanie		Gaz sieciowy	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
woj. kujawsko-pomorskie	732 747	718 666	98,08	696 903	95,11	672 225	91,74	599 753	81,85	354 526	48,38
Kamień Krajeński	1 989	1 940	97,54	1 885	94,77	1 832	92,11	1 460	73,40	515	25,89
Sępólno Krajeńskie	4 807	4 660	96,94	4 587	95,42	4 460	92,78	3 604	74,97	2 541	52,86
Sośno	1 358	1 267	93,30	1 149	84,61	1 115	82,11	916	67,45	1	0,074
Więcbork	3 943	3 787	96,04	3 664	92,92	3 541	89,80	2 986	75,73	1	0,03

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 64. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno – sanitarne w gminie Sępólno Krajeńskie, w latach 2007 - 2015.

Rok	Liczba mieszkań ogółem	Wodociąg		Ustęp spłukiwany		Łazienka		Centralne ogrzewanie		Gaz sieciowy	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Gmina ogółem											
2007	4667	4469	95,76	4222	90,46	4093	87,70	3233	69,27	2451	52,52
2008	4702	4504	95,79	4257	90,54	4128	87,79	3268	69,50	2460	52,32
2009	4713	4520	95,90	4268	90,56	4139	87,82	3279	69,57	2491	52,85
2010	4680	4533	96,86	4460	95,30	4333	92,59	3477	74,29	2514	53,72
2011	4697	4550	96,87	4477	95,32	4350	92,61	3494	74,39	2521	53,67
2012	4723	4576	96,89	4503	95,34	4376	92,65	3520	74,53	2526	53,48
2013	4752	4605	96,91	4532	95,37	4405	92,70	3549	74,68	2530	53,24
2014	4774	4627	96,92	4554	95,39	4427	92,73	3571	74,80	2535	53,10
2015	4807	4660	96,94	4587	95,42	4460	92,78	3604	74,97	2541	52,86
Sępólno Krajeńskie – miasto											
2007	2905	2878	99,07	2792	96,11	2677	92,15	2272	78,21	2451	84,37
2008	2927	2900	99,08	2814	96,14	2699	92,21	2294	78,37	2460	84,05
2009	2932	2908	99,18	2819	96,15	2704	92,22	2299	78,41	2473	84,35
2010	2898	2882	99,45	2857	98,59	2798	96,55	2381	82,16	2488	85,85

2011	2906	2890	99,45	2865	98,59	2806	96,59	2389	82,21	2494	85,82
2012	2912	2896	99,45	2871	98,59	2812	96,57	2395	82,25	2498	85,78
2013	2944	2926	99,39	2901	98,54	2841	96,50	2418	82,13	2502	84,99
2014	2954	2936	99,39	2911	98,54	2851	96,51	2428	82,19	2505	84,80
2015	2969	2951	99,39	2926	98,55	2866	96,53	2443	82,28	2510	84,54
Obszar wiejski											
2007	1762	1591	90,30	1430	81,16	1416	80,36	961	54,54	0	0
2008	1775	1604	90,37	1443	81,30	1429	80,51	974	54,87	0	0
2009	1781	1612	90,51	1449	81,36	1435	80,57	980	55,03	18	1,01
2010	1782	1651	92,65	1603	89,95	1535	86,14	1096	61,50	26	1,46
2011	1791	1660	92,69	1612	90,01	1544	86,21	1105	61,70	27	1,51
2012	1811	1680	92,77	1632	90,12	1564	86,36	1125	62,12	28	1,55
2013	1808	1679	92,87	1631	90,21	1564	86,50	1131	62,56	28	1,55
2014	1820	1691	92,91	1643	90,27	1576	86,59	1143	62,80	30	1,65
2015	1838	1709	92,98	1661	90,37	1594	86,72	1161	63,17	31	1,69

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS 2017 r.

8.3. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

8.3.1. Zagrożenie powodziowe

Ryzyko wystąpienia powodzi na terenie gminy określić można się jako znikome. Brak zagrożenia powodziowego spowodowany jest brakiem występowania dużych cieków wodnych, umiejscowieniem istniejących cieków w dolinach oraz niskim poziomem opadów atmosferycznych. Dodatkowo w ostatnich latach zaobserwować można tendencję obniżania się rocznej sumy opadów. Pomimo występowania dużej ilości zbiorników wodnych (17 jezior o łącznej powierzchni ok. 433 ha) oraz cieków i rzek, sprawnie funkcjonujące zabezpieczenia retencyjne umożliwiają bezpieczne zagospodarowanie nadmiaru wody na terenie całej gminy.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku wskazał na terenie gminy tylko jeden obszar narażony na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi. Był to obszar w północno-wschodniej części gminy, wzdłuż rzeki Kamionki. Opracowanie zostało wykonane w 2004/2005 roku na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku nr 35/2003 z dnia 11.07.2003 roku pt.: „Wyznaczenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych”. Głównym celem pracy było wyznaczenie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla rzeki Kamionki od wody o prawdopodobieństwie występowania przewyższenia $p=1\%$ i $p=10\%$.

Zgodnie z *Prawem wodnym* na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy uwzględnić w szczególności następujące zakazy:

- lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;

-
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

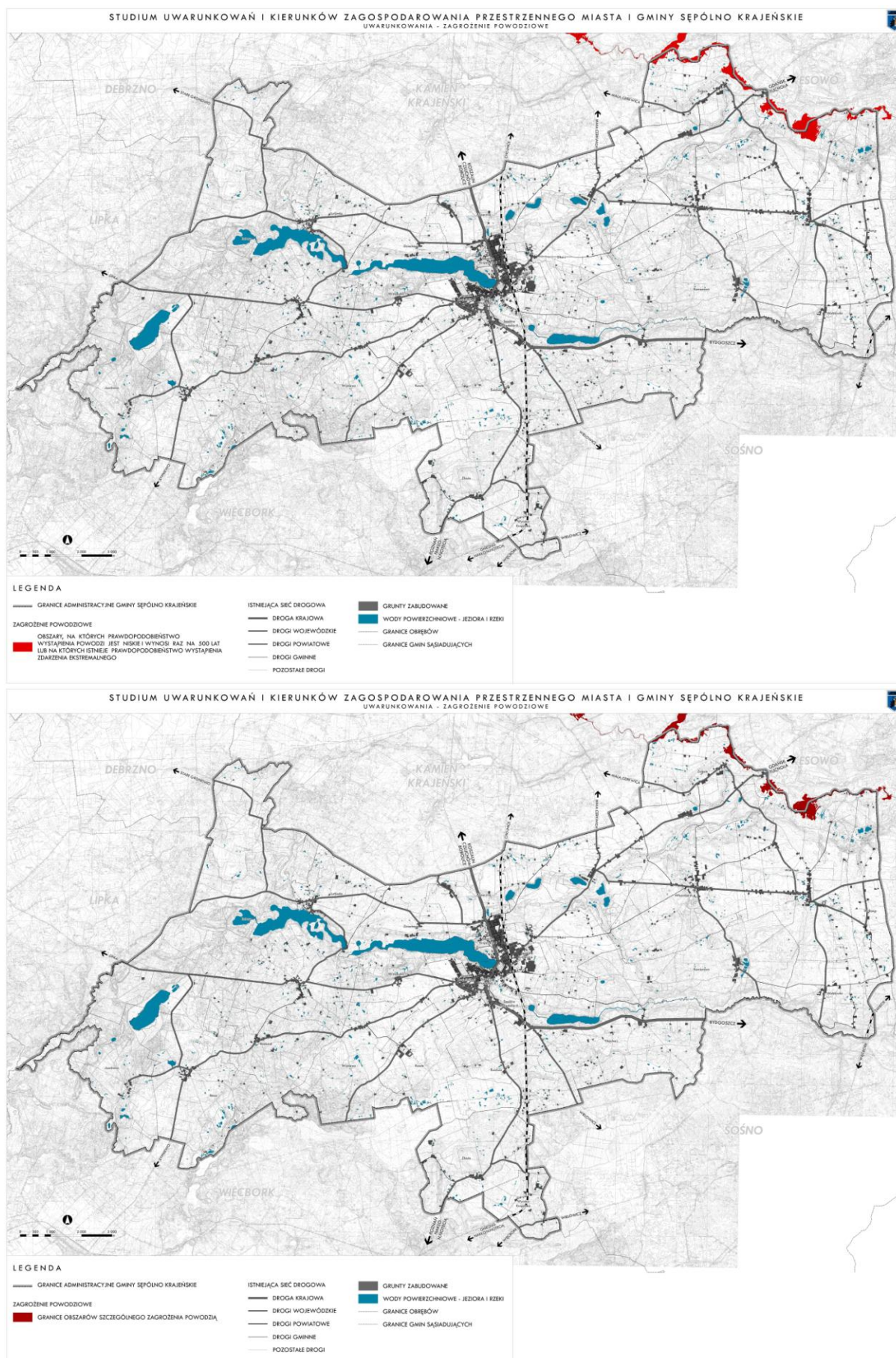
Oprócz wymogów zawartych w *Prawie wodnym*, zgodnie z informacjami zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym sporządzonym dla gminy w 2017 roku, w celu ochrony przeciwpowodziowej:

- zaleca się stałe modernizowanie i utrzymywanie w dobrym stanie technicznym urządzeń służących do ochrony przeciwpowodziowej (wałów, przepustów, pompowni) ale także obiektów komunikacyjnych i innych technicznych znajdujących się w dolinach rzek, tak aby nie stanowiły w razie sytuacji powodziowej zagrożenia dla swobodnego przepływu wód powodziowych;
- zakazuje się uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, a także wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej.

Dna dolin rzecznych

Nisko położone tereny w obrębie dolin rzecznych (głównie terasy zalewowe), na terenach tych zaleca się ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy, szczególnie w obszarach ciągów ekologicznych oraz na gruntach słabo nośnych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SĘPÓLNO KRAJEŃSKIE
TOM I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Rysunek 28. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy, opracowanie własne na podstawie danych KZGW.

8.3.2. Zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są związane z możliwością wystąpienia awarii bądź wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych. Poważną awarię definiuje art. 3 pkt 23 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska*, zgodnie z którym jest to zdarzenie, (w szczególności emisja, pożar lub eksplozja) powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Rozszerzeniem definicji poważnej awarii zgodnie z art. 3 pkt 24 ustawy *Prawo ochrony środowiska* jest poważna awaria przemysłowa zdefiniowana jako awaria w zakładzie. Kwalifikację danego zakładu do zakładów o dużym, bądź bardzo dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przeprowadza się na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2016 r. w *sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz. U. 2016 r. poz. 138).

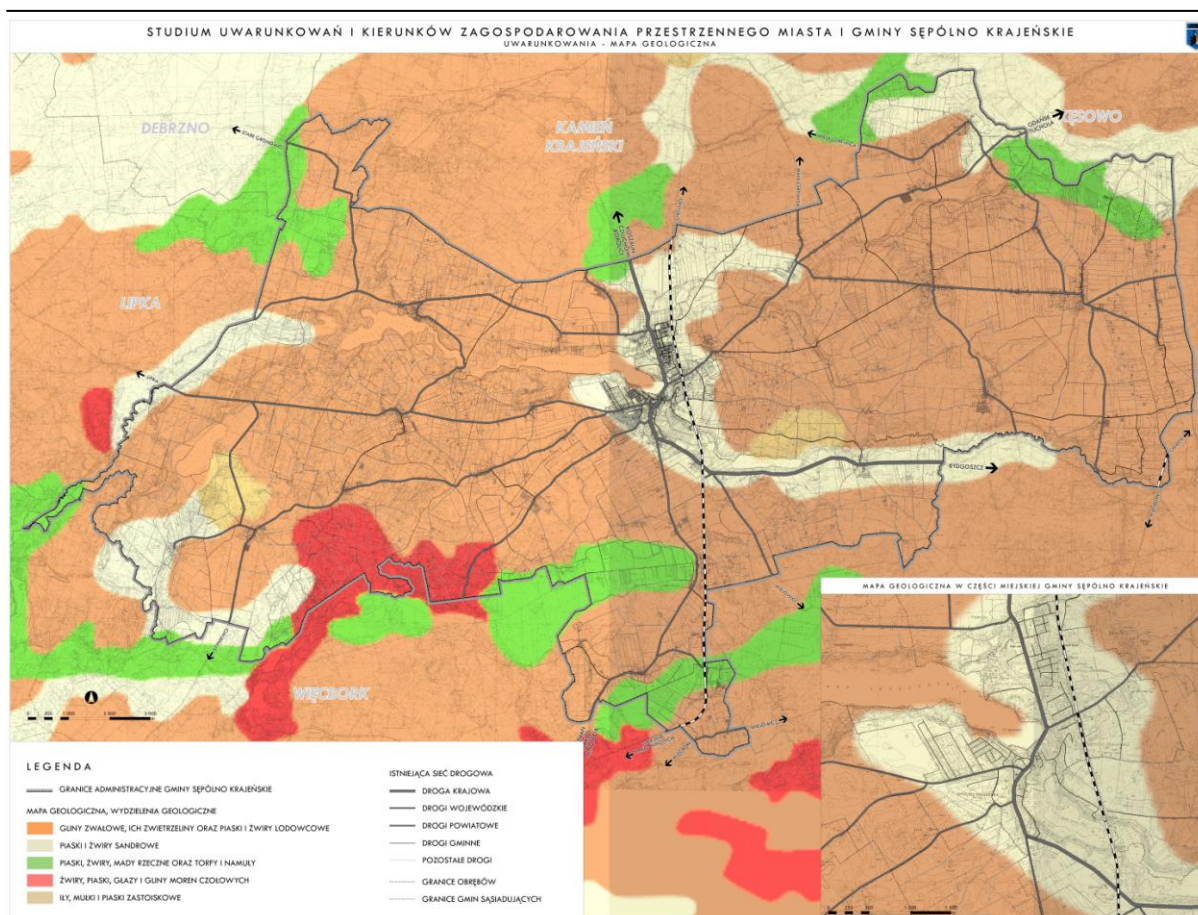
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadzi bazę danych obiektów z grupy zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR), zakładów o dużym ryzyku (ZDR) oraz obiektów zaliczonych do potencjalnych sprawców poważnych awarii. Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie oraz powiatu sępoleńskiego nie ma zakładów z powyższych grup. Nie oznacza to, że ryzyko wystąpienia poważnej awarii nie istnieje. Największe potencjalne zagrożenie wiąże się z ewentualnym transportem substancji niebezpiecznych.

W przeciągu kilku ostatnich lat na terenie gminy miało miejsce jedno zdarzenie mające znamiona poważnej awarii – wyciek i przedostanie się produktów naftowych do kanalizacji deszczowo-przemysłowej Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. w Zalesiu. Skutkiem tego zdarzenia było zanieczyszczenie wód rzeki Kamionki substancjami ropopochodnymi.¹⁷

8.3.3. Zagrożenia geologiczne, w tym osuwanie się mas ziemnych

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie występuje obszar osuwania się mas ziemnych zlokalizowany przy Jeziorze Sępoleńskim w okolicy ulicy Jeziornej. Nie występują natomiast obszary innych naturalnych zagrożeń geologicznych.

¹⁷ Program Ochrony Środowiska Powiatu Sępoleńskiego Aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Sępólno Krajeńskie 2012 r.

Rysunek 29. Sytuacja geologiczna gminy Sępólno Krajeńskie, opracowanie własne.

ROZDZIAŁ IX

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

9.1. SFERA SPOŁECZNA

9.1.1. Gospodarstwa domowe

Według narodowego spisu powszechnego w 2002 roku (brak aktualnych danych GUS) na terenie Sępólna Krajeńskiego było 4 894 gospodarstw domowych, w tym 3 065 w części miejskiej oraz 1 829 gospodarstw w części wiejskiej.

W porównaniu z danymi z NSP 1988, liczba gospodarstw domowych wzrosła o 15,18 %. Największy wzrost nastąpił w części miejskiej (23,64 %). W części wiejskiej liczba gospodarstw domowych wzrosła jedynie o 3,33 %.

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 3,21 (w części miejskiej 2,98, a w części wiejskiej 3,58). Średnia w części miejskiej porównywalna była ze średnią dla całego województwa kujawsko pomorskiego, która wynosiła 2,92. Obecnie średnia ta wynosi 2,82 – 2014 r. (brak aktualnych danych dla gminy).

Tabela 65. Udział procentowy gospodarstw domowych według liczby osób i liczby rodzin w 2002 roku.*

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe według liczby osób [%]				Gospodarstwa domowe według liczby rodzin [%]				
	1-os.	2-os.	3-os.	4 i więcej os.	1-rodz.	2-rodz.	3 i więcej rodz.	1-os.	nierodzinne
Gmina Sępólno Krajeńskie									
część miejska	20,07 %	20,72 %	22,25 %	36,97 %	74,85 %	4,08 %	0,098 %	19,99 %	0,98 %
część wiejska	14,76 %	18,37 %	17,22 %	49,64 %	74,08 %	9,29 %	0,33 %	14,76 %	1,53 %
województwo kujawsko-pomorskie	22,17 %	23,22 %	21,13 %	33,48 %	71,83 %	4,28 %	0,16 %	22,16 %	1,58 %

Źródło: GUS, NSP 2002 r.

* gospodarstwo domowe wg. GUS to zespół osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się; rodzina natomiast definiowana jest na podstawie przesłanek biologicznych i stanowią ją dwie lub więcej osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko.

Struktura wielkościowa gospodarstw domowych w Sępólnie Krajeńskim według liczby osób tworzących gospodarstwo domowe jest w części miejskiej bardzo podobna do struktury występującej w całym województwie kujawsko-pomorskim.

Liczba gospodarstw 1-osobowych oraz 2-osobowych jest w części miejskiej nieznacznie niższa niż w województwie, natomiast liczba gospodarstw 3-osobowych oraz 4 i więcej osobowych jest wyższa (różnice te są rzędu 1-3%). Większe różnice pojawiają się w porównaniu z częścią wiejską. Odsetek gospodarstw 1-osobowych jest tutaj niższy niż w województwie (różnica około 7 %), a gospodarstw 4 i więcej osobowych jest o około 16% więcej.

Dane dotyczące struktury gospodarstw domowych według liczby rodzin tworzących gospodarstwo domowe wskazują na fakt, iż w Sępólnie Krajeńskim zarówno w części wiejskiej, jak i miejskiej liczba gospodarstw jednorodzinnych jest większa niż w województwie kujawsko-pomorskim (o około 3 %). Struktura gospodarstw domowych wskazuje na dominację tradycyjnego schematu jednorodzinnego gospodarstwa domowego. Jednorodzinne gospodarstwa domowe zarówno w części wiejskiej jak i

miejskiej stanowią około 74 % wszystkich typów gospodarstw. Odsetek gospodarstw nierodzinnych oraz 3 i więcej rodzinnych jest bardzo niski i plasuje się, zarówno w części wiejskiej jak i miejskiej, na podobnym poziomie jak w województwie. Większe różnice w składzie gospodarstwa domowego pomiędzy częścią wiejską a miejską można zauważyć w odsetku gospodarstw dwurodzinnych oraz jednoosobowych, podczas gdy dane te dla części miejskiej podobne są do danych dla województwa. W części wiejskiej gospodarstw dwurodzinnych jest o około 5 % więcej niż w województwie, a gospodarstw jednorodzinnych - mniej o około 7 %.

Zestawiając dane dotyczące liczby osób z przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań na obszarze gminy - dla miasta 75,7 m², dla obszarów wiejskich 81 m², średnia w gminie 77,7 m² (dane GUS za rok 2015), a także przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę - dla miasta 24,2 m², dla obszarów wiejskich 22,1 m², średnia w gminie 23,3 m² (dane GUS za rok 2015), można stwierdzić gorszy standard powierzchni gospodarstwa domowego w stosunku do liczby domowników na obszarach wiejskich. Dane te są jednak porównywalne z danymi dla całego powiatu (22,3 m²). Odbiegają również jedynie nieznacznie od województwa, gdzie powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 24,5 m². Można więc stwierdzić, że standardy powierzchni mieszkaniowej w gminie są zadowalające.

9.1.2. Potrzeby mieszkaniowe

Zapotrzebowanie na mieszkania w Sępólnie Krajeńskim można określić szacunkowo porównując liczbę gospodarstw domowych do liczby mieszkań w gminie.

W projekcie Strategii Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego, przyjęto jako stan zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych sytuację, kiedy 1 mieszkanie przypada na 1 gospodarstwo domowe. Ma to posłużyć osiągnięciu poziomu zaspokojenia popytu mieszkaniowego w Polsce do obecnego poziomu państw Unii Europejskiej. Jest to jednak górna granica zapotrzebowania, biorąc pod uwagę wzrost liczby 1-osobowych gospodarstw domowych oraz fakt, że znaczna część tych gospodarstw zamieszkuje z innymi osobami nie z konieczności, a z wyboru. Dostępne dane statystyczne GUS pochodzą m.in. z Narodowego Spisu Powszechnego, wykonanego w 2002 r. Nie ma późniejszych danych pozwalających na wykonanie aktualniejszego zestawienia.

Liczba gospodarstw domowych według GUS (NSP 2002) wynosiła 4 894.

Liczba mieszkań zamieszkałych w gminie w 2002 roku wynosiła 4 411.

Liczba mieszkań niezamieszkałych przeznaczone do stałego zamieszkania wynosiła 89.

Maksymalne zapotrzebowanie na mieszkania w Sępólnie Krajeńskim (stan na rok 2002) wynosi: 394 mieszkania.

9.2. STREFA GOSPODARCZA

9.2.1. Rynek pracy

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie działa łącznie 1 233 przedsiębiorstw (wg danych GUS z 2016 roku), z czego prawie 95 % to mikroprzedsiębiorstwa. Ponadto, występuje kilkadziesiąt małych i kilkanaście średnich przedsiębiorstw, które mają największy wpływ na zatrudnienie na obszarze gminy. Na terenie gminy nie występują duże przedsiębiorstwa. Szczegółowe dane na temat liczby i wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 66. Podmioty gospodarcze według klas wielkości na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie w latach 2012–2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	1 209	1 223	1 241	1 240	1 233
mikroprzedsiębiorstwo (do 9 osób)	1 138	1 159	1 176	1 176	1 169
małe przedsiębiorstwo (od 10 do 49 osób)	57	52	53	52	52
średnie przedsiębiorstwo (od 50 do 249 osób)	14	12	12	12	12
duże przedsiębiorstwo (od 250 osób)	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 67. Udział osób bezrobotnych

	Sępólno Krajeńskie		Kamień Krajeński		Więcbork	
	2008	2016	2008	2016	2008	2016
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	1 243	912	454	426	1 000	806
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	12,1 %	9,1 %	10,4 %	9,7 %	12,1 %	9,8 %

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 68. Udział osób pracujących.

	Sępólno Krajeńskie		Kamień Krajeński		Więcbork	
	2008	2016	2008	2016	2008	2016
Udział osób w wieku produkcyjnym w ludności ogółem	64,2 %	62,7 %	63,6 %	62,6 %	62,7	61,6 %
Pracujący (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób)	2 995	3 132	694	968	1 677	2 220
Pracujący (jw.) na 1000 ludności	188	196	101	138	128	166
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 099	895	402	338	890	704

Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	130,1	123,2	121,9	111,2	128,9	118,5
Podmioty gospodarki narodowej ogółem (zarejestrowane w systemie REGON)	1 332	1 233	532	488	1 062	975
Spółki handlowe	2	3	2	2	2	2
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 69. Pracujący wg płci w latach 2007 - 2015.

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	2 934	2 995	2 730	2 691	2 797	2 739	2 832	2 845	2 980	3 132
Mężczyźni	1 594	1 578	1 429	1 414	1 465	1 346	1 391	1 405	1 472	1 569
Kobiety	1 340	1 417	1 301	1 277	1 332	1 393	1 441	1 440	1 508	1 563

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

Liczba pracujących w Sępólnie Krajeńskim wzrasta od 2012 roku. W 2016 roku wynosiła 3132 osoby. A udział osób pracujących na 1000 ludności wyniósł 196 osób. Liczba ta jest wyższa niż w sąsiednich, porównywalnych gminach (Kamień Krajeński- 138 osób oraz Więcbork- 166 osób). Natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle ludności kształtował się na podobnym poziomie 62-63 %. Struktura osób pracujących wg płci znacznie się wyrównała w ostatnich latach. W 2007 roku w Sępólnie Krajeńskim pracowało 1594 mężczyzn i 1340 kobiet, natomiast w roku 2016 - 1569 mężczyzn i 1563 kobiety.

9.2.2. Gospodarka lokalna

Gmina Sępólno Krajeńskie mając charakter typowo rolniczy charakteryzuje się przeciętnie rozwiniętą przedsiębiorczością. Wśród firm działających na terenie gminy zdecydowanie dominują firmy będące własnością prywatną. Działalność gospodarcza na terenie gminy Sępólno Krajeńskie jest różnorodna. Wśród podmiotów gospodarczych największy udział przypada sekcji handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. Następne w kolejności są: budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

Znajdują się tu takie firmy jak:

- 1) Projprzem SA. Zakład produkcyjny,
- 2) HESZ Janina Szliep,
- 3) Fabryka Mebli Biurowych MDD,
- 4) Firma Produkcyjno-Handlowo-Usługowa "KAAD" Kamila Adamczak,
- 5) WEGA Firma Meblowa,
- 6) Ogrody Armino Sp. Z O.o.,
- 7) Fabia Jarosław. Usługi geodezyjne,
- 8) Usługi Biurowe Wojciech Kołsut,
- 9) PZU,
- 10) Sępólno Krajeńskie Oddział Partnerski Santander Consumer Bank,
- 11) CHABOWSKI SERWIS - Arkadiusz Chabowski,
- 12) Nasza, stacja paliw,

- 13) Orlen, stacja paliw,
- 14) Duko Tadeusz Dudek Andrzej Kozłowski,
- 15) Handel i Pośrednictwo Ubezpieczeniowe,
- 16) Perfectsystem PL Usługi Informatyczne,
- 17) Mirosław Michna MM Elmich Usługi Elektroinstalacyjne,
- 18) Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe Krajan,
- 19) Zarząd Drogowy w Sępólnie Krajeńskim
- 20) UP Sępólno Krajeńskie,
- 21) Zakład stolarski,
- 22) Rygielski Adam - Obsługa i naprawy pojazdów mechanicznych,

Największe obiekty handlowe:

- 1) Biedronka,
- 2) POLOmarket,
- 3) Groszek,
- 4) Lewiatan,
- 5) Agula s.c. Sklep Spożywczo- Przemysłowy,

Tabela 70. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON, wg sektorów własnościowych.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 332	1 187	1 222	1 189	1 209	1 223	1 241	1 240	1 233
Sektor publiczny									
Ogółem	55	54	54	55	57	54	54	52	52
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	48	46	47	47	49	46	46	44	44
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	1	1	-	-	-	-	-	-
Sektor prywatny									
Ogółem	1 277	1 133	1 168	1 134	1 152	1 169	1 187	1 182	1 176
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 099	889	917	882	897	907	917	904	895
Spółki handlowe	39	41	41	39	38	42	43	50	48
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	10	9	9	8	6	5	5	7	7
Spółdzielnie	9	9	9	8	8	8	8	8	8
Fundacje	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	34	36	37	37	38	40	42	44	45

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 71. Wykaz podmiotów z gminy Sępólno Krajeńskie zarejestrowanych w systemie REGON według branż PKD w latach 2011 - 2016.

Rodzaj prowadzonej działalności	Ilość podmiotów gospodarczych w latach 2012 - 2016					Udział w całej liczbie podmiotów w 2016 roku [%]
	2012	2013	2014	2015	2016	
Ogółem	1 209	1 223	1 241	1 240	1 233	100
(A) Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i łowiectwo	51	51	44	45	45	3,65
(B) Górnictwo i wydobywanie	2	2	3	3	3	0,24
(C) Przetwórstwo przemysłowe	126	136	134	133	138	11,19
(D) Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzowanych	5	5	5	5	5	0,41
(E) Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	6	6	6	4	0,32
(F) Budownictwo	157	161	163	160	164	13,30
(G) Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	279	266	267	268	252	20,44
(H) Transport, gospodarka magazynowa	75	78	87	81	79	6,41
(I) Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	28	26	28	28	31	2,51
(J) Informacja i komunikacja	15	14	16	16	16	1,30
(K) Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	31	34	32	29	28	2,27
(L) Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	105	104	104	106	106	8,60
(M) Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	54	58	57	57	55	4,46
(N) Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21	23	24	29	27	2,19
(O) Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17	17	17	16	16	1,30
(P) Edukacja	54	49	51	50	52	4,22
(Q) Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	92	92	95	95	97	7,87
(R) Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	11	11	12	14	1,14
(S) Pozostała działalność usługowa i	82	90	97	97	97	7,87

(T) Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby						
(U) Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2017 r.

9.2.3. Gospodarka rolna

W Sępólnie Krajeńskim według powszechnego spisu rolnego (PSR) w 2002 roku było 912 gospodarstw rolnych (w tym 2 nieindywidualne). Wg PSR 2010 liczba gospodarstw wynosiła 697, nastąpił zatem dość znaczny spadek ilości gospodarstw rolnych. Wg danych PSR z 2002 w gminie dominowały gospodarstwa duże, powyżej 1 ha użytków rolnych. Stanowiły one ok. 66 % łącznej liczby gospodarstw rolnych w gminie. Wg PSR 2010 proporcja ta uległa zmianie, wówczas odsetek tego typu gospodarstw stanowił ok. 78 % ogólnej liczby gospodarstw, podczas gdy odsetek małych gospodarstw (poniżej 1 ha) zmniejszył się z 34 do 22 %. Zmniejszająca się ilość gospodarstw ogółem oraz spadek liczby małych gospodarstw świadczy o ogólnej tendencji zmiany systemu produkcji rolnej i powiększania powierzchni gospodarstw.

Tabela 72. Gospodarstwa rolne w gminie Sępólno Krajeńskie, wg rodzaju. Dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2002, 2010.

Rodzaj	Liczba	
	2002	2010
Gospodarstwa rolne ogółem	912	697
Indywidualne	910	694
Indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	596	539
Indywidualne poniżej 1 ha użytków rolnych	314	155

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Tabela 73. Gospodarstwa rolne wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych, PSR 2002, 2010 rok.

Rodzaj	Liczba		Udział %	
	2002	2010	2002	2010
Gospodarstwa rolne ogółem	912	697	100	100
do 1 ha włącznie	314	155	34,43	22,24
powyżej 1 ha razem	598	542	65,57	77,76
1 - 5 ha	190	153	20,83	21,95
1 - 10 ha	274	224	30,04	32,14
1 - 15 ha	364	298	39,91	42,75

5 - 10 ha	84	71	9,21	10,19
5 - 15 ha	174	145	19,08	20,80
10 -15 ha	90	74	9,87	10,62
5 ha i więcej	408	389	44,74	55,81
10 ha i więcej	324	318	35,53	45,62
15 ha i więcej	234	244	25,66	35,01

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych wynosiła w 2002 roku 12 857 ha. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Sępólno Krajeńskie wynosiła 14 ha. Wg danych PSR z 2010r. ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych wynosiła 12 990,9 ha, a przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła 18,6 ha.

Tabela 74. Powierzchnia gruntów wg rodzaju, PSR 2002.

Rodzaj	Powierzchnia [ar]	Udział %
ogółem	1285707	100
użytki rolne	1165528	90,65
grunty orne ogółem	981723	76,36
grunty orne pod zasiewami	927769	72,16
grunty orne odłogi	41384	3,22
grunty orne ugory	12570	0,98
sady	7971	0,62
łąki trwałe ogółem	128932	10,03
łąki trwałe użytkowane	97762	7,60
pastwiska ogółem	46902	3,65
pastwiska użytkowane	37762	2,94
las i grunty leśne ogółem	45622	3,55
las i grunty leśne zalesione	42231	3,28
pozostałe grunty ogółem	74557	5,80
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	3722	0,29

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Tabela 75. Użytkowanie gruntów rolnych, PSR 2010.

	Liczba gospodarstw rolnych	Udział %	Powierzchnia [ha]	Udział % pow.
grunty ogółem	697	100	12990,88	100
użytki rolne ogółem	696	99,86	11445,42	88,10
użytki rolne w dobrej kulturze	571	81,92	11199,21	86,21
pod zasiewami	530	76,04	9398,78	72,35
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	50	7,17	70,09	0,54

uprawy trwałe	75	10,76	56,69	0,44
sady ogółem	67	9,61	22,22	0,17
ogrody przydomowe	35	5,02	7,58	0,06
łąki trwałe	356	51,08	1314,39	10,12
pastwiska trwałe	144	20,66	351,68	2,71
pozostałe użytki rolne	294	42,18	246,21	1,90
las i grunty leśne	210	30,13	512,94	3,95
pozostałe grunty	529	75,90	1032,53	7,95

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Tabela 76. Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów, wg PSR 2010.

Rodzaj	Liczba gospodarstw		Powierzchnia	
	Ilość	Udział %	[ha]	[%]
ogółem	530	100	9398,78	100
zboża razem	508	95,85	7378,38	78,50
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	506	95,47	7334,44	78,04
ziemniaki	268	50,57	247,19	2,63
uprawy przemysłowe	63	11,89	774,10	8,24
buraki cukrowe	8	1,51	2,10	0,02
rzepak i rzepik razem	56	10,57	772,0	8,21
strączkowe jadalne na ziarno razem	-	-	-	-
warzywa gruntowe	-	-	-	-

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Według PSR 2002 liczba gospodarstw, które produkują głównie na rynek stanowi prawie połowę (48,36 %) ogólnej liczby gospodarstw rolnych w gminie. Spośród 596 gospodarstw o powierzchni przekraczającej 1 ha – 430 gospodarstw (72,15 %) produkuje z przeznaczeniem głównie na rynek.

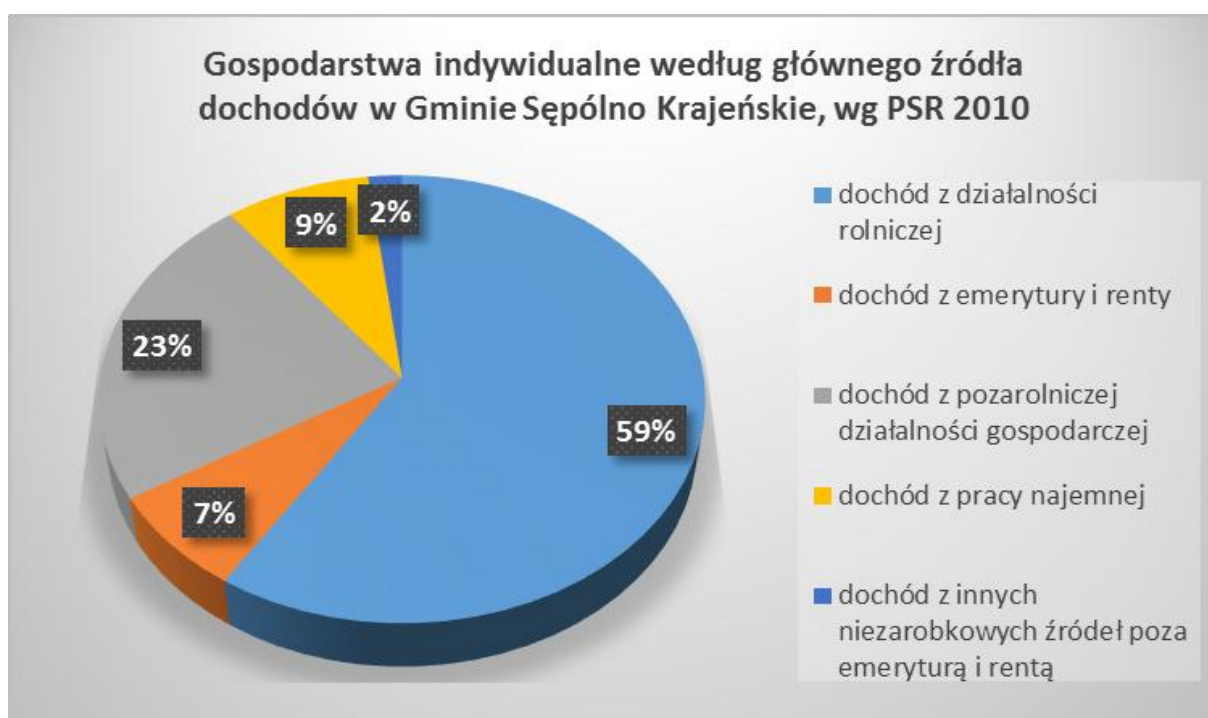
Największą grupę gospodarstw rolnych stanowią gospodarstwa, w których główne źródło dochodów stanowi działalność rolnicza (81,64 %). Jedynie 11,76 % wszystkich gospodarstw czerpie również dochód z pracy najemnej. Dla 10,04 % gospodarstw główne źródło dochodu stanowi emerytura lub renta. Z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej utrzymuje się natomiast około 1/3 gospodarstw (31,99 %). 18,36 % gospodarstw zlokalizowanych na terenie gminy nie czerpie dochodów z działalności rolniczej, jest to liczba wyższa od średniej w powiecie sępoleńskim, gdzie wynosi ona 10,44 %.

Tabela 77. Liczba indywidualnych gospodarstw według głównego źródła dochodów.

Liczba gospodarstw	Gmina Sępólno Krajeńskie		Powiat Sępoleński	
	liczba	%	liczba	%
liczba gospodarstw ogółem	697	100	2518	100
dochód z działalności rolniczej	569	81,64	2256	89,59
dochód z emerytury / renty	70	10,04	320	12,71
dochód z pozarolniczej działalności gospodarczej	223	31,99	409	16,24
dochód z pracy najemnej	82	11,76	579	22,99

dochód z innych źródeł niezarobkowych poza emeryturą i rentą	19	2,73	187	7,43
bez dochodów z działalności rolniczej	128	18,36	263	10,44
bez dochodów z emerytury i renty	627	89,96	2198	87,29
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	474	68,01	2110	83,80
bez dochodów z pracy najemnej	615	88,24	1939	77,01
bez dochodów z innych źródeł niezarobkowych poza emerytura i rentą	678	97,27	2331	92,57

Źródło: Bank danych lokalnych, PSR, GUS 2017 r.

Wykres 4. Gospodarstwa indywidualne według głównego źródła dochodów, opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Po uzyskaniu członkostwa Unii Europejskiej Polska przystąpiła do promowania nowej polityki rolnej Unii, zgodnie z którą współczesne rolnictwo ma nie tylko produkować żywność ale również łączyć ochronę środowiska z rozwojem gospodarki rolnej, poprzez minimalizowanie negatywnych skutków i maksymalizowanie pozytywnych efektów działalności rolniczej. System produkcji rolniczej przyjaznej dla środowiska obejmuje:

- ograniczenie negatywnych skutków dla środowiska naturalnego wynikających z procesu produkcyjnego,
- dbałość o walory przyrodnicze i kulturowe na terenie gospodarstwa,
- wprowadzenie ograniczeń odnośnie stosowania środków produkcji, tak by wykorzystać naturalny potencjał produkcyjny agrocenoz.

Nastawienie gospodarstwa rolnego na przyjazne środowisku metody gospodarowania może być opłacalne dla rolnika i korzystne dla środowiska. Ekstensyfikacja upraw poprzez ograniczanie m.in.

nawożenia, prowadzi z jednej strony do obniżenia plonów, z drugiej jednak strony pozwala również obniżyć koszty produkcji.

Programy rolnośrodowiskowe są jednym z instrumentów finansowych Wspólnej Polityki Rolnej Unii służącym zachęcaniu rolników do kontynuacji bądź stosowania praktyk rolniczych prowadzących do ekologizacji produkcji rolniczej, która powinna być czymś więcej niż zwykła dobra praktyka rolnicza. Programy te jako jedyne są obowiązkowe dla wszystkich krajów członkowskich i pełnią kluczową rolę w realizacji planów ochrony przyrody. Mają one za zadanie pomóc we wdrażaniu europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, której wprowadzenie wymuszają na państwach Wspólnoty Dyrektywa Siedliskowa (92/43/WE) i Dyrektywa Ptasia (79/409/WE) Unii Europejskiej. Dla Polski przyjęto, że Krajowy Program Rolnośrodowiskowy będzie realizowany w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Warunki uzyskiwania pomocy finansowej Państwa (z wykorzystaniem funduszy Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej) na wdrażanie i utrzymywanie przyjaznej dla środowiska gospodarki rolnej określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. z późn. zm. w sprawie szczegółowych wariantów i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich. Gospodarzom, którzy zdecydują się na udział w programach rolnośrodowiskowych udziela się dopłat pieniężnych na poziomie od kilkuset do ponad tysiąca zł/hektar (w zależności od realizowanych wariantów programu rolnośrodowiskowego), które mają zrekompensować utracony z tego tytułu dochód lub poniesione dodatkowe koszty. Płatność rolnośrodowiskowa może być zwiększona o 20% stawki podstawowej, jeśli pakiety rolnośrodowiskowe (przynajmniej jeden) będą wdrażane na obszarze NATURA 2000. Płatność rolnośrodowiskowa może być również zwiększona o 20% w przypadku realizacji pakietu rolnictwo ekologiczne, jeśli produkcja zwierzęca jest zbilansowana z produkcją roślinną. Powyżej wspomniane zwiększenia płatności nie mogą się sumować, oznacza to, że płatność rolnośrodowiskowa za dany pakiet nie może przekroczyć 120% płatności podstawowej. Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, zgodnie z w/w rozporządzeniem realizowane jest w formie następujących pakietów:

- Rolnictwo zrównoważone - ograniczenie nawożenia, zbilansowanie gospodarki nawozami, przestrzeganie odpowiedniego następstwa roślin;
- Rolnictwo ekologiczne - stosowanie metod rolnictwa ekologicznego;
- Utrzymanie łąk ekstensywnych - przywrócenie lub kontynuacja wykaszania traw, w terminie od dnia 1 lipca włącznie, na łąkach jednokośnych o wysokich walorach przyrodniczych, zagrożonych degradacją;
- Utrzymanie pastwisk ekstensywnych - przywrócenie lub zachowanie ekstensywnych wypasów na półnaturalnych pastwiskach w sposób gwarantujący utrzymanie walorów florystycznych i miejsc przebywania gatunków zagrożonych wyginięciem;
- Ochrona gleb i wód - stosowanie międzyplonów i wsiewek poplonowych w celu zwiększenia udziału gleb z okrywą roślinną w okresie jesienno-zimowym;
- Strefy buforowe - tworzenie nowych 2 lub 5 metrowych pasów zadarnionych na granicy gruntów rolnych z wodami powierzchniowymi, lub terenami intensywnie użytkowanymi rolniczo, w celu ograniczania negatywnego oddziaływania rolnictwa i ochrony siedlisk wrażliwych;

- Zachowanie lokalnych ras zwierząt gospodarskich — utrzymywanie hodowli ras bydła (polskie czerwone, białogrzbiecie), koni (konik polski, hucuł, konik śląski i małopolski) i owiec (wrzosówka, świniarka, olkuska, polska owca górska odmiany barwnej, merynos barwny, uhruska, wielkopolska, żelaźnieńska, koridiel, kamieniecka, pomorska) zagrożonych wyginieciem.

Programy realizowane są na terenie całego kraju, a pakiety "Rolnictwo zrównoważone", "Utrzymanie łąk ekstensywnych" oraz "Utrzymanie ekstensywnych pastwisk" tylko na wybranych obszarach w tzw. strefach priorytetowych.

Obszar gminy Sępólno Krajeńskie położony jest w strefie priorytetowej „Północno-zachodnia (krajensko-tucholska)”, w związku z tym istnieje możliwość korzystania z wszystkich 7 dostępnych pakietów. Istnieje też szeroka możliwość łączenia pakietów. Ponadto na obszarze Natura 2000 płatność może być udzielana w wysokości 120% płatności podstawowej. Rolnik, który chce skorzystać z systemu dopłat musi wypełnić wniosek i opracować plan rolnośrodowiskowy dla swego gospodarstwa, zgodnie z założeniami Programu. Warunkiem przystąpienia do Programu jest uzyskanie numeru identyfikacyjnego wnioskodawcy, który zostanie wpisany do bazy Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (ZSZiK, ang. IACS).

Ze względu na niezbędną przy opracowaniu planu rolnośrodowiskowego wiedzę specjalistyczną, Ośrodki Doradztwa Rolniczego oferują nieodpłatnie pomoc przy opracowywaniu planów i wniosków, świadczoną przez wyszkolonych doradców.

Osoba zainteresowana dotacją zobowiązana jest do skompletowania we własnym zakresie wszystkich wymaganych załączników do wniosku.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie programu i zapewnienie wypłaty środków pomocowych dla rolników jest Powiatowa Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tam też składane są wnioski rolnośrodowiskowe wraz z załącznikami.

9.3. ZMIANY PRZESTRZENNE I ROZBUDOWA GMINY NA TLE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

9.3.1. Ekonomiczne aspekty rozwojowe

W kształtowaniu zmian przestrzennych przyjęto zasadę rozwoju opartego o analizę uwarunkowań ekonomicznych w zestawieniu z zagadnieniami środowiska i aspektów społecznych. Przyczyniło się to do wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystania walorów gospodarczych i krajobrazowych przestrzeni. Daje to także możliwość ograniczenia lub wręcz eliminacji zbędnej i nadmiernej podaży na zagospodarowanie terenów wskazując najbardziej ekonomiczne kierunki wykorzystania potencjału rozwojowego poszczególnych terenów. Zasada ta przyczyni się do ograniczenia procesów dezurbanizacji i degradacji przestrzeni, będącej dobrem ograniczonym i trudnym do odtworzenia.

W kształtowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej i kierunków rozwoju gminy przyjęto założenie racjonalnego gospodarowania przestrzenią, zakładające, że najważniejszym punktem odniesienia planowanego rozwoju stanowią użytkownicy przestrzeni oraz ich potrzeby. Możliwości rozwoju przestrzennego obszarów rozpatrywano w długoletnim horyzoncie czasowym w celu zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. Długoterminowe planowanie przestrzeni wzmacnia świadomość ograniczoności zasobów przestrzennych i konieczność racjonalnego, wyważonego i oszczędnego ich wykorzystania. Przyjęte procesy rozwoju uwzględniają zatem założenia ekonomii przestrzennej, która zwraca szczególną uwagę na minimalne, konieczne standardy wyposażenia terenów zurbanizowanych i bodźce finansowe, jakie wywołuje ekspansja zagospodarowania terenów.

Podstawowym założeniem polityki przestrzennej gminy Sępólno Krajeńskie jest zatem zwiększenie efektywności wykorzystania terenów już zurbanizowanych, zapobieganie nadmiernej i chaotycznej suburbanizacji, odbywającej się kosztem terenów przyrodniczych, krajobrazowych, rolniczych, oraz przeciwdziałanie dekoncentracji zabudowy. Głównym założeniem Studium jest zatem takie kształtowanie przestrzeni, które wspiera działania, ograniczające rozpraszanie zabudowy i maksymalne wykorzystanie terenów już zagospodarowanych poprzez uzupełnianie istniejących układów przestrzennych, a także ograniczenie presji na niezagospodarowane tereny otwarte. Racjonalne ekonomicznie gospodarowanie przestrzenią wymaga uwzględnienia konsekwencji finansowych, jakie będą wynikać z rozwiązań przyjętych w Studium, a tym samym świadomego budowania struktury dochodów i wydatków gminy. W związku z tym, planowane zagospodarowanie jest kształtowane w taki sposób, aby bilans ekonomiczny był dodatni, a przyjęte rozwiązania adekwatne do możliwości finansowych gminy.

Do zasadniczych wydatków gminy związanych z realizacją rozwiązań przestrzennych uwzględnionych w Studium będą należeć:

- koszty realizacji lokalnych celów publicznych przewidzianych w Studium (w tym w szczególności koszty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, w tym także związane z zapewnieniem transportu publicznego, koszty zagospodarowania przestrzeni publicznych, zapewnienia terenów zielonych, rekreacyjnych oraz usług publicznych itp.),
- koszty sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- odszkodowania związane ze zmianą wartości nieruchomości,
- koszty podziałów i scaleń nieruchomości.

Do zasadniczych dochodów gminy związanych z realizacją rozwiązań przestrzennych uwzględnionych w Studium będą należeć:

- dochody z podatków,
- opłaty za dzierżawę gruntów,
- dochody ze sprzedaży nieruchomości gminnych,
- pośrednio: opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości (opłaty planistyczne, adiacenckie) uzyskiwane po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Uchwalenie dokumentu Studium nie rodzi bezpośrednio konsekwencji finansowych, gdyż Studium nie jest aktem prawa miejscowego, a w przypadku braku planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy dla potrzeb naliczania podatków, wiążące są zapisy ewidencji gruntów i budynków. Ponadto dochody z nowych terenów spływają powoli, w miarę zagospodarowywania terenów i nie równoważą kosztów w krótkim okresie. W związku z powyższym skutki finansowe należy traktować jako potencjalne, choć niewątpliwie realne i związane ściśle z realizacją założeń Studium. Należy jednak zaznaczyć, iż celem gospodarki przestrzennej nie jest maksymalizacja korzyści ekonomicznych, a uporządkowane kształtowanie przestrzeni, odpowiadające potrzebom jej użytkowników i dobór funkcji terenów, uwzględniający także uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe. Pozytywny efekt przestrzenny jest głównym założeniem, do którego dąży gmina. Uwarunkowania ekonomiczne wspierają zatem proces podejmowania decyzji przestrzennych, ale nie determinują go i nie ograniczają, stawiając na pierwszym miejscu potrzeby użytkowników przestrzeni i racjonalny sposób gospodarowania nią.

9.3.2. Ekologiczne aspekty rozwojowe

Zasada zrównoważonego rozwoju zakłada wprowadzenie kryterium ekologicznego zagospodarowania terenów na wszystkich szczeblach planowania przestrzennego: krajowym, regionalnym i lokalnym (miejscowym). Oznacza to takie gospodarowanie, dzięki któremu cele gospodarcze i społeczne osiągnąć się przy jednoczesnym zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania przyrody, poprzez możliwe zmniejszenie negatywnych oddziaływań na środowisko. Rozwój terenów powinien być zatem uzależniony od uwarunkowań środowiska przyrodniczego oraz koniecznej ochrony jego cennych walorów przyrodniczych. Takie rozwiązania przyjęto w kształtowej w Studium polityce rozwoju przestrzennego gminy. Ważnym elementem kształtowania polityki rozwoju gminy jest zatem zarówno ochrona istniejących terenów przyrodniczych i krajobrazowych, jak również wspieranie kierunków rozwoju mających na celu wzmocnienie ich wartości i potencjału przyrodniczego w planowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Przyczynia się do tego budowanie systemu terenów zielonych, przyrodniczych i krajobrazowych, powiązanych układem ścieżek pieszych i rowerowych. Wzajemne powiązania poszczególnych elementów przyrodniczych wzmacniają znaczenie zarówno pojedynczych składników systemu, jak również umacniają całą strukturę przyrodniczą budowanego systemu przyrodniczego. Dąży się do nasycenia przestrzeni różnymi formami zieleni. Ochrona walorów przyrodniczych oraz budowa systemu terenów zielonych przyczyni się kształtowania zrównoważonego rozwoju gminy, podniesienia standardu i atrakcyjności planowanych form zagospodarowania przestrzeni.

Założenia polityki przestrzennej gminy przyjęte w Studium są być zatem ściśle oparte o posiadane zasoby przyrodnicze. Decyzje dotyczące użytkowania terenów oparte na wyznaczonych kierunkach rozwoju powinny każdorazowo uwzględniać potencjalny wpływ planowanej funkcji przez pryzmat oceny i pomiaru zmian sposobu zagospodarowania. Należy przy tym uwzględnić zmienność kryteriów oceny oddziaływania w zależności od rodzaju funkcji i przyjętej perspektywie czasowej jej realizacji.

Kompleksowy rozwój gminy związany z przyrostem liczby ludności i terenów zagospodarowanych wymaga uwzględnienia zmiennych efektów wyboru przeznaczenia dla danego terenu, który w konsekwencji różnicuje takie czynniki jak:

- gospodarka wodna,
- odprowadzanie ścieków,
- wytwarzanie i składowanie odpadów,
- emisje,
- konsumpcja zasobów i energii,
- transport i komunikacja,
- rozwój terenów zieleni.

Dobór funkcji i sposobu użytkowania terenów w gminie Sępólno Krajeńskie musi zatem uwzględniać konsekwencje, jakie w wymienionych powyżej obszarach powoduje przeznaczenie terenów pod poszczególne funkcje. Przyjęte w Studium rozwiązania są ostatecznie poddane procesowi oceny środowiskowej w „Prognozie oddziaływania na środowisko”. Opracowanie to ocenia skutki realizacji założeń zmian przestrzennych przyjętych w Studium. Przeprowadzona w ten sposób ocena środowiskowa jest uzupełnieniem analiz środowiskowych i weryfikacją oddziaływania przyjętych rozwiązań, dając pełen obraz oddziaływań, jakie spowoduje wprowadzenie w życie ustaleń Studium.

9.3.3. Społeczne aspekty rozwojowe

Szczególnie istotną rolę w kształtowaniu kierunków rozwoju i gospodarowania terenami odgrywa wymiar społeczny polityki przestrzennej. Społeczność lokalna i użytkownicy przestrzeni są odbiorcami planowanych zmian przestrzennych i będą oceniać zasadność i prawidłowość przyjętych rozwiązań. Aspekt przestrzenny w sensie miejsca zamieszkania i codziennego przebywania różnicuje opinie, postawy i zachowania. Ponadto estetyczne i funkcjonalne ujęcie przestrzeni jest dla ludzi swojego rodzaju wartością, która jest przez nich oceniana i przeżywana, a niewłaściwy dobór elementów otoczenia może doprowadzić do dezaktywizacji społecznej, depresji demograficzno-gospodarczej i psychospołecznej, a w konsekwencji do powstawania patologii społecznych. Planowane kierunki rozwoju gminy opierają się o analizę czynników społecznych, która jest źródłem wiedzy o warunkach i jakości życia mieszkańców. Szczególnie istotną częścią, z punktu widzenia budowania polityki przestrzennej gminy i zaspokajania przyszłych potrzeb mieszkańców i użytkowników przestrzeni, jest obecna sytuacja demograficzna oraz prognoza demograficzna w perspektywie trzydziestoletniej. Na potrzeby opracowania Studium przeprowadzono szczegółową analizę potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście dostępnych danych statystycznych dotyczących zmieniającej się liczby ludności i tendencji społecznych w województwie, powiecie i gminie. Zbadano zmiany zachodzące na przełomie ostatnich lat oraz założenia prognozowane przez GUS i analizy wykonane na potrzeby Studium. Dzięki temu badaniu uzyskano lepsze zrozumienie rzeczywistości społecznej, co w konsekwencji przełożyło się na zrozumienie potrzeb społeczności lokalnej wynikających z rozkładu statystycznego struktury społecznej. Przeprowadzenie analiz przekrojowych i porównawczych stało się materiałem wyjściowym do określenia zakresu i możliwości planowanego rozwoju przestrzennego gminy oraz wyznaczenia granic terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Prognozy demograficzne wykonano przy uwzględnieniu trendów statystycznych i prognoz demograficznych dla gminy, powiatu i województwa wykonanych przez GUS. Zakładają one spadek liczby ludności w gminie. Opracowano wariantowe przewidywania liczby ludności - w dwóch ujęciach, zakładające różne scenariusze rozwojowe gminy i związany z tym większy lub mniejszy spadek liczby ludności. Każdy z nich może być traktowany jako prawdopodobny i realny z punktu widzenia zaobserwowanych trendów demograficznych i gospodarczo-ekonomicznych. Założono również, że oba warianty wskazują razem przedział możliwych wartości prognozowanych wskaźników liczby mieszkańców w gminie. Jednocześnie każdy wariant oddzielnie może być również traktowany jako odniesienie dla analizowanych i planowanych zmian przestrzennych na obszarze gminy. Korzystnie na ocenę możliwości rozwojowych w gminie wpływają obserwowane w ostatnich latach liczne realizacje inwestycyjne, w szczególności w zakresie indywidualnego budownictwa jednorodzinnego oraz zabudowy o przeznaczeniu dla usług i szeroko rozumianej aktywności gospodarczej. Ta korzystna ocena potencjału gospodarczego i inwestycyjnego gminy znalazła odzwierciedlenie w szacunkach dotyczących możliwej liczby mieszkańców w gminie, przy których uwzględniono wskaźnik niepewności procesów rozwojowych dla szacowania chłonności terenów planowanych pod zabudowę. Taka weryfikacja prognozowanej liczby mieszkańców zakłada zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do wyników prognozy demograficznej. W tym przypadku można przewidywać, że przy bardzo dobrych uwarunkowaniach społecznych i ekonomiczno-gospodarczych, możliwości rozwojowe w gminie będą wykorzystane maksymalnie. Przyjęte założenia rozwojowe w Studium określone za pomocą wyznaczonych granic terenów przeznaczonych pod zabudowę, rezerwują odpowiednią powierzchnię terenów inwestycyjnych, które będą przygotowane na taką ewentualność i pozwolą zrealizować najlepsze przewidywane scenariusze rozwojowe i związane z tym potrzeby.

Tabela 79. Zestawienie szacowanych sum chłonności z prognozowaną liczbą ludności dla gminy Sępólno Krajeńskie.

	ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2017-2047 (l.os.)	PROGNOZOWANA LICZBA LUDNOŚCI W 2047 R. (l.os.)	PROGNOZOWANA LICZBA LUDNOŚCI PRZY UWZGLĘDNIENIU WSKAŹNIKA NIEPEWNOŚCI PROCESÓW ROZWOJOWYCH (ZWIĘKSZENIE ZAPOTRZEBOWANIA O 30% W STOSUNKU DO WYNIKÓW PROGNOZY DEMOGRAFICZNEJ) [os]	ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2017-2047 PRZY UWZGLĘDNIENIU WSKAŹNIKA NIEPEWNOŚCI PROCESÓW ROZWOJOWYCH (l.os.)
PROGNOZA MIGRACJI WARIANT I	-98			
PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO WARIANT I	-82			
PROGNOZA DEMOGRAFICZNA WARIANT I	-180	15779	20513	+4554
PROGNOZA MIGRACJI WARIANT II	-920			
PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO WARIANT II	-593			
PROGNOZA DEMOGRAFICZNA WARIANT II	-1513	14497	18846	+2836

9.3.4. Aspekt stabilności finansowej gminy

Szeroko pojęty rozwój uzależniony jest w głównej mierze od realizacji lokalnych i ponadlokalnych inwestycji celu publicznego. Gmina jako rzeczywisty gospodarz terenów zlokalizowanych w jej granicach administracyjnych modeluje przestrzeń, której sposób zagospodarowania jest często widoczny głównie przez pryzmat intensywności i różnorodności inwestycji, w tym inwestycji strategicznych, mających bezpośrednie przełożenie na realizację celów rozwojowych gminy. Podłoże ekonomiczne inwestycji kształtowane jest przez sferę finansów, a o pewności kapitałowej gminy decydują przede wszystkim wzajemne relacje dochodów w postaci: dochodów własnych, subwencji ogólnych, dotacji, środków finansowych Unii Europejskiej, a także dochodów z innych źródeł.

Tabela 78. Dochody gminy w latach 2009-2016, opracowanie na podstawie danych BDL, GUS 2017.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dochody własne [zł]	14 868 651	20 394 156	21 143 328	22 832 186	21 086 300	21 191 468	29 877 135	24 206 355

subwencja ogólna [zł]	15 051 040	14 806 558	14 889 973	15 596 004	16 247 915	15 989 941	16 260 009	17 206 475
dotacje [zł]	9 606 273	12 381 231	9 422 986	12 646 738	9 165 841	11 054 876	11 191 291	18 352 221
finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych [zł]	-	8 213 331	6 577 673	6 099 002	1 233 356	860 023	8 127 573	490 891
RAZEM	39 525 964	55 795 276	52 033 960	57 173 930	47 733 412	49 096 308	65 456 008	60 255 942

Poziom wydatków inwestycyjnych gminy w ostatnich latach ulegał stałemu wzrostowi, co w konsekwencji przekładało się na sukcesywne zwiększanie ilości realizowanych inwestycji. Władze gminne, decydując o poziomie wydatków inwestycyjnych i kierunkach ich wydatkowania, mogą stwarzać warunki sprzyjające rozwojowi gminy i podnoszeniu poziomu życia mieszkańców poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej. Tym samym mają realny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną gminy i możliwości jej rozwoju.

9.3.5. Aspekt możliwości rozwoju zabudowy

W celu określenia granic terenów przeznaczonych pod zabudowę przeprowadzono analizę przestrzenną - bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Przeprowadzone analizy i obliczenia wskazały, że bilans planowanych w sporządzanym Studium terenów inwestycyjnych jest korzystny z punktu widzenia spodziewanego w gminie przyrostu liczby ludności przy uwzględnieniu dopuszczalnej 30% nadwyżki terenów inwestycyjnych, w związku z niepewnością procesów rozwojowych.

Przyjęty wskaźnik niepewności procesów rozwojowych pozwala wykazać, że wyznaczone w projekcie Studium nowe tereny inwestycyjne poza planami miejscowymi są uzasadnione jako rezerwa w przypadku bardzo korzystnych zmian społeczno-gospodarczych na obszarze gminy. Dodatkowym argumentem jest również fakt, że planowane tereny pod nową zabudowę w niniejszym Studium są wyznaczone w oparciu o wcześniej obowiązujący dokument Studium. Przeniesienie ich do nowego Studium jest utrzymaniem istniejącego stanu prawnego. Należy podkreślić, że uzasadnionym jest wyznaczenie obszarów rozwoju zabudowy zlokalizowanych poza planami miejscowymi wyłącznie na obszarach wyznaczonych w oparciu o wcześniej obowiązujący dokument Studium. Ze względu na wykonane prognozy demograficzne ogranicza się obszary rozwojowe i przeznaczone dla realizacji zabudowy do wyznaczonego w Studium obszaru w granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę. Rezerwuje on tereny dla realizacji potrzeb inwestycyjnych w przypadku wystąpienia nawet najbardziej korzystnych, dynamicznych scenariuszy rozwojowych, uwzględniających również czynnik niepewności procesów rozwojowych. Przyjąć można, że wyznaczone tereny przeznaczone pod zabudowę zapewnią w gminie optymalną rezerwę terenową dla prognozowanych publicznych i prywatnych potrzeb inwestycyjnych na najbliższe 30 lat.

ROZDZIAŁ X

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

10.1. POŁOŻENIE W REGIONIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

10.1.1. Najbliższe otoczenie

- Najbliższymi miastami, które bezpośrednio oddziałują na Sępólno Krajeńskie są Chojnice, Kamień Krajeński i Więcbork, a także w mniejszym stopniu Tuchola i Człuchów.
- Położenie w zasięgu oddziaływania Bydgoszczy.

10.1.2. Kontekst regionalny

- Korzystne położenie w układzie komunikacyjnym: droga krajowa nr 25 relacji Bobolice - Oleśnica, droga wojewódzka nr 241 relacji Rogoźno – Tuchola.
- Niekorzystne w rozwoju gminy zmniejszenie znaczenia kolei (transport pasażerski zawieszony).
- Peryferyjne położenie administracyjne gminy - na skraju województwa kujawsko - pomorskiego.
- Przez teren gminy biegnie korytarz dyfuzji innowacji relacji Bydgoszcz - Chojnice.
- Położenie gminy na terenie kilku korytarzy ekologicznych obejmujących cenne elementy przestrzeni przyrodniczej.
- Blisko 96% powierzchni gminy zawiera się w obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego.

10.2. PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

10.2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- Obecnie na terenie gminy obowiązuje 57 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (tabela nr 4), obejmujących łącznie powierzchnię 1525,73 ha. Na terenie gminy przeważają drobne plany, o powierzchni nie przekraczającej 10 ha. W grupie tej znajduje się 47 z 57 planów, obejmuje ona łącznie 132 ha i stanowi 8,65% powierzchni objętych planami.
- W trakcie sporządzania są obecnie 3 plany (tab.5.).

10.2.2. Zagospodarowanie i użytkowanie terenu

- Bariery przestrzenne wyznaczające kierunki rozwoju przestrzennego miasta: droga krajowa nr 25, tereny kolejowe, zbiorniki wodne.
- Gminę charakteryzuje dominacja funkcji rolniczej. Tereny rolnicze zajmują prawie 60% powierzchni gminy.
- Bardzo wysoki udział obszarów chronionych (Krajeński Park Krajobrazowy, Obszar Natura 2000 "Dolina Łobżonki", rezerwaty przyrody, i inne).
- Dominacja zabudowy zagrodowej na terenach wiejskich.

10.3. WŁASNOŚĆ GRUNTÓW

- Dominujący udział własności prywatnej - osób fizycznych (około 54% powierzchni gminy).
- Istotny udział gruntów należących do Skarbu Państwa - bez wieczystego użytkowania (około 39 %).

10.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

10.4.1. Woda

- Dynamiczny przyrost długości czynnej sieci rozdzielczej w ostatnich latach (wskaźnik zaopatrzenia mieszkańców w wodę z sieci wodociągowej wynosi obecnie 87,5%).
- Przyrost długości czynnej sieci rozdzielczej jest proporcjonalny do wzrostu ogólnego zużycia wody.
- Mniejszy stopień zwodociągowania terenów wiejskich w stosunku do terenu miasta (wieś - 73,4%, miasto - 97,9%).

10.4.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

- Sieć kanalizacyjna obsługuje 62,7 % ogółu mieszkańców w gminie.
- Słabo rozwinięty system kanalizacji na terenach wiejskich (jedynie 26% ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej).
- Wzrost liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich nie obsługiwanych przez zbiorczy system odprowadzania ścieków.
- Sukcesywny przyrost długości sieci kanalizacji w związku z przyjęciem *Wieloletniego Programu Budowy Kanalizacji Sanitarnej i Wodociągów w Gminie Sępólno Krajeńskie*.
- Zmodernizowana w 2015 roku oczyszczalnia ścieków w Sępólnie Krajeńskim.

10.4.3. Zaopatrzenie w ciepło

- Zmodernizowana ciepłownia miejska wykorzystująca biomasę.
- System ciepłowniczy obsługujący jedynie miasto.
- Znajdująca się poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej zabudowa posiada indywidualne systemy grzewcze oparte na gazie ziemnym, paliwach stałych, oleju opałowym.

10.4.4. Energia elektryczna

- Miasto i gmina zasilane są z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) Sępólno Krajeńskie.
- Przez teren gminy przebiegają trzy linie wysokiego napięcia 110 kV zasilające GPZ.
- Sieć średniego napięcia jest w centralnej części miasta skablowana, poza centrum i na terenach wiejskich jest to sieć napowietrzna.

10.4.5. Gaz

- Niski stopień gazyfikacji gminy (84,44 % mieszkańców miasta i jedynie 1,85 % mieszkańców wsi korzysta z gazu).
- Gaz doprowadzany jest na teren gminy gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 150 relacji Chojnice - Sępólno Krajeńskie poprzez stację redukcyjno-pomiarową I^o zlokalizowaną we wsi Sikorz.
- Na obszarach wiejskich większość gospodarstw domowych korzysta z butli gazowych.
- Gmina nie posiada obecnie planów rozbudowy sieci gazowej.

10.4.6. Odpady

- Sprawnie działający system gospodarki odpadami.
- W planach gminy: budowa nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, budowa instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów w procesie tlenowym (kompostownia).

10.5. KOMUNIKACJA

- Dobrze rozwinięta sieć drogowa (przez gminę przebiegają ważne drogi - krajowa nr 25 oraz wojewódzka nr 241).
- Słaby stan techniczny dróg.
- Konieczność budowy obwodnicy Sępólna Krajeńskiego (zgodnie z obowiązującym planem województwa, a także Programem Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 z perspektywą do 2025 roku).
- Zgodnie z *Kujawsko-Pomorskim Planem Spójności komunikacji drogowej i kolejowej na lata 2014-2020* miasto Sępólno Krajeńskie zostało wyznaczone jako jedna z lokalizacji predysponowanych do utworzenia zintegrowanych węzłów przesiadkowych.
- Na terenie gminy nie odbywa się obecnie ruch pasażerski kolejowy.

10.6. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- Istniejące obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody: Krajeński Park Krajobrazowy, 4 rezerваты przyrody („Buczyna”, „Gaj krajeński”, „Dęby krajeńskie”, „Lutowo”), Obszar Natura 2000 "Dolina Łobżonki", Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Messy" oraz liczne pomniki przyrody i użytki ekologiczne.
- Blisko 96% powierzchni gminy zawiera się w obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego.
- Występowanie obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną prawną w postaci rezerwatów przyrody oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
- Występowanie korytarzy ekologicznych.
- Wartościowy element krajobrazu gminy stanowią licznie występujące zespoły parkowe (w większości jednak zaniedbane).
- Na terenie gminy znajdują się 3 ogrody działkowe.
- Wpływ licznych jezior oraz rzek na zagospodarowanie gminy.
- W Sępólnie Krajeńskim zlokalizowane są 4 udokumentowane złoża kopalin. Obecnie żadne z nich nie jest eksploatowane.
- Słabe gleby pod względem jakości i przydatności rolniczej.

10.7. ŚRODOWISKO KULTUROWE

- Obiekty zabytkowe chronione w formie wpisu do rejestru zabytków.
- Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków.
- Na terenie gminy występuje 655 stanowisk archeologicznych.

- Na terenie gminy występują strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

10.8. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

10.8.1. Ludność

- Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący -0,1‰ (wyższy niż w powiecie i województwie).
- Niewielki spadek liczby ludności na przestrzeni kilku ostatnich lat.
- Prognozowany spadek liczby ludności całego powiatu (zarówno części miejskiej jak i wiejskiej).

10.8.2. Infrastruktura społeczna

- Skromna baza noclegowa, nieadekwatna do wysokiej atrakcyjności turystycznej gminy.
- Rozbudowana baza sportowo-rekreacyjna (szczególnie w mieście Sępólno Krajeńskie).
- Słabo rozwinięty system ścieżek rowerowych poza miastem.
- Bogata oferta kulturalna na terenie całej gminy.

10.8.3. Tereny i zasoby mieszkaniowe

- Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę, ustęp spłukiwany i gaz sieciowy wyższy niż średnia w województwie.
- Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg i centralne ogrzewanie niższy niż w województwie.
- Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań wyższa niż średnia w województwie.

10.8.4. Bezpieczeństwo publiczne - obrona cywilna

- Znikome zagrożenie wystąpienia powodzi. Na terenie gminy wyznaczono tylko jeden obszar narażony na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi (wzdłuż rzeki Kamionki).
- Potencjalne zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii związane z ewentualnym transportem substancji niebezpiecznych.
- Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

10.9. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

10.9.1. Gospodarka gminy

- Niewielki wzrost liczby osób pracujących na przestrzeni ostatnich lat.
- Zróżnicowana struktura gospodarcza z dominacją handlu i napraw pojazdów samochodowych.
- Zmniejszająca się ilość gospodarstw rolnych oraz spadek liczby małych gospodarstw świadcząca o ogólnej tendencji zmiany systemu produkcji rolnej i powiększania powierzchni gospodarstw.

10.9.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

- poprawa jakości Jeziora Sępoleńskiego,
- rozbudowa i odbudowa obiektów małej retencji wód w zlewni wybranych rzek Sępoleńki,
- rewaloryzacja historycznego układu urbanistycznego miasta Sępólno Krajeńskie,
- utworzenie sępoleńskiego parku kulturowego,
- poprawa standardu istniejącego zagospodarowania turystycznego, realizacja nowych inwestycji na terenie gminy, promocja tradycyjnych form turystyki w obszarze - Dni Sępólna,
- trwałe rozdysponowanie gruntów rolnych znajdujących się w zasobie AWRSP,
- rozwój lokalnego przetwórstwa płodów rolnych, zwłaszcza dostarczanych przez rolnictwo niekonwencjonalne,
- zmiana użytkowania gruntów o niskiej przydatności rolniczej pod dolesienia - głównie część centralna gminy,
- przebudowa w klasie technicznej G drogi krajowej nr 25 na terenie gminy,
- przebudowa do klasy technicznej G drogi wojewódzkiej nr 241;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej,
- bieżąca likwidacja "dzikich" wysypisk śmieci,
- 2 składowiska komunalne do modernizacji, a docelowo do likwidacji i rekultywacji,
- realizacja projektowanego gazociągu wysokoprężny Nakło - Mroczka - Sępólno Krajeńskie D_n 250/150mm jako II etap gazyfikacji województwa,
- możliwość wykorzystania szlaku komunikacyjnego Więcbork - Sępólno Krajeńskie - Mąkowsko do przemieszczania się wojsk własnych i sojuszników.

10.9.3. Dokumenty strategiczne powiatu sępoleńskiego

- 1) Strategia rozwoju powiatu sępoleńskiego,
- 2) Program Ochrony Środowiska Powiatu Sępoleńskiego Aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.

10.9.4. Dokumenty strategiczne gminy

Przyjęte dokumenty dotyczące rozwoju gminy:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020,
- 2) Program Ochrony Środowiska Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2004-2011,
- 3) Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Sępólno Krajeńskie Aktualizacja na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015,
- 4) Plan Odnowy Miejscowości położonych na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2007-2015,
- 5) Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2016 - 2023,
- 6) Gminny program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie,

- 7) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta i Gminy Sępólno Krajeńskie na lata 2014-2020,
- 8) Wieloletni Program Budowy Kanalizacji Sanitarnej i Wodociągów w Gminie Sępólno Krajeńskie.

Dokumenty gminne w trakcie sporządzania bądź dotychczas niesporządzone:

- 1) Wieloletni plan inwestycyjny i wieloletni plan finansowy,
- 2) Strategia polityki transportowej, plan rozwoju transportu publicznego,
- 3) Plan rozwoju układu drogowego (w zakresie dróg gminnych),
- 4) Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
- 5) Strategia i polityka mieszkaniowa,
- 6) Plan rozwoju lokalnego.